

کتاب و کاتب

اور

KBOPL

1862

اردو

عبادت اللہ کی یاد دہانی

مرکزی اردو بورڈ

KBOPL

URD

294.682 ع ۱۲

گورو گرنتھ اور اردو

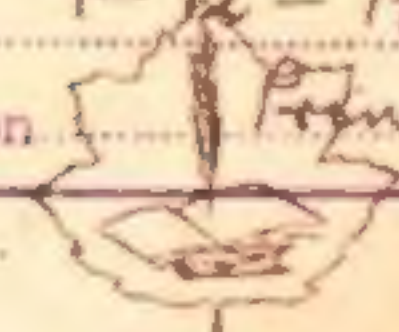
4-4944309
96a

گورو گرنتھ اور اردو

(۱۱۷۳ء تا ۱۶۰۶ء)

عباد اللہ گیانی

Khuda Bakhsh O. P. Library, Patna.	
Prog No	1862 (New Series)
Date	1-12-1968
Section	Printed...

مرکزی اردو بورڈ ، لاہور

۳۶ - جی ، کبرک

جلدہ حقوق محفوظ

طبع اول

اگست ۱۹۶۶ء

ناشر: احمد الدین اظہر

مرکزی اردو بورڈ

۳۶ - جی، گبرگ، لاہور

طابع: ریاض احمد چودھری

سوبرا آرٹ پریس

۱۵ - سرکلر روڈ، لاہور

انتساب

اپنے معزز اور مہربان دوست
محترم کرنل مجید ملک صاحب کے نام
جنت کی فرمائش پر
خاکسار نے اس موضوع پر قلم اٹایا

ترتیب

النساب ، ۵

پیش لفظ ، ۹

گورو گرنیتھ صاحب اور اردو ، ۱۰

گورو گرنیتھ صاحب کی زبان ، ۱۹

حصہ اول

(۱) شیخ فرید جی کا کلام ، ۲۳

(۲) بھگت نام دیو جی کا کلام ، ۳۳

(۳) بھگت کبیر جی کا کلام ، ۴۳

(۴) بھگت روڈاس جی کا کلام ، ۵۷

(۵) گورو نانک جی کا کلام ، ۶۳

(۶) گورو الہکد جی کا کلام ، ۷۵

(۷) گورو امرداس جی کا کلام ، ۷۹

(۸) گورو ارجن جی کا کلام ، ۸۱

(۹) رائے بلوانڈ اور ستا ڈوم کا کلام ، ۹۷

حصہ دوم

گورو گرنیتھ صاحب میں استعمال شدہ عربی اور فارسی الفاظ کی

فہرست ، ۱۰۵

پیش لفظ

ہندوستان میں اردو کی داغ بیل آج سے صدیوں قبل ہند میں مسلمانوں کے وارد ہونے پر ہی بڑ گئی تھی لیکن مغلیہ دور میں یہ زبان آہستہ آہستہ ایک الگ اور مستقل شکل اختیار کر گئی۔ چنانچہ شاہ جہاں کے زمانہ میں تو سرکاری ملازمین کے لیے اس کا بڑھتا ضروری قرار دے دیا گیا اور ہر سرکاری ملازمت اختیار کرنے والے کے لیے اردو زبان کا جاننا ایک ضروری شرط تھی۔ یہ زبان زیادہ تر عربی، فارسی اور ہندی الفاظ سے ظاہر ہوئی ہے۔ گو اس میں بعض الفاظ ترکی زبان کے بھی ہیں مگر وہ بھی فارسی زبان کے ذریعے ہی اپنائے گئے ہیں۔ ہندوستان کی مشہور و معروف انگریزی ادبیہ شریعتی سروجنی نائیلو (انجیلی) نے ایک مرتبہ اردو سے متعلق یہ فرمایا تھا کہ :

”مسلمان بھائیو — ہمارے وہم و خواب (فلسفہ) کو حقیقت کا جامہ تمہیں نے پہنایا ہے اور ہمارے افکار و تخیلات میں حرکت و جان تمہیں نے ڈالی ہے..... اسلام نے ہمیں ایک ایسی پیاری زبان (اردو) بخشی ہے جو ہندو مسلم اتحاد کی ایک غیر فانی یادگار ہے۔ ہندوستان کے کسی حصے میں جلے جاؤ تم قومی اتحاد کی یہ یادگار کسی نہ کسی حالت میں ضرور پاؤ گے۔“

یہ درست ہے کہ اگر اسی نقطہ نگاہ سے اردو زبان پر غور کیا جائے تو یہ ہندو مسلم ملاپ ہی کا نتیجہ ہے۔ کیونکہ ہند میں مسلمانوں کی آمد سے قبل اس زبان کا کوئی نام و نشان نہ تھا۔ اور اس میں بھی کوئی کلام نہیں کہ مسلمانوں کے ہندوستان میں اس عروج اور زوال کے بعد ایک سرے سے لے کر دوسرے سرے تک یہ زبان بولی اور سمجھی جاتی تھی اور پاکستان کے علاقوں میں بسنے والے لوگ خواہ وہ مشرقی حصہ میں آباد ہیں یا مغربی میں اسے اس طرح سمجھتے اور بولتے ہیں جس طرح کہ ہند کے مختلف علاقوں میں رہنے والے اور اس زبان کی ترقی اور اشاعت میں ہندو مسلم دونوں نے خوب حصہ لیا ہے اور یہ مشترکہ زبان ہندوستانی کے نام سے بھی پکاری جاتی ہے۔

گورو گرتھ صاحب اور اردو

گورو گرتھ صاحب سکھ صاحبان کی مقدس مذہبی کتاب ہے اور سب کی سب منظوم کلام پر مشتمل ہے جو اکتیس راگوں میں منقسم ہے۔ اکثر سکھ اسے گورو گوہند سنگھ جی کے بعد اپنا علمی گورو تسلیم کرتے ہیں اور اس پر انسان گوروؤں کے سلسلے کو ختم یقین کرتے ہیں۔ ان کے نزدیک گورو گوہند سنگھ جی نے اپنے بعد گورو پائی کو گرتھ اور پتھ کے دو حصوں میں تقسیم کر کے انسان گوروؤں کا سلسلہ بند کر دیا تھا (۱)۔ علمی گورو پائی گورو گرتھ صاحب

(۱) سکھوں میں نام دھاری اور نرنکاری وغیرہ ایسے فرقے بھی ہیں جن کے نزدیک ہر زمانہ میں انسان نمونہ کا محتاج ہے اور انسان کے لیے کوئی کتاب نمونہ نہیں بن سکتی۔ بلکہ یہ مقام کسی (بقیہ نمٹ نوٹ اگلے صفحے پر)

گورو گرتھ اور اردو

کو اور عملی گورو ہائی ہتھ کو سونپ دی تھی ۔ گورو گرتھ صاحب ۔
گورو ارجن جی نے ۱۶۶۱ بکرمی مطابق ۱۶۰۳ء میں مرتب کیا تھا ۔
عام طور پر مطبوعہ گورو گرتھ صاحب خواہ وہ کسی سائز میں ہو
۔۔۔ صفحات پر مشتمل ہوتا ہے ۔ گورو گرتھ صاحب کے قلمی
نسخوں میں ایسی باتوں کے لحاظ سے تو کافی اختلاف پایا جاتا ہے ۔
خاکسار نے عام مروجہ مطبوعہ گورو گرتھ صاحب کو مد نظر رکھا
ہے اور اسی سے شہد اور شلوک نقل کیے ہیں ۔

سکھ تاریخ سے اس کتاب سے متعلق جو کچھ معلوم ہوتا ہے
اس کا خلاصہ یہ ہے کہ یہ کتاب سکھوں کے ہاتھوں گورو ارجن جی
کی تالیف ہے اور اس کی تکمیل گورو گوہند سنگھ جی کے ہاتھوں
ہوئی تھی اور مروجہ گورو گرتھ صاحب میں مندرجہ ذیل سات
سکھ گورو صاحبان کا بیان کردہ کلام مختلف راگوں کے شہدوں اور
شلوکوں میں ملتا ہے ۔

پہلے گورو : گورو نانک جی

(صفحہ ۱۰ کا ہتھ فٹ نوٹ)

مقدس افسانہ ہی کو حاصل ہے ۔ وہ گورو گوہند سنگھ جی کے بعد
بھی انسان گوروؤں کے اجرا کے قائل ہیں ۔ وہ گرتھ اور ہتھ کو
ان معنوں میں گورو تسلیم نہیں کرتے کہ اب کوئی انسان گورو نہیں
ہو گا ۔ ان کے اپنے الگ الگ گورو ہیں ۔ چنانچہ نام دھاری فرقہ
کے لوگ گورو گوہند سنگھ جی کے بعد جن بزرگوں کو اپنے گورو مانتے
ہیں وہ یہ ہیں : (۱۱) بابا ہالک سنگھ جی ، (۱۲) بابا رام
سنگھ جی ، (۱۳) بابا ہری سنگھ جی ، (۱۴) بابا ہرتاب سنگھ اور
(۱۵) بابا جگجیت سنگھ جی ۔ اب ان کے گورو مؤخرالذکر بزرگ
ہیں ۔ نرنکاری صاحبان کے گوروؤں کا سلسلہ اس سے الگ ہے ۔

گورو گرتھ اور اردو

دوسرے گورو : گورو انگد جی
 تیسرے گورو : گورو امر داس جی
 چوتھے گورو : گورو رام داس جی
 پانچویں گورو : گورو ارجن جی (۱)
 نویں گورو : گورو تیغ بہادر جی
 دسویں گورو : گوبند سنگھ جی (صرف ایک شلوک)

ان سب گورو صاحبان کے علاوہ بعض ہندو اور مسلمان بزرگوں کا بیان کردہ کلام بھی گورو گرتھ صاحب میں درج ہے۔ جسے عرف عام میں "بھگتاں کی ہائی" یا "بھگت ہائی" کے نام سے موسوم کیا جاتا ہے اور وہ بھگت بہ ہیں :

(۱) شیخ فرید جی -	(۲) بھگت کبیر جی -
(۳) نرلوچن جی -	(۴) نام دیو جی -
(۵) سدھنا جی -	(۶) جے دیو جی -
(۷) بیٹی جی -	(۸) رامانند جی -
(۹) پیا جی -	(۱۰) سین جی -

(۱) گورو ارجن جی کے بعد ہونے والے چھٹے ساتویں اور آٹھویں گورو صاحبان سے متعلق یہ بیان کیا جاتا ہے کہ انہوں نے کوئی ہائی بیان نہیں کی مگر گورو گرتھ صاحب کے بعض قدیمی اور قلمی نسخے ایسے بھی ہیں جن میں ان تینوں گورو صاحبان کے نام پر بھی کچھ ہائیاں درج ہیں۔ سروجہ گورو گرتھ صاحب میں ان کے نام کا کوئی شبہ یا شلوک نہیں ہے اور جو شبہ یا شلوک ان کے بیان کردہ بعض پرانے قلمی نسخوں میں ملتے ہیں ان کا رنگ ڈھنگ سب گورو صاحبان کے بیان کردہ کلام سا ہے اور ان میں بھی دوسرے سب گورو صاحبان کی طرح "نانک" لفظ بطور خلاص کے استعمال کیا گیا ہے۔

گوزو گوشتہ اور اردو

(۱۱) دھنا جی - (۱۲) بھکھن جی -

(۱۴) پرما نند جي - (۱۴) - ورداس جي -

(۱۵) ہرمانند ہیں۔

[illegible]

۱۔ غریب کو مؤخر میں رکھ دینا۔
 ۲۔ غریب کو مؤخر میں رکھ دینا۔
 ۳۔ غریب کو مؤخر میں رکھ دینا۔
 ۴۔ غریب کو مؤخر میں رکھ دینا۔
 ۵۔ غریب کو مؤخر میں رکھ دینا۔
 ۶۔ غریب کو مؤخر میں رکھ دینا۔
 ۷۔ غریب کو مؤخر میں رکھ دینا۔
 ۸۔ غریب کو مؤخر میں رکھ دینا۔
 ۹۔ غریب کو مؤخر میں رکھ دینا۔
 ۱۰۔ غریب کو مؤخر میں رکھ دینا۔

( ) مشهور سڳو ٻه وارا ننڍا ٿيڪا جي روت ٿا حدن ۽
 صاحب من روح ندره پوکي ۾ ڪم ڏيندا آهن جن ۾ جوڙ
 هي ٻه ٻچڪون آئي نام پر اڇر کي چئي زيار به نه اس ۽ مصيب
 گورو ارجن جي خود هي هيا ۔

(۱) جو نوٹ میں سر کے ذریعہ ہیں انہ جاکہ نوٹ کے صاحب
وہ بہت ہی جلد ہی کے نام پر اسے گروپرو صاحب میں درج کیا
(بقیہ فٹ نوٹ اگلے صفحے پر)

گورو گرتھ اور اردو

سکینوں میں جگہ باقی سے منہیں ایک نثر بہ بہ بنی ہے کہ
گورو ارحی کی وقت کے بعد ا کے بڑے بیٹے برتھیں چند ہی سے
(جو بعض مؤرخوں کے نزدیک گورو ارحی کے سوتیلے بیٹے اور
اسد خاں کے بیٹے تھے) ہندوؤں اور مسلمانوں کی خونخواری
حاصل کرنے کی غرض سے گورو صاحب کی مسابا کے خلاف جنگ و
گورو گرسہ صاحب میں طرح بدواہی بنی اور گورو صاحب موضوع
کے مؤرخہ گورو گرسہ صاحب کو بھی بدواہی بنا دیا۔ مروجہ گورو
گرسہ صاحب میں درج شدہ ہوگے۔ و گورو ارحی سے نفرت
تعمیل میں۔ گورو گرسہ صاحب کے بعض نامی نسخے اسے بھی میں
جن میں یہ بھگت ہانی شامل نہیں ہے۔

بعض جگہوں کے خلاف کے خلاف بعض اور جگہوں اور
بعض ( ) کے خلاف بھی رہی کہ گورو گرسہ صاحب میں نہ
ہے، جن کے نام یہ ہیں :

(صفحہ ۱۳ کا بقیہ ٹل ٹل)

گیا ہے۔ میں اسے وگ بھی موجود ہیں جن کے نزدیک گورو
ارحی میں سے میں صاحب پروردگار کے بعد سے گورو صاحب
میں درج کیا تھا۔

( ) میں سے میں نے نزدیک بہ بات اس میں غلطیوں
کے اور رتے۔ میں وہیں کے ساتھ ساتھ کچھ اور رتے۔ میں
صاحب کی بعض میں تمام میں وہ ہیں گورو ارحی کے
پروردگار میں۔ بعض کا خیال ہے کہ وہ چاروں رتوں کے
ساتھ ہیں۔ ساجیوں میں سے جو ہیں موجود ہیں جن کے پروردگار
بہت سے گورو صاحب کی نسبت سے ہی ان وقت بعض اوقات میں
موجود ہیں گورو ارحی کے گورو ارحی میں گورو گرسہ صاحب
کے آخر میں صفحہ کے بعد درج بدواہی۔

گورو گرتھ اور اردو

(۱) بانی سرمد نہ جی - (۲) رانا مسد داس جی -

(۳) رائے موہن اور ساؤوہ - (۴) شمشاد -

(۵) جالب - (۶) کرت -

(۷) بھکھا - (۸) دل -

(۹) نل - (۱۰) گبت -

(۱۱) منہرا - (۱۲) دل -

(۱۳) ہرنس وغیرہ -

حسا نہ ہیں نہ جا چلا ہے کہ گورو گرتھ صاحب میں جن
 لوگوں نے سلام درج ہے وہ سب کے سب گورو صاحبان سے بہت
 عزیز ہیں گورو چکے ہیں - بعض تو اسے بھی جن میں صدیوں
 کا رعبہ ہے - اور گورو صاحبان میں بھی بہت سے لوگ ہیں
 جن نے جو اردو زبان کے مسو و نما رہتے ہیں وہ لوگ ہا چکے ہیں -
 اس نے اردو کی ساری ہی خوبیوں صورت نہ گورو گرتھ صاحب
 عمارت رعبے میں ہے - گورو گرتھ صاحب نے صدیوں سے جو
 جو اردو کی وہ صورت ہیں جن میں ساری ہو اپنے شاہ جہاں نے عہد
 میں جس میں ہوئی تھی - سہ اسے سہ اور ضوکت با ان ضرور اور
 سو مان کی بعض صورت اسی صورت میں جاتی ہیں جن میں اردو کی
 عمارت سر آ جاتی ہے اور اس سے بہ امر و بیع ہو جاتی ہے کہ گورو
 گورو صاحبان و زبان سے فن گرتھ چکے بعض بھگتوں نے عہد کے - جو
 سہ غری اور درسی کے ان لغت کو بھی اپنا لیا ہو جو آئے ہیں
 گورو زبان کو وجود میں لائے نہ بھگت ہیں اور ایک مسکن زبان
 کی شکل حیدر کر گئے -

گورو گرتھ صاحب کی زبان

گورو گرتھ صاحب کی زبان عام طور پر سست بھاشا ہے جسے برج بھاشا بھی کہتے ہیں۔ اس میں زیادہ تر ہندی اور پنجابی لفظوں کا استعمال ہے یا ہندی لفظ کو پنجابی شکل دی گئی ہے۔ تاہم اسے شبد اور شلوک بھی موجود ہیں جن میں عربی اور فارسی لفظ بھی بکثرت استعمال کیے گئے ہیں۔ سکھ و دووانوں نے اسے شبدوں کو رچھہ زبان (۱) کے سہ نسیم کیا ہے۔ جیسا کہ مشہور سکھ و دووان پرستیں سمجھا سکیں گی (آنکھوں) کے گورو گرتھ صاحب کے راک ناک میں درج گورو ناک کی کہ ایک شبد سے معنی یہ ہوتے ہیں

” یہ شبد کسی مسموں کے تعقیب میں بیان کیا گیا ہے۔ اس میں فارسی لفظ بکرت میں لیکن یہ فارسی میں بیان میں کیا گیا۔ یہ اس رچھہ زبان میں لکھا گیا ہے جو ہندی اور فارسی بولی کی ملاوٹ سے ایک مشرکہ زبان ہے جس میں اور بعد میں ساء جہاں کے عہد میں اردو لہجائی۔ گورو کی زمانہ میں انہی اردو زبان وجود میں ہیں

(۱) ایک ساء و دووان کے رچھہ زبان کے بارے میں یہ بھی لکھا

ہے کہ :

” ہر ایک بھاشا کی خصوصیت ہے۔ خاص کر فارسی اور ہندی لفظوں کے عہد میں یہی ہوں اسے رچھہ کہتے ہیں۔“

کہا جاتا ہے رچھہ ہندی اور اردو کی درمیانی کڑی ہے۔

گورو گرتھ اور اردو

آئی تھی ۔ لیکن ہدی جانے والے ہدی اور فارسی
جانے والے باہر سے آنے ہوئے مسلمان دراروں
میں ایک دوسرے سے بات حسب کرنے وقت ہدی
لب و لہجہ میں فارسی الفاظ و فارسی لب و لہجہ
میں ہدی الفاظ استعمال کر کے ایسا گزارہ کر ل
کرتے ۔ جس طرح کہ آج کل جھاؤنیوں میں گورے
با ان سے گفتگو کرتے والے دکھدار انگریزی اور اردو
ملا کر ایک کٹھنڑی سی زبان استعمال کرتے ہیں ۔
اس زبان کے استعمال کرتے والے گورے کی انگریزی
عط ہیں ہون اور نہ اردو ملانے والے کی اردو میں
کوئی نقص ہوتا ہے ۔ وہ تو ایک ملی جلی زبان استعمال
کر رہے ہوتے ہیں ۔ اسی طرح ان سندوں کی زبان
کو فارسی حاشا کر کے ان پر بعد نہ کی جائے ۔
بلکہ ایک مرکبہ زبان کی ابتدائی شکل تصور کر
کے غور کیا جائے ۔

[ترجمہ از شہادتہ کورو گرفتہ صاحب ص ۱۷۱]

روئے مسکن سے ہے اس سے پہلے جس نے
 وہ نام میں جھٹی جی وادی کے لئے ہے
 رے رے میں۔ جہاں رہا ہے اس میں ہے
 وہ جہاں رہا ہے۔ رہا ہے وہ رہا ہے
 کہ وہ رہا ہے وہ رہا ہے وہ رہا ہے
 کہ وہ رہا ہے وہ رہا ہے وہ رہا ہے
 کہ وہ رہا ہے وہ رہا ہے وہ رہا ہے
 کہ وہ رہا ہے وہ رہا ہے وہ رہا ہے

(۱) یہ معذرتی برائے شیعہ - اہل حق سے مخصوص ہے۔

گورو گرنہ اور اردو

خائق باری سرجنہار	واحد ایک بدا کرتار
رسوں ہمسر جان — بیٹے	پیر دوست ہوئی جو اپنے
اسم اللہ جدا کا ناول	نرمنا دھوب سارے ہے جداؤں
زہ صوبی میں پچھان	ارہہ ہونا مارت جان
میں ہے مہ تیر خورشید	کالا اجالا یہ سفید
مست لا رہا گنور	.....
.....	.....
سا برابر آؤ رت جانی	سہ سے مادر جنوری مانی

حامد نام کے ایک شاعر نے سات شعروں پر مسموں کے سر کے
 ناموں کے اس میں ہندی اور فارسی کے ساتھ ساتھ استعمال ہے ۔
 اس غزل کا مطلع یہ ہے :

حرم ہر چوں کر دس سحر بیوں سے نہ آئے ہی
 قدر وصال نہ دانستم تم بن ہرہ ستائے ہی

ان کے علاوہ اور بھی متعدد مسموں شعر کے نام سے مسموں
 کی کتابیں ملتی ہیں کہ جن میں ہندی ، عربی اور فارسی اسماء جمع کر
 دیے گئے ہیں ۔ اس قسم کا کلام اردو زبان کے وجود میں آنے سے
 پہلے ہی یا نکھی جانے والی زبان کی طرف ہندی راہ لٹائی کرتا ہے ۔
 کون سے قسم کے کلام کو ہم ہندی اور اردو کی سرحد پر لگاتے ہیں ۔
 سرحد سے متکے ہیں ۔ یہی حال گو و گرسہ صاحب کے ناموں
 اور ناموں کا ہے جن میں نہ ہندی کے ساتھ ساتھ عربی اور فارسی
 کے الفاظ استعمال کیے گئے ہیں ۔

اگرچہ اگر کوئی شخص گورو گرسہ صاحب سے اردو کی موجودہ
 معنی ہونی اور ترقی پانہ صورت یا وہ شکل جو اسے ہے جہاں کے
 ناموں میں حاصل ہونی تلاش کرے گی گونسر کرٹ کا نام سے مسموں

ہو کی ۔ کیونکہ ان کے گورو صاحبان کے زمانے میں نا انہیوں
 نے گورو میں جن ۵ نلام گورو گرو صاحب میں درج ہے ایسی گورو
 زبان وجود میں نہ آئی تھی ۔ اسہ اگر وہ اردو کے وجود میں آتے
 تے تو اس کی شائع میں کیا نہ ہوتا ۔ چہ ۵ تو اس زمانے میں ایسی
 گورو گرو صاحب سے ضرور کسی حد تک راہ نمائی حاصل ہو جائے
 کی اور ایسے ضد و زشتوں میں جا نہیں گئے جن میں اسدی اردو کی
 جھلک صاف نظر آ جائے گی ۔

۴۴ کے ہی میں ثابت میں گورو گرو صاحب سے ایسے ۔
 و زشتوں کا جمع کر کے فی کوشش کی ہے جن سے اردو کی ابتدا معلوم
 کرے میں مدد مل سکتی ہے اور اس امر کا یہ چل سکتا ہے ۔
 اردو زبان سے موجودہ معجمی ہونے صورت احسن کرے سے اس میں
 طرح ارتقائی منازل ملے گی ہیں ۔

اردو ہے یہ ہماری یہ حیرت انگیز تاریخ پرام کی ۔
 موجب ہو کی ۔ ان سبوں نے درج کرے میں ان کے معنی میں
 ہو سبب دی گئی ہے میں ان کے زمانے کو میں سمجھتا ہوں
 ہے ۔ یعنی جو صاحب پہلے کر رہے ہیں ان کے زمانے میں
 نے اس میں اور جو بعد ہوئے ہیں ان کے بعد میں سمجھتا ہوں
 نے ہیں ۔

اکتوبر ۱۹۹۳ء

حاجہ

عباد اللہ گیلانی

حصہ اول

کورونگرہ صاحب کے وہ سند اور سندوں میں
فارسی اور عربی کے اہتمام کتب اس میں کیے گئے ہیں

(۱) شیخ فرید جی کا کلام

گورو گرو صاحب میں سکھ گورو صاحبان اور دوسرے لوگوں کے نام کے ساتھ ساتھ بعض مسلمان بزرگوں کا کلام بھی درج ہے۔ ان میں سے ایک شیخ فرید جی بھی شامل ہیں۔ سکھ وندوانوں کے نام سے یہ خیال ہے کہ یہ وہی بزرگ تھے جن کا سب شکر گنج میں درج ہے۔ اس سے پہلے اس کے بارے میں کوئی مکتوب نہیں تھا۔ اس میں لکھا ہے کہ وہ صاحب کرام حضرت شیخ ہاشم دہلوی کے شاگرد تھے۔ ان کے بارے میں کچھ اور باتیں بھی لکھی ہیں۔

سکھ وندوانوں کا دوسرا حصہ اس کے ساتھ ساتھ گورو صاحب کے نام سے درج ہے۔ اس کے ساتھ ساتھ حضرت شیخ فرید شکر سب کی جانب سے لکھا گیا ہے۔ اس کے ساتھ ساتھ شیخ فرید جی کے نام سے شیخ ابراہیم سب مکرانہ کے ساتھ مصنف کے نام سے شیخ برہمہ کے نام سے موسوم کیا ہے۔ یہ گورو صاحب کے نام سے لکھا ہے۔ اس سلسلے میں ایک سکھ وندوان کا نام طرار بھی ہے۔

”مذہب کی بحثیں کے مطابق جو سکھ گورو صاحب میں فرید جی کے نام پر درج ہے وہ... شیخ برہمہ جی کی ہے۔ مگر دوسرے سکھ وندوانوں کا یہ خیال ہے کہ یہ وہی شیخ فرید شکر گنج جی کی ہے اور شیخ ابراہیم فرید جی کے نام سے لکھا ہے۔“

گورو گرتھ اور اردو

کلام کا ایک سچہ گورو نانک جی کی مہمت کیا
ہوا۔"

سکھ و دواہوں میں اسے نہ گوں کی بھی کمی نہیں جی کے پردے
گورو گرتھ صاحب میں درج شدہ فرید جی کی یہ شیعہ فرید شکر
کعب اور شیعہ ابراہم (ویدو) دونوں کی مٹی جی ہے ۔

موجودہ مروجہ گورو گرتھ صاحب میں شیعہ فرید جی کے یہ
پر جو مٹی درج ہے وہ درج شدہوں اور ایک سو سے زیادہ کون پر
مشتمل ہے ۔ سکھ و دواہوں شیعہ جی کے کلام کو اسدائی بھٹاؤ کلام
کا درجہ دیتے ہیں ۔ یہ مٹی میں سی جی جی اور ورسو اندام کی آمیزش
مٹی جی ہے جو اورو کے اسدائی مٹی کی حساب دہی کر رہی ہے ۔
دس میں یہ شیعہ جی کے نام سے تھوڑے سے لکھے گئے ہیں ۔

گورو گرتھ صاحب میں رنگ گیتا کے تحریر مٹی کے یہ
شد درج ہیں :-

دلہوں بہت (محبت) جن مٹی جی
جی میں ہوو مکھ ہوو سے کاندھے کھا
رے اسک کھدائے (عشق خدائے) رنگ دندار کے
وسریا جن نام نے بھونے بہار تھنے
آب لیے تر لائے در دروس (در دروس) سے
لن دھن حندی ماؤ آئے سہل سے
برودکر (برودکر) اہر اکھ لے اب ہو
جہاں پمہالا صج جوہا پر موں
لبری پناہ کھدائے (خدائے) تو بکھسیدی (عشقی)
سکھ بھری (شیعہ فرید) کھبر (جی) دھے بیدی

[گورو گرتھ صاحب رنگ گیتا شیعہ فرید ص ۱۰۰]

دوسرا شبد یہ ہے :-

نوحے سبکہ ہورند (شیخ فرید) ہمارے اللہ لگے
 اہ س ہوسی کٹھا ک (حاک) تانی گور گہرے
 آج ملوا سکھ ہیرند (شیخ فرید)
 نا کم کوہڑا (ن) مہہ جہڑنا (ن)

مے جانا مر جائیں گھوم لہ آئیں
 ہہوٹھی دنیا لگ لہ آپ ونجائیں
 بولیں سج دھرم ہہوٹھ لہ بولیں
 ہو گور دیے واٹ مریداں حولیں
 جہیل نگہدے ہار گوری من دھربا
 کچن ونے ہاسے کھوت چیربا

سبکہ (شیخ) ہار (حاک) حگ نہ کوئی نہر دھا
 ہس آمن م ہنھے کچے یس گیا
 کٹک کوٹجاں جیت ڈوساون بھلیاں
 میالے سوہدہاں پر گل باہڑہاں
 حلے جلن ہار وچارا لینے سو
 سدھدہاں حو ماہ بڑدناں اک کپو

جی (رسی) ہوجھئے استاں ہیرندا (فریدا) کھوٹ کر گئے
 ہاں کوزاں ناں لاسے حنی سہے

[گورو گرہ صاحب راک - شیخ فرید -]

شیخ فرید جی کے سرحدہ والا دوویں سندوں میں عربی اور فارسی
 انداز کی مرس ہے ۔ حدادہ ، حبس ، حبس ، رنگ ، در ، دروس ،
 ہورس ، ہس ، بھس ، حیر ، تہ ، گور ، حاک و غیرہ انداز
 کا تعلق عربی اور فارسی سے ہے ۔

گورو گرہ صاحب میں راک سوہی میں شیخ فرید جی کے

گورو گرتھ اور اردو

ہم پر دو شد درج ہیں ۔ ۔ ۔ میں بھی عربی اور فارسی ادا کرتا ہوں
کیسے گئے ہیں ، جیسا کہ :

تپ تپ لوہے لوہے ہاتھ سرور
بادل ہوئی سوسہ (شہ) لورو
تے سہ (شہ) من میں کیا روس
مجھ اوگن سہ (شہ) ناہی دوس
تیں صاحب کی میں سار نہ جانی
جون کھوئے پاچھے پھونانی
کالی کوئل تو کت گن کالی
اپنے پرتم کے ہوں برے جانی
برے بیون کیتے مکھ پائے
ما ہوئے کرہال ناں پرہو ملائے
ودھن کھوئی مندہ اکیلی
نہ کو ساتھی نہ کو بلی
کر کرہا پرہو سادہ سکھ مہلی
جان بھر دیکھاں ناں میرا انہ بلی
واٹ ہماری کھری اڈہنی
کھنوں لکھی بہت پٹنی
اس اوپر ہے مارگ میرا
سکھ پھریدا (شہ لربدا) ہنسے ستار ۔ و برا

اور دوسرا شد یہ ہے :-

ہڑا بدہ نہ سکھ بدھ کی ویلا
بھر سرور حب اوچیلے لب تون دوہلا
ہو نہ لانے کسمپڑے حل حاسی لہولا
ا ف آپسے پہلی سہ (شہ) کیرے بولا

دودھا تھئی آونی پھر ہوئے نہ سلا
کہیے پھرید (فرید) سہ سہو (سہسو) سہ (نہ) (الٹے سی
ہیں جسکی ڈوسٹا ابہ تر ڈھیری تھئی

[illegible]

وایوں کی بوسلاہ (ہل صراط) کہیں نہ مٹی آنے
 پیردا (فریدا) کڑی ہویدی کی کچر نہ آب مہانے
 چردا (فریدا) دردروسی (دروشی) کا کپڑی حلاں دیا ہوہ
 مہ الہائی ہوئی کنھے ویمان گہب - ۲

پہرندا (اورندا) ہے تو اکل نساہ (عقل نصف) کا ہے لکن نہ لکن
آہٹے گریواں (گریواں) مہ سر سواں کر ونگہ - ۶

بھریدا (فرہدا) جہاں تو کھیتی ویلا ہے توں رت دیں سوئی
مرک سوئی یہ جہاں بھریا دیں لہیا ۔ ۸

پیرندا (فریدا) کو کسداں دا گسداں متی دسداں لب
ہو سبیاں (شیطاں) وچا بابا ہے کب پنہرے جب - ۱۵

پیردا (فریدا) خاک رہ سدنیں جا کو حید نہ کوئے
 حویدیاں ہیراں لیے موٹیاں اوپر ہونے - ۱۷
 پیردا (فریدا) جاں لب دن یہ کیا لب ناں کوڑا نہ

کچر جھٹ لکھنئے جھیر توئے سیہ - ۱۸

بھربدا (فریدا) جنگل جنگل کیا بنوے وں کڈا موڑیہ
وسى رب ہیا لنے جنگل کیا ڈھوڈھہ - ۱۹

.....

بھربدا (فریدا) جت کھنولا وان دکنہ برہ وجھاوون لیہ (لہاں)
ایہ ہمارا جونا صاحب پیچے وبکھ - ۲۵
برہا برہا آ کھنئے برہا توں مسان (سلطان)

بھربدا (فریدا) جت تن برہا نہ اوئے مو تن حان مسان - ۳۹

.....

بھربدا (فریدا) جار گواہا ہڈہ کے جار گواہا مہ
لیکھا رب مکیسا نو آن ہو کیرے کہ - ۱۳۸

بھربدا (فریدا) در درواہے (دروازے) حانے کے کون ڈھوگھڑیں
ایہ نردوسان مارنئے ۵ دوسان دا کیا ہاں (ہاں) - ۴۹

.....

ہاس دھاسے جھٹ سر بھری مذو رڈ
حانے منے حراں مہ تھنئے اتیوں (بیوں) گڈ - ۴۵
...

بھربدا (فریدا) کھنڈر سکھا (مسخان) اکساں
جند نہ کن میکھ (میخ)

واری آہو آہی حلی مسانک (مٹانج) میکھ (شیخ) - ۴۷
بھربدا (فریدا) دوہی دیوے سدیاں مدک بھنہا ائے
کڑہ لسا کھٹ لولیا دیوڑے گنا بوجھانے - ۴۸

.....

بھربدا (فریدا) کوٹھے مذپ ماریاں اب نہ لانے جت

مٹی ہئی انونوں کوئے نہ ہوسی مت - ۵۷

بھربدا (فریدا) سڈپ مال نہ لانے مرگ سنان جت دھر

سان جانے سال جیتے ہی تو وعساں - ۵۸

بھربدا (فریدا) حنی کبی ناہیں گن نے کڑے وسار

مت سرمدا (سرمدا) تھوہی سانی دے دربار - ۵۹

بھربدا (فریدا) صاحب دی کر جا کری دل دی لاء بھربدا

درویشاں (درویشاں) نو لوڑنے رکھاں دی حیراں - ۶۰

بھربدا (فریدا) کائے سڈے کبڑے کالا سبدا وس

کسہی سہری میں بھراں لوک کہے درویش (درویش) - ۶۱

.....

جان کڈاری قان جاؤ وبواہی نا ماملے ا معاملے (

بھربدا (فریدا) اہو پھوہو وٹ کواری نہ بھنے - ۶۲

.....

بھربدا (فریدا) بھئی گھڑی سووی نون ن کرانج

اھراس (اھراسل) بھربسہ (فرسہ) کے کھر نہی اج - ۶۳

.....

بھربدا (فریدا) ے بواج (ے مارا) کشا ابہ نہ بھئی ربت

نہی حل نہ آنا بھے وکھت (وکھت) سبب - ۶۴

اٹھ بھربدا (فریدا) اھو (وھو) ساج

سہ (صھ) بواج (مار) کجارج (گرار)

ھو سر سانی نہ بویں سو سر کپ اناز - ۶۵

ھو سر سانی نہ بویں سو سر کیجے کائے

کے ھنہ جلائیے ہن سڈے تھانے - ۶۶

.....

بھیردا (فریدا) من میدان کر ٹونے لے لاء

اچے مول نہ آوسی دوحک (دوزخ) سدی بھاء - ۷۴

بھیردا (فریدا) کھانک (خالق) کھلک (خلق) میں

کھلک (خلق) ویسے رب ماہ

مندا کس نو آ کھنئے جاں تس بن کوئی ناہ - ۷۵

بھیردا (فریدا) ہے رہ نالا کیا ہے گل کہے جوکہ

ہون نہ اتی ماملے (معاملے) سہاں نہ اتی دوکہ - ۷۶

.....

بھیردا (فریدا) مے دا بھلا کر گہ (غصہ) من نہ ہڈے

دھی روگ نہ لا گئی ہلے سب کچھ ہائے - ۷۸

بھیردا (فریدا) ہکھ براہٹی دنی سوہاوا باگ (باغ)

لونت وحی مہ (صبح) میوں جلیں کا کر ساح (سار) - ۷۹

.....

بھیردا (فریدا) مہل (محل) لکھی رہ گئے واسا آتیا تل

گوراں سے نمائیاں بہن روہان (روہان) مل

آ کوئی میکھان (نیچر) ہدی جی جس اح کہ کل - ۸۰

بھیردا (فریدا) مونے دا بان اوے دے حوں درہوے ڈھا

اچے دوحک (دوزخ) لیا سٹنے ہوں ہوے کھدا

ا کناں نوں سب سوچئی آئی آک ہیردے لے پرواہا

امل (محل) ہے کیتا دنی وج سے درگہ اوڈھا - ۸۱

بھیردا (فریدا) درہاوے کے بگلا بٹھا کدل کرے

کل کریدے سچو لو اجئے باج (ہر) ہنے

باج (ہار) ہنے تس رب دے کیلاں ویریاں

ہو من جت نہ چنے من سو کلی رب کیاں - ۹۱

ساڈھے تڑے من دیہری چلے ہائی ان
 آئیو بندہ دنی وج وت آسوں جن
 ساکانتوت جات آوسی سب درواہے (دروازے) بہن
 تان پادبان پھانیاں اگے دتا ہنہ
 دیکھو بندہ چلیا چوہ جینیا دے کن
 پھیردا (فریدا) اہل (عمل) حے کسے دی وج درگاہ آئے کم - ۱۰۰
 پھیردا (پھیردا) ہوں بھاری تے پکھیاں جنگل جات واس
 ککر جگن تھل وس رب نہ جیوان پاس - ۱۰۱

.....

پھیردا (فریدا) پھیلی رات نہ جا گیوے جوددرو مونسوہ
 حے تے رب وساربا دن رب نہ وسرنوہ - ۱۰۲
 پھیردا (فریدا) کس رکاولا وڈ وے مہاج (اے مہاج)
 اللہ منی رسا ایہ سماوان مہاج (سار) ۱۰۳
 پھیردا (فریدا) دکھ سکھ اک کر دن نے لا وڈر
 اللہ چوے سو ہیلا تان لپی دردر - ۱۰۴
 پھیردا (فریدا) دی وحدی وحدی تون پنی وحدے تان
 سون حو نہ وحدہ جس اللہ کردا سار - ۱۰۵
 پھیردا (فریدا) دن و اس دن سون دی نہ کسے کم
 مسر (مسر) پھکیراں (پھیراں) کا کھڑی سو پائے پور کرم - ۱۱۱

.....

مسر (مسر) مچھو کن اے مسر (مسر) کا نام ہو
 مسر (مسر) سدا بان کھانک (حائق) کہا (حقا) نہ کری -

۱۱۵

مسر (مسر) اندر ماری (ماری) تے ابوے جانی

ہوں غمیک (نزدیک) کھدائے (خدائے) دے

بہت نہ کسے دین - ۱۱۹

سر (صبر) ابھ سواؤ حے تو بدہ دڑ کرے

ودہ تھیوے درباؤ ٹوٹ نہ تھیوے واہڑا - ۱۲۰

بھربدا (فریدا) دروبسی (دروبشی) کا کھڑی چوہڑی پرے

اکے کنے چائشے دروبساوی (دروبٹوی) ربت - ۱۲۱

[گورو گرسہ صاحب شہرک فریدہ ص ۱۳۷ تا ص ۱۴۰]

شرح فریدہ جی کے بیان کردہ مسدوحہ بالا کلام سے واضح ہے کہ

اں کے زمانہ میں سوئی جانے والی زبان میں بھی عربی اور فارسی کے

اصطلاح کا استعمال رواج پڑ چکا تھا اور اس طرح اردو زبان کی

رکھی جا چکی تھی ۔

۲۔ بھگت نام دیو جی کا کلام

[illegible]

میں ساچو-و-ووں یہ میرا سہارا ہے۔ میں یہ جانتا ہوں کہ میں
 کے لئے یہ ساری باتیں صرف غیبت ہیں۔ مگر وہ سب سے پہلے
 یہ ہے کہ وہ ساری باتیں صرف غیبت ہیں۔ مگر وہ سب سے پہلے
 میں نے صرف غیبت میں ہے وہ "بدوں" کی شکل میں ہے۔ وہ
 میری صاحب میں صرف غیبت ہے۔ یہ میری صاحب میں
 میری صاحب میں صرف غیبت ہے۔ یہ میری صاحب میں
 میری صاحب میں صرف غیبت ہے۔ یہ میری صاحب میں
 میری صاحب میں صرف غیبت ہے۔ یہ میری صاحب میں

گورو گرتھ اور اردو

۔۔۔ باؤ کا اس کس کے پاس ہے ؟ اس بارے میں کسی سکھ ودواں
نے بھی کوئی روشنی نہیں ڈالی اسلئے ابک سکھ ودواں نے اسی قدر
لکھنے پر اس کی ہے کہ :

”آپ کی تصنیف پہلے مرہٹی زبان میں تھی
پھر پنجابی میں اس کا ترجمہ کیا گیا۔ بعض
مقامات پر غلطیاں بھی ہیں۔“ (۱)

تب کی ایک بار بار موضع گجرات صوبہ گورداسپور میں بھی قائم ہے
جسے سر-ار جسا سکھ رام گڑھیہ نے تعمیر کروایا تھا اور بعد میں
راؤ سدا کور نے وہاں ایک قلاب بٹوا دیا تھا۔ آپ پنجاب آئے
نہیں یا یہی یہ مسئلہ سکھوں میں بحث کا ایک موضوع ہے۔ گورو
گرتھ صاحب میں آپ کے نام سے ساتھ شدہ درج ہیں جو محض رگون
میں پہلے ہوئے ہیں۔

بھگت رام دیو سے متعلق یہ بھی بیان کیا جاتا ہے کہ ہے
آپ سری رام چندر جی کے معتمد تھے بعد کو سری کرشن جی نے
غیبت مند ہو گئے۔ گورو گرتھ صاحب میں آپ کے نام سے بعض
”سے شدہ بھی موجود ہیں جس سے آپ کا پہلے سری رام
چندر جی کا غیبت مند ہونا اور بعد کو سری کرشن جی کا مدد
ہونا ابھر ہوتا ہے۔ چنانچہ ابک سکھ ودواں رقم سرور جی
کہ :

”بھگت رام دیو جی پہلے سری رام چندر
جی کے بخاری تھے بعد کو سری کرشن جی کے
غیبت مند ہو گئے اور رام چندر جی کی پوجا چھوڑ

۱۔۔۔ ص ۸۹ - ۸۸

گورو گرتھ اور اردو

دی ..... اب کے زمانہ میں وشو اور شو فرقوں
میں بہت کشیدگی آئی تھی اور اب کے شو
فرقہ کا خوب ڈٹ پر مسابہ لیا تھا (۱)۔

اب کے ہاں تین سنے : نارائش داس ، بیچیر داس اور نوسد داس
پیدا ہوئے اور ایک بڑی بھی ہوئی جس کا نام مسکا بنی تھا۔ بچک نام
شو کے حضرت مسد حال حال میں اور وہ "سسی ٹوبی" کہتے ہیں
اور جرنل مرٹ ہلا اثر دوسروں کو اپنے جامعہ حضرت میں داخل کرے
ہیں۔ اب کے اکثر عجیب مسد دھوں اور درری میں جنہیں ہندوؤں
میں "چھبیس" کہا جاتا ہے۔ اب کچھ عرصہ سے وہ ٹانک کشتری
کہتے ہیں اور اپنا تعلق شوہر ورن کی بجائے ہندوؤں کے شوہر
ورن کشتری سے بتاتے ہیں۔

اب کی طرف بعض کرامتیں بھی منسوب کی جاتی ہیں اور گورو
گرسہ صاحب میں ان کرامتوں کو نمایاں حکمہ دی گئی ہے۔ مثلاً اب
کے لئے مسر کا گھوم جانا ملاحظہ ہو (گورو گرسہ صاحب ص ۱۶۷)۔
۱۳۰۰ (۱۲۹۰) اور مریدہ بننے کا رسمہ ہو جانا اور ام دیو میں نا
س سے دودھ دھوا (ملاحظہ ہو گورو گرسہ صاحب ص ۱۶۶)۔
اب رہا کروں (بنوں) سے دودھ سے بنے سے لپکا اور مارو رہا
بہ نارائش نا وہاں۔ ہر ہو کر دودھ و لپکا (ملاحظہ ہو گورو گرسہ
صاحب ص ۱۶۷-۱۶۸) اور نام دیو کے مرتبہ نا دوجہ خدا بھائی
کا لپکا لپکا۔ (ملاحظہ ہو گورو گرسہ صاحب) عجیب بات یہ ہے
کہ گورو گرسہ صاحب میں ہم دیو ہی کی ارمٹوں کا۔ ٹر ہو موجود
ہے مگر کسی مکہ گورو حتیٰ کہ گورو ٹانک ہی کی ایسی کرامت نا
کوئی ذکر نہیں۔

۱۔ مت گورو پتان ہوو کچی ہے ہانی ص ۸۸

گورو گرنتھ اور اردو

بھگت نام دیو جی کے نام سے جو کلام گورو گرنتھ صاحب میں درج ہے اس میں بعض ایسے شبہ ہیں جنہیں ابتدائی اردو کا نمونہ نہ کہتے ہیں۔ آپ فرماتے ہیں کہ :

میں اندھلے کی ٹیک تیرا نام کھوندکارہ (خوندکارہ)
میں گریب (غربی) میں مسکین تیرا نام ہے آدھارا
کریم رہیا (رحیم) اللہ تو گنی (غنی)
ہادرا (حاضرہ) ہدور (حضور) در پس (درپش) تو می (مسیح)
درباؤ تو دھند تو پیار تو دھنی
تو دانا تو لینا میں پیجا کر کیا کری
نامے چہ سوامی بکھسد (بخشد) تو ہری

[گورو گرنتھ صاحب باب نمک نام دیو جی ۲۰۰]

نام دیو جی کے اس شبہ میں ہندی، فارسی اور عربی لفظوں کے لفظ استعمال کیے گئے ہیں اور اس کے معنی یہ ہیں :

میں اندھا ہوں اور خداوند تو ہی میرا سہارا ہے۔ میں سرس
اور مسکین ہوں میرا نام ہی میرے ہے۔ میں بھوکا ہے۔ اے زخمی
نرم اللہ ہی تو ہی غنی ہے، سو ہی حاضر، صریح و زبیر ہے۔
تو سربا ہے اور تو دانا ہے میرے حوالے ہمیشہ بھرے رہنے میں۔
میرے سوا اور کون دوسرا ہے اور اسے وہاں سر ہے۔ وہ ہی
(حقیقی) دان اور بسا ہے۔ میں تیری حمد صفت سے سرے سے اندھ
ہوں۔ اے نام دیو کے مولا تو ہی سہارا ہے۔

نام دیو جی کا ایک اور شبہ یہ ہے :

ہلے ہاراں ہلے ہاراں کھنکھری (خونکھری)
بل بل ہاؤں ہوں بل بل ہاؤں
لکی تیری بیکاری آلا (اعلیٰ) تیرا دؤں

گورو کرتھ اور اردو

کک آمد کک رہتی (رتی) کک میروی
 دوار کا نگری راس ہگونی
 کینوب (خوب) نیری ہگری میٹھے نیرے بول
 دوار کا نگری کاہے کے مگول (معل)
 جسر ہزار (ہزار) آلم (عالم) ایکل کھاسہ (خاصہ)
 چیں پادساہ (پادشاہ) مایونے یون
 اسہت کچ ہت نوا نوند
 نامے کے سوامی میر مکند

[گورو نرسنگھ صاحب رام سنگ نام دیو ص ۲۷]

رام سنگھ جن کے نام سے درج شدہ اس نسخہ میں بھی درسی ،
 عربی اور ہندی کے احاد استعمال کیے گئے ہیں ۔ میں سے معدوم ہوا
 ہے کہ ان کے زمانے میں عربی اور درسی زبان کا فرق نہ ہو سکا
 میں جس حد تک اور خوب اپنی تحریر و سریر میں عربی اور درسی کے
 الفاظ بھی بکثرت استعمال کیا کرتے تھے ۔

گورو نرسنگھ صاحب کے ایک اور نسخہ پر رام سنگھ جن کے نام
 سے اور یہ شدہ درج ہے ۔ اس میں بھی ہندی کے ساتھ عربی
 اور درسی کے احاد کا استعمال میں ملایا موجود ہے ۔ فرمانے میں :

سنان (سلطان) ہوجھے میں بے نامہ
 دیکھوں رام تمہارے کاماں
 نامہ ملتانے (سلطانے) ہاندھلا
 دیکھوں تیرا میں ہر پٹھلا
 بھل کو دیو جوانے
 ناتر گردن ماروں ٹھانے
 پادساہ (پادشاہ) ابھی کیوں ہونے
 بھل کیا جیوے نہ کوئے

میرا کیا کچھو نہ ہوئے
کرے رام ہوئے ہے سوئے
بادشاہ (بادشاہ) جڑھو انکار
گج ہستی دینوں چمکار

.....

کاجی (قاضی) ملاں کریں سلام
ان ہندو میرا ملیا مان
بادشاہ (بادشاہ) یستی منہو
نامے سر بھر سونا لیو
مال لہوں تو دوجک (دوزخ) ہرؤں
دین چھوڑ دیا کو بھروں
ہاؤں بڑی ہاتھوں تال
نامہ کاوے کن گوہال
کنگ جن جیوں الٹی جے
لو نامہ ہر کرتا رہے
سات گھڑی جب بستی سنی
اجہوں نہ آئیو ترہنوں دہنی

.....

کہے تو دھرن اکولی کروں
کہے تو لے کر اوپر دھروں
کہے تو مون گڑ دیوں جہانے
سب کوئی دیکھے ہتھانے
نامہ پر لومے میل میل
گڑ دوہائی بھرا میل
دودھ دوہے جب مٹی بھری
لے بادشاہ (بادشاہ) کے آگے دھری

بادشاہ (بادشاہ) مہل (محل) میں جانے
 اوگھٹ کی گھٹ لائی آنے
 کاہی (قاضی) ملاں پیتی فرمائے
 بکھری (بھٹی) ہدو میں تیری گئے
 نامہ کہے ستو بادشاہ (بادشاہ)
 ابہ کجہ پتیا مھے دکھائے
 ابہ پتیا کا ابہ پروان
 ساچ سیل چالہو سلتاں (سلطان)

[گورو گرسہ صاحب پویروں نام دیو ص ۶۶ - ۱۱۶۵]

نام دیو جی کے ایک اور نام سے بھی ہم اسی سچہ تک پہنچتے
 ہیں کہ اس زمانے میں ہندی اساتذ کے ساتھ عربی اور فارسی کے احاد
 کا استعمال جاری ہو چکا تھا۔ اسے ہم اردو کی ابتدائی حالت کا درجہ
 دے سکتے ہیں۔ دیکھئے :

مائے نہ ہونی باپ نہ ہوتا کرم نہ ہونی کاٹیا
 نہ نہیں ہونے ہم نہیں ہونے کون کہاں نے آیا

.....

چند نہ ہونا سور نہ ہونا ہاں ہوں ملاہا
 شاست نہ ہونا ید نہ ہونا کرم کہاں نے آیا

[گورو گرسہ صاحب راگ رام کی نام دیو ص ۹۷]

یعنی ایک زمانہ ایسا بھی تھا کہ نہ ماں تھی نہ باپ تھا اور
 نہ کسی کا کوئی عمل تھا اور نہ کسی کا جسم ہی تھا۔ ہم بھی
 اس تھے، نہ بھی نہیں تھے اور کوئی بھی نہیں تھا۔۔۔ اس وقت یہ چاند
 اور سورج بھی نہیں تھے اور ہاں اور ہوا کا بھی کوئی نام و نشان
 نہ تھا۔ اس وقت شاستر اور ویدوں کا بھی کوئی وجود نہ تھا۔ اس
 وقت کرم (اعمال) کہاں سے آ گئے تھے۔

ہندو قوم کا یہ نظریہ ہے کہ ہر انسان کی پیدائش اس کے مادہ
 اہل کا نتیجہ ہے اور جس قدر بھی جائیداد چھریں چرنے والے، ہرنے والے،
 درندے، کٹرے مکوڑے اور سرپاں، نوکارہاں ہیں یہ سب
 جسمے جسم میں اسات تھے اور اپنے مرے اہل کے نتیجہ میں اب نئی
 عاصی بن گئے ہیں اور نئی شیر۔ کسی کو جو ہے کہ جسم میں گئے ہیں
 اور کوئی نئی کی شکل میں پیدا ہو گیا ہے۔ کوئی نمائندہ بن گیا ہے
 اور کسی نے بیکر کی شکل اختیار کر لی ہے۔ ایسے ہو گئے ہیں وہ دیو
 ہیں۔ ایسے اس شہ میں سوال کیا ہے کہ کسی جبر کی خصلت۔ میں
 ہوئی تھی اس وقت یہ مادہ، سورج اور ستارے بھی موجود ہیں
 ہیں۔ اگر کسی نئی روح کی پیدائش اس کے بچنے جسم کے میں نہ
 سجدہ ہے تو اس وقت اس کے اہل سے اس کے لئے اور اس کے لئے
 اہل لئے ہیں۔ کیونکہ اس وقت وہ آج بھی ہیں۔ مادہ موجود
 رہا۔ کائنات میں اس سارے مادے میں ہے کہ ایک وقت
 بھی تھا کہ یہ ساری مہر میں۔ میں تو بھی اور یہ مادہ۔
 ستارے وغیرہ بھی نہیں تھے۔

وہ دیو ہیں کہ یہ شہ بھی گورو گرتھ صاحب میں برج ہے۔

آؤ کلندر (کلندر) کیسوا

کر ابدالی بھسوا

جن اڈاس (اڈاس) کلاہ سر کسی کوئے (کس) سب ہماہ

جہر ہوس (ہوس) کا مدد تیرا ابہ بدھ بے گوہلا

دھیس کوٹ کا ہیں تیرا سولہ سہس احارہ (آرہ)

بہار انہارہ مدکر تیرا سہک (سہک) سب مسارا

دہی مسعد (مسعد) میں مولا، سہج نوح (نوح) کھڑے (کھڑے)

بی بی کولاں سو کاش (کاش) تیرا نام برہما آدرے

بھگ کرے مہرے لال جہانے کہ یہ کروں ہارا

گورو گرتھ اور اردو

ہمارے کا صوفی اصرار ہی بخیرے ہوگی نے دسوا

[گورو گرنث صاحب بھیروں نام دیو ص ۱۱۶]

[illegible]

۳۔ بھگت کبیر جی کا کلام

گورو گرسو صاحب میں ہیں چنگوں کا کلام حاصل ہے ان
 میں سب سے زیادہ اور بھگت نامہ جی کی ہے، تاکہ حضرت بہ
 نے نہ کہ آج کا کلام بعض سکھ گورو صاحبان سے بھی زیادہ ہے۔
 ب۔ رس کے واسطے چلے۔ آپ کی سرس سے بعض خاص غلام و
 عرب روایات مشہور ہیں۔ بعض لوگوں نے کہا ہے کہ آپ ایک
 برہمن سیوہ کے تھے یہ بعد آپ کے پیدا ہونے سے جو آپس ایک
 دھات کے کٹرے چھوڑ گئی تھی، وہاں سے ایک مسلمان جہاز
 میں لگا رہا تھا اور اس نے جو آپ کی بدھرس کی تھی۔
 پراسر ورس کو سکھ ہے نہ ایک حکم نامہ یا کوئی شخص شوا
 ہی ہیں، آپ کے نزدیک ایک ہندو واسپرے ورتی ہووے پر اسامہ
 سر رکھ لیا تھا۔ مکھ ورووں میں سے ہوگے موجود ہیں جن
 کے نزدیک کبیر جی ایک بوسمہ ہوتا ہے کے لئے ہے۔ جو
 لغت "کبیر" بھی اس امر پر دلالت کرتا ہے کہ آپ نہ بعض مسلمان
 سے تھے، ورنہ سارس اسے شہر میں رہنے والے کسی ہندو نامہ
 سیر ہونا ایک خاص امر ہے۔ نیز جی کے بھوں کے نام جی جو
 نہیں اور کہانی بیان کئے جاتے ہیں اسلامی تعلق سے شہر پرتے ہیں۔
 کبیر جی کے بھوں کے بیان کردہ شوک و سیرہ بھی ملتے ہیں مگر
 گورو گرسو صاحب میں صرف کبیر جی کا کلام درج ہے، گورو گرسو
 صاحب میں ان کے نام سے کافی شبہ اور شوک پائے جاتے ہیں۔

گورو گرتھ اور اردو

گورو صاحب کے غزوہ شمر ہی نا اور گرتھ بھی مسدا ہے اور بعض سادہ "شمر جھک" وسیعہ بھی نا کی طرف منسوب ہیں۔ گورو صاحب کے بعض ایسی مسجھوں میں سو شمر ہی نا باباں مریدانہ گورو صاحب سے بھی زیادہ درج ہیں۔

بعض ویروہوں سے کسر ہی کو گورو صاحب ہی کیا اور بعض سے وروہ صاحب ہی کو شمر ہی نا گورو صاحب کی ہے۔ بعض وروہ کا یہ بھی حال ہے کہ وروہ صاحب ہی اور شمر ہی میں بھی صاحب کی سب سے ترقی ہوئی، کیونکہ گورو صاحب ہی صاحب سے آگے ہیں شمر ہی وروہ صاحب سے آگے ہیں۔ کسر ہی کی رنگ میں گورو ہی کا بنارس جانا ثابت نہیں۔

جو کتب شمر ہی کے گرتھ میں بعض ایسے شمر ہیں جو گرتھ میں جن میں غلطی کے ساتھ ساتھ وروہ وروہی غلط ہیں۔ ان کے میں جو میں گرتھ کی ریتوں کا گرتھ ہے جس سے گرتھ جیسا کہ ذیل کے شبد سے ظاہر ہے :

راجہ رام لون ایسا

نوبھو نون نون رام وائیا

حب ۶ ہوئے لب ۶ دھن ، ب ۶ ہو ۶ دھن

اب ۶ ب انک بھنے ہیں انکے دیکھو میں ہی اہی

حب ۶ دھن ہوں لب ۶ کسا اب بدھی بل ۶ نہ کوئی

نہ کسر بدھ ہر لئی مری بدھ بدھ بدھ بدھ

کیٹ ۶ کر کوٹھڑی بدھ ہی لب ۶ ابو ہی ۶

کھی ۶ کھی ۶ ابراں کر را لھے کرے لڑ ۶ لڑ ۶

اب من جا گت وہ رہے بھائی

کھپوں (عائل) ہونے کے ہم گوانو حور سے کھڑے

ہی ۶ ہروا در میں رہے لی کا میں ہی آرا

حب حب ہوئے رہ گئے پرگس اہی آرا
بو گنیر دیکھ دو کہی تھوڑے سب اوپ نہ ہانی
کہت کسر توئے گنیر موئے دیوس تب مہنی

[اور پھر صاحب فرماتے ہیں]
اور پھر صاحب کے ایک اور مصرع ہے :
درجہ :

وہ کسب ایہرا (مراء) نہی دل کا فکر بہکرو یہ جانے
نک دم کراوی (قراوی) ہو کرو

محضر مہجور کچھانے احاطہ حضور حمانے ا

سہ ماہی کی طرح دن بھر روح (زور) نہ پھیر لیتی ہے۔

۱-۲ خود را به شهر (حجرات) ملاقات می نماید

دروغ، نزو، پڑے پڑے کہسی خوشی ہوئے

۷۷ کنہر (۷۷ حیر) باد بکری

ہک احیٰ مع کھنک دس لہنک (احیٰ) سے

ميام مورت لاهي

اسی لمہک دریا کس عس کین دے

لر بھکر (فرا) دائم لائے جسمے احسنے حوالہ نامی موجود:

اللہ پہ کنگ پہ کک ہے سبک (سبک) تیروں جسے دوسرے مٹوئے

۱۔ کریم کریم کا اور کریمے حائے سونے

[۱۰۰]

۱۔ حق کے میں سید میں میرا میں اور میرا حصہ
۲۔ میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا
۳۔ میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا
۴۔ میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا
۵۔ میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا
۶۔ میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا
۷۔ میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا
۸۔ میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا
۹۔ میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا
۱۰۔ میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا میرا

گورو کرتھ اور اردو

کلام میں یہ الفاظ بکثرت استعمال کرنا اس امر پر دلائل کرتا ہے کہ گو اس زمانے میں اردو زبان ایسی وجود میں نہیں آئی تھی تاہم اس کی داغ میں بڑی ضرور شروع تھی اور لوگ ہندی الفاظ کے ساتھ عربی اور فارسی الفاظ بھی بکثرت استعمال کر رہے تھے۔

اس سلسلہ میں کبیر جی کا ایک یہ شعر بھی پیش کیا جا سکتا ہے :

ایک کوٹ بچ سکدازا بچے مانگیں ہالہ (حالہ)
 حمی (زمن) نہیں کسی کی ہوئی ایسا دین دکھلا
 ہر کے لوگ مو کو نیت ڈیے پنواری
 اوپر بھٹا کر میں گور بہ ہکاربا تن ہوں لیا اباری
 نو ڈاڈی دس منسف (مہسف) دھاویں رثیت (رعیت) بس لہ دھی
 ڈوڑی پوری مائے ناہیں نہ بسنالا لہی
 ہتر گہر اک ہو رکھ سہا اں دہا نام لکھائی
 دھرم رائے کا دھتر (دفتر) سودھیا ہکی دھم (باقی دھم) لہ کئی
 [گورو کریم صاحب راگ سوہی شعر ۱۰۰]

ڈم جی کے اس شعر میں بھی رمن، منصف، رعیت، دھم،
 اور زہ و عہہ، عہہ عربی اور فارسی زبان کے ہیں۔
 ایک اور شعر میں کبیر جی کے یہاں لیا ہے کہ :

امل (عمل) سراو لیکھا دہنا
 آنے کنھن دوت جم لہا
 کیا لیں کھٹھا کھیاں گواہا
 جلسو ساب (شباب) دہناں ہلاہا
 ہر پھرمان (فرمان) درگہ کا آہا
 کروں ارداس کو کچھ ہاکی (باقی)

لیو لیر آج کی رات
 کچھ بھی کھرج (خرچ) تمہارا ساروں
 سد (صبح) نواح (نماز) سرائے کجاروں (گزاروں)
 سادہ سنگ جان کو ہر رنگ لاکا
 دھن دھن سو جن پرکھ سبھا کا
 ایت اوت جن سدا سہیلے
 جن ہدارتھ جیت امولے
 جگت سویا جہنم گواہا
 مال دھن جو رہا بھیا پراہا
 کہ کیر تئی تر بھولے
 کنہسم (حسم) ہار مائی سنگ روئے
 [گورو گرتھ صاحب سوہی کسر ۷۹۲]

ایک اور مقام پر کیر حی کا یہ شدہ درج ہے :

من کر مکھ کبلہ (بلہ) کر دیہی
 بولن ہار پرم گور ابھی
 کہہ رے ملان باک نواح (نماز)
 ایک مسیت دیے درواج (درواز)
 مسمل لاسی بھرم کدوری (لدوری)
 بھا کھ لے لہجے ہوئے سوری (صوری)
 ہدو رک کا صاحب (صاحب) ایک
 کہ کرے ملان کہ کرے سیکھ (شیخ)

[گورو گرتھ صاحب]

کسر حی کے اور بھی متعدد شبد ایسے ہیں جن میں ریختہ زباں
 کی جھمک ہے۔ ذہن میں ہم ان کے چند شبد اور درج کیے دیتے
 ہیں :

گورو گرتھ اور اردو

۱۔ ہمارا چہکرا رہا نہ کوؤ

ہنڈت ملان چھاڈے دؤو

... ..

ہنڈت ملان جو کچھو لکھ دیا

چھاڈ چلے م کچھو نہ لیا

ردے ا کھلاس (احلاص) رکھ لے مہرا

آپ کھوج کھوج ملے کبیرا

[گورو گرتھ صاحب پھروں کبیر ۱۰۵۹]

۲۔ سو ملان جو من سیوں لرے

گور اہدیش نال سیوں حرے

کال پورکھ کا مردے مان

تس ملان کو مدا ملام

مے ہور (حضور) کت دور بتاؤ

دلدر بادھو سدر پاؤ۔

دھی (دھی) سو حو دناں بھارے

کائیاں کی ا کن برم پرچارے

... ..

حوئی گورکھ گورکھ کرے

ہدو رام نام اجرے

مسلمان کا ایک خدائے

کبیر کا سوامی رہیا مہائے

۳۔ ستر بیے سالار ہیں جان کے

سوا لا کو ہلاک (ہمسر) دن کے

سکو (سبح) حو کہنے کوٹ انھاس

چھو کوٹ حان کے لہس کھلاسی (حیل حلاسی)

گورو گرتھ اور اردو

مو گرب (عرب) کی کو گراوے (گرواوے)
 مجلس دور محل (محل) کو پاوے
 بیس کروری ہے کھیل کھانہ (حل حدہ)
 چوراسی لکھ بھرے دیوانہ
 بابا آدم کو کچھ ندر (نظر) دکھائی
 ان بھی بہت (ہشت) گھنری پائی
 دل نہیں حل (حل) کے درد روئی (رد روی)
 چھوڑ کینب کرے سیتانی (شیطانی)
 دنیا دوس (دوش) روس ہے لون
 اپا کیا پاوے سونی
 تم داتے م سدا بھکاری
 دیو خواب ہوئے بھکاری (بڑھکاری)
 داس کیر لیری پناہ سمانا
 سب (ہشت) بھک (بھک) را کھ زعمنا (رحمان)

[گورو گرتھ صاحب پھروں کسر ۱۱۶۱]

۔۔ اوں اللہ نور اپا کدرت (قدرت) کے سب بندے
 ک نورے سب جگ اپا کوں بچے کو بندے
 لوگا بھرم نہ بھولو بھائی
 کپانک کپنک احاسی حق کھنک (حق) میں کپانک (احاسی)
 پور رہیو سرب نہائی
 ماں ایک ایک بھاب کر ماحی ماحی ہارے
 نہ کچھ بوج ماں کے نہاڑے نہ کچھ بوج کھارے
 سب میں سچا انکو سونی اس کا کیا سب کچھ ہونی
 ہکم (حکم) بچیانے سو ابکو جائے بندہ کہنے سونی
 اللہ انکو نہ دئی لکھا گور گڑ دیا مینھا

کہہ کسر مری مسک نامی سرب نوین ڈبٹھا
[گورو گرتھ صاحب پرچوں کبیر ص ۱۳۵]

۵۔ اللہ ایک مسیت بہت ہے اور مذک کس کیرا
ہندو مورب نام نواسی دوہ میں تب نہ ہیرا
اللہ رام جیوں تیرے ناٹیں
تو کر مہراست (مہراست) ساٹیں
دکھیں دیس ہری کا ہاسا پھیم اللہ مقنا
دل میں کھوج دلے دل کھوجو ابھی ٹپور مقنا
راغس گیاس (عات) کرے جوہسا
کاہی ماہ رچانا (قاضی ماہ رمضان)
گبارہ ماس ہاس کے راکھے ابھے ماہی لدھانا
کہان الہیے مح کیا کیا مسیت سر ناٹیں
دل میں کھٹ نواح (عاز) گراہیں کا
ہج (حج) کاے (کعبہ) جانی
ایسے اورب (عورب) مرداں سامے اند سب روپ تھارے
کسر ہونکرا رام اللہ کا سب گور ہر عمارے
[گورو گرتھ صاحب پرچوں کبیر ص ۱۳۶]

۶۔ جب م ایک ابکو کر جانا
لب لوکا کاے دکھ مالیا
م اہنہ اپنی بت کھوئی
میری کھوج پرو مت کوئی
م مندے مندے من ماہی
سابعہ بات کاہو سیوں ناہی
بت اہنہ تان کی نہیں لاج
لب جانو کے جب اکھڑے کو تاج
کہ کبیر بت ہر پروان

سرب تھا ک بھج کیوں نام

[گورو گرتھ صاحب گوڑی کبیر ص ۳۲۷]

۷۔ لکن بھرت ہو پائینے ہوگ
بن کا مرگ مکت سب ہوگ
کیا لانگے کیا ہاندھے چام
جب نہیں چنیں آم رام

[گورو گرتھ صاحب گوڑی کبیر ص ۳۲۸]

۸۔ گرہ واس میں کل نہیں جاتی

برم بندے سب اتھاتی
کہ دے ہنڈت ہامن کب کے ہوئے
براہمن کہ کہ جنم مت کھوئے
ہو تو براہمن براہمنی جاہا
تو آن ہاٹ کاھے نہیں آیا
م کت براہمن م کت سود
م کت لیو نم کت دودھ
کہ کبیر جو برم بیچارے
سو براہمن کہشتھے ہمارے

[گورو گرتھ صاحب راگ گوڑی ص ۳۲۹]

۹۔ اہے اچرج دیکھیو کبیر
دھ کے بھولے بھولے لیر
ہری انگوری گدھا چرے
لت اتھ ہاے ہیکے مرے

[گورو گرتھ صاحب راگ گوڑی لیر ص ۳۳۰]

۱۰۔ جو آچدن مردن ایکا
سوں حلے کانہ کے سکا

اس تن دھن کی کون ہلائی
دھرن پڑے اروار نہ جانی
رات جسے سوویں دن کرہی کام
اک کہن لیں نہ ہر کو نام
ہاتھ تان ڈور مکھ کھائو غمور
مرن ہار کس ہاندھو جور
کہت کیر جیت رہے اندھا
مت رام جھوٹا سب دھدا

[گورو گرسو صاحب کوڑی شعر ص ۲۶۶]

۱۱۔ تن من دھن گرہ سولہ سرہر
سون سوہاگن کہے کیر

[گورو گرسو صاحب کوڑی شعر ص ۲۶۸]

۱۲۔ سکھ مانگ دکھ آجے آوے
سو سکھ ہسوں نہ مانگیا بھاوے

[گورو گرسو صاحب کوڑی شعر ص ۲۷۰]

۱۳۔ کون کو بوت پتا کو کا کو
کون مرے کو دے ستاہو
ہر لہگ جگ کو لہگوری لانی
ہر کے ہوک کسے جیوں مری مانی

.....

کہ کیر نہگ سوں من مایا
کئی لہگوری نہگ پھدا

[گورو گرسو صاحب کوڑی شعر ص ۲۷۰]

۱۴۔ ہر جس سبب نہ ہر جس گونہ

باتن ہی آسمان گراویں
آپ گئے اورن ہوں کھوویں
آگ لگائے مندر میں سوویں
اورن ہست آپ ہیں کائے
تن کر دیکھ کبیر لجانے

[گورو گرتھ صاحب گوڑی کبیر ص ۲۲۲]

۱۵ - پیرماں (فرماں) نیرا سرے اوپر پیر نہ کرے سحر
سو ہی درپ تو ہی کرنا غیبے نے سار
بدے بدگی اکھتیار (اختیار)
صاحب (صاحب) روس دھروں کہ ہار
نہ نیرا آدھار میرا جوں پھول جنی ہے در
کہ کبیر کلام (علام) گھر کا جیائے پھاویں مار

[گورو گرنتھ صاحب گوڑی کبیر ص ۲۲۳]

۱۶ - حب ۶ ہونے م نہیں اب ۶ ہو ۶ اے
اب ۶ ۶ ایک بھنے ہیں ایکے دیکھت میں ہی آہیں

[گورو گرنتھ صاحب گوڑی کبیر ص ۲۲۴]

۱۷ - راک راک (طرف) حاسنے ہدو وید پورن
میں سمجھاؤں کارے کچھواک بڑھنے گن

[گورو گرنتھ صاحب گوڑی کبیر ص ۲۲۵]

۱۸ - لکا سا کوٹ سمند میں کھائی
نہ راون گھر کھیر (خبر) نہ ہائی
کنا ساکوں کچھ لہر نہ رہی
دیکھت نین چلو جگ جانی
اک لکھ ہوت سوا لکھ ہی (ناطی)

گورو گرتھ اور اردو

تہ راون گھر دہا تہ ہاتی

[گورو گرتھ صاحب آسا گیت ۷۸۱]

۱۹۔ بھوکھے بھگت نہ کیجے

بہ مالا اپنی لیجے

ہوں مانگوں منتن رہنا

میں ناہی کسی کا دہا

مادھو کیسی بنے تم سنگے

آپ نہ دیو تو لیوں سنگے

دو سیر مانگوں چونا

ہاؤ گھی سنگ لونا

ادھ سیر مانگوں دالے

موکو دولوں وکت (وقت) حوالے

کھاٹ مانگوں چوہانی

سرھانا اور تلانی

اوپر کو مانگوں کھیندھا

پیری بھگت کرے جن تھندا

میں ناہی کینا لبو

اک نام لیرا میں بھو

کہ کبر من مایا

من مایا ناں ہر جالیا

[گورو گرتھ صاحب سہرنا گیت ۶۵۶]

۲۰۔ درمالدے ٹھاڈے دربار

عین بن سرت کرے کو مری درس (درسی) دے کھوں کوڑ

۲۱۔ تو میرو میر پرت سوامی اوٹ گھی میں پری

م نہ ڈونو نہ م کرے رکھ اپنی ہر مری

اب ، لب ، جب ، کب ، توہی توہی

م تو پر ساد سکھی سدھی

[نور و نور و صاحب راه کی تعمیر ص ۹۶۹]

۶۶۔ کمر سب لے لے کرے ۲ ع نھو سب کوئے

ہی ایسا کر جا تا ہے ہمراہیوں نے

[۱۳۰۰]

۲۲۔ کبیر لوٹا ہے تو لوٹ لے رام نام ہے لوٹ

پیر ۶ چھ بجوں کے حب براں میں سے حبوٹ

۲۴۔ سپر حور (رور) کیا سو حم (علم) ہے اے جواب کپدائے (حدائے)

دہنتر (دھتر) لیکھا نیکسے مار موہی مہہ کھائے

۴۔ بھگت روڈاس جی کا کلام

گورو گرسو صاحب میں جس بھگتوں کے نام سے کلام درج ہے
ان میں بھگت روڈاس جی بھی شامل ہیں۔ آپ کا تعلق چھار قوم سے
تھا جو ہندوؤں میں چار ورگوں سے باہر اور شوہروں سے بھی الگ
تھے۔ آپ کے اپنے اس تعلق کو مدھر نرے میں نام سے براہی
کہا گیا ہے۔ بلکہ اسے نام کے ساتھ ہی چھار کا بعد اسموں کیا ہے۔

آپ سارس کے اور گردنہیں پیدا ہوئے تھے۔ آپ کی تاریخ
پیدائش کے بارے میں ودوانوں کی رائیں مختلف ہیں اسلئے آپ کو
بھگت سحر جی کا ہم عصر تسلیم کیا جاتا ہے۔ آپ کے گورو
مرہوہ سائیں زما سہ جی تھے۔ مشہور ناگرسو مدھر مدھر کے
مسنی کے بڑے گورو بڑک جی آپ کے مرہوہ تھے۔ وہ آپ کی
کی صرف بعض شرامتیں بھی مسطور کر رکھی ہیں۔ چنانچہ بڑک
رو آپ کے مرہوہوں میں سے بھی اس وجہ سے آپ کو بڑی سبوت
حاصل ہوئی۔ چاروں میں سے جو بڑک آپ کے حبیب مسہ ہیں وہ
"روڈاسے" کہلاتے ہیں اور اسے مرہوہوں کو دوں کرتے ہیں۔
گورو گرسو صاحب میں روڈاس جی کے چالیس شمس موحورہ ہیں۔

بھگت روڈاس جی کے اپنے کلام میں ہمدی کے ساتھ ورسو اور
عمری کے انداز میں اسموں کیے ہیں۔ آپ کے ان شمسوں کو اس زمانے
کی ریختہ کا نمونہ کہا جاسکتا ہے جو ہمدی اور اردو کی درمیانی تری

گورو گرتھ اور اردو

میں نے اور بعد کو اردو کی مستقل شکل اختیار کر کئی۔ آپ فرماتے ہیں :

ے گم (ے غم) ہوزہ سہر (شہر) کو ناؤں
دوکہ اندوہ نہیں تہ ٹھاؤں

لہ تسوہس کھراج (تشویش حراج) نہ مال
کھوہنہ لہ کھتا (خوف بہ خطا) ترس نہ جوال (زوال)
اب موہے کھوب (خوب) وتن (وطن) کہ ہان
اوہان کھیر (خیر) سدا میرے پٹائی
کائم دائم (قائم دائم) سدا ہاتساہی (ہاتساہی)
دوم لہ سم (سوم) ایک سو آہی
اہادان سدا مشہور (مشہور)
اوہان گنی (غنی) بسین ماسور (معمور)
تیوں تیوں سبل کرس خون نہاوی
سہرم سہل (محرم محل) نہ کو انکووی
کہ روداس کھلاس (خلاص) جارا
جو م سہری (شہری) سو میت ہمارا

[گورو گرتھ صاحب گواہی روداس ص ۵-۶]

بھگت روداس جی کے اس شعر میں نے غم ہوزہ ، شہر ، تشویش ،
حراج ، مال ، خوف ، خطا ، ترس ، زوال ، خوب ، وطن ، حیر ،
قائم دائم ، ہاتساہی ، دوم ، سم (سوم) ، اہادان ، مشہور ، غنی ،
معمور ، محرم اور محل وغیرہ الفاظ فارسی اور عربی کے ہیں ۔ ہم
شاعری میں ان الفاظ کا استعمال ہم میں اردو زبان کی بنیاد رکھے جاے
اور ہندی اور اردو کی درمیان کڑی کا پتا دینا ہے ۔

بھگت روداس جی نے اسے کلام میں اور بھی کہیں کہیں فارسی
اور عربی کے الفاظ استعمال کیے ہیں ۔ ذیل میں ہم ان کے بعض نمونے

بیش کرتے ہیں :

۱۔ تم چندں ॥ ارنڈ باپ رے سنگ تمھارے نانا
سج روکھ نے اوج بپنے ہیں گدھ مو گدھ نواسا

.....

تم مکھنوں (مختول) بہد سپنل ॥ نرے جس کرا
سب سگت مل رہنے مادھو مدھوب مکھبرا
خان اوجھی پی اوجھی اوجھا خن ہمارا
راخہ رام کی سو نہ کئی کہ روداس چارا

[گورو گرتھ صاحب ص ۴۸۶]

۲۔ حب ॥ ہوتے تب تو ناہیں اب توہی میں ناہیں
اہل اکم جسے ہرنو ددھ حل کیوں حل ماہیں

[گورو گرتھ صاحب سورٹھ روداس ص ۶۵]

۳۔ جو ॥ باندھے موہ بھاس میں ॥ پریم بدھی تم باندھے
اہے جھوٹن کو جنی کرو ॥ چھوٹے تم ارادھے

[گورو گرتھ صاحب سورٹھ روداس ص ۶۵۸]

۴۔ جو تم گورو تو ॥ مورا

جو تم چند تو ॥ بپنے ھے جکورا
مادھو تم نہ تورو ॥ میں توریں
تم میوں تورو کون میوں جوریں
جو تم دیورا تو ॥ ہاتی
جو تم لبرلہ تو ॥ جاتی
ماچی پریت ॥ تم میوں جوری
تم میوں جور اور سنگ توری
جہ جہ جاؤں تہاں تیری سیوا

گورو گرتھ اور اردو

تم سون ٹھا کر اور نہ دبوا

[گورو گرتھ صاحب سورٹھ روداس ص ۶۵۸]

۵۔ مائی کو پترا کیسے نمت ہے

دیکھیے دیکھیے منے بولے دوربو بھرت ہے

حب کچھ ہاویے لب گرب کرت ہے

مانیا گئی لب روں لگت ہے

[گورو گرتھ صاحب آسا روداس ص ۶۷۰]

۶۔ سہ (شہ) کی مار سوھا کن جانے

بج ابھمان سکھ رہاں مانے

.....

سوکت جانے پیر پرائی

جاں کے اندر درد نہ پائی

دکھی دواھ کن دوئے بکھ ہنی

جن ناہ نولتر بھگت نہ کینی

پرسلاب (ہل صراط) کا ہتھ دواھلا

سنگ نہ سالھی گون اکیلا

دکھیا درد ولد در آہا

ہت پیاس حواب نہ پاہا

کہ روداس سرن پرہہ تیری

جیوں جانو تیوں کرگت میری

[گورو گرتھ صاحب راگ سوہی روداس ص ۶۷۰]

۷۔ ناتھ کچھوآ نہ جانو

من مایا کے ہاتھ پکانو

تم کہہشت ہو جگت گور سواہی

م کہہنت کل جگ کے کامی

ان پنجن میرو من جو ہکاریو
ہل ہل ہر جی کے اتر ہاریو
جت دکھیوت دکھ کی راسی
احوں نہ ہائے نگم بھنے ساکھی

.....

کہ روداس کیا کیسے کیسے
بن رگھوناتھ سون کا کی لہجے

[راگ جیسری روداس ص ۷۱۰]

۸۔ اوغھے مندر سال رسون
اہک کھری بھن رھن نہ ہون
اہ تن ایسا جیسے گھاس کی لائی
حل گیو گھاس ول گیو مائی
بھائی بندہ کٹب سہرا
کھری نار اڑے تن لائی
اوہ تو بھوت بھوت کر بھائی
کہ روداس سہے جگ لوٹا
م تو اہک رام کہ چھولیا

[گورو گرتھ صاحب راگ سوہی روداس ص ۷۹۰]

۹۔ ہرا کہا کرے سنار
مئی ذات ہوئے دربار

[گورو گرتھ صاحب راگ گوند روداس ص ۷۷۰]

۱۰۔ ایسی لال تھ بن کون کرے

کریب لواح (عرب نوار) کو سانبی مرا مانجے جھر دھرے

...

گورو گرتھ اور اردو

لیچوں اوج کرے میرا گوبند کاھوئے نہ ڈرے

[گورو گرتھ صاحب مارو روداس ص ۱۱۰۸]

۱۱ - بھل کارن بھولی بن رائے

بھل لا کا تب بھول ہلانے

[گورو گرتھ صاحب راک پیروں روداس ص ۱۱۶۷]

۱۲ - کہ روداس بھیڑ جب لیکھو

حونی جونی کینو سونی سونی دیکھو

[گورو گرتھ صاحب راک ہلاول روداس ص ۱۲۹۳]

۱۳ - ہڈت سور جھتر ہت راجہ

بھکت برابر اور لہ کوئے

[گورو گرتھ صاحب راک ہلاول روداس ص ۸۵۸]

۵۔ گورو نانک جی کا کلام

مکھ لوک گورو نانک جی نو اپنے مدھب کا نام اور اپنا پلا تورو نسب کرنے ہیں۔ آپ کی پیدائش ۱۵۲۶ء بکر میں (۱۱۳۶۹) میں ہوئی تھی۔ آپ کی تاریخ پیدائش اور جائے پیدائش کے بارے میں مکھ مؤرخین کے خلاف شریک ہیں، بعض کے نزدیک آپ ایک شہری پورن ماسی کو پید ہوئے تھے اور بعض کے نزدیک آپ کی پیدائش بسا لوی نے دی ہوئی ہے۔ اسی طرح بعض کہتے ہیں کہ آپ رائے پورے کی دیوڑی میں پیدا ہوئے تھے جسے آج کی سلاہ صاحب کہتے ہیں۔ مگر بعض کہتے ہیں کہ آپ اسے سہاں میں پیدا ہوئے تھے اسی نسبت سے آپ کا نام سہاں ہو گیا جس کے معنی ہیں پاک (پہلا) میں پیدا ہوئے والا۔

گورو جی کی زندگی کا بیشتر حصہ سفر میں گزرا ہے۔ آپ نے بہت سفر مکھ کتب میں چار یا پانچ اداسوں میں مقیم کیے گئے ہیں۔ آپ نے اسلامی نمائندگی کا سفر بھی کیا تھا۔ مکہ معظمہ اور مدینہ منورہ بھی گئے تھے اور مکہ معظمہ میں تو آپ نے ایک سال قیام کیا تھا۔

آپ نے اپنے عہد میں فارسی کی ابتدائی تعلیم میں سند حسن صاحب سے حاصل کی تھی اور بعد ازاں قرآن شریف اور دوسری اسلامی کتب کا بھی مطالعہ کیا تھا۔ آپ ایک ہنر مند اور مشرک قوم میں پیدا

ہونے کے باوجود توحید کے پرستار تھے۔ آپ کی وفات ۹۷-۱۵۹۶ء بمقام
(۱۵۳۹-۳۰) میں دریائے راوی کے کنارے موضع کرتار پور (پاکستان)
میں ہوئی تھی۔ یہ گزٹوں آپ نے اپنی عمر کے آخری حصہ میں آباد
کیا تھا۔

تمام سکھ مؤرخین اس امر میں متفق ہیں کہ جب آپ کی
وفات ہوئی تو مسلمانوں نے آپ کی لاش اسلامی طریق پر دفن کرے
کا مطالبہ کیا تھا۔ ایک مشہور فارسی مصنف نے اس سلسلہ میں
یہ بیان کیا ہے کہ :

سب کشیدی لاش و باعث محاصہ اہل اسلام
ابن بود کہ بالا مشار ایہ منصل مکان مکونہ
مسجد بنا کرد و امام برائے مسجد مقرر نمود و
چون مسلمانان برای تبار مشغول می شد (۱)۔

گورو گرسہ صاحب میں آپ کا کلام بھی درج ہے۔ وہ نام
بھگت صاحب اور سکھ گورو صاحبان کے کلام پر مقدم لیا گیا ہے ،
دوسرے نمبروں کا کلام آپ کے کلام کے بعد درج کیا گیا ہے۔
گورو صاحب کے کلام کا بیسرا حصہ اسی زبان پر مشتمل ہے جس
پر پہلی اثر غالب اور نمایاں ہے۔ تاہم ان کے کلام میں دوسرے
زبان کے بھی بعض شے ملتے ہیں۔ گورو گرسہ صاحب میں گورو
نانک جی کے نام سے ۳۰۰ سے شہ اور شلوک درج ہیں۔

دہلی میں ہم گورو نانک جی کے کلام سے بعض ایسے شے
پیس لے دیتے ہیں جن میں ہندی ، عربی اور فارسی کے املا استعمال
کئے گئے ہیں۔ ایسے اس زمانہ کی ریختہ کا نمونہ قرار دیا جاسکتا
ہے۔ راک نانک میں آپ کا یہ شے درج ہے :

گورو گرتھ اور اردو

ہک ارج (عرض) گپتہ (گنہ) ہسی نو (ہسی نو)

دو گوس (گوش) کن کرتار

ہکا (حق) کسر کریم سوئے ایب (بے عیب) نروندگار (نروندگار)

دسا مکھ ہین اسفہ لای (نہک مک، تحقیق) دن دای

م سر موئے اہرائیل (غیرائیل) گریہہ (گرفتہ) دل ہجہ نہ دای

ہس (رن) ہسر بدر برادران کس نس دسگر (دسگر)

آہر سپہ (سہم) کس نہ دارد خون سوڈ (سوڈ) بکسر

سب روح (نسب زور) کسم (گم) در ہوا

کریم ہدی کھیاں (خباں)

کھے نہ لکی کار کریم م اس جی اہواں (احواں)

نہ بکوب (بے عیب) خون بکوبل کچول (بکوبل عاقل)

لے بجر (لے نظر) لے پاک

ہک بگوند ہس نوا سوئے ہا کران ہا کچہ ک (ہا ک)

[گورو گرتھ صاحب راج ہک بگوند ہس]

نہ و ہک ہس لے م شہرہ م ہرو و ہر س کے ہک بگوند

اس کے لے ہس - مسہور سہ سلاہ ہرو ہس - ہک بگوند

ہک بگوند ہس لے م شہرہ م ہرو و ہر س کے ہک بگوند

درمیاں کڑی (بختہ) ہے -

نہ و ہک ہس لے م شہرہ م ہرو و ہر س کے ہک بگوند

ہس لے ہس - ہس لے ہس - ہس لے ہس - ہس لے ہس -

ہس لے ہس - ہس لے ہس - ہس لے ہس - ہس لے ہس -

۱ - جو تہہ بھاوے سانی بھلی کار

نوسدا سلاہ نونگار

[گورو گرتھ صاحب ص ۴۴]

۲ - بابا اٹھ اگم اہار

ہاکی نہیں ہا ک تھائیں سچا پرودگار (پرودگار)

.....

پیر پیکمبر (پیغمبر) سائک سادک (صادق)

سہدے (شہدے) اور سہید (شہید)

سیکھ سائک (شیخ مشائخ) کاحی (قاضی) ملان

در درویش رسید (درویش و شہید)

برکت تن کو اگلی پڑھدے رھن درود

[گورو گرتھ صاحب ص ۵۳]

۳۔ مکام (مقام) کر گھر بیسالت جلنے کی دھوکہ

مکام (مقام) تان پر حائنے حان رھے نہعل لوک

دنیا کیس مکامے (مقامے)

کر سدک (صدق) کرنی کھرچ (خرچ) بالدهو لاگ رھو نامے

حوی تان آسن کرھے ملان ہے مکام (مقام)

ہڈت وکھانے ہوتھیاں سدھ من دیو سنھان

سر سدھ کن گدھرب منی حن سیکھ (شیخ) پیر سالار

در کوچ کوچا کر گئے اور بھی جان ہار

سلطان کھان (سلطان حان) ملوک امرے (امرا) گئے کر کر کوچ

گھڑی سہت کہ چسا دل سمجھ لوں بھی روح

.....

اتھ الکھ اگم کادر (قادر) کون ہار کریم

سب دنی آون حاوی مکام (مقام) ایک رھم (رحم)

مکام (مقام) لس لوں آ کھننے جس جس نہ ہووی لکھ

آسمان دھرتی جلسی مکام (مقام) اوہی ایک

دن رو جلے لس جس جلے قدر کا لکھ ہونے

مکام (مقام) اوہی ایک ہے دیکھ سج بگوئے

[گورو گرتھ صاحب سری راک ص ۶۴]

۴۔ مہر مسیت مذک مسلا (صدق مصلیٰ)

ہک ہلال (حق حلال) کران (قران)

سرم (شرم) منت سیل روحہ (رورہ) ہوہو مسہن

کری کاہا (کعبہ) سج پیر کھ (کھہ) کرم بواج (تمار)

لسیہ (تسبیح) ساتھی بھادوسی نانک رکھیے لاج

[گورو گرتھ صاحب وار ماحو بند، ص ۱۳۰]

۵۔ مسہن کہاوں مسکل (مشکل) حان ہونے نان مسہن کہاوے

اول اول دین کر مٹھا مسکل (مشکل) مانا مال مساوے

ہونے مسلم دین مہانے مرں حوں کا بھرم جکاوے

رب کی رجانے (رھانے) منے سر اوپر کرنا مے آپ گواوے

نو نانک سرب جہاں میں مہرمت ہونے دن مسہن کہاوے

[گورو گرتھ صاحب وار ماحو بند، ص ۱۳۱]

۶۔ راجے رنیت (رعیت) سکدار (شکدار) کوئے نہ رھسی او

ہٹ پٹ باجار (بازار) ہکھی (حکمی) ڈھسی او

ہکے سک دوار مور کہ جائے آپے

درب بھرے بھنڈار رہنے ا ل کہیے

دھسی (لدھی) رکھ تھکار (تھار) دھسی ہا کھڑے (پھڑے)

ہک (ہاگ) مٹکھ (مٹک) گھڑ بار لٹھے سے آپے

تنبو ہلک نواں سرانجی لاتی

نانک سج دانار سا کہت (شاحت) کدورت (قدرتی)

[گورو گرتھ صاحب وار ماحو بند، ص ۱۳۲]

۷۔ ہک (حق) پراپا نانک اس سور اس گانے

گور پیر ہامہ (حامہ) لں بھرے حان مردار نہ کھانے

کس بھست (بہشت) نہ جانے جنہونے سج کائے

مارن ہاہ ہرام (حرام) میں ہونے ہلال (حلال) نہ جانے

ناک کہیں کوڑی نہ کوڑا ہے ہانے

بیج ماحاں وکھت (نمازاں وقت) بیج بھجے بھجوں دؤں
ہلا سیج ہلال (حلال) دوئے تسعی کھیر کھدائے (خبر خدائے)
خونہی نسب راس من بھویں مہت سائے (صلب نائے)
کری کھا (کھا) آکھ کے تان مسوں مدائے

[گورو گرتھ صاحب وار ماحہ محہ ۱ ص ۱۰۰]

۸۔ بدبھلی گسانا کھسم (بدفعلی عائشہ حصہ) نہ جانی

سو کہیے دیوالہ آپ نہ پھانسی
کھیے بری سنار وادے کھپنے
ہن ناویں ویکار بھرمے پھنے
راہ دوویں اکہ جائے سونی سمھسی
دور (کمر) کوکھیراے (کھراے) ہا دھنسی
سب دسا مسہاں (مسہاں) سیج ستانے
سمھے در دیوان آپ گوانیے

[گورو گرتھ صاحب وار ماحہ محہ ۱ ص ۱۰۱]

۹۔ جھے کی سرکار جگ جگ جانوئے

ہکم (حکم) منے سردار در دربالئے
بھرسائی (فرمائی) مے کار کھسم (حصہ) ہپ ہا
نیل باج (ظل باز) بھور سد (شد) سد ہا
اک ہونے اسوار اکاں سا کوئی (ساحتی)
اکاں بدھے بھور اکاں سا کیتی (ساحتی)

[گورو گرتھ صاحب وار ماحہ محہ ۱ ص ۱۰۲]

۱۰۔ ۶۔ حیر جمن (رپر رمن) دلب بھرا مساند (مساند) رنسا

مے روڈ ہدساہ (ہادساہ) اہنچوں کیدائے (اہنچوں خدائے)
ایک توہی ایک توہی

نہ دیو دالوا نوا

نہ سدھ سادھکا دھرا

است ایک دگر کوئی

ایک توئی ایک توئی

دادے دھد آدمی

نہ سہت جیر جہیں (زیر زمیں)

است ایک دگر کوئی

ایک توئی ایک توئی

.....

نہ رجک (رزق) دست آن کسے

ہما را (ہمہ را) ایک آس ویسے

است ایک دگر کوئی

ایک توئی ایک توئی

پرنسہ نہ گرہ جر (زر)

درکھت (درخت) آب آس کر

دھد سون

ایک توئی ایک توئی

[گورو گرتھ صاحب وار ماچھ بھدہ ۱۴۳۳]

۱۱۔ سچا پیرا حکم (حکم) گور موکیں چ سچا

گورمنی آپ گوائے سچ پھنایا

سچ پیرا دربار سدھ (سدھ) سدھ (سدھ)

سچا سدھ (سدھ) ویمار سچ سمایا

من مکھ سدا کوڑبار بھرم بھولایا

وٹا اندر واس سدا نہ جالیا

ون دونی دکھ پائے آون جالیا

گورو گرتھ اور اردو

نالک ہارکھ آپ جن کھوٹا کھرا پھنابا
 مہاں (شہاں) باجاں (بازاں) جرگن کوہیاں ایناں کھوالے گھاہ
 گھاہو کھان تان ماس کھوالے ابہ چلائے راہ
 ندیاں وج لے دیکھالے تھلیں کرے اسکہ
 کبڑا تھاپ دے ہاتساہی (ہاتشاہی) لسكر (لشكر) کرے سواہ
 جینے ہی جیوے لے ساہا جیوالے تا کہ ساہ
 [گورو گرتھ صاحب راگ ماچھ کی - ص ۱۳۳]

جودھری راجے نہیں کسے مکام (مقام)
 ساہ (شاہ) مرہی منجے ماہا دام
 میں دھن دیجے ہر امرت نام
 ریت (رعیت) مہر مکدم (مقدم) سکدارے (شکدارے)
 نہچل کوئے لہ دے منمارے
 ابھربو کال کوڑ سر مارے
 نہچل ایک سچا سچ سوئی
 حنی کر ساہی تہے سب گونی
 اوہ گورموکھ جاے تان ہت ہوئی
 کاحی (اقصی) سیکھ (نسخ) بھیکھ بکھرا (ففرا)
 وڈے کھاوے ہوہیں تن ہرا
 کال نہ جیوڈے رست گور کی دھرا
 [گورو گرتھ صاحب راگ گورڈی بھدہ - ص ۲۲۷]

۱۳ - مائس مورت نالک نام
 کرنی کتا در پھرمان (فرمان)
 گور پرمادی جائے مہان
 تان کچھ ہاوے درگہ مان
 [گورو گرتھ صاحب راگ آساہ - ص ۲۵۰]

- ۱۴۔ جسے کو درگہ پہنا ہوئے ناؤں ہوائے باجاری (بازاری)
 سترج باہی (شطرنج بازی) ہکے ناہیں کھی آوے ساری
 [گورو گرتھ صاحب راگ آسا بندہ ۱ ص ۳۵۹]
- ۱۵۔ حکم رحائی ما کتنی (حکم وصالی ساختی) درگہ سج کسول (قبول)
 صاحب (صاحب) لیکھا سگسی دلیا دیکھ نہ بھول
 دل دروائی ہو کرے درویشی (درویشی) دل راس
 اسک بہت (عشق محبت) لاکا لیکھا کرتے پاس
 [گورو گرتھ صاحب مارو کی وار بندہ ۱ ص ۱۰۹۰]
- ۱۶۔ کہاں سو کھیل تہلا (طوبہ) گھوڑے کہاں پھیری سہائی (سہائی)
 کہاں سو لیک بند (تیغ بند) گڈیرڑ کہاں سو لال کوئی (لال)
 کہاں سو آریاں سہ ہکے اینھے دسے باہی
 ابہ جگ لہرا لو گوسائیں
 ایک گھڑی میں لہاپ لہاپے جر (زر) وند دیوے بھئی
 کہاں سو گھر در مذہب مہلا (بندہ) کہاں بک سرنی
 کہاں سو سج سکھائی داسی جس ویکہ نسد نہ ہانی
 کہاں سو ہاں تسولی ہرمان (ہرمان) ہوہاں چھانی مانی
 اس جر (زر) کارن گھی وگوتن ان ہرا (زر) گھی کھوانی (حواری)
 ہاہن باہنوں ہووے باہی موہاں ساتھ نہ جانی
 جس نوں آپ کھوانے کرنا کھس لے جسگانی
 نوں ہوں ہیر ورج رھانے جاں میر سیا دھابا
 سہن سکام (مقام) جلی سج مسدر بچہ بچہ کوثر دلاہ
 نوں معل نہ ہوا اندھا کیے نہ پرچا لانا
 معل پٹھاناں بھئی لڑائی دن میں بیگ (تیغ) وگانی
 اوں لہکا تان چلائی اوں ہست چڑھائی
 جس کی چیری درگہ ہانی تان مرنا بھائی
 اک ہدوانی اور ترکانی بھٹائی لہکرائی

اکناں بہرن (پیراھن) سر کپڑاٹے اکناں واس مسانی
 حن کے بکے گھیریں نہ آبا بن کنوں ربن وہانی
 آئے کرے کرائے کرتا کس نو آکھ مسانی
 دکھ سکھ تیرے بنانے ہووے کستھے جانے رو آنے
 ہکمی (حکمی) حکم (حکم) جلائے وگسے لاک لکھنا جائے
 [گورو گرتھ صاحب آسا محکمہ ۱۰۰ - ۱۰۱]

۱۷۔ لاک دنیا کیسی ہونی
 سالک مت نہ رہو کونی
 بھائی بندھی ہیت چکایا
 دنیا کارن دین گواہا
 [گورو گرتھ صاحب وار ۱۰۱ - ۱۰۲]

۱۸۔ لاک آکھے رے سا سینے مکھ سہی
 لکھنا رب سکھیا بیٹھا کڑھ وہی
 بساں (طبیاں) ہوس آکناں لاک (عافیاں نانی) اہیاں رہی
 اہرائیل پھربسنہ (عرائیل ارسنہ) ہوسی آئے نہی
 اوں ہاں نہ سوچھنی تھڑی گئی بھئی
 دوڑ نکپوئے لاک اوڑک صبح رہی
 [گورو گرتھ صاحب وار ۱۰۲ - ۱۰۳]

سون حید جڑھے سے نرے سون دیار بہت رہے
 سا دھرن سو ہوں چھلارے حکم ہی کھلے پھو کسے
 ہیون لب (طلب) لوہار
 ہووے پروانا کرے دھکا کل نکوں وچار
 کسے دس نہ آبا سینے لریہ پاس نہ بنھا
 داں داں کرے نا دھن مہل (محل) اسار نہ بنھا
 جے کوست کرے سو چہچے لب گھیر لب نہ ہوں

گورو گرتھ اور اردو

حے کو دؤں لئے نداموی (ندامی) کل کے مکھن اپنی
 جس سکھاری تسمیے کھواری ، خواری (جا کر کہے ذرا
 جان سکھارے ہوئے حنجرے (رنجری) دن جا کر ہیوں مرنا
 آکھ گنا کل آنے

سہ جگ کرا رہا نبوس (نبھس) حے گر دے دن بانے
 کل کل وئی سرا (سرع) سڑی کھی (فسی ، کرسا) کرسا (کرسا)
 بانی رہما پید اتھرن کرنی کورت لہا

بب ون ہوجا سون سوجھ حن ون کھے حسو
 دوجو دھوجو سک حڑھوجو سوج ون ساج سہ جوں

کل پروان کنب کران (قران)

ہونھی ہندت رہے ہوران

نانک ناؤں بھیا رہمان (رحان)

کر کرتا تو اہکو جاں

سک نہ ملے وڈانی ادوں اور کرم ہی

حے کپہر ہونڈے مکن ہانے سپر اولامہ ملے ہی

[جورو گرتھ صاحب (اردو گرتھ) ۱۰۲۳-۲۴]

۱۸۔ کاجی سودن توتا آوے

گور مکھ وچ کرے پونہ بھاوے

ہوجی سائب (سائب) زاس سلاپ حوکہ حہ ۱۰۲۳-۲۴

اور نہ کہنے سوب (صوب) سندن

حیوں ندم نہاوے رعی رانی (رانی)

درکہ ہندھے جان سوہنے حکم (حکم) بھے ۱۰۲۳-۲۴

[گورو گرتھ صاحب مازو بھد ۱۰۲۳-۲۴]

۱۹۔ چلمل ہسار دیا بھانی (فانی)

کالو بے اکل (قالو بے عقل) من گور نہ مانی

من کین کترین تو درباؤ کھدایا (خدایا)

ایک جمع (جز) محھے دے اور جہر (زہر) جمع (جز) نہ بھابا

پراب (پور آب) درکھام (حام) کوہے (کوزے)

ہکمت کھدایا (حکمت خدایا)

من توانا توں کدرتیں (قدرتیں) آبا

سگ نیک دیباں ستانہ لت چڑھے سواہا

آس (آس) دنیا کھنک (خشک) نام کھدایا (خدایا)

[گورو گرتھ صاحب وار مسہار شلوک نمبر ۱ ص ۱۲۹۱]

۷۔ نانک چنا ست کرو چنا تس ہی ہونے

جل میں جنت اپائیں تیاں بھی روہی (روری) دے

اونہیے ہٹ نہ چنی نہ کو کرس کرے

سودا مول نہ ہووئی نہ کولے نہ دے

[گورو گرتھ صاحب رام کئی کی وار شلوک نمبر ۲ ص ۹۵۵]

۸۔ تس سوں کیسا بولنا ہے آئے جانے حان

جیری حان کی نہ پیرے ساہب (صاحب) سو پروان

جیری جسکی چلنا میر ملک سلاڑ

حو تس بھاوے نانکا سانی بھلی کار

...

سبھ (صفت) حنیاں کو بکھینے (بخشنے) متی ہوئے دار

کھئی حن کو دتا تیاں ملے بھنڈار

[گورو گرتھ صاحب وار سارنگ شلوک نمبر ۲ ص ۱۰۳۹]

۹۔ جیسا کرے کھاوے ایسا ایسی ہی حرورت (حرورت)

ہووے لنگ حینگ نہ ہووے ایسی کہے سورب (سورب)

ہے اوس اجیے سو بھل پائے تیاں نانک کہے مورت

[گورو گرتھ صاحب وار سارنگ شلوک نمبر ۲ ص ۱۰۳۹]

۶۔ گورو انگد جی کا کلام

گورو انگد جی سکھوں کے دوسرے گورو ہوئے ہیں۔ آپ کا پہلا
 نام پائی لہنا جی تھا۔ آپ کی پیدائش ۱۵۶۱ء بمقامی (۱۵۰۴ء) میں موضع
 میں کی سرانے موضع مہروز پور میں ہوئی تھی۔ آپ کے والد ماجد کا
 اسم گرامی پائی پھرو میں لہنا جی ہے علاقہ کے مشہور ساحر تھے۔ گورو
 انگد جی کی ابتدائی زندگی عام عسکری کی طرح بسر ہوئی تھی۔ سکھ
 مؤرخین کو مسلم ہے کہ آپ گورو نانک جی سے ملنے سے قبل ہر
 سال سنگ لے کر دیوی کی پیرا کے لیے جانا کرتے تھے۔ ۱۵۸۹ء
 بمقامی (۱۵۳۰ء) میں آپ سنگ لے کر پیرا کے لیے جارہے تھے
 کہ راستے میں گورو نانک جی سے ملتاکر ہو گئے۔ اس کے بعد آپ
 گورو نانک جی کے ہوئے اور یہ رستی آپ کی خدمت کے لیے
 ایک ترقی۔ گورو نانک جی نے آپ کی صاحب کراچی ورے آپ
 خدمت سے حوس ہو کر میں اپنا حاسن مقرر کر دیا اور پائی
 لہنا جی سے گورو انگد سا دیا۔ گورو جی کے دنوں سری چند اور
 جی جی چند کو بہت بات بہت ناگوار تھی اور وہ دونوں جانی گورو
 انگد جی کی خدمت پر ٹھہرے ہوئے۔ گورو نانک جی نے گورو
 انگد جی کو یہ مشورہ دیا کہ وہ ان کے بعد کریم پور بہ لہنا میں
 بہ موضع کھنڈور میں اس پر جے جائیں۔ (وہاں گورو انگد جی
 کی پوجا کی گئی تھی) چنانچہ آپ نے ایسا ہی کیا اور اپنی غیہ
 زندگی موضع کھنڈور میں ہی بسر کی اور وہاں ہی ۱۶۰۹ء بمقامی
 (۱۵۵۲ء) میں وفات پائی۔

گورو گرتھ اور اردو

گورو گرتھ صاحب میں آپ کے نام سے کچھ کلام درج ہے جو شلوکوں کی شکل میں ہے اور ان کی تعداد کل ۲۶ شلوک ہیں اور یہ شلوک جی بکھا میں ۷۱ حکم دس واروں میں منجھے ہوئے ہیں۔ صاحب مہری راگ کی وار میں ۲ شلوک، وار صاحب میں ۱۰، وار آسا میں ۱۰، وار سورج میں صرف ۱، وار سوہی میں ۱۱، وار رام نبی میں ۲، وار مارو بھدہ میں صرف ۱، وار مارو بھدہ میں صرف ۱، وار سارنگ میں ۱ اور ملار میں ۵ شلوک ہیں۔ آپ کے شلوکوں کی یہ سہ گورو گرتھ صاحب کے مؤلف گورو ارجن ہی کے ہے۔

گورو انگہ ہی ہے اسے سس رو گورو رنگ ہی کی نسبت میں اسے کلام میں ہندی کے ساتھ عربی اور فارسی زبانوں کے الفاظ بھی سمجھنا تھا ہے جس سے یہ امر واضح ہے کہ اردو کے وجود میں آنے سے قبل ہندی کے ساتھ عربی و فارسی کے الفاظ بھی نہ تھے نہ وہ روح ہو گا نہ وہ روح ہی نہ تھے نہ تھے۔ زبان وجود میں لانے کا باعث بنا۔

گورو انگہ ہی کے چند شلوک اس میں درج کیے جا رہے ہیں۔

۱۔ ہو سر سانی نہ بونی سو سر دے ڈار
رنگ جس بھر میں رہا میں سو بھر لے ڈار
[گورو گرتھ صاحب وار مہری راگ نمبر ۱۰]

۲۔ سنی ہوئے سہ (سہ) ہی ہوا ۶۶
انہیں وئے پرواہ (نے پرواہ) زہی ا لے رنگ
درس درس اروپ اپاء وزئے نہی
نری ہوئے ہوا گورو ہوا جان ۵ بول
نانک ہوا ہو کرے کپئے دے بول
[گورو گرتھ صاحب وار صاحب شلوک نمبر ۱۰]

۳۔ ہونہی ہرے سہ (صحیح) کے مرہا اپنے چو

- ۱۔ ناں درباواں سوں دوسری مسکنی جی راؤ
اونیچے امرت ونڈبنے کرمی ہوئے ہسٹ
کچھ کاناں کسنے وئی جڑھے جڑھے
حے ہووے ندر سراپہ (نظر صراف) کی ہڑ بھ ہی راؤ
سہن سہن سن لہلا ہننے ہڑھان ہاس
اویچے ہاپ ہی وچارنے کوزے گونے زاس
اویچے کھوئے مٹھے کچرے کچے ماس (ماس)
اویچے بھانڈ (اصل) ہاکا دکھ سکھ کچھ (حصہ) ہاس
[گورو گرتھ صاحب رتھ صاحب کی ورثہ ہسٹ بھانڈ]
- ۲۔ اہ لہی آسی (عاسی) دوہے نکے حانے
ہاک آک (عاسی) کدھے سدھے رھے ہانے
حکے جسکا لرمے مدھے مدھا ہوئے
آک (عاسی) اہ نہ آ کھننے حے نکھے وزے ہوئے
[گورو گرتھ صاحب ورثہ ہسٹ بھانڈ]
- ۳۔ سلام جواب دوویں کرے مدھو کھپا حے
ہاک دوویں کوریاں لہانے نہ کائی ہاے
[گورو گرتھ صاحب ورثہ ہسٹ بھانڈ]
- ۴۔ ہا لرنکے ہا لری ہاے کرب واہ
کلاں لرمے کھیریاں کھسہ (حصہ) ہاے ہاے
آپ گونے سوا لرنے ہاں حکھ ہاے ہاں
ہاک حس ہوں ہکا لسن ملے ہکا موڑواں
[گورو گرتھ صاحب ورثہ ہسٹ بھانڈ]
- ۵۔ ہوں بھکرمے ہاساہ (بھیرے ہاساہ) مورکے ہسٹ ہاؤں
اندھے کا ہوں ہاڑ کھو ابوے کرے گواؤ
اہ (عسٹ) ڈ ہوں چوہدری کوری ہوزے ہاؤں

نانک گورمکھ ہائے کل کا ابہ لیاؤں

(گورو گرنٹھ صاحب وار ملہار شوک مجھ ۷ ص ۸۸)

گورو انکھ ہی پنہاں تھے اور ان کی تمام زندگی پنہاں میں
 ہی بسر ہوئی ۔ اس سے ان کے کلام میں پنہاںیت خاص ہے ۔ تاہم
 انہوں نے بے ان شو کون میں عربی اور فارسی لفظ بھی استعمال
 کیے ہیں جیسا کہ بہر ، شاہ ، بے پرواہ ، صبح ، دربا ، سفر ،
 سراپ ، ساس ، حصہ ، حاشی ، سلام ، جواب ، چاکر ، چاکری ،
 روری ، سودہ ، صاحب ، مک ، ساز ، کار ، صفت ، ہوتے دار ،
 ضرورت ، صورت ، فیر اور پٹنہا وغیرہ ۔

۷۔ گورو امر داس جی کا کلام

گورو انگد جی نے اپنے بعد گورو امر داس جی کو اپنی سوسلی
 تھی اور آپ سکھوں کے تیسرے گورو تھے۔ آپ کی پیدائش موضع
 داس کے صوبہ امرتسر میں ۱۵۲۹ء بمقامی (۱۰۸۰-۹) میں ہوئی تھی
 اور جی تاریخ پیدائش گورو نانک جی کی ہے۔ گورو کہ آپ گورو
 نانک جی کے بہ صرف ۱۵۰۰ غصہ تھے۔ ۱۵۰۰ عمر جی تھے۔ مگر
 عجیب بات یہ ہے کہ گورو نانک جی سے آپ کی کسی ملاقات یا
 ملحقہ تاریخ میں کوئی ذکر نہیں۔ بلکہ آپ دونوں سرگودھا کا ایک
 دوسرے سے آشنا ہوا۔ آپ ۱۵۰۰ء میں آپ ۱۵۰۰ء کی عمر میں
 گورو مہاراج ہوئے تھے۔ گورو نانک جی نے ۱۵۰۰ء کی عمر میں
 وفات پائی تھی۔ بعض نے آپ کی تاریخ پیدائش ۱۵۰۰ء بمقامی ۱۰۸۰ء کی ہے۔

گورو انگد جی نے جب گورو امر داس جی کو اپنا جانشین
 مقرر کیا تو ان کے بیٹوں نے آپ کی جگہ چاہی۔ مگر تاریخ کا
 یہ ایک مشہور واقعہ ہے کہ ایک مرتبہ گورو امر داس جی نے ان
 بچوں سے کہا کہ گورو انگد جی کا ایک بیٹا آپ اور اس نے آپ
 کو ذات مار کر گرا دیا۔ آپ نے اس سے کہا کہ نہ کہتا۔

گورو گرنہ صاحب میں آپ کے سات آئندہ نو سو سات بندہ اور
 سات درج ہیں جو محبت رکھنے میں پہلے ہوئے ہیں۔ آپ کے
 کلام میں بھی کہیں کہیں عربی اور فارسی الفاظ ہائے حاشیہ ہیں۔
 نمونہ درج ذیل ہے :

گورو گرتھ اور اردو

۱۔ سچا امر حلائیوں کر سچا پیرماں (فرماں)
 سدا بہل رو رہا سو بوز کتہ سہاں (سہاں)
 گور پرما دی سوئیے سچ سد تسان (سد تسان)
 [گورو گرتھ صاحب وار - دھرم پبلیکیشنز - ۸۹]

۲۔ جی ست گور سون جب لایا سو کپانی (حالی) کوئی نہی
 بی جہ کی سب (صفت) نہ ہووئی نہ اوہ دکھ سپاہی
 [گورو گرتھ صاحب وار - دھرم پبلیکیشنز - ۹۰]

۳۔ جن کو روئے بی ہے نہاں واہ مہنی
 لک نام دھانیے سچ سبوت سانی (صفت سانی)
 [گورو گرتھ صاحب وار - دھرم پبلیکیشنز - ۹۱]

۴۔ نکوت (نعت) راہہ سو ہے جی نکوتے لائک (نعت لائی) ہون
 جی سچ پھانیا سچ راہی سوئی
 [گورو گرتھ صاحب وار - دھرم پبلیکیشنز - ۹۰]

۵۔ آپ کر کر دیکھدا آپ سب چھا
 جو حکم (حکم) نہ بوجھئے کپسہ حصہ اک سون ورجا

سچاں صاحب (صاحب) ایک ہے گور سدی سدی رہا
 [گورو گرتھ صاحب وار - دھرم پبلیکیشنز - ۹۱]

۱۔ و امر سچ جی جی سچ وار سچے رستم سے
 رجاست جاعر رہا رہی ہے - رستم سچے رستم سے
 جورو اس سچ جی سچے رستم سے - جورو سچے رستم سے
 - سچ سچ وار سچے رستم سے - سچ سچ وار سچے رستم سے
 - سچ وار سچے رستم سے - سچ وار سچے رستم سے

۸. گورو ارجن جی کا کلام

۱۔ ویرواراں میں مکھن کے رساں نہ وئے ۔ تب جاں
 ۲۔ ویرواراں میں جی کے سب سے چھوٹے نے اور سب سے بڑے میں
 ۳۔ ویرواراں کے ہوتے ہیں ۔ سب سے بڑے ۔ (۱۰۰)
 ۴۔ ویرواراں میں جی کے سب سے چھوٹے ہیں ۔ تب جاں
 ۵۔ ویرواراں میں جی کے سب سے چھوٹے ہیں ۔ تب جاں
 ۶۔ ویرواراں میں جی کے سب سے چھوٹے ہیں ۔ تب جاں
 ۷۔ ویرواراں میں جی کے سب سے چھوٹے ہیں ۔ تب جاں
 ۸۔ ویرواراں میں جی کے سب سے چھوٹے ہیں ۔ تب جاں
 ۹۔ ویرواراں میں جی کے سب سے چھوٹے ہیں ۔ تب جاں
 ۱۰۔ ویرواراں میں جی کے سب سے چھوٹے ہیں ۔ تب جاں

[illegible]

گورو گرتھ اور اردو

تھا کہ حکومت کو سس کر کے آپ کو نقصان پہنچایا جائے۔ ہرنی چند جی نے اپنی گوربانی کی گدی ایک فائبر کی تھی۔ گورو ہرسہائے صاحب فیروز پور (مہاراشٹر) کے سولہوی صاحبان اسی کی اولاد سے ہیں۔

گورو ارجن جی مشہور بزرگ حضرت میاں میر رحمۃ اللہ علیہ کے ہم عصر تھے اور ان سے گورو جی کے دوستانہ تعلقات تھے۔ سکھ تاریخ کا یہ مشہور واقعہ ہے کہ دربار صاحب امرتسر میں سائے گئے ہری مسر کی بنیاد گورو جی نے حضرت میاں میر صاحب کے ہاتھوں سے رکھوائی تھی اور جب اس سیاد کو نیچہ لیڑھا گیا تو لڑکے میر سے ہلا دیا گیا تو گورو جی اس پر حنا ہونے لگے کہ اس نے ایک بزرگ کے ہاتھوں رکھی ہوئی اینٹ کیوں ہلائی ہے۔

گورو ارجن جی گورو گرتھ صاحب کے مؤلف ہیں۔ انٹر سکھ مؤرخین کے نزدیک گورو جی نے ۱۶۹۱ء بمقامی (۱۰۹۰) میں گرتھ صاحب مرتب کیا تھا (۱)۔ گورو گرتھ صاحب میں سات سے ۱۰ باباں گورو ارجن جی کی ہیں اور ان کا بستر حصہ اس زمانہ کی سات بھاسا یا پنج بھاسا میں ہے جو ہندی زبان کے رپاۂ مرتب ہے۔ اب کی نصیب شدہ باباں "سکیمی" اور "پاون اٹھری" میں مشہور ہیں۔ ان میں گورو گرتھ کی روزانہ عبادت میں ارجن

۔۔۔

۱۔ موحودہ زمانے کے انٹر سکھ محققین کے نزدیک گورو صاحب کے تیار کیے جانے کی یہ تاریخ غلط ہے۔ ان کی تحقیق کے مطابق ۱۶۹۶ء بمقامی سے قبل گورو گرتھ صاحب مرتب کیا گیا تھا تھا۔ بعض کے اس کے مرتب ہونے کا زمانہ ۱۶۵۸ء بمقامی (۱۰۵۷) ہے، بعض کے ۱۶۳۸ء بمقامی (۱۰۳۷) ہے اور بعض اس کا زمانہ ۱۶۲۹ء بمقامی (۱۰۲۸) اور بعض ۱۶۵۵ء بمقامی (۱۰۵۴) ہے۔ گرتھ

ہیں۔

جاتی ہے ۔

گورو صاحب نے ۱۰۰۰ (یک ہزار) میں تمام لاہور و سب
 رانی سوجی اور آپ کی مجلس کے حوالہ سے عربی میں جو سہی ہوئی ۔
 سب سے زیادہ کے طور پر مانتی مسجد کے پاس گورو دوارہ بنا دیا ہے
 جسے گوردوارہ ڈیرہ صاحب کہتے ہیں ۔

آپ کے ہاں صرف ایک بیٹا شری گوبند شوا پیدا ہوا جو مسطور سرگ
 دہا میں ہی کی دعا کے نتیجہ میں پیدا ہوا تھا ۔ اس کی پانچ
 سے اس گورو ہی سے اسے سڑے سوانی رہی جس نے اپنے مہربان
 ہی نو مہربان سب پیدا اور عام جہاں پہ پیدا ہوا آپ کے مدد و سہی ساجوں
 کا ورو ہونا مگر جب آپ کے ہاں شری گوبند ہی پیدا ہوئے تو سب
 سے سوجی نو ترجیح دی اور اسے صاحب فرزند دیا جو آپ کے مدد
 ساجوں کے جوئے گورو شوا ۔ اس نے سب سے ساجوں سے سوجی
 شکل اختیار کر لی ۔

کہ وارانہ ہی کے نام سے جو سب سے زیادہ سب سے سوجی
 سب سے سوجی سب سے سوجی سب سے سوجی سب سے سوجی
 سب سے سوجی سب سے سوجی سب سے سوجی سب سے سوجی
 اور اس کی تمام عمر سب سے سوجی سب سے سوجی سب سے سوجی
 سے سب سے سوجی سب سے سوجی سب سے سوجی سب سے سوجی
 شہد پیش کرتے ہیں :

لکٹ جہاں کے مدھی سنگا
 کدیرت (قدرت) ورتے روپ اورنگا
 کرے نہ چہرے نہ من رووں ہمارا
 اوسا اوکت اکوہر سدا سلامت کھنہ اھمرا
 نرے دھرمے کوکس کی کان

کورو گرتھ اور اردو

جس کی میرا راکھیے ان
 جو لؤڈا (لونڈا) پرہ کیا اجات
 تس لؤڈے (لونڈے) کو کس کی تات
 وے مہتاھا (ے مہتا جا) وے پرواہ (ے پرواہ)
 نالک داس کہو گور واه
 [کورو گرتھ صاحب آسا محسن و حیر]

کھا ک (خاک) نور کردنگ (کردم) آلا (عالم) دنائے
 آسمان جس از میں (در کھت درخت) آب ہدائس کھدائے (ہدائس خدائے)
 دیا مردار کھردنی کھیل (خوردنی غافل) ہوائے
 گداں ہواں ہرام کسنی (غناں حواں حرام کشنی)
 مردار بکھورائے (بخورائے)
 دل کج کبچہ کدرو دوحک سوائے
 (دل قص قصہ فردو دوزخ سوائے)
 وئی سمب (وئی سمب) بڑا دربار مدک بھائے (بھائے)
 حب احر نل (عرائل) سنی تب حہ کڑے بدائے
 ہواں معوم (حواں معوم) کردنگ (کردم) ہا ک اللہ
 کو نلک از داس پس دروئس (پس دروئس) بدو
 [کورو گرتھ صاحب آسا محسن و حیر]
 کورو گرتھ صاحب آسا محسن و حیر

ہے کہ :

مہرواں (مہرواں) صاحب (صاحب) مہرواں (مہرواں)
 صاحب (صاحب) میرا مہرواں (مہرواں)
 ہیاں سگل کو دئے دان
 نو کھے ڈونے براب مدد ز کھیے کہ سرخ ہار
 حن ہدائس (ہدائس) نو کھا سوئی دئے اُدھار
 حن اپانی مبدن سوئی کردا مار

گورو گرتھ اور اردو

گھٹ گھٹ مالک دلاں کا سچا پروہنگر (پروہنگر)
 کدرب کم (کدرب کم) نہ جانے وٹا وے پرواہ (وے پرواہ)
 کر بندے تو بدی حجر گھٹ میں ماء
 نو سترہ اکھ اکوھر حق بندہ تعری راس
 (رحہ) نری سکھ پایا سدا مالک کی اردن
 [گورو گرتھ صاحب تلنگ محلہ ۱۷۴۷ء]

۱۔ کرتے کدڑی مساک کہ (قدری مساک)
 دس دسا ایک بوہی سب کچھک (حق) ہی لے پاک
 کیں میں نہاپ اسپدا اخرج نعرے زوہ
 کون حائے جب نعرے اندھارے میں ذب
 کپود کھسم کچھک ، حود حصہ حسی حہن
 اللہ مہربان کھدائے (خدائے)
 دس زین حے ندھے آزادھے سے کیوں دودھک ذورج حے
 احرانس عررائس (نار ندھے حس نیرا اندھ
 ندھ اس کے سگل آبیو (عتو) نعرے حس ذمکیجے ندھار
 دس حیح بہن ہاں (حمر فی احوال) سکھے سج سکھ نیرا ہون
 کور میں سکھ بوہھا سدا انکس کڈون
 [دوسرا حصہ]

۲۔ میراں دانای دل سوچ

مہرے (محسے) میں تیں بسے صبح سار (سار) بیدی موج
 دینے دندار سار (فحش) کچے نہیں اس کا موی
 ہا ک پروردگار (پروردگار) تو کیود کیوسہ (خود حصہ) وڈا موی
 دسکری دیہ دلاور موی موی نک

کرتار کدرت (قدرت) کرن کھانک (حائق) نانک تیری ٹیک
[گورو گرتھ صاحب رانک ننگ مہنہ ص ۲۷]

گورو ارہن جی جو کہ بے عتاب میں پیدا ہوئے اور انہیں اپنی
رہائی میں بے عتاب سے ، ہر جانے کے اندر نہیں ہوا اس لیے ان کے
شدوں میں جہاں غری اور فارسی کے اندر مانے ہیں وہیں ان سے
بہجائیت بھی ٹپک رہی ہے ۔

گورو صاحب کے اور بھی شد ہیں جن میں غری اور فارسی
کے اندر بکثرت موجد ہیں جیسے راک مارو میں ان کا ایک
شد ہوں ہے :

اللہ اکم کھدائی (خدائی) بندے
جہو کھپال (خیال) دنا کے دھدے
ہوئے ہا کھاک (ہا حاک) پیکر مسابیر (فیر مسائر)
ابہ دروس کول (دروس قول) ذرا
سج لواح بکی مسلا (نماز بکی مصنی)
منسا مار لوارہو آسا
دبہ سبت من مولانا کم (کھہ) کھدائی ۱ خدائی (ہاک کھورا
مرا سرت (شرع شریعت) لے کاوہو
نوبکت (طریقت) ترک کھوج لولاوہو
مارہبہا (معرفت) من مارہو ابدال
ملہو ہکیکت (حقیقت) حت پھر نہ مرا
کراں (قرآن) کتب دل ماہن کاہی
دس اوراب (عورات) رکھو بدراہی
پج مرد مدک (صدق) لے بادھو
کھیر سوری کول (خبر سوری قول) ہرا
مکا (مکہ) مہر روجہ بے کھاکہ (روزہ بے حاکہ)

گورو گرتھ اور اردو

بھست (ہشت) پیر لبھج (لفظ) کائے اداھا (اداہ)
 ہور (حور) نور مسک (مشک) کھدایا (خدایا)
 بیدی اللہ آلا (اعلیٰ) ہیرا (حجرہ)
 مسج کھاوے سونی کاجی (لاجی)
 جو دل سودھے سونی ہاجی (حاجی)
 سو ملای ملون (ملعون) نوازے سو دروہس (دروہس)
 جس بہت (صفت) دھرا
 سہ (سب) وکھت (وقت) سنیے کر وپلا
 کھانک (خانی) باد دئے میں مولا
 لسی (تسبیح) باد کرھو دس مردن ست میل بدھان برا
 دل میں جاہو سب پتل ہانہ (پاخانہ)
 کوس کھانہ (حمل خانہ) برادر ہموں جھانہ
 مہر مک امرے پھاپا (لاپا) ایک مکہ کھدائے (مشاہدہ)
 اون سبوت (صفت) دوحی ساوری (ساوری)
 لہے ہلیسی (حلیمی) جوسے کھیری (کھیری)
 پھوٹ پھے اکھ مکھے (مکھے)
 ابہ سج وکھت (وقت) نیرے اپورا
 سکی ہن کرو مودھپہ (مودھپہ)
 بد اسل (عمر) چھوٹ کرو ہن کوہ (کورہ)
 کھدائے (خدائے) ایک بوجھ دھوہو بک
 رگو برکھردار (برخودار) کھرا
 ہک ہلال بکھورو (حق حلال عورو) کہ
 دل درہاہ دھوہو میلانا
 پیر بھانے بھنی (بھنی) سونی
 اھرائیل (عرائیل) نہ دوح (دوزخ) ٹھرا
 کنبان کردار اور بکبان (عورت بھنی)
 رنگ نماہے (نماہے) مان ہکبا (حفیہ)

گورو گرتھ اور اردو

ناہا ک ہا ک ہدور ہدیا (حضور حدیسا)

سابت سورت (ثابت صورت) دستار سرا

مسلمان موم دل ہووے

انتر کی مل دل تے دھووے

دنیا رنگ نہ آوے نڈے جیوں کسم ہاٹ گھنوا ہا ک ہرا

ہاں کو مہر مہر مہروانا (مہربان)

سوئی مرد مرد مردانا

سوئی سیکھ مسانک ہاھی (شیخ مشائخ ہاھی)

سو بندہ جس نعر (نظر) نرا

کدرب کادر (قدرت قادر) کرن کریم

سبب سبب (صفت محبت) انہاء رحمن (رحمن)

ہک حکم (حق حکم) صبح کھدایا (خدا)

بوحہ نیک سد کھلاسی (خلاص) نرا

[گورو گرتھ صاحب رنگ مالا و مالا]

کرم کریم کریم کریم کریم کریم کریم کریم کریم

کارن کرن کریم

سرب پرتھال رہیم (رہیم)

اللہ الکہ اہار

نیود کھدائے (خود خدائے) وڈے سار (بے سار)

امو بھگولت گوسائیں

کپک (حقی) رو رہا سرب تھانی

.....

مہروان (مہربان) مولا بوھی نیک

پیر پیکامبر سیکھ (شیخ)

دلاں کا سانک کرے ہاک (حاوی)

کران (قران) کتب نے پاک

.....

مہر دہا کر کرتے ہار
بھکت ہندی دیہ سرجن ہار
کہ لاک گور کھوئے بہر
اہکو اللہ ہار ہرم

[گورو گرتھ صاحب رام گرتھ جلد ۱ ص ۱۹]

۴۔ دھری اکس (اکس) پانل ہے چند سور ساسی
بادشاہ شاہ (بادشاہ شاہ) امراء کپاں (خان) ڈھانے ڈیرے حاسی
رنگ رنگ گرنپ (گرنپ) مسک سب لوک سدھاسی
کاحی (کاحی) مسکن مسکن (مسک مسکن) سہجے نو حاسی
ہر ہکمر (ہکمر) اولیاء کو نخرہ رمدی
روحہ (روزہ) رنگ نواح (نار) کرباب نو حنیج سب حاسی
لکھ جو راسی میدنی سب آوے جاسی
مہن سح لکھانے (لکھانے) لک لک لکھانے (لکھانے) لکھانے
[گورو گرتھ صاحب رام گرتھ جلد ۱ ص ۱۹]

۵۔ ورت نہ رتوں نہ ماہ رمدہ (رمدہ) (رمدہ)

نس مہوی جو رکھے لدا
ایک گوسائی اللہ میرا
ہندو ترک دوہاں نے ہرا
ہج کائے (حج کھمے) حوڈن نہ دیرج ہوجا
ایکو مہوی اور نہ دوجا
ہوجا کروں نہ نواح گھڑوں (نار گھڑوں)
ایک نونکار لے ردے ہمسکاروں
نہ م ہندو نہ مسلمان
اللہ رام کے ہند پران

گورو گرتھ اور اردو

کہ کیر ایہ کیا وکھانا

گور پر مل کھود کھسم (خود خصم) پھنانا (۱)

[گورو گرتھ صاحب راگ بھیروں محبہ ۵ ص ۱۱۳۶]

۴۔ انگیر کیا پرنے اپنے بری سکے مادھے

جن بری ہے ایہ جگ ٹوٹیا نے بری لے ہادھے

ست گور پرمیسر میرا

اک راج بھوک رس مانی ناؤں جی بھرواسا تیرا

جب نہ آوس دوحی ہاتا سر اوپر رکھوارا

ے پرواہ رھت سوامی اک نام کے آدھارا

ہورں ہوئے مدو سکھدانی اون نہ کانی ہانا

نہ سار پرہ ہد ہابا چھوڑ نہ کتہوں جاتا

دن نہ سا کون جسا تو ہے مجھے الکھ اپارا

ایں ایہاہ اڈول سوامی نانک خصم ہمارا

[گورو گرتھ صاحب رام کبی محبہ ۵ ص ۱۰۰۰]

۵۔ نو دانا تو امل توہی جات میری ہانی

تو اڈول کدے ڈولے ناہی دم کیسی تانی

اہکے اہکے اہک توہی

اہکے اہکے تو راتیا

تو کرہا نے سکھ ہابا

۱۔ گورو گرتھ صاحب میں یہ شبد گورو ارجن ہی اور نام

ہی کے نام ہر درج ہے۔ اس کے اوپر محبہ ۵ کا عنوان دینا گیا ہے جو

سب کی علامت ہے کہ یہ گورو ارجن ہی کا نام کردہ ہے اور

آخر میں مشور محض، سک کی بجائے کیر کا لکھا ہے، جس سے یہ واضح

ہے کہ یہ شبد کیر ہی کا نام کردہ ہے۔

تو ساگر ۾ ہنس تمھارے ہم میں مانک لالا
 نہ دیو ہو تل سک نہ مانوں ۾ بیسجہ سدا نہالا
 ۾ بارک نہ پتا ہمارے تم مکہ دیو ہو کھرا
 ۾ کھیلے سب لالہ لڈاؤ ہو نہ سد گئی گھبرا
 ۾ ہورن ہور رہے سمہورن ۾ سک اکیانے
 ملت ملت ملت مل رہیا سک کہیں نہ جانے

[گورو گرتھ صاحب رام کی محفہ ص ۵۵]

۶۔ کوئی بولے رام رام کوئی کھانے (خدانے)
 کوئی بیوے گوسائیاں کوئی اللہ
 کارن کرن کریم
 کرنا دھار وہیم (رحیم)
 کوئی نہاوی تیرنہ کوئی ہیج (حج) جانے
 کوئی کرے ہوجا کوئی سر لوانے
 کوئی پڑھے پید کوئی کتب
 کوئی اوڈھے لیل کوئی سید
 کوئی کہے ترک کوئی کہے ہندو
 کوئی باجھے بھست (بھست) کوئی سر کندو
 کہ ناک جن حکم (حکم) بچا
 پر نہ صاحب (صاحب) کاں نہہہ حاما

[گورو گرتھ صاحب رام کی محفہ ص ۵۵]

۷۔ بونے میں ہون سمائیا
 جوتی میں جوت دل جانیا
 مائی مائی ہوئی ابک
 روون ہارے کی کون لیک
 کون موارے کون موآ

برہم گیانی مل کرو بیچارا ایدہ تو چلب نہیا
 اگلی کچھ کتھر (خبر) نہ ہائی
 دوون ہار بھی اوٹھ سداہائی
 بھرم موہ کے ہاندھے بندھ
 سوہن بھیا بھکھلائے اندھ
 ایدہ تو رچن وجیا کرتار
 آوت جاوت حکم (حکم) اہار
 نہ کو موآ نہ مرنے جوگ
 نہ بنسے اپناسی ہوگ
 حوا ایدہ جانو سو ایدہ ناہ
 جانن ہارے کو ہل جاؤں
 کہ لائک گور بھرم چکٹیا
 نہ کوئی مرے نہ آوے جائیا

[گورو گرتھ صاحب رام شی ۱۰۵ ص ۱۰۵]

۸۔ کرن کراون سوئی
 آن نہ دہسے کوئی
 ٹھا کر میرا مگھڑ سجانا
 گور مکھ ملیا رنگ مانا
 اہسو رے ہر رس مینھا
 گور مکھ کنے ور لے ڈینھا
 نرمل جوت امرت ہر نام
 بیوت امر بھئے نہکام
 لن من سبتل اکن لواری
 آند روپ پرگئے منساری
 کیا دیوں جا سب کچھ تیرا
 سد ہلہاری جاؤں لکھ تیرا

تن من جدو ہند دے صاحب
گور کرہا ے نچ نواہا (نوارا)
کھول کوارا مہل (محل) ہلابا
حسا سا تیا دکھلایا
کہ نانک سب پڑدہ توٹا
ہوں تیرا تو میں بن وولہا

[گورو گرتھ صاحب رام نئی محدث ۱۸۷۰ء]

۹۔ سب (صفت) سلاعن نہنگ ورنے دن ان
سوئے جس بھندار بنیر بوجھ نہ لستی ان
جسوں لکا رنگ سے رنگ رہا
اونہاں اکو نام ادھار اکا ان بھنبا
اوپن بھیجے حک بھجے بھوگنی
اوپن پھارا رب اونہاں جوگنی
جس ملیا گور آنے تن پرہ جالیا
ہوں ملہری نس حے ٹھسے (حصے) بھاس

[گورو گرتھ صاحب وارم نئی محدث ۱۸۷۰ء]

۱۰۔ دورے دندار سنی سچ ہاک (حاک)
ہی جا ٹھسے (حصہ) کسوں نیسے ساں ٹپک (حاک)
من مینلا و ہکار ہووے سنگ ہاک
وے سا مہل (محل) کھلے ٹیرم ہاک (حاک)
حسے دکھائے مہل (محل) تس نہ مے دھاک
من تن ہوئے نہال بندک لدر جھاک
بو بدہ نہ ندھان گور کے سد (سد) لاگ
سہے ملے سب کھا کہ (حاک) مسکے جسے بھاک

[گورو گرتھ صاحب وارم نئی محدث ۱۸۷۰ء]

گورو گرتھ اور اردو

۱۱۔ وڈا تیرا دربار سچا تدم نکھت (تخت)

سر سامان (شاہان) پاتشاہ (پاتشاہ) نہجیل جور حنیف

جو بھاوے ہار برہم سوئی سچ نیاؤں

جے بھاوے ہار برہم نیاوے ملے تہاؤں

جو کینی کرتار سائی بھلی کل

جی پھاتا کھسم (خصم) سے درگاہ مل

سہی (صحیح) تیرا ہیرومان (فرمان) کنے نہ ہیرے

کارن کرن کریم کدرت (قدرت) تیرے

[گورو گرتھ صاحب وار رام کی ۱۰۰]

۱۲۔ جان پر اندر تان دھن باہر

جان پر باہر تان دھن ماہر

بن لاویر بہ بھر بہراہر

ست گور سک دکھانا حاہر (ظاہر)

جن لائک جھے سچ سماہر

[گورو گرتھ صاحب وار رام کی ۱۰۱]

۱۳۔ آہر سب کردا ہیرے آہر اک نہ ہونے

نیک حت آہر جگ ادھرے ورلا بوجھے کوئے

[گورو گرتھ صاحب وار رام کی ۱۰۲]

۱۴۔ وڈی ہوں وڈا اپار تیرا مرتا (مرتہ)

رنگ پرنگ ایک نہ جاہن کرتا (کرتہ)

جیاں اندر جیو سب کچھ جان لا

سب کچھ ترے وس تیرا کھر بھلا

تیرے کھر آسہ ودھائی تدم کھر

مان مہتا لیج اپنا آپ جہر

سرب کلا بہرور ویسے جت کا

گورو گرتھ اور اردو

نانک داسن داس تده اگے بنوتا

[گورو گرتھ صاحب والے رام جی محمد د ف ۹۶۵]

گورو ارحن جی کے ہاں گورو سدھرجہ نامہ شہزادوں میں ہندی
کے ساتھ عربی اور فارسی ساتھ جی استعمال ہونے سے نامہ ان پر
ہنجایت کا بہت اثر ہے ۔

۹۔ رائے بلونڈ اور ستا ڈوم کا کلام

۱۔ روٹنگ صاحب کے رنگ رام کہی میں ایک "ور" کے
 ۲۔ روٹنگ صاحب کے نام سے درج ہے۔ یہ دوہوں کوں ہے
 ۳۔ اس میں کسا رخصہ یا بعض یہ اس کے منہ کا و۔ و
 ۴۔ یہ اختلاف ہے۔ بعض نے یہ دوہوں حتمی چوٹی میں کیے ہیں
 ۵۔ اس کے سرے پر یہ بات ہے اور مرید کی سن سے ہے
 ۶۔ یہ روٹنگ کو پیدائی میں اور رنے کو پیدائی میں
 تسلیم کیا ہے۔

[illegible]

گورو گرتھ اور اردو

چھانے پڑ گئے اور بات کرنا بھی دشوار ہو گیا۔ آخر بھائی بڈھا جی نے انہیں گورو صاحب سے معافی دلوادی اور یہ وار انہوں نے معافی سے ہر گورو ارجن جی کے اتنا سے سکھ گورو صاحبان کی مدح میں لکھی (۱)۔ اس وار کی کل آٹھ پوریاں ہیں جن میں پانچ سکھ گورو صاحبان : گورو نانک جی ، گورو انگہ جی ، گورو امر داس جی ، گورو رام داس جی اور گورو ارجن جی کی مدح سرائی کی گئی ہے۔ بعض ودوانوں کے نزدیک اس وار کی چھ پوریاں بیک وقت یہاں کی گئی تھیں مگر بعض ودوان اس میں اختلاف کرتے ہیں۔ ان کے نزدیک اس وار کے مختلف حصے الگ الگ اوقات میں ہر ایک گورو کی کدی نشی کے وقت بیان کئے گئے تھے جنہیں بعد کو یکجا کر دیا گیا۔

مستر میکلف کے نزدیک اس وار کی ۵ پوریاں رائے ہونڈ کی بیان کردہ ہیں اور ۳ پوریاں سا ڈوم کی تصنیف ہیں۔ نیکر ہرونسر صاحب سکھ جی کے بیان کے مطابق ۴ پوریاں سنئے ڈوم نے یہاں کی تھیں اور ۵ پوریاں رائے ہونڈ نے۔ شہادتہ گورو گرتھ صاحب کے دس مصنف اس بارے میں بالکل حاشوش ہیں۔ جسا کہ بیان کیا جا چکا ہے اس وار میں پانچ سکھ گورو صاحبان کی مدح سرائی کی گئی ہے۔ اسے گورو گرتھ صاحب کے بعض نامی نسخوں میں چھٹے گورو ہرکوبہ جی کی تحریف میں بھی دو پوریاں درج ہیں۔ بعض کے نزدیک یہ دونوں پوریاں بھی سنا اور ہونڈ کی بیان کردہ ہیں ، بعض کا خیال ہے کہ یہ دونوں پوریاں کسی نامعلوم شخص کی ہیں کردہ ہیں ، رائے ہونڈ اور سا ڈوم سے ان کا کوئی تعلق نہیں

۱۔ بعض ودوانوں کے نزدیک یہ دونوں سکھوں کے دوسرے گورو انگہ جی کے دربار میں کیرتن کیا کرتے تھے اور یہ واقعہ اسی زمانے میں پیش آیا تھا۔

گورو گرتھ اور اردو

گو اس وار پر پستائیت غائب ہے تاہم اس میں غری اور
ورسی کے الفاظ بھی پائے جاتے ہیں۔ اس سے یہ امر واضح ہے کہ
اس زمانے میں ایک ایسی زبان رائج ہو رہی تھی جس میں ہندی،
غری اور ورسی کے الفاظ استعمال کیے جاتے تھے اور یہی زبان بعد میں
اردو کی شکل میں ایک مستقل زبان بن گئی جس کی صحیحی غوی
صورت آج ہمارے سامنے ہے۔

رائے بلوند اور سا ڈوم کی بیان کردہ وارڈ نمونہ درج ذیل
ہے :

ناؤں کرنا کادر (قادر) کرے کوں بول ہووے ہوکھوہوے

.....

لہے دھریوں جھیر سر کر بیہتی (ہفتی) امرت ہوہوے

.....

گور جلیے دھراس کئی ناک ملاس تھوہوے

مہ (نہ) نکہ دتوس جیوہوے

.....

ہیوئے سو جھت لرعنی مل نکھت (نعت) یئھا گور ہئے

کرے ہے گور بھرمایا (فرمایا) مل ہوک انوں ہئے

لنگر جلیے گور سید (سید) ہر توٹ نہ آوی کھئے

کھرمے (حرمے) دتی کھسم (حصہ)

دی آپ کھہدی کھیر (حیر) دہئے

ہووے سبھت (صفت) کھسم (حصہ) دی

نور ارسوں (عرشوں) کرسوں ہئے

.....

سج ہے گور بھرمایا (فرمایا) کیوں ابدوں بولوں ہئے

ہیری کول (قول) نہ ہائیو کر ہیروں کن مرئے

دل کنوٹے آ کی (عاقی) پھرن بہ بہار اجائے جھٹے

.....

ہن کتی سو منا کوسال حواہے مانی
دعہم رائے ہے دیوتا سے گلان کرے دلالی
ست گور آکھے سجا کرے ما بات ہووے درہالی (درہالی)
گور انگد دی دوہی پھری سج کرنے بندہ بہالی
نک کٹیاں ہٹ کر مل نکھت (عک) بیٹھا ہے ڈالی
درسوے اس کھڑی مسکے (مصقلے) ہوئے حکاں ، رنگاں (رنگاں)
در دروس کھسم (دروس خسم) دے نائے بھیجے ہانی لانی
بوند کنووی نک جس جس ہنی جھاؤ ہترالی
نکر دوٹ وندنے رس امرت کھنر گھائی

.....

ہئے کول کھسم (قول خسم) نال جان گھال مردی گھانی

.....

بہر وسایا بہروآں سب گور کپاڈور
حب لب سخم نال تہہ ہور موج گور (غور)
لب و نامہ ماسا جوں ہانی ہور
ورہے درکہ گورو کی کدری (قدیری) نور
حب سو ہانہ بہ لہنی ہوں اوہ نہرور
بو بندہ نام بدھان ہے بندہ وحے بہرور
بندہ لہری جو کرے سو ونجے چور
سڑے ویسے مات لوک تہہ سوحنے دور
بہر وسایا بہروآں سب گور کپاڈور
سولکا سو پٹھا سوی دیبان
ہو دادے جیوہا ہوتا پروان

جس باسک تیرے گھنٹا کر بنی تان
 جن سمند ورولیا کر میر مدھان
 حودہ رتن نکالین کیتون جانان
 گیوڑا کنتو سہج دا حب کمڑ ہلان
 دھکھ چڑھائیو ست دا جس ہدا بان
 کج وچ دھو اندھار سا چڑھیا رے بہان
 ستو کہت جھانٹو ستو جھاوان
 لت رسوئی تیرے گھو میدا کھان

حارے کوڈان سوچیسو من من سد اند (روان)
 آو کون نوارنو کر نہر نیسان (شان)

.....

نک ہدا جھتر سر اس ہران (حیران)

.....

دھن سو سرا تیان ہے سج تیرا ہنس کر یا (کریا)

نک تو ٹہنا نو ہے گور امر تو وھار یا

گور ڈٹھا تان من سادھار یا

.....

آپے ہئی کاہ (فہم) آپ آپ نکھن ہارا ہوا

سب اسب آون آون جاوی آپے ہی ہوان نروآ

نکھت (نکھ) یینھا ارھن گورو ست گور کا کینوے جدوا

.....

دوں چون کرامات جچے کا جھا ڈھوا

[گورو گرس صاحب ورام کئی سے سورنہ ۱۶۰۰-۱۶۰۰]

حصہ دوم

اس حصے میں عربی اور فارسی کے ان اشعار کی تفسیر درج ہے
جو
نور کریم صاحب کے محکمہ تعلیم میں انہوں نے لکھے ہیں

گورو گرتھ صاحب میں استعمال شدہ عربی اور فارسی الفاظ کی فہرست

مناسب معلوم ہوتا ہے کہ اس کتاب میں عربی اور فارسی کے ان الفاظ کی فہرست درج کر دی جائے جو گورو صاحب اور ان سے برسوں قبل ہندوستان کے مختلف علاقوں، مدینوں، ممالک، فرقوں، قوموں اور قبیلوں سے تعلق رکھنے والے جنگی ساحلوں سے اسے لازم میں بعد کسی تلافی کے استعمال کیے ہیں۔ ان الفاظ سے یہ امر واضح ہے کہ اردو کے وجود میں آنے سے قبل ہندوستان کے مختلف حصوں میں ایک ایسی زبان رواج پا رہی تھی جس میں عربی اور فارسی کے الفاظ بھی استعمال کیے جاتے تھے۔

اس فہرست میں ہر ایک لفظ کے ساتھ اس کی وہ شکل بھی اردو حروف میں نقل کر دی گئی ہے جو اسے روگرتھ صاحب کے نسخوں اور نسخوں میں استعمال پورے وقت دی گئی ہے۔ متعدد الفاظ کی وہی شکل وراصل معنیوں میں حوالہ کے دیے گئے ہیں مگر بعض الفاظ میں کچھ تبدیلیاں بھی کی گئی ہیں اور وہ گورو گرتھ صاحب کی مخصوص گزیر کے ساتھ میں ڈھال دیے گئے ہیں۔ اس کی ایک وجہ یہ بھی ہو سکتی ہے کہ گورو صاحبی حروف ابجد میں ب، ج، ح کے ایسے کوئی حرف مقرر نہیں اور یہ بھی ب، ج، ح، ص، ز اور ص میں امتیاز کرنے والے حروف ہیں۔ ب، ج، ح، ص، ز، و، ی

گورو گرتھ اور اردو

اور "ق" کا بھی کوئی بدل نہیں۔ چنانچہ "الف"، "ء" اور "ع" کے (۱) لیے ੴ میں سے کسی ایک کا استعمال کیا جاتا ہے اور "ح" "ہ" کے لیے ਹ ہی کام لیا جاتا ہے۔ نیز "خ" اور "کھ" کے بجائے ਖ لکھا جاتا ہے۔ اسی طرح "ث"، "س" اور "ص" کے لیے ਸ ۔ "ذ"، "ز"، "ض" اور "ظ" کے لیے ਜ کو ہی کافی سمجھا جاتا ہے۔ نیز "غ" اور "گ" کے لیے ਗ اور "ف" اور "پھ" کا متبادل چ خیاں کیا جاتا ہے۔ "و" اور "ک" کا امتیاز پیدا کرنے والا بھی کوئی حرف گورمکھی حروف میں نہیں (۲)۔ ان دونوں کی جگہ ਘ استعمال کرنے کا رواج ہے۔ اس لیے بھی ان الفاظ کی شکل میں فرق آ گیا ہے۔ مثلاً گورو گرسہ صاحب کے اکثر مقامات میں "کاغد" کے بجائے "کاگد" لکھا گیا ہے اور بعض جگہ ایسے "کاگت" یا "کاگل" میں بدل دیا گیا ہے اور بعض جگہ "کاگو" میں۔ اسی طرح "راہ راست" کو "رہرہس" اور "عرض داشت" کو "ارداس" کی شکل دے دی گئی ہے۔

گورو نانک جی نے تو اپنے کلام میں بعض حروف اور انداز کی مختلف آوازیں بھی منعوط رکھی ہیں جیسا کہ بعض علاقوں کے لوگ "ض" کو "ذ"، "ز" اور "ظ" اور "د" سے متنی حنی آواز سے ادا کرتے ہیں۔ گورو جی نے ان محض آوازوں کے پس نظر "دسی" لفظ کو بعض مقامات پر کجی (ਕਜੀ) اور بعض جگہ کادی (ਕਾਦੀ)

۱۔ گورمکھی حروف نہیں ہیں تب الف ہیں : ایک ہش و لا ، دوسرا زہر والا اور تیسرا زیر والا ۔

۲۔ مشہور سکھ سکالر سردار کاھن سکھ جی نہہ نے ایک مرتبہ ان حروف میں امتیاز پیدا کرے کے لیے بعض علامات ایجاد کرے کی کوشش کی تھی۔ اکثر سکھوں نے ان کی یہ کوشش ناہمسد کی تھی۔

گورو گرنہ اور اردر

کی شکل میں درج کیا ہے ، نیز ”حاضر حضور“ کو ”ہادرہ ہدور“ (حادر حدور) لکھا ہے ۔ حدر آباد دکن کے لوگوں میں ”ق“ کی آواز ”ح“ اور ”کھ“ کے مترادف ہے ۔ گورو جی نے اس آواز کے مد نظر لفظ ”وقت“ کو اپنے کلام میں ”وخت“ یا ”وکھت“ لکھا ہے ۔ لوکن لوگ ”ق“ کو ”ک“ کی طرح بولتے ہیں ۔ گورو جی نے اس آواز کو ملحوظ رکھتے ہوئے ”غفہ“ کی بجائے ”اگہ“ (عگہ) نقل کیا ہے ۔

اس فہرست میں جو الفاظ جمع کیے گئے ہیں ان میں بعض الفاظ ایسے ہیں جو گورو گرنہ صاحب کے ایک ایک صفحہ پر کئی کئی مرتبہ آئے ہیں ۔ مثلاً ”حکمہ“ ، ”خصم“ ، ”در“ اور ”دریہ“ وغیرہ ۔ اور بعض الفاظ ایسے ہیں جنہیں سارے گورو گرنہ صاحب میں صرف ایک ایک مرتبہ ہی درج کیا گیا ہے ۔ مثلاً ”ام“ ، ”رسول“ ، ”قبلہ“ اور ”کافر“ وغیرہ ۔

امید ہے کہ یہ فہرست بھی ناصربین کی دلچسپی کی موجب ہوگی ۔ فراموش کراہ کی صہوات اور تحقیق کے لئے ہر لفظ کے ساتھ گورو گرنہ صاحب کے اس صفحہ کا حوالہ ہی دے دیا گیا ہے جس میں وہ لفظ استعمال کیا گیا ہے ۔

(الف)

آب (آب ، اپ) ۱۰۳۱ ، ۱۰۳۲ ، ۱۰۳۳ ، ۱۰۳۴

آنش (آٹسڑی، آٹس) = ۱۰۹۵ + ۱۲۹۱

آخر (اکھڑ) ۷۷۱

آدم (آدم) - ۱۱۶۱

آدمی (نرسی) ۱۰۸ + ۳۵۲ + ۷۸۹ =

آواسته (رام) ۳۹۷

آرائش (اسراف) ۲۵

آرزو (ارج) = ۳۵۵

آسمان (سما، سما، السمان) م .

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

1254 + 1256 + 974

آسیہ (آمانتی) ۱۳۶۲ء

آشنا (استانها) ۱۸۷۷ و ۱۸۷۸

آسانی (امتی) ۷۹۵

آغاز (اکجا ، آکجا) = ۶۴ ، ۸۸۳

اکفا (اکفا) ۱۳۳۷

$$1383 \rightarrow (15) 151$$

آدم (آدم) ۷۲۷

آمبر (آمبر، آمبرو) ۳۵۱، ۶۰۹

- امیر (امر) ص ۳۷۱
 آن (آن، آن) ص ۳۷۶ - ۱۲۱۰
 آن (آن) ص ۱۴۴
 آن کیسے (آکسے) ص ۱۶۴
 آنکس (کس) ص ۱۵۹، ۲۲۱، ۲۳۶، ۲۴۷، ۲۶۵، ۱۱۷۹
 ابا (اے) ص ۷۳
 ابادان (اہادان) ص ۳۴۵
 ابدال (ابدال) ص ۱۳۸۰
 ابدان (اے) ص ۱۱۶۷
 احوال (عول، احوال) ص ۳۳۰، ۷۴۱، ۱۳۷۱، ۱۳۷۵
 احتیار (اکتیار) ص ۳۳۸
 احفا (اکفا) ص ۱۳۳۷
 اخلاص (اکھلاس) ص ۱۵۹
 اژدھا (اسرا، اسرا) ص ۹۰۴، ۱۰۳۱
 است (است) ص ۱۷۴، ۱۴۴
 استاد (استاد) ص ۲۴، ۱۰۹۶
 اسوار (اسوار، اسوارا) ص ۱۴۲، ۳۲۹، ۸۷۲
 اسواری (اسواری) ص ۱۷۹، ۳۲۹
 اشارت (سارتا) ص ۲۱۸
 اشتر (آسٹ) ص ۱۱۴۰
 اصل (اصل) ص ۱۱۴۱
 اصول (اسول) ص ۵، ۳۸۱
 املا (آلا، آلی) ص ۷۲۲، ۱۰۸۴
 اعمال (امالی) ص ۵۵۸
 امراء (امراء) ص ۷۷
 البرون (ایہیون) ص ۱۴۳
 المنسب (منسب) ص ۳۷۷

گورو گرتھ اور اردو

آلودہ (الودیا) ص ۱۰۹۷

اللہ (الہ، اللہ، اللہ) ص ۵۳، ۹۴، ۳۳۰، ۳۳۲، ۳۹۷

۳۳۰، ۳۸۰، ۳۸۸، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۷، ۷۹۴

۸۹۶، ۸۹۷، ۱۰۸۳، ۱۱۳۶، ۱۱۳۸، ۱۱۹۱

۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۷۴، ۱۳۸۳

آم (ام) ص ۷۳

امان (امان، امان، امان) ص ۲۶۸، ۳۷۴، ۱۰۹۷، ۱۳۴۹

امانہ (امانا) ص ۴۰۳

آمت (است) ص ۹۶۷، ۹۶۹

امر (امر، امر، امرے) ص ۴۸، ۸۳، ۱۶۱، ۲۳۸، ۳۰۳

۶۰۰، ۷۱۱، ۷۴۹، ۷۸۹، ۹۹۸، ۱۰۴۶، ۱۰۵۷

۱۰۸۱، ۱۱۴۰، ۱۲۲۵، ۱۲۴۱، ۱۲۵۰، ۱۳۵۹

امراء (امرے، امراؤ، امراو) ص ۴۶، ۸۵۱، ۵۶۱، ۸۶۹، ۱۰۸۳

۱۱۰۰، ۳۱۵

آمی (اومی) ص ۴۶۹

آمین (اومیا) ص ۴۶۹

اناچ (اناچ) ص ۱۱۶

الدر (الدر، الدر، اندرہ) ص ۶۲، ۸۴، ۸۵، ۹۱، ۱۴۱

۲۶۹، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰

۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۲۰، ۳۲۰، ۳۱۲، ۳۱۷، ۳۲۰

۳۲۷، ۳۳۹، ۴۷۰، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۴

۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۶، ۵۲۶، ۵۲۶، ۵۲۸، ۵۲۷

۵۸۹، ۵۹۴، ۶۷۰، ۶۷۰، ۶۷۰، ۶۹۰، ۷۵۴، ۷۵۸، ۷۸۹

۸۴۳، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۴، ۸۵۴، ۹۵۱، ۹۵۴، ۹۵۶، ۹۶۰

۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۱۰۲۶، ۱۰۲۴، ۱۰۳۸، ۱۰۴۶

۱۰۵۰، ۱۰۵۳، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۷، ۱۰۶۰، ۱۰۶۳

۱۰۶۴، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳

گورو گرتھ اور اردو

۱۰۹۳ ء ۱۰۹۸ ء ۱۰۹۹ ء ۱۲۳۳ ء ۱۲۳۶ ء ۱۲۳۷ ء

۱۲۳۸ ء ۱۲۵۴ ء ۱۲۸۴ ء ۱۲۸۵ ء ۱۲۸۸ ء ۱۲۸۹ ء

۱۳۳۸ ء ۱۳۴۵

الداڑہ (انداجا) ء ۸۵۶ ء ۱۰۸۴

اندیشہ (ادبیا ، اندیسا ، اندیسرو ، اندیسیا) ء ۵۰۰ ء ۹۰ ء ۱۹۴

۲۱۲ ء ۲۴۷ ء ۳۰۴ ء ۳۰۵ ء ۳۱۵ ء ۴۶۸ ء ۵۱۹ ء ۸۹۹

۵۱۶ ء ۵۳۳ ء ۵۵۰ ء ۵۷۶ ء ۶۱۲ ء ۶۱۹ ء ۶۲۴ ء ۶۳۰

۷۵۹ ء ۸۱۳ ء ۸۲۳ ء ۸۷۷ ء ۸۹۹ ء ۹۹۰ ء ۱۱۶۶

۱۲۶۶

اندیشہ (اندیسے) ء ۱۹۲ ء ۴۶۸

اندوہ (اندوہ) ء ۳۴۵

انگور (انکر ، انگور) ء ۲۰ ء ۱۲۲۸

انگوری (انگوری) ء ۳۲۶ ء ۸۳۸

اوطاقی (آتاک ، اوتاک) ء ۵۵ ء ۷۵۲

اول (اولہ) ء ۱۴۱ ء ۴۸۰ ء ۱۱۹۴

آوردہ (آوردہ) ء ۶۱۵

اولیاء (اول ، اولیے) ء ۱۱۰۰ ء ۵۱۸ ء ۱۱۰۰

اہی (اہی) ء ۷۲۱

ایمان (ایمان) ء ۲۴

(ب)

بابا (بابا ، بابے ، بابانیا) ء ۱۲ ء ۱۵ ء ۶۱ ء ۱۷۰ ء ۵۳ ء ۶۰

۱۰۸ ء ۱۵۵ ء ۱۶۲ ء ۳۰۷ ء ۳۶۰ ء ۳۶۱ ء ۳۸۲ ء ۴۸۰

۳۸۲ ، ۵۸۱ ، ۵۸۲ ، ۵۹۵ ، ۶۲۳ ، ۷۶۳ ، ۸۵۲ ، ۸۵۵ ،
 ۸۷۰ ، ۸۷۷ ، ۸۸۶ ، ۹۱۷ ، ۹۵۱ ، ۹۸۹ ، ۹۹۲ ، ۹۹۳ ،
 ۹۹۴ ، ۱۰۰۹ ، ۱۰۱۰ ، ۱۰۱۲ ، ۱۰۱۵ ، ۱۱۰۳ ، ۱۱۰۶ ،
 ۱۱۶۱ ، ۱۱۹۳ ، ۱۱۹۴ ، ۱۳۲۸ ، ۱۳۳۱ ، ۱۴۲۶

بابا آدم (بابا آدم) ۱۱۶۱

بابو (بابو) ۳۱۷

باب (باب ، باب باب ، بابے ، بابو) ۷۷ ، ۲۳۹ ، ۳۷۶ ، ۴۹۴ ،
 ۳۸۲ ، ۵۹۶ ، ۶۵۸ ، ۶۷۳ ، ۷۹۶ ، ۱۱۴۱ ، ۱۱۷۱ ،
 ۱۱۸۳ ، ۱۱۹۴ ، ۱۱۹۶ ، ۱۲۰۰ ، ۱۲۷۹

بادشاہ (بادشاہ ، بادشاہ) ۳۳۱ ، ۴۲۷ ، ۶۰۰ ، ۷۳۰ ، ۱۱۰۰ ،
 ۱۱۶۶ ، ۱۱۶۶

بادشاہیان (بادشاہیا) ۴۴

بادہ (بادنگ) ۱۳۵۱

باری (باری) ۱۴۳۰

باز (باج ، باجان) ۱۴۴ ، ۱۳۸۳

بازار (باجار ، باجارا ، باجارد) ۱۴۱ ، ۳۶۴ ، ۷۵۶ ، ۸۷۳ ،
 ۹۶۵ ، ۱۰۵۳ ، ۱۲۹۰ ، ۱۴۲۳

بازاری (باجری ، باجریا) ۳۵۹ ، ۴۶۴ ، ۸۷۳ ، ۱۰۰۳ ، ۱۰۰۸ ،
 ۱۲۹۰

باری (باجی) ۳۰ ، ۱۵۱ ، ۱۵۱ ، ۲۳۰ ، ۲۳۰ ، ۳۵۹ ، ۴۰۶ ،
 ۴۱۲ ، ۴۲۲ ، ۴۳۳ ، ۴۷۳ ، ۴۸۴ ، ۴۹۵ ، ۵۸۰ ، ۵۹۸ ،
 ۶۵۶ ، ۶۵۹ ، ۶۷۶ ، ۷۳۶ ، ۹۰۹ ، ۹۱۱ ، ۹۳۶ ، ۹۴۱ ،
 ۱۰۱۳ ، ۱۰۲۲ ، ۱۰۲۳ ، ۱۰۶۱ ، ۱۱۸۵ ، ۱۱۹۸ ،
 ۱۲۴۳ ، ۱۲۷۶ ، ۱۳۱۱

بازی گر (باجی گر ، باجی گر) ۲۰۶ ، ۳۸۷ ، ۵۸۱ ، ۵۵۶ ، ۶۷۳ ،
 ۱۰۲۳ ، ۱۰۶۱ ، ۱۱۰۵ ، ۱۳۳۲

بازی گری (باجی گری) ۴۸۱

کوروز کرتے اور اردو

باسمہ (باسمہ ہائے) ۱۳۱۶ء

باعث (بائس) ۱۱۰۵۴

سید (علی) محمد علی، سید (علی) محمد علی، سید (علی) محمد علی

1384 6 977 6 809

باغ باغ (ہائے پاک) - ۱۲۵۳

باغات (باگت) ص ۵۰

باغیچہ (بکریا) = ۳۸۵

ہاٹھبھرے (ہاکیبھرے) ۱۷۹۰ء

۱۳۰۵ هجری قمری - ۱۹۲۷ میلادی

ہانگ (ہانگ) ۱۱۰۰ ۱۱۵۸ ۱۱۹۱ ۱۳۷۳

ہانگن (ہانگہ ، ہانگن) ۱۰۸۴ ، ۱۰۹۰ ، ۱۰۹۵

لاغر (لاغر ، لاغیر ، رعبت) ص ۵۳ ، ۵۱ ، ۶۳ ، ۷۹

' 1-5 ' 1-7 ' 1-1 ' 99 ' 92 ' AA ' AS ' AP ' AT

1 133 1 132 1 126 1 155 1 119 1 118 1 112 1 102

1771 1772 1773 1774 1775 1776 1777 1778 1779

1 235 1 236 1 237 1 213 1 292 1 292 1 259 1 252

1 05 1 002 1 003 1 004 1 005 1 006 1 007 1 008

1 752 1 589 1 588 1 523 1 522 1 578 1 531

6 228 6 227 6 209 6 208 6 200 6 181 6 120 6 101

( )

• 930 • 52 • 217 • 244 • 271 • 3, 4 • 4, 7 • 4, 9

+ 987 + 976 + 965 + 954 + 943 + 932 + 921

0 1191 0 1-21 0 1-22 0 1-23 0 1-24 0 1-25

1551 1552 1553 1554 1555 1556 1557 1558 1559

1327 1328 1329 1330 1331 1332

1737 6 1737 6 1741 6 1744 6 1748 6 1757

למ (-) מ ח נ

گورو گرتھ اور اردو

مجموعہ (مجموعہ) ۱۳۷۹ء

بخس (کھوس ، بکوس ، بکوسے ، بکوسے ، بکوسائے) ص . ۳۰ ، ۳۱

6 115 6 114 6 111 6 107 6 24 6 78 6 75 6 73 6 38

173 159 158 157 156 155 154 153

176 177 178 179 180 181 182 183 184

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1

٢٢٤ ' ٢١٦ ' ٢١٥ ' ٢١٢ ' ٢٠٦ ' ٢٩٥ ' ٢٦٢ ' ٢٥٤

'0.7' '0.8' '0.1' '195' '10.' '12.' '129' '128

ד'תשנ"ב - ד'תשנ"ג - ד'תשנ"ד - ד'תשנ"ה - ד'תשנ"ו

1 748 1 749 1 750 1 751 1 752 1 753 1 754 1 755 1 756 1 757 1 758 1 759 1 760 1 761 1 762 1 763 1 764 1 765 1 766 1 767 1 768 1 769 1 770 1 771 1 772 1 773 1 774 1 775 1 776 1 777 1 778 1 779 1 780 1 781 1 782 1 783 1 784 1 785 1 786 1 787 1 788 1 789 1 790 1 791 1 792 1 793 1 794 1 795 1 796 1 797 1 798 1 799 1 800 1 801 1 802 1 803 1 804 1 805 1 806 1 807 1 808 1 809 1 810 1 811 1 812 1 813 1 814 1 815 1 816 1 817 1 818 1 819 1 820 1 821 1 822 1 823 1 824 1 825 1 826 1 827 1 828 1 829 1 830 1 831 1 832 1 833 1 834 1 835 1 836 1 837 1 838 1 839 1 840 1 841 1 842 1 843 1 844 1 845 1 846 1 847 1 848 1 849 1 850 1 851 1 852 1 853 1 854 1 855 1 856 1 857 1 858 1 859 1 860 1 861 1 862 1 863 1 864 1 865 1 866 1 867 1 868 1 869 1 870 1 871 1 872 1 873 1 874 1 875 1 876 1 877 1 878 1 879 1 880 1 881 1 882 1 883 1 884 1 885 1 886 1 887 1 888 1 889 1 890 1 891 1 892 1 893 1 894 1 895 1 896 1 897 1 898 1 899 1 900 1 901 1 902 1 903 1 904 1 905 1 906 1 907 1 908 1 909 1 910 1 911 1 912 1 913 1 914 1 915 1 916 1 917 1 918 1 919 1 920 1 921 1 922 1 923 1 924 1 925 1 926 1 927 1 928 1 929 1 930 1 931 1 932 1 933 1 934 1 935 1 936 1 937 1 938 1 939 1 940 1 941 1 942 1 943 1 944 1 945 1 946 1 947 1 948 1 949 1 950 1 951 1 952 1 953 1 954 1 955 1 956 1 957 1 958 1 959 1 960 1 961 1 962 1 963 1 964 1 965 1 966 1 967 1 968 1 969 1 970 1 971 1 972 1 973 1 974 1 975 1 976 1 977 1 978 1 979 1 980 1 981 1 982 1 983 1 984 1 985 1 986 1 987 1 988 1 989 1 990 1 991 1 992 1 993 1 994 1 995 1 996 1 997 1 998 1 999 1 1000 1 1001 1 1002 1 1003 1 1004 1 1005 1 1006 1 1007 1 1008 1 1009 1 1010 1 1011 1 1012 1 1013 1 1014 1 1015 1 1016 1 1017 1 1018 1 1019 1 1020 1 1021 1 1022 1 1023 1 1024 1 1025 1 1026 1 1027 1 1028 1 1029 1 1030 1 1031 1 1032 1 1033 1 1034 1 1035 1 1036 1 1037 1 1038 1 1039 1 1040 1 1041 1 1042 1 1043 1 1044 1 1045 1 1046 1 1047 1 1048 1 1049 1 1050 1 1051 1 1052 1 1053 1 1054 1 1055 1 1056 1 1057 1 1058 1 1059 1 1060 1 1061 1 1062 1 1063 1 1064 1 1065 1 1066 1 1067 1 1068 1 1069 1 1070 1 1071 1 1072 1 1073 1 1074 1 1075 1 1076 1 1077 1 1078 1 1079 1 1080 1 1081 1 1082 1 1083 1 1084 1 1085 1 1086 1 1087 1 1088 1 1089 1 1090 1 1091 1 1092 1 1093 1 1094 1 1095 1 1096 1 1097 1 1098 1 1099 1 1100 1 1101 1 1102 1 1103 1 1104 1 1105 1 1106 1 1107 1 1108 1 1109 1 1110 1 1111 1 1112 1 1113 1 1114 1 1115 1 1116 1 1117 1 1118 1 1119 1 1120 1 1121 1 1122 1 1123 1 1124 1 1125 1 1126 1 1127 1 1128 1 1129 1 1130 1 1131 1 1132 1 1133 1 1134 1 1135 1 1136 1 1137 1 1138 1 1139 1 1140 1 1141 1 1142 1 1143 1 1144 1 1145 1 1146 1 1147 1 1148 1 1149 1 1150 1 1151 1 1152 1 1153 1 1154 1 1155 1 1156 1 1157 1 1158 1 1159 1 1160 1 1161 1 1162 1 1163 1 1164 1 1165 1 1166 1 1167 1 1168 1 1169 1 1170 1 1171 1 1172 1 1173 1 1174 1 1175 1 1176 1 1177 1 1178 1 1179 1 1180 1 1181 1 1182 1 1183 1 1184 1 1185 1 1186 1 1187 1 1188 1 1189 1 1190 1 1191 1 1192 1 1193 1 1194 1 1195 1 1196 1 1197 1 1198 1 1199 1 1200 1 1201 1 1202 1 1203 1 1204 1 1205 1 1206 1 1207 1 1208 1 1209 1 1210 1 1211 1 1212 1 1213 1 1214 1 1215 1 1216 1 1217 1 1218 1 1219 1 1220 1 1221 1 1222 1 1223 1 1224 1 1225 1 1226 1 1227 1 1228 1 1229 1 1230 1 1231 1 1232 1 1233 1 1234 1 1235 1 1236 1 1237 1 1238 1 1239 1 1240 1 1241 1 1242 1 1243 1 1244 1 1245 1 1246 1 1247 1 1248 1 1249 1 1250 1 1251 1 1252 1 1253 1 1254 1 1255 1 1256 1 1257 1 1258 1 1259 1 1260 1 1261 1 1262 1 1263 1 1264 1 1265 1 1266 1 1267 1 1268 1 1269 1 1270 1 1271 1 1272 1 1273 1 1274 1 1275 1 1276 1 1277 1 1278 1 1279 1 1280 1 1281 1 1282 1 1283 1 1284 1 1285 1 1286 1 1287 1 1288 1 1289 1 1290 1 1291 1 1292 1 1293 1 1294 1 1295 1 1296 1 1297 1 1298 1 1299 1 1300 1 1301 1 1302 1 1303 1 1304 1 1305 1 1306 1 1307 1 1308 1 1309 1 1310 1 1311 1 1312 1 1313 1 1314 1 1315 1 1316 1 1317 1 1318 1 1319 1 1320 1 1321 1 1322 1 1323 1 1324 1 1325 1 1326 1 1327 1 1328 1 1329 1 1330 1 1331 1 1332 1 1333 1 1334 1 1335 1 1336 1 1337 1 1338 1 1339 1 1340 1 1341 1 1342 1 1343 1 1344 1 1345 1 1346 1 1347 1 1348 1 1349 1 1350 1 1351 1 1352 1 1353 1 1354 1 1355 1 1356 1 1357 1 1358 1 1359 1 1360 1 1361 1 1362 1 1363 1 1364 1 1365 1 1366 1 1367 1 1368

١٢٨ / ١٢٩ / ١٣٠ / ١٣١ / ١٣٢ / ١٣٣ / ١٣٤ / ١٣٥ / ١٣٦ / ١٣٧ / ١٣٨ / ١٣٩ / ١٤٠ / ١٤١ / ١٤٢ / ١٤٣ / ١٤٤ / ١٤٥ / ١٤٦ / ١٤٧ / ١٤٨ / ١٤٩ / ١٥٠

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1

4 453 4 454 4 455 4 456 4 457 4 458 4 459 4 460

‘ 906 ‘ 907 ‘ 911 ‘ 912 ‘ A9. ‘ A81 ‘ A47 ‘ A50

• ३३ = ६ ३३ = ६ ३३   • ३७७ = ३ ३७७ = ३ ३७७   • ३७७ = ३ ३७७ = ३ ३७७   • ३७७ = ३ ३७७ = ३ ३७७

1.24 1.27 1.25 1.23 1.15 1.11 990

1.75, 1.55, 1.54, 1.53, 1.52, 1.49, 1.48

* 300 6 9 100 6 9 100 6 9 100 6 9 100

• 1177 • 1178 • 119 • 1124 • 1179 • 1177

4 1272 4 1271 4 1258 4 1251 4 1250 4 1244

6 1791 6 1789 6 1787 6 1786 6 1784 6 1782 6 1781

• 1510 • 1520 • 1532 • 1535 • 1538 • 1542

1888   1892   1917

بخشندی (یکهمندی) ۳۸۸

$$1 + \frac{1}{n} + \frac{1}{n^2} + \frac{1}{n^3} + \dots = \left(\sum_{k=0}^{\infty} \frac{1}{n^k} \right) = \frac{n}{n-1}$$

159 1593 1594 1595 1596 1597 1598 1599 1600 1601 1602 1603 1604 1605 1606 1607 1608 1609 1610 1611 1612 1613 1614 1615 1616 1617 1618 1619 1620 1621 1622 1623 1624 1625 1626 1627 1628 1629 1630 1631 1632 1633 1634 1635 1636 1637 1638 1639 1640 1641 1642 1643 1644 1645 1646 1647 1648 1649 1650 1651 1652 1653 1654 1655 1656 1657 1658 1659 1660 1661 1662 1663 1664 1665 1666 1667 1668 1669 1670 1671 1672 1673 1674 1675 1676 1677 1678 1679 1680 1681 1682 1683 1684 1685 1686 1687 1688 1689 1690 1691 1692 1693 1694 1695 1696 1697 1698 1699 1700 1701 1702 1703 1704 1705 1706 1707 1708 1709 1710 1711 1712 1713 1714 1715 1716 1717 1718 1719 1720 1721 1722 1723 1724 1725 1726 1727 1728 1729 1730 1731 1732 1733 1734 1735 1736 1737 1738 1739 1740 1741 1742 1743 1744 1745 1746 1747 1748 1749 1750 1751 1752 1753 1754 1755 1756 1757 1758 1759 1760 1761 1762 1763 1764 1765 1766 1767 1768 1769 1770 1771 1772 1773 1774 1775 1776 1777 1778 1779 1780 1781 1782 1783 1784 1785 1786 1787 1788 1789 1790 1791 1792 1793 1794 1795 1796 1797 1798 1799 1800 1801 1802 1803 1804 1805 1806 1807 1808 1809 1810 1811 1812 1813 1814 1815 1816 1817 1818 1819 1820 1821 1822 1823 1824 1825 1826 1827 1828 1829 1830 1831 1832 1833 1834 1835 1836 1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845 1846 1847 1848 1849 1850 1851 1852 1853 1854 1855 1856 1857 1858 1859 1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410

1. 97 2. 1. 8. 3. 1. 2. 4. 5. 9. 6. 8. 9.

گورو کرنتھ اور اردو

محشہار (کنیس عمار، کنیس عمار، کچس ۵) - ۱۵۸۹۰۰

1 23, 1 24, 1 25, 1 26, 1 27, 1 28, 1 29, 1 30, 1 31, 1 32, 1 33, 1 34, 1 35, 1 36, 1 37, 1 38, 1 39, 1 40, 1 41, 1 42, 1 43, 1 44, 1 45, 1 46, 1 47, 1 48, 1 49, 1 50, 1 51, 1 52, 1 53, 1 54, 1 55, 1 56, 1 57, 1 58, 1 59, 1 60, 1 61, 1 62, 1 63, 1 64, 1 65, 1 66, 1 67, 1 68, 1 69, 1 70, 1 71, 1 72, 1 73, 1 74, 1 75, 1 76, 1 77, 1 78, 1 79, 1 80, 1 81, 1 82, 1 83, 1 84, 1 85, 1 86, 1 87, 1 88, 1 89, 1 90, 1 91, 1 92, 1 93, 1 94, 1 95, 1 96, 1 97, 1 98, 1 99, 1 100, 1 101, 1 102, 1 103, 1 104, 1 105, 1 106, 1 107, 1 108, 1 109, 1 110, 1 111, 1 112, 1 113, 1 114, 1 115, 1 116, 1 117, 1 118, 1 119, 1 120, 1 121, 1 122, 1 123, 1 124, 1 125, 1 126, 1 127, 1 128, 1 129, 1 130, 1 131, 1 132, 1 133, 1 134, 1 135, 1 136, 1 137, 1 138, 1 139, 1 140, 1 141, 1 142, 1 143, 1 144, 1 145, 1 146, 1 147, 1 148, 1 149, 1 150, 1 151, 1 152, 1 153, 1 154, 1 155, 1 156, 1 157, 1 158, 1 159, 1 160, 1 161, 1 162, 1 163, 1 164, 1 165, 1 166, 1 167, 1 168, 1 169, 1 170, 1 171, 1 172, 1 173, 1 174, 1 175, 1 176, 1 177, 1 178, 1 179, 1 180, 1 181, 1 182, 1 183, 1 184, 1 185, 1 186, 1 187, 1 188, 1 189, 1 190, 1 191, 1 192, 1 193, 1 194, 1 195, 1 196, 1 197, 1 198, 1 199, 1 200, 1 201, 1 202, 1 203, 1 204, 1 205, 1 206, 1 207, 1 208, 1 209, 1 210, 1 211, 1 212, 1 213, 1 214, 1 215, 1 216, 1 217, 1 218, 1 219, 1 220, 1 221, 1 222, 1 223, 1 224, 1 225, 1 226, 1 227, 1 228, 1 229, 1 230, 1 231, 1 232, 1 233, 1 234, 1 235, 1 236, 1 237, 1 238, 1 239, 1 240, 1 241, 1 242, 1 243, 1 244, 1 245, 1 246, 1 247, 1 248, 1 249, 1 250, 1 251, 1 252, 1 253, 1 254, 1 255, 1 256, 1 257, 1 258, 1 259, 1 260, 1 261, 1 262, 1 263, 1 264, 1 265, 1 266, 1 267, 1 268, 1 269, 1 270, 1 271, 1 272, 1 273, 1 274, 1 275, 1 276, 1 277, 1 278, 1 279, 1 280, 1 281, 1 282, 1 283, 1 284, 1 285, 1 286, 1 287, 1 288, 1 289, 1 290, 1 291, 1 292, 1 293, 1 294, 1 295, 1 296, 1 297, 1 298, 1 299, 1 300, 1 301, 1 302, 1 303, 1 304, 1 305, 1 306, 1 307, 1 308, 1 309, 1 310, 1 311, 1 312, 1 313, 1 314, 1 315, 1 316, 1 317, 1 318, 1 319, 1 320, 1 321, 1 322, 1 323, 1 324, 1 325, 1 326, 1 327, 1 328, 1 329, 1 330, 1 331, 1 332, 1 333, 1 334, 1 335, 1 336, 1 337, 1 338, 1 339, 1 340, 1 341, 1 342, 1 343, 1 344, 1 345, 1 346, 1 347, 1 348, 1 349, 1 350, 1 351, 1 352, 1 353, 1 354, 1 355, 1 356, 1 357, 1 358, 1 359, 1 360, 1 361, 1 362, 1 363, 1 364, 1 365, 1 366, 1 367, 1 368, 1 369, 1 370, 1 371, 1 372, 1 373, 1 374, 1 375, 1 376, 1 377, 1 378, 1 379, 1 380, 1 381, 1 382, 1 383, 1 384, 1 385, 1 386, 1 387, 1 388, 1 389, 1 390, 1 391, 1 392, 1 393, 1 394, 1 395, 1 396, 1 397, 1 398, 1 399, 1 400, 1 401, 1 402, 1 403, 1 404, 1 405, 1 406, 1 407, 1 408, 1 409, 1 410, 1 411, 1 412, 1 413, 1 414, 1 415, 1 416, 1 417, 1 418, 1 419, 1 420, 1 421, 1 422, 1 423, 1 424, 1 425, 1 426, 1 427, 1 428, 1 429, 1 430, 1 431, 1 432, 1 433, 1 434, 1 435, 1 436, 1 437, 1 438, 1 439, 1 440, 1 441, 1 442, 1 443, 1 444, 1 445, 1 446, 1 447, 1 448, 1 449, 1 450, 1 451, 1 452, 1 453, 1 454, 1 455, 1 456, 1 457, 1 458, 1 459, 1 460, 1 461, 1 462, 1 463, 1 464, 1 465, 1 466, 1 467, 1 468, 1 469, 1 470, 1 471, 1 472, 1 473, 1 474, 1 475, 1 476, 1 477, 1 478, 1 479, 1 480, 1 481, 1 482, 1 483, 1 484, 1 485, 1 486, 1 487, 1 488, 1 489, 1 490, 1 491, 1 492, 1 493, 1 494, 1 495, 1 496, 1 497, 1 498, 1 499, 1 500, 1 501, 1 502, 1 503, 1 504, 1 505, 1 506, 1 507, 1 508, 1 509, 1 510, 1 511, 1 512, 1 513, 1 514, 1 515, 1 516, 1 517, 1 518, 1 519, 1 520, 1 521, 1 522, 1 523, 1 524, 1 525, 1 526, 1 527, 1 528, 1 529, 1 530, 1 531, 1 532, 1 533, 1 534, 1 535, 1 536, 1 537, 1 538, 1 539, 1 540, 1 541, 1 542, 1 543, 1 544, 1 545, 1 546, 1 547, 1 548, 1 549, 1 550, 1 551, 1 552, 1 553, 1 554, 1 555, 1 556, 1 557, 1 558, 1 559, 1 560, 1 561, 1 562, 1 563, 1 564, 1 565, 1 566, 1 567, 1 568, 1 569, 1 570, 1 571, 1 572, 1 573, 1 574, 1 575, 1 576, 1 577, 1 578, 1 579, 1 580, 1 581, 1 582, 1 583, 1 584, 1 585, 1 586, 1 587, 1 588, 1 589, 1 590, 1 591, 1 592, 1 593, 1 594, 1 595, 1 596, 1 597, 1 598, 1 599, 1 600, 1 601, 1 602, 1 603, 1 604, 1 605, 1 606, 1 607, 1 608, 1 609, 1 610, 1 611, 1 612, 1 613, 1 614, 1 615, 1 616, 1 617, 1 618,

63-1161002-1803-1809-25A-251-59-18A9

STAT # 175. # 117A

تعلیمی (کونسل، کچھنر، لائیو، کونسل) ۵۰۱

1 1.44 029 022 072 138 144 11. 10

1145 6 1100

مختصر انجیل کے (مختصر) حصے ۱۰۰ + ۱۰۰ + ۱۰۰

غوری (بکھورا) ۷۲۳

غلیل (بکھیل) ۷۲۱

نہی (آپس) = ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰

1 2 3 4

ہدایۃ (۲۱۲) - ۲۲۳

$$1 = \lambda^2 \in \mathbb{Z}_2 \Rightarrow (\lambda) = 1$$

بد بخت (بد بخت) - ۷۲۱

بد حال (بہال، بہالیا) ۱۳۶۲ء، ۱۳۶۳ء

۴۴ = (۴۴' آ)

پندرہ (پندرہ) = ۷۸۹

بدراهی (بدراهی) = ۱۰۸۳

بد عمل (بد امل) - ۱۰۸۳

بد فعلی (بد بهیلی) ۶۳ ۱۰۵ ۱۳۲

ہدکار (ہدکارا) - ۱۰۱۱

بدل (بدلاوت، بدلے، بدلیا، بدلہ) ۱۰۳ ۱۰۲ ۱۰۱ ۱۰۰ ۹۹ ۹۸ ۹۷

مدافع (مدافع) ص ۵۱ -

بدلای (بدلوں) میں ہے

المقام (١٠٠) ١٠٠

گورو گوته اور اردو

- بدنامی (بدنامی) ۹۰۲
 بد نظر (بدنظر) ۱۳۳۸
 بدن (بدن، بدن، بدن) ۱۳۱۸، ۹۶۹، ۳۹
 بدون (بدون، بدونا، بدونز) ۸۰۵، ۷۹۳، ۳۹۷
 بدی (بدی) ۷۲۹
 بدیان (بدیا) ۳۶۳
 برا (برا) ۱۰۸۳
 برابر (برابر) ۹۷۳، ۸۵۸
 برابری (برابری) ۹۷۰، ۳۷۳
 برات (برات) ۱۲۵۱
 برادر (برادر) ۱۰۸۳
 برادران (برادران) ۷۲۳، ۷۲۱
 برخوردار (برکھوردار) ۱۰۸۳
 برعکس (برکس) ۳۳۵
 برغو (برگو) ۱۰۸۳
 بری (وری) ۷۵۸
 برکت (برکت، برکتی) ۶۳۷، ۵۳
 برکش (برکس) ۳۳۵
 برگزیدہ (برگو) ۷۹۰
 بڑھ کاری (بھکاری) ۱۱۶۱
 بس (وے) ۱۳۳
 بستی (بستی) ۷۲۳
 بسمل (بسمل، بسمل) ۱۳۵۰، ۱۱۶۵، ۱۱۵۸
 بسیار (بسیار) ۱۲۹۱، ۷۲۷، ۳۷۵، ۳۲۵
 بسے (وے) ۱۳۳
 بقر عید (بکرید) ۱۲۹۳
 بک (بکر) ۱۲۸۶

گورو گرنتھ اور اردو

۷۰۰

۱۰۰۰

۲۰۰۰

۳۰۰۰

۴۰۰۰

۵۰۰۰

۶۰۰۰

۷۰۰۰

۸۰۰۰

۹۰۰۰

۱۰۰۰۰

۱۱۰۰۰

۱۲۰۰۰

۱۳۰۰۰

۱۴۰۰۰

۱۵۰۰۰

۱۶۰۰۰

۱۷۰۰۰

۱۸۰۰۰

۱۹۰۰۰

۲۰۰۰۰

۲۱۰۰۰

۲۲۰۰۰

۲۳۰۰۰

۲۴۰۰۰

۲۵۰۰۰

۲۶۰۰۰

۲۷۰۰۰

۲۸۰۰۰

۲۹۰۰۰

۳۰۰۰۰

۳۱۰۰۰

۳۲۰۰۰

۳۳۰۰۰

۳۴۰۰۰

۳۵۰۰۰

۳۶۰۰۰

۳۷۰۰۰

۳۸۰۰۰

۳۹۰۰۰

۴۰۰۰۰

۴۱۰۰۰

۴۲۰۰۰

۴۳۰۰۰

۴۴۰۰۰

۴۵۰۰۰

۴۶۰۰۰

۴۷۰۰۰

۴۸۰۰۰

۴۹۰۰۰

۵۰۰۰۰

۵۱۰۰۰

۵۲۰۰۰

۵۳۰۰۰

۵۴۰۰۰

۵۵۰۰۰

۵۶۰۰۰

۵۷۰۰۰

۵۸۰۰۰

۵۹۰۰۰

۶۰۰۰۰

۶۱۰۰۰

۶۲۰۰۰

۶۳۰۰۰

۶۴۰۰۰

۶۵۰۰۰

۶۶۰۰۰

۶۷۰۰۰

۶۸۰۰۰

۶۹۰۰۰

۷۰۰۰۰

۷۱۰۰۰

۷۲۰۰۰

۷۳۰۰۰

۷۴۰۰۰

۷۵۰۰۰

۷۶۰۰۰

۷۷۰۰۰

۷۸۰۰۰

۷۹۰۰۰

۸۰۰۰۰

۸۱۰۰۰

۸۲۰۰۰

۸۳۰۰۰

۸۴۰۰۰

۸۵۰۰۰

۸۶۰۰۰

۸۷۰۰۰

۸۸۰۰۰

۸۹۰۰۰

۹۰۰۰۰

۹۱۰۰۰

۹۲۰۰۰

۹۳۰۰۰

۹۴۰۰۰

۹۵۰۰۰

۹۶۰۰۰

۹۷۰۰۰

۹۸۰۰۰

۹۹۰۰۰

۱۰۰۰۰۰

۱۰۱۰۰۰

۱۰۲۰۰۰

۱۰۳۰۰۰

۱۰۴۰۰۰

۱۰۵۰۰۰

۱۰۶۰۰۰

۱۰۷۰۰۰

۱۰۸۰۰۰

۱۰۹۰۰۰

۱۱۰۰۰۰

۱۱۱۰۰۰

۱۱۲۰۰۰

۱۱۳۰۰۰

۱۱۴۰۰۰

۱۱۵۰۰۰

۱۱۶۰۰۰

۱۱۷۰۰۰

۱۱۸۰۰۰

۱۱۹۰۰۰

۱۲۰۰۰۰

۱۲۱۰۰۰

۱۲۲۰۰۰

۱۲۳۰۰۰

۱۲۴۰۰۰

۱۲۵۰۰۰

۱۲۶۰۰۰

۱۲۷۰۰۰

۱۲۸۰۰۰

۱۲۹۰۰۰

۱۳۰۰۰۰

۱۳۱۰۰۰

۱۳۲۰۰۰

۱۳۳۰۰۰

۱۳۴۰۰۰

۱۳۵۰۰۰

۱۳۶۰۰۰

۱۳۷۰۰۰

۱۳۸۰۰۰

۱۳۹۰۰۰

۱۴۰۰۰۰

۱۴۱۰۰۰

۱۴۲۰۰۰

۱۴۳۰۰۰

۱۴۴۰۰۰

۱۴۵۰۰۰

۱۴۶۰۰۰

۱۴۷۰۰۰

۱۴۸۰۰۰

۱۴۹۰۰۰

۱۵۰۰۰۰

۱۵۱۰۰۰

۱۵۲۰۰۰

۱۵۳۰۰۰

۱۵۴۰۰۰

۱۵۵۰۰۰

۱۵۶۰۰۰

۱۵۷۰۰۰

۱۵۸۰۰۰

۱۵۹۰۰۰

۱۶۰۰۰۰

۱۶۱۰۰۰

۱۶۲۰۰۰

۱۶۳۰۰۰

۱۶۴۰۰۰

۱۶۵۰۰۰

۱۶۶۰۰۰

۱۶۷۰۰۰

۱۶۸۰۰۰

۱۶۹۰۰۰

۱۷۰۰۰۰

۱۷۱۰۰۰

۱۷۲۰۰۰

۱۷۳۰۰۰

۱۷۴۰۰۰

۱۷۵۰۰۰

۱۷۶۰۰۰

۱۷۷۰۰۰

۱۷۸۰۰۰

۱۷۹۰۰۰

۱۸۰۰۰۰

۱۸۱۰۰۰

۱۸۲۰۰۰

۱۸۳۰۰۰

۱۸۴۰۰۰

۱۸۵۰۰۰

۱۸۶۰۰۰

۱۸۷۰۰۰

۱۸۸۰۰۰

۱۸۹۰۰۰

۱۹۰۰۰۰

۱۹۱۰۰۰

۱۹۲۰۰۰

۱۹۳۰۰۰

۱۹۴۰۰۰

۱۹۵۰۰۰

۱۹۶۰۰۰

۱۹۷۰۰۰

۱۹۸۰۰۰

۱۹۹۰۰۰

۲۰۰۰۰۰

۲۰۱۰۰۰

۲۰۲۰۰۰

۲۰۳۰۰۰

۲۰۴۰۰۰

۲۰۵۰۰۰

۲۰۶۰۰۰

۲۰۷۰۰۰

۲۰۸۰۰۰

۲۰۹۰۰۰

۲۱۰۰۰۰

۲۱۱۰۰۰

۲۱۲۰۰۰

۲۱۳۰۰۰

۲۱۴۰۰۰

۲۱۵۰۰۰

۲۱۶۰۰۰

۲۱۷۰۰۰

۲۱۸۰۰۰

۲۱۹۰۰۰

۲۲۰۰۰۰

۲۲۱۰۰۰

۲۲۲۰۰۰

۲۲۳۰۰۰

۲۲۴۰۰۰

۲۲۵۰۰۰

۲۲۶۰۰۰

۲۲۷۰۰۰

۲۲۸۰۰۰

۲۲۹۰۰۰

۲۳۰۰۰۰

۲۳۱۰۰۰

۲۳۲۰۰۰

۲۳۳۰۰۰

۲۳۴۰۰۰

۲۳۵۰۰۰

۲۳۶۰۰۰

۲۳۷۰۰۰

۲۳۸۰۰۰

۲۳۹۰۰۰

۲۴۰۰۰۰

۲۴۱۰۰۰

۲۴۲۰۰۰

۲۴۳۰۰۰

۲۴۴۰۰۰

۲۴۵۰۰۰

۲۴۶۰۰۰

۲۴۷۰۰۰

۲۴۸۰۰۰

۲۴۹۰۰۰

۲۵۰۰۰۰

۲۵۱۰۰۰

۲۵۲۰۰۰

۲۵۳۰۰۰

<

۷۲۷ (۷۲۷) (۷۲۷)

۹۷۲ - ۷۷۲ (۷۷۲ - ۷۷۲)

۱۳۷۳ء کے دعویٰ (نرداویے) ص ۱۳۷۳

۷۹۰ • دین (ویدینا)

پیشا (پیشا) → ۴۸۱

[illegible]

1747 ' 1779 ' 1783 ' 894 ' 817 ' 889

سبع (جے، جے، جے) آئی ۳۰، ۳۲۹

[illegible]

۷۲۳ (۷۲۱) (۷۲۰)

بے غم ہوزہ (بے گم ہوزہ) - ۳۴۵

لیفتم (بیستم) ۷۲۱

بے ڈار (وئے ڈار، وئے ڈار، بے ڈار، وئے ڈار) (بے ڈار، وئے ڈار، بے ڈار، وئے ڈار)

11.5 15.6 17.2

۷۷۷ (۷۷۷) = ۷۷۷

کے گری، خری، وئے پیری، وئے یاری، وئے

۷۲۷ (۱۰۰۰، ۱۰۰۰، ۱۰۰۰) ۱۰۰۰، ۱۰۰۰، ۱۰۰۰

1537 1510 1503 1495

لے کھجے ، لے مہرے ، لے مہارے ، لے مہارے ، لے مہارے ،

(۱) ص ۵۱، ۶۷، ۸۳، ۹۴، ۱۰۲

1A99 1A9E 1AAM 1AD3 2AA 2DD 2TD 7-F

41.43 41.44 41.45 41.46 41.47 44.48 44.49

0 1.97 1 1.92 2 1.81 3 1.55 4 1.04 5 1.26

$\frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$

6 1288 6 1289 6 1291 6 1292 6 1293 6 1294

1937 10 1 1938 10 1 1939 10 1

کورو گرنتھ اور اردو

بے نظرو (بے خبر) - ۷۲۱

۱۳۸۱ ے نماز (بے نواجا) ۷

بے وزیر (بے وجہ) ۱۴۰۲

( )

4 (4 6 9) = 767 1 234 5 678

پاشاہ (پاسہ ، نانہ ، پاسبان)

175A 180 171 62 70 82 100 100

1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928

6937 6931 6893 6879 6881 6851 6766 6766

1.57 1.55 1.54 978 979 982 984

6 1771 6 11AA 6 113A 6 1099 6 109A 6 109F

1747 1748 1749 1750 1751

[illegible]

1023 1024

باتسھیاں (باتسھیا) ۱۳۲ھ ۱۰۰۹ء ۱۳۱۳ء

باغاک (ہاکہاک) ص ۲۱۷

پاخروہ (ہاکھڑے) - ۱۳۱

ہاؤس (س ، ر م) ہارم (ی ، د ، ج ، ب ، ا ، ن)

$\frac{1}{\sqrt{\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} f(x) \delta(x-a) dx = f(a)$

1351 + 1024 = 9292 1244 + 1122 = 9101

پاک ( ) کے لئے یہ ہے کہ

[illegible]

۱۴۵

١٤٢٢ھ (١٩٠٥ء) -

1378 1387

پانک (پانک) ۱.۴۹

ہائیں (ہا، ہائیں) ۱۳۱۰، ۱۱۸۹، ۱۳۱۲

471 = (34) 34

৫৫. - (ক) ৫

$$488 \div 117 = 139 \text{ } 138 = (x') y'$$

یو آب (پوراب) = ۱۲۹۴

$$x \text{ چھ (ہرچا، ہرچز) } = 2.5 + 2.22$$

مجموعه (۱-۲، ۳-۴، ۵-۶، ۷-۸، ۹-۱۰، ۱۱-۱۲، ۱۳-۱۴، ۱۵-۱۶، ۱۷-۱۸، ۱۹-۲۰، ۲۱-۲۲، ۲۳-۲۴، ۲۵-۲۶، ۲۷-۲۸، ۲۹-۳۰، ۳۱-۳۲، ۳۳-۳۴، ۳۵-۳۶، ۳۷-۳۸، ۳۹-۴۰، ۴۱-۴۲، ۴۳-۴۴، ۴۵-۴۶، ۴۷-۴۸، ۴۹-۵۰، ۵۱-۵۲، ۵۳-۵۴، ۵۵-۵۶، ۵۷-۵۸، ۵۹-۶۰، ۶۱-۶۲، ۶۳-۶۴، ۶۵-۶۶، ۶۷-۶۸، ۶۹-۷۰، ۷۱-۷۲، ۷۳-۷۴، ۷۵-۷۶، ۷۷-۷۸، ۷۹-۸۰، ۸۱-۸۲، ۸۳-۸۴، ۸۵-۸۶، ۸۷-۸۸، ۸۹-۹۰، ۹۱-۹۲، ۹۳-۹۴، ۹۵-۹۶، ۹۷-۹۸، ۹۹-۱۰۰، ۱۰۱-۱۰۲، ۱۰۳-۱۰۴، ۱۰۵-۱۰۶، ۱۰۷-۱۰۸، ۱۰۹-۱۱۰، ۱۱۱-۱۱۲، ۱۱۳-۱۱۴، ۱۱۵-۱۱۶، ۱۱۷-۱۱۸، ۱۱۹-۱۲۰، ۱۲۱-۱۲۲، ۱۲۳-۱۲۴، ۱۲۵-۱۲۶، ۱۲۷-۱۲۸، ۱۲۹-۱۳۰، ۱۳۱-۱۳۲، ۱۳۳-۱۳۴، ۱۳۵-۱۳۶، ۱۳۷-۱۳۸، ۱۳۹-۱۴۰، ۱۴۱-۱۴۲، ۱۴۳-۱۴۴، ۱۴۵-۱۴۶، ۱۴۷-۱۴۸، ۱۴۹-۱۵۰، ۱۵۱-۱۵۲، ۱۵۳-۱۵۴، ۱۵۵-۱۵۶، ۱۵۷-۱۵۸، ۱۵۹-۱۶۰، ۱۶۱-۱۶۲، ۱۶۳-۱۶۴، ۱۶۵-۱۶۶، ۱۶۷-۱۶۸، ۱۶۹-۱۷۰، ۱۷۱-۱۷۲، ۱۷۳-۱۷۴، ۱۷۵-۱۷۶، ۱۷۷-۱۷۸، ۱۷۹-۱۸۰، ۱۸۱-۱۸۲، ۱۸۳-۱۸۴، ۱۸۵-۱۸۶، ۱۸۷-۱۸۸، ۱۸۹-۱۹۰، ۱۹۱-۱۹۲، ۱۹۳-۱۹۴، ۱۹۵-۱۹۶، ۱۹۷-۱۹۸، ۱۹۹-۲۰۰، ۲۰۱-۲۰۲، ۲۰۳-۲۰۴، ۲۰۵-۲۰۶، ۲۰۷-۲۰۸، ۲۰۹-۲۱۰، ۲۱۱-۲۱۲، ۲۱۳-۲۱۴، ۲۱۵-۲۱۶، ۲۱۷-۲۱۸، ۲۱۹-۲۲۰، ۲۲۱-۲۲۲، ۲۲۳-۲۲۴، ۲۲۵-۲۲۶، ۲۲۷-۲۲۸، ۲۲۹-۲۳۰، ۲۳۱-۲۳۲، ۲۳۳-۲۳۴، ۲۳۵-۲۳۶، ۲۳۷-۲۳۸، ۲۳۹-۲۴۰، ۲۴۱-۲۴۲، ۲۴۳-۲۴۴، ۲۴۵-۲۴۶، ۲۴۷-۲۴۸، ۲۴۹-۲۵۰، ۲۵۱-۲۵۲، ۲۵۳-۲۵۴، ۲۵۵-۲۵۶، ۲۵۷-۲۵۸، ۲۵۹-۲۶۰، ۲۶۱-۲۶۲، ۲۶۳-۲۶۴، ۲۶۵-۲۶۶، ۲۶۷-۲۶۸، ۲۶۹-۲۷۰، ۲۷۱-۲۷۲، ۲۷۳-۲۷۴، ۲۷۵-۲۷۶، ۲۷۷-۲۷۸، ۲۷۹-۲۸۰، ۲۸۱-۲۸۲، ۲۸۳-۲۸۴، ۲۸۵-۲۸۶، ۲۸۷-۲۸۸، ۲۸۹-۲۹۰، ۲۹۱-۲۹۲، ۲۹۳-۲۹۴، ۲۹۵-۲۹۶، ۲۹۷-۲۹۸، ۲۹۹-۳۰۰، ۳۰۱-۳۰۲، ۳۰۳-۳۰۴، ۳۰۵-۳۰۶، ۳۰۷-۳۰۸، ۳۰۹-۳۱۰، ۳۱۱-۳۱۲، ۳۱۳-۳۱۴، ۳۱۵-۳۱۶، ۳۱۷-۳۱۸، ۳۱۹-۳۲۰، ۳۲۱-۳۲۲، ۳۲۳-۳۲۴، ۳۲۵-۳۲۶، ۳۲۷-۳۲۸، ۳۲۹-۳۳۰، ۳۳۱-۳۳۲، ۳۳۳-۳۳۴، ۳۳۵-۳۳۶، ۳۳۷-۳۳۸، ۳۳۹-۳۴۰، ۳۴۱-۳۴۲، ۳۴۳-۳۴۴، ۳۴۵-۳۴۶، ۳۴۷-۳۴۸، ۳۴۹-۳۵۰، ۳۵۱-۳۵۲، ۳۵۳-۳۵۴، ۳۵۵-۳۵۶، ۳۵۷-۳۵۸، ۳۵۹-۳۶۰، ۳۶۱-۳۶۲، ۳۶۳-۳۶۴، ۳۶۵-۳۶۶، ۳۶۷-۳۶۸، ۳۶۹-۳۷۰، ۳۷۱-۳۷۲، ۳۷۳-۳۷۴، ۳۷۵-۳۷۶، ۳۷۷-۳۷۸، ۳۷۹-۳۸۰، ۳۸۱-۳۸۲، ۳۸۳-۳۸۴، ۳۸۵-۳۸۶، ۳۸۷-۳۸۸، ۳۸۹-۳۹۰، ۳۹۱-۳۹۲، ۳۹۳-۳۹۴، ۳۹۵-۳۹۶، ۳۹۷-۳۹۸، ۳۹۹-۴۰۰، ۴۰۱-۴۰۲، ۴۰۳-۴۰۴، ۴۰۵-۴۰۶، ۴۰۷-۴۰۸، ۴۰۹-۴۱۰، ۴۱۱-۴۱۲، ۴۱۳-۴۱۴، ۴۱۵-۴۱۶، ۴۱۷-۴۱۸، ۴۱۹-۴۲۰، ۴۲۱-۴۲۲، ۴۲۳-۴۲۴، ۴۲۵-۴۲۶، ۴۲۷-۴۲۸، ۴۲۹-۴۳۰، ۴۳۱-۴۳۲، ۴۳۳-۴۳۴، ۴۳۵-۴۳۶، ۴۳۷-۴۳۸، ۴۳۹-۴۴۰، ۴۴۱-۴۴۲، ۴۴۳-۴۴۴، ۴۴۵-۴۴۶، ۴۴۷-۴۴۸، ۴۴۹-۴۵۰، ۴۵۱-۴۵۲، ۴۵۳-۴۵۴، ۴۵۵-۴۵۶، ۴۵۷-۴۵۸، ۴۵۹-۴۶۰، ۴۶۱-۴۶۲، ۴۶۳-۴۶۴، ۴۶۵-۴۶۶، ۴۶۷-۴۶۸، ۴۶۹-۴۷۰، ۴۷۱-۴۷۲، ۴۷۳-۴۷۴، ۴۷۵-۴۷۶، ۴۷۷-۴۷۸، ۴۷۹-۴۸۰، ۴۸۱-۴۸۲، ۴۸۳-۴۸۴، ۴۸۵-۴۸۶، ۴۸۷-۴۸۸، ۴۸۹-۴۹۰، ۴۹۱-۴۹۲، ۴۹۳-۴۹۴، ۴۹۵-۴۹۶، ۴۹۷-۴۹۸، ۴۹۹-۵۰۰، ۵۰۱-۵۰۲، ۵۰۳-۵۰۴، ۵۰۵-۵۰۶، ۵۰۷-۵۰۸، ۵۰۹-۵۱۰، ۵۱۱-۵۱۲، ۵۱۳-۵۱۴، ۵۱۵-۵۱۶، ۵۱۷-۵۱۸، ۵۱۹-۵۲۰، ۵۲۱-۵۲۲، ۵۲۳-۵۲۴، ۵۲۵-۵۲۶، ۵۲۷-۵۲۸، ۵۲۹-۵۳۰، ۵۳۱-۵۳۲، ۵۳۳-۵۳۴، ۵۳۵-۵۳۶، ۵۳۷-۵۳۸، ۵۳۹-۵۴۰، ۵۴۱-۵۴۲، ۵۴۳-۵۴۴، ۵۴۵-۵۴۶، ۵۴۷-۵۴۸، ۵۴۹-۵۵۰، ۵۵۱-۵۵۲، ۵۵۳-۵۵۴، ۵۵۵-۵۵۶، ۵۵۷-۵۵۸، ۵۵۹-۵۶۰، ۵۶۱-۵۶۲، ۵۶۳-۵۶۴، ۵۶۵-۵۶۶، ۵۶۷-۵۶۸، ۵۶۹-۵۷۰، ۵۷۱-۵۷۲، ۵۷۳-۵۷۴،

1799 ' 1112 ' 1007 ' 1119 ' 1112

پرزہ (ہرجا) = ۱۱.۵

پوش (پورسانی) ۴۶۰

يرواند (هروانا) - ۹۳۲

پروا (پروا) = ۳۵۱ + ۳۷۳

بروز، شنبه، یکشنبه، دوشنبه، سه‌شنبه، چهارشنبه، پنجشنبه، جمعه

1321 ' 85 = 1778 ' 752 ' 5.5 ' 791

۱۲۸۵ : ۹۱۷ : ۲۵۱ = (۴۸)

پیشانی (پریسانی) ۷۲۷

پھر (پھر) ۷۰۱

پسند (پسندے ، پسندے ، پسندو) ۱۱ . ۱ . ۲ = ۹ - ۰ ۴ = ۵

اہل صراط پر۔ (۱۳) ۱۳۰۰ء

ہیک (ہیک ، ہاک) ۳۹۰ ، ۳۰۳ ، ۳۶۸ ، ۷۰۸

1171 = 842 + 329 = (404, 202, 135)

$$A_{k+1} = (A_k - \lambda_k A_k) A_k$$

پیدی پستی) م م م

- پناہ (پنہ) م ۳۸۸ ، ۱۱۳۸ ، ۱۱۶۱
- پنج (پنج ، پنچے) م ۲۴ ، ۷۳ ، ۷۳ ، ۱۴۱ ، ۱۳۸۱
- پنہ (پنہ) م ۴۴ ، ۹۶۴
- پندی (پندی) م ۱۰۴۲
- پنجر (پنجر ، پنجر) م ۸۹ ، ۲۲۳ ، ۶۵۹ ، ۸۳۹ ، ۹۰۶ ، ۱۰۱۰ ، ۱۳۸۲
- پنجر (پنجر ، پنجر ، پنجر) م ۳۲۳ ، ۸۳۹ ، ۱۳۸۲
- پنہاں (پنہاں ، پنہاسیا) م ۴۵۱ ، ۸۱۹
- پہلوان (پہلوانڑا) م ۷۷
- پنن (پنن ، پنن) م ۱۶ ، ۱۰۹۲ ، ۱۳۳۱ ، ۱۳۱۹
- پور (پور ، پور) م ۱۳۹ ، ۳۴۵
- پونہ (پونہ) م ۲۳ ، ۳۰ ، ۳۱۶ ، ۳۶۳ ، ۸۷۸ ، ۸۹۳ ، ۹۵۱ ، ۱۳۳۵ ، ۱۳۳۸
- پونہ دار (پونہ دار) م ۱۲۳۹
- پونہ داری (پونہ داری) م ۱۱۸۲
- پوچ (پوچ) م ۳۴۵
- پوچا (پوچا) م ۲۱۴ ، ۲۶۰ ، ۳۹۱
- پوش (پوشانی) م ۳۴۰
- پوشہ (پوشہ) م ۲۳ ، ۳۰ ، ۳۱۶ ، ۳۴۳ ، ۸۷۸ ، ۸۹۳ ، ۹۵۱ ، ۱۳۳۵ ، ۱۳۳۸
- پوشہ دار (پوشہ دار) م ۱۲۳۹
- پوشہ داری (پوشہ داری) م ۱۱۸۲
- پے (پے) م ۱۰۸۴
- پیالہ (پیالہ ، پیالہ) م ۹۲ ، ۱۱۶۷ ، ۱۳۷۸
- پیدائش (پیدائش) م ۷۲۳ ، ۷۲۴
- پیر (پیر ، پیر) م ۳ ، ۷ ، ۱۷ ، ۳۸ ، ۵۳ ، ۶۴ ، ۱۴۰
- ۱۴۱ ، ۱۴۳ ، ۱۴۶ ، ۳۵۸ ، ۳۵۹ ، ۳۶۱ ، ۳۷۸ ، ۵۱۸

گورو گرتھ اور اردو

9-10-68

1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948

1988 * 1989 * 1990 * 1991 * 1992

پراچین، پراچین، پراچین (پراچین، پراچین، پراچین)

1176

پیش (پیس) ۷۲۱ ۷۲۳ ۷۲۷

پیشکار (پیشکاریا) = ۹۶۸

پیغام (یکم) - ۱۴۱۱

پنجم (جے ٹار، پی ٹار، ٹار، بے، بے، ٹار) ۱۵۳۰، ۱۳۵۰

1171 1 11.0 1 894 1 818

ہیکار (بے کان) = ۱۴۱۳ + ۱۴۱۱

ہیکن (بے کام) ۱۳۰

ہیکانی (بے کانے) ۱۳۲۰ء

ہیل (ہیلا) ص ۵۱۶

(ت)

۱۵۵ (۱۵۵)

لحمی (کشتی) ۱۴۴

٤٥٥ : ٢٢٥ = (-)

[illegible]

برای هر یک از این موارد، باید به روشی مناسب و دقیق، اقدامات لازم را انجام داد.

تذکرہ (۱۷۰) ۱۷۰۰ء

[illegible]

لپ (پ، پ، ب، ت، ث، ج، ح، خ، د، ذ، ر، ز، س، ش، ص، ض، ط، ظ، ق، ک، گ، ف، ی، ع، ه، و، ا)

گورو گرتھ اور اردو

۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۲ ۸۰۶ ۸۰۷ ۸۱۷ ۸۲۱ ۸۲۵
۱۳۰۰ ۱۳۳۸ ۱۳۷۳ ۱۳۹۱

تھک (تپک) ص ۱۸۴

تجار (تجارا) ص ۱۴۰

تخل (تہکیک) ص ۷۲۱

تخت (تکوت ، تکوت) ص ۹۷ ۱۳۳ ۱۷۹ ۲۱۱ ۵۱۵ ۵۳۳

۵۸۰ ۷۶۲ ۷۸۵ ۸۳۰ ۹۰۷ ۹۲۴ ۹۴۹ ۹۶۴

۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹ ۱۰۲۲ ۱۰۲۳ ۱۰۲۶ ۱۰۳۹

۱۰۵۰ ۱۰۷۳ ۱۰۸۱ ۱۰۸۸ ۱۰۹۲ ۱۰۹۹ ۱۱۵۵

۱۱۷۲ ۱۱۸۸ ۱۲۱۱ ۱۲۳۹ ۱۲۷۹ ۲۸۰

۱۲۹۱ ۱۳۸۶ ۱۳۹۹ ۱۴۰۶

توا (تیرا) ص ۷۲۱ ۱۸۰۴

توارو (تراحى ، تراحى ، تراحو) ص ۵۹ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹

۶۰۵ ۷۳۰ ۷۳۱

توس (توس) ص ۳۴۵ ۳۸۰ ۱۴۲۹

توشى (توشى) ص ۱۶

توک (توک) ص ۵۵ ۱۳۳ ۱۳۵ ۱۷۵ ۱۷۶

توک (توک) ص ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵

۳۷۹ ۳۸۳ ۶۵۴

توکائی (توکائی) ص ۱۵۵

توکش (توکش) ص ۱۶ ۷۰

توکش بند (توکش بند) ص ۷۰

تولگ (تولگ ، تولگ) ص ۹۰ ۱۳۳ ۱۳۵ ۱۷۳ ۱۷۶ ۲۳۳

۱۲۳۶ ۱۲۵۲ ۱۳۳۱ ۱۳۴۸ ۲۹۶ ۳۰۳

تسبع (تسبی) ص ۱۴۰ ۹۵۱ ۱۰۸۳

تسویس (تسویس) ص ۳۴۵

تعالی (تالا) ص ۷۲۳

گورو کرتھ اور اردو

تنگائی (تنگنا) م ۱۰۷۷ + ۱۰۸۱

تکی (تکینے) م ۱۲۸۸

تنور (تنور) م ۱۳۸۳ + ۱۳۱۱

تو (تو) م ۶۵۵ + ۷۲۱ + ۱۱۹۰ + ۱۳۲۶

توانا (توانا) م ۱۲۹۱

توشہ (توشہ، توشہ) م ۷۹ + ۸۳ + ۱۳۲ + ۱۳۱۹ + ۳۰ + ۳۲۲

۳۵۶ + ۷۳۳ + ۷۱۵ + ۷۱۶

تولہ (تولا) م ۱۱۷۱ + ۱۲۳۹

تونی (تونی) م ۱۳۳

تھار (تھی آر) م ۳۳

تیر (تیر، تیر) م ۱۶ + ۸۶۱ + ۹۰۵

تیغ (تیگ) م ۱۶ + ۱۳۵ + ۳۱۷ + ۳۱۸

تیغ بند (تیگ بند) م ۱۶ + ۳۱۷

(ث)

ثابت (ثابت، ثابت، ثابت) م ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰

۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰ + ۱۸۰

۱۳۷۶ + ۱۳۷۳ + ۱۳۳۰

ثمر (توں مر) م ۳۰۳

ثناء (ثناء) م ۱۳۱ + ۵۶۵ + ۱۰۹۲

(ج)

حال (حال) م ۶۳ + ۱۵۵ + ۲۲۷ + ۵۰۲ + ۳۹۹ + ۱۰۰۹ + ۱۰۰۹

جالی (جالی) ص ۵۵، ۲۰۸

جامہ (جاما) ص ۱۳۰

جای (جای، جای ازا) ص ۵۷۹، ۹۳۸، ۱۰۹۸، ۱۳۸۱

جانے (جانے) ص ۱۳۷، ۱۷۸، ۲۱۸، ۲۹۶، ۳۳۲، ۶۶۱، ۶۷۷، ۷۸۶

جذامی (جذامی، جھمے) ص ۳۰۷، ۳۱۵، ۳۶۳

جذبہ (جیجیا) ص ۴۴۰

جلاد (جلاد، جدار، جدارہ) ص ۷۷، ۸۴، ۲۰

جماعت (جانی) ص ۶

جمال (جالی) ص ۱۳۶۳

جلہ (جلا) ص ۳۴۲

جمع (جے) ص ۱۱۲۸

جن (جن، جنان، جنورا، جنوری) ص ۵۵۶

جھل (جھرا، جھل، جھلا) ص ۶۳، ۲۸۳، ۲۹۲، ۲۹۹

۵۰۳، ۶۷۶، ۷۰۹، ۸۰۷، ۸۸۹، ۸۹۷، ۱۱۱۲

۱۱۳۷، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۳۶۸

جداں (جداں، جدارا، جدارو، جدارے، جدر) ص ۲۲، ۳۳

۳۸، ۷۷، ۹۰، ۳۳۷، ۱۰۳۶

جنس (جنس جنسی) ص ۶، ۹، ۳۳۷، ۱۲۳۸

جنگ (جنگ) ص ۱۲۱۰

جنگل (جنگل) ص ۷۱۸، ۱۳۷۸، ۱۳۸۳

جواب (جواب) ص ۳۷۳، ۷۹۳، ۱۰۸۲، ۱۱۶۱، ۱۲۵۳، ۱۳۷۵

جوانی (جانی، جوانی) ص ۳۷۹، ۱۳۲۸

جواہر (جواہر، جواہر، جواہر) ص ۵۹، ۱۳۵، ۱۳۷، ۳۶۳

۳۹۳، ۴۱۳، ۵۶۳، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۵۳، ۸۳۳، ۸۸۰

۸۹۳، ۱۰۳۱، ۱۰۳۶، ۱۰۹۵، ۱۱۲۳، ۱۲۸۳، ۱۲۹۶

۱۳۰۸، ۱۳۲۳

6 1-24 6 934 6 937 6 9-3 6 9-3 6 448 6 575

1890

جا کران (چاکران) ۷۲۱

[illegible]

1513 1514 1515 1516 1517 1518 1519 1520 1521 1522

1757 1758 1759 1760 1761 1762 1763 1764

1981 • 1982 • 1984

جاکریاں (جاکریاں) ۷۲۹

هراء (ح) س، ح، ز، ح (ح) س، ح، ز، ح

جرغہ (چرکھا) ۴۶۵

چورغ (چوگ) - ۱۳۴

جرم پوش (چھپ پوش) ص ۱۱۶

چند (۱) - ۷۷۷

جنم (چیمے) ۷۷۷۷

حسن (حور) ، مکی ، حرم)

جعلی (چکلی) ۳.۶ ، ۳.۸ ، ۸.۲

چلاندہ (چل مل) - ۱۴۹۱ء

جندہاں (چندنی) ۷۷۷

جیسی (جفی) م ۴۲۹ ، ۴۲۷

چوں لاکھ راجوئی، جملہ دے، س، دے، دے، دے، دے، دے

1 12700 1 12115 1 915 1 977 1 898 1 498 1 232

1997 - 1998

چهار (چار) چار، چار (چـ)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1

001A 001B 0245 0246 0247 0248 0249 0250

١٥٢٥ : ١٥٢١ : ١٥٢٧ : ١٥٢٩ : ١٥٣٥ : ١٥٣٧ : ١٥٤٣ : ١٥٤٥

1A21 1 A-2 1 201 1 212 1 791 1 73A 1 712 1 7.5

۸۶۱ ۸۸۶ ۱۰۰۲ ۱۰۱۳ ۱۰۲۷ ۱۰۳۰ ۱۰۳۶
 ۱۰۸۶ ۱۰۹۰ ۱۰۹۳ ۱۰۹۸ ۱۱۰۵ ۱۱۰۶
 ۱۱۲۱ ۱۱۲۳ ۱۱۲۸ ۱۱۶۹ ۱۱۷۲ ۱۱۹۰
 ۱۱۹۱ ۱۲۰۴ ۱۲۲۶ ۱۲۲۷ ۱۲۲۹ ۱۲۶۷
 ۱۳۶۹ ۱۳۸۳ ۱۴۱۳ ۱۴۱۹ ۱۴۲۱

چہ (چہ) ۷۲۳ ۷۲۷

چہ کار (چہ کارے) ۷۲۳

چیرا (چیرا ، چیرے ، چیرے) ۳۸ ۳۸۹ ۵۱۱ ۵۱۱

۱۰۳۴

چیز (چیج ، چیچی) ۱۵۰ ۳۳۳ ۱۲۹۱

(ح)

حاجی (ہاجی) ۱۰۳۶ ۱۰۸۳

حاصل (حاصل) ۱۴ ۶۵۳

حاضر (ہاجر ، ہاجر) ۱۴ ۶۵۳

حاضر حضور (ہاجر حضور) ۷۲۷

حاضرہ (ہاجرا ، ہادرا) ۲ ۳۶۳

حاضرہ حضور (ہاجرا حضور ، ہاجرا ، حضور) ۱۰ ۱۰۳۶ ۱۰۳۶

۹۸۷ ۱۱۳۴ ۱۱۶۱

حاضر ناظر (ہاجر ناظر) ۱۰۰۰

حال (ہال) ۱۰۳۶ ۱۰۳۶ ۱۰۳۶ ۱۰۳۶ ۱۰۳۶ ۱۰۳۶

حامی (ہامی) ۶۶۲

حج (ہج) ۳۷۸ ۸۸۵ ۱۱۳۶ ۳۷۹ ۳۵ ۳۷۸

۱۳۷۵

حجیت (۵۰۰) ۳۹۹ - ۱۲۵۱

حضره (محرم) = ۱۰۸۳

جلد (۵۰۰) - ۹۳۶

حدیث (ہدیسا) ص ۸۴ •

هراء (هراء، هراء، هراء) ص ١٧٠ ، ١٧٢ ، ١٧٣ ، ١٧٤

Figure 1

حرم حور | دام لهور ، دام کهور' ح م ن و ز ه ا ب

حرام خوری (حرام کھوری) ص ۱۰۰۱

هرامی (هرامی) ۱۹۵۰ - ۱۹۶۱ - ۱۹۶۹

حرم (حرم) ۱۰۰۰

حرمیای (حرمی) ۴۱۷

حرمت (حرمت) ۴۴۴

حضرت (هدوتی) ع ۱۳۱۹

حضور (مخبر) مخبر سے (مخبر، مخبر) (مخبر، مخبر) (مخبر، مخبر)

132 1 AF 6 7. 6 PA 6 72 6 PA 6 72 6 75 6 77

12. 172 11. 187 13. 152 14. 118 15.

• 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040

מזל | מזל | מזל | מזל | מזל | מזל | מזל | מזל

(A. 2. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33.)

1 977 2 950 3 979 4 909 5 885 6 857 7 842 8 843

6-1072-1114-1-1-23-1-1-1-92A

1 1779 2 119A 3 11AP 4 114P 5 114T 6 1170

1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 26

حصور حاضر (هجور، حاضر) = ۳۵۲

محصولی (محوری، شعاعی، دوری، مری، ...)

هو (عك، عك) م. ١٠٠ ، ١٠٠ ، ١٠٠ ، ١٠٠ ، ١٠٠ ، ١٠٠

حق (55) ۱۰۰

گورو گرتھ اور اردو

۱۰۷۴ ۱۰۷۵ ۱۰۷۶ ۱۰۷۷ ۱۰۷۸ ۱۰۷۹
 ۱۰۹۱ ۱۰۹۲ ۱۰۹۳ ۱۰۹۴ ۱۰۹۵ ۱۰۹۹
 ۱۱۰۳ ۱۱۰۴ ۱۱۲۸ ۱۱۲۹ ۱۱۳۷ ۱۱۶۹
 ۱۱۷۵ ۱۱۷۶ ۱۱۸۴ ۱۱۸۸ ۱۲۳۹ ۱۲۴۱
 ۱۲۴۳ ۱۲۴۴ ۱۲۴۶ ۱۲۵۱ ۱۲۵۷ ۱۲۵۸
 ۱۲۷۰ ۱۲۶۱ ۱۲۷۰ ۱۲۷۰ ۱۲۷۵ ۱۲۷۹
 ۱۲۸۰ ۱۲۸۲ ۱۲۸۳ ۱۲۸۶ ۱۲۸۸ ۱۲۸۸
 ۱۲۹۰ ۱۲۹۰ ۱۳۰۵ ۱۳۰۵ ۱۳۰۶ ۱۳۰۹
 ۱۳۵۰ ۱۳۹۰ ۱۳۹۵ ۱۴۰۲ ۱۴۰۶ ۱۴۱۴
 ۱۴۱۹ ۱۴۲۰ ۱۴۲۱ ۱۴۲۲ ۱۴۲۳

حکمت (عکس ، حکمتی) ۲۱۱ ۲۱۰ ۲۰۵ ۲۰۹ ۲۰۹ ۲۰۹
 ۱۲۹۱ ۷۲۲

حلال (ع) ۱۳۰ ۱۳۰ ۱۳۰ ۹۵۶ ۱۰۸۳ ۱۳۵۰ ۱۳۷۳
 ۱۳۷۵

حلیمی (حلیمی) ۷۳ ۱۰۸۳

حلیہ (حلیہ) ۲۳۴

حوالہ (حوالہ ، حوالے) ۶۱۳ ۸۹۳

حور (حور) ۱۰۸۳

حول (حول) ۱۳۸۳

حیا (حیا) ۹۰۰

حیات (حیات) ۴۸۸

حیران (حیران ، حیرت ، حیران) ۱۰۵ ۳۲۲ ۹۳۷

۱۲۳۵ ۱۲۶۹ ۱۲۹۱ ۱۳۳۵

حیرت (حیرت) ۴۹۸

حیدر (ع ، حیدر ، حیدر) ۵۷۹ ۱۷۹

حیوان (حیوان) ۷۲۳

حیثیت (حیثیت) ۴۸۸

خانے (کھانکا ، کھانک) ۸۳ ، ۵۰

خابک (کھائیکا ، کھانک) ۸۳ ، ۵۰

خبر (کھبر) ۱۸۲ ، ۲۸۵ ، ۲۸۹ ، ۳۸۱ ، ۳۸۳ ، ۵۹۶ ، ۶۶۹

۸۳۳ ، ۸۸۵ ، ۹۷۷ ، ۹۸۳ ، ۹۹۹ ، ۱۰۳۶ ، ۱۰۶۰

۱۱۱۶ ، ۱۱۳۲ ، ۱۱۳۳ ، ۱۳۱۳

خت (کھت) ۸۵۳

خدا (کھدا) ۱۳۰ ، ۱۳۱ ، ۱۳۲ ، ۱۳۵ ، ۱۳۷ ، ۱۳۸ ، ۱۳۸

۷۲۲ ، ۷۲۳ ، ۷۲۴ ، ۷۲۷ ، ۸۹۷ ، ۹۵۱ ، ۹۶۶

۱۰۸۳ ، ۱۱۰۰ ، ۱۱۳۸ ، ۱۱۶۰ ، ۱۱۶۵ ، ۱۲۸۶

۱۳۷۳ ، ۱۳۷۵ ، ۱۳۸۶

خداوندگار (کھوندگارا ، کھوندگار) ۷۲۷ ، ۳۳۲

خدائی (کھدائی) ۱۳۰ ، ۱۳۵ ، ۱۳۷ ، ۱۳۸ ، ۱۳۹ ، ۱۴۰ ، ۱۴۱

خدائی بندہ (کھدائی بندہ) ۱۱۰۰

خدائی بندے (کھدائی بندے) ۱۰۸۳ ، ۱۱۰۰

خداہا (کھدایا) ۱۲۹۱

خدمت (کھجمت) ۹۹۰

خدمت گار (کھجمت گار) ۳۹۳

خو (کھو) ۷۲۵ ، ۸۱۵ ، ۱۲۳۶ ، ۱۲۶۷ ، ۱۳۱۱

خراب (کھراب) ۳۵۳

خراہا (کھراہا) ۳۶۶

خراج (کھراج) ۳۳۵

خراسان (کھراسان) ۳۶۰

خرج (کھرج ، کھرج ، کھرج ، کھرج) ۳۹۹ ، ۳۹۰ ، ۳۷۵ ، ۳۵۳ ، ۳۳۳ ، ۱۸۶ ، ۱۶۶ ، ۶۴

۳۳۲ ، ۳۷۷ ، ۳۸۶ ، ۳۹۶ ، ۵۳۸ ، ۵۵۵ ، ۶۶۷

۶۹۸ ، ۷۲۶ ، ۷۵۶ ، ۷۸۳ ، ۷۹۳ ، ۸۱۶ ، ۸۹۳

۹۵۶ ، ۹۶۰ ، ۱۰۹۱ ، ۱۲۲۰ ، ۱۲۳۶ ، ۱۳۱۱ ، ۱۳۱۵

گورو گرتھ اور اردو

خرید (کھرید) ۴۳۲

خریدی (کھریدی) ۹۹۱

خراند (کھاندیا، کھجایا، کھجائے، کھجائے) ۷۷۰

۱۱۱۹ ۱۳۳ ۱۸۶ ۲۰۸ ۲۱۵ ۳۸۵ ۳۲۱ ۴۹۶

۵۲۰ ۵۲۲ ۵۴۳ ۵۴۸ ۵۷۷ ۵۸۹ ۵۹۳ ۶۰۰

۷۶۰ ۷۶۳ ۷۶۹ ۷۸۶ ۹۰۹ ۹۱۱ ۹۹۳ ۹۹۴

۱۰۳۴ ۱۰۷۴ ۱۰۹۲ ۱۲۱۰ ۱۲۴۵

خراند (کھاجیا، کھاجیا) ۷۶۵ ۴۵۴ ۷۴۵ ۷۴۶ ۱۰۷۳

۱۲۱۵

خصلت (کھلت) ۵۴۹

خضم (کھسم، کھسم، کھسم، کھسم، کھسم، کھسم، کھسم، کھسم)

۱۰ ۷۱ ۷۲ ۷۴ ۸۵ ۸۶ ۹۰ ۹۱ ۹۲

۱۴۲ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۸ ۱۵۰ ۱۷۷ ۱۷۹ ۲۳۵

۳۴۰ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵

۳۸۴ ۳۹۲ ۳۹۸ ۴۰۰ ۴۱۱ ۴۱۹ ۴۲۰ ۴۲۱

۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۵ ۴۸۰ ۴۸۲ ۴۸۸ ۵۰۹ ۵۱۰

۵۱۶ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۳ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸

۵۵۲ ۵۷۹ ۵۸۳ ۶۰۹ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲

۶۶۰ ۶۶۴ ۶۷۷ ۶۸۱ ۶۸۲ ۶۸۳ ۶۸۴ ۶۸۵

۷۸۳ ۸۴۳ ۸۴۹ ۸۶۵ ۸۶۷ ۸۷۷ ۸۷۸ ۸۷۹

۹۳۷ ۹۳۹ ۹۴۲ ۹۵۷ ۹۵۸ ۹۵۹ ۹۶۱ ۹۶۲

۹۶۷ ۹۷۰ ۹۸۹ ۹۹۱ ۹۹۳ ۱۰۰۰ ۱۰۰۱ ۱۰۰۲

۱۰۰۷ ۱۰۱۱ ۱۰۲۰ ۱۰۲۳ ۱۰۲۹ ۱۰۳۰ ۱۰۳۱ ۱۰۳۲

۱۰۳۹ ۱۰۵۱ ۱۰۵۲ ۱۰۷۷ ۱۰۷۸ ۱۰۷۹ ۱۰۸۰ ۱۰۸۱

۱۱۳۶ ۱۱۳۷ ۱۱۸۳ ۱۱۸۶ ۱۱۹۴ ۱۱۹۵ ۱۱۹۶ ۱۱۹۷

۱۲۴۷ ۱۲۵۴ ۱۲۵۶ ۱۲۵۷ ۱۲۵۸ ۱۲۵۹ ۱۲۶۰ ۱۲۶۱

۱۲۸۳ ۱۲۸۵ ۱۲۸۶ ۱۲۸۷ ۱۲۸۸ ۱۲۸۹ ۱۲۹۰ ۱۲۹۱

گورو گرتھ اور اردو

۱۳۴۰ ء ۱۳۷۸ ء ۱۳۷۱

خصانہ (کھسانا) ص ۳۶۰ ء ۳۷۲ ء ۳۶۹

خط (کھت) ۸۵۳

حشا (چا ، شہ) ص ۹۰ ء ۱۰۰ ء ۱۱۰ ء ۱۲۰ ء ۱۳۰ ء ۱۴۰ ء ۱۵۰

۱۱۶۱ ء ۱۳۷۵ ء ۱۳۸۳

خلاص (کھلاسی) ص ۱۲۰ ء ۱۳۰ ء ۱۴۰ ء ۱۵۰

خلاصی (کھلاسی) ص ۲۳۸ ء ۲۴۱

حق (کھ) ص ۱۰۰ ء ۱۱۰ ء ۱۲۰ ء ۱۳۰ ء ۱۴۰ ء ۱۵۰

۱۳۸۱

خلال (کھلال) ص ۱۱۶۱

هم (کھہ) ص ۱۲۹۲

حماری (کھاری) ص ۱۰۰ ء ۱۱۰ ء ۱۲۰ ء ۱۳۰ ء ۱۴۰

۱۳۶۸

خدا (کھانی) ص ۳۸۱ ء ۱۱۶۱

خنگ (کھنگ) ص ۱۲۹۱

خنو (کھونے) ص ۸۲۰

خواجہ سرائے (کھسرایے) ص ۱۳۳ ء ۳۲۳

خوار (کھوار) ص ۱۰۰ ء ۱۱۰ ء ۱۲۰ ء ۱۳۰ ء ۱۴۰

۵۳ ء ۵۸ ء ۶۶ ء ۸۳ ء ۸۸ ء ۱۲۳۰ ء ۱۳۳۰ ء ۱۳۶۵

۳۶۸ ء ۳۷۲ ء ۳۸۶ ء ۵۸۹ ء ۵۹۳ ء ۷۹۱ ء ۸۰۶ ء ۸۵۳

۸۶۵ ء ۹۳۶ ء ۹۵۰ ء ۱۰۱۳ ء ۱۰۱۴ ء ۱۰۱۵ ء ۱۰۲۷ ء ۱۰۲۹

۹۰۵۸ ء ۱۰۹۳ ء ۱۱۹۶ ء ۱۲۲۳ ء ۱۲۲۸ ء ۱۲۳۷

۱۲۶۲ ء ۱۲۷۷ ء ۱۲۸۴ ء ۱۲۸۵ ء ۱۲۸۸ ء ۱۳۱۳

۱۳۲۵ ء ۱۳۳۵ ء ۱۳۴۵ ء ۱۳۵۵

خواری (کھواری) ص ۱۰۰ ء ۱۱۰ ء ۱۲۰ ء ۱۳۰ ء ۱۴۰ ء ۱۵۰

۹۰ ء ۱۰۰ ء ۱۱۰

خوب (کھوب ، کھوب) ص ۱۰۰ ء ۱۱۰ ء ۱۲۰ ء ۱۳۰ ء ۱۴۰

کورو گرتھ اور اردو

خواص (کھواس ، کھواسا) ۱۰۳۷ ، ۱۰۳۸ ، ۱۰۳۹

خواصی (کھواسی) ۱۰۴۰ ، ۱۰۴۱ ، ۱۰۴۲

خود (کھد) ۱۰۴۳ ، ۱۰۴۴ ، ۱۰۴۵ ، ۱۰۴۶

خودی (کھدی) ۱۰۴۷ ، ۱۰۴۸

خوردنی (کھردنی) ۱۰۴۹

خورجن (کھرجن) ۱۰۵۰

خور (کھور) ۱۰۵۱ ، ۱۰۵۲ ، ۱۰۵۳

خوری (کھوری) ۱۰۵۴

خوش (کھس) ۱۰۵۵

خوش خبری (کھس کھبری) ۱۰۵۶

خوشی (کھسی) ۱۰۵۷ ، ۱۰۵۸ ، ۱۰۵۹ ، ۱۰۶۰ ، ۱۰۶۱ ، ۱۰۶۲ ، ۱۰۶۳ ، ۱۰۶۴

۱۰۶۵ ، ۱۰۶۶ ، ۱۰۶۷ ، ۱۰۶۸ ، ۱۰۶۹ ، ۱۰۷۰ ، ۱۰۷۱ ، ۱۰۷۲ ، ۱۰۷۳

۱۰۷۴ ، ۱۰۷۵ ، ۱۰۷۶ ، ۱۰۷۷ ، ۱۰۷۸ ، ۱۰۷۹ ، ۱۰۸۰ ، ۱۰۸۱

خونسان (کھسیا) ۱۰۸۲ ، ۱۰۸۳ ، ۱۰۸۴ ، ۱۰۸۵ ، ۱۰۸۶ ، ۱۰۸۷ ، ۱۰۸۸ ، ۱۰۸۹

۱۰۹۰ ، ۱۰۹۱

خوک (کھوک) ۱۰۹۲

خوگیر (کھگیر) ۱۰۹۳

خون (کھون) ۱۰۹۴

خمال (کھمال) ۱۰۹۵ ، ۱۰۹۶ ، ۱۰۹۷ ، ۱۰۹۸ ، ۱۰۹۹

خمر (کھمر ، کھمر ، کھمر) ۱۱۰۰ ، ۱۱۰۱ ، ۱۱۰۲ ، ۱۱۰۳ ، ۱۱۰۴ ، ۱۱۰۵ ، ۱۱۰۶ ، ۱۱۰۷

۱۱۰۸ ، ۱۱۰۹

خمرات (کھمری) ۱۱۱۰

خیل خالہ (کھیل کھانا) ۱۱۱۱

خیمہ (کھیمہ) ۱۱۱۲

کور و گرنج اور اردو

دائی (دائی) ۸ ۴ ۱۴۶ ۴ ۱۰۱۳

دانيه (دانييا) ۱۴۶ هـ / ۱۰۲۱

در [دوره: ش، در، در'] (۶، ۱۹، ۲۵، ۳۸، ۵۳، ۶۷، ۸۱، ۹۶، ۱۱۰، ۱۲۵، ۱۴۰، ۱۵۵، ۱۷۰، ۱۸۵، ۲۰۰، ۲۱۵، ۲۳۰، ۲۴۵، ۲۶۰، ۲۷۵، ۲۹۰، ۳۰۵، ۳۲۰، ۳۳۵، ۳۵۰، ۳۶۵، ۳۸۰، ۳۹۵، ۴۱۰، ۴۲۵، ۴۴۰، ۴۵۵، ۴۷۰، ۴۸۵، ۵۰۰، ۵۱۵، ۵۳۰، ۵۴۵، ۵۶۰، ۵۷۵، ۵۹۰، ۶۰۵، ۶۲۰، ۶۳۵، ۶۵۰، ۶۶۵، ۶۸۰، ۶۹۵، ۷۱۰، ۷۲۵، ۷۴۰، ۷۵۵، ۷۷۰، ۷۸۵، ۸۰۰، ۸۱۵، ۸۳۰، ۸۴۵، ۸۶۰، ۸۷۵، ۸۹۰، ۹۰۵، ۹۲۰، ۹۳۵، ۹۵۰، ۹۶۵، ۹۸۰، ۹۹۵، ۱۰۰۰، ۱۰۱۵، ۱۰۳۰، ۱۰۴۵، ۱۰۶۰، ۱۰۷۵، ۱۰۹۰، ۱۱۰۵، ۱۱۲۰، ۱۱۳۵، ۱۱۵۰، ۱۱۶۵، ۱۱۸۰، ۱۱۹۵، ۱۲۱۰، ۱۲۲۵، ۱۲۴۰، ۱۲۵۵، ۱۲۷۰، ۱۲۸۵، ۱۳۰۰، ۱۳۱۵، ۱۳۳۰، ۱۳۴۵، ۱۳۶۰، ۱۳۷۵، ۱۳۹۰، ۱۴۰۵، ۱۴۲۰، ۱۴۳۵، ۱۴۵۰، ۱۴۶۵، ۱۴۸۰، ۱۴۹۵، ۱۵۱۰، ۱۵۲۵، ۱۵۴۰، ۱۵۵۵، ۱۵۷۰، ۱۵۸۵، ۱۶۰۰، ۱۶۱۵، ۱۶۳۰، ۱۶۴۵، ۱۶۶۰، ۱۶۷۵، ۱۶۹۰، ۱۷۰۵، ۱۷۲۰، ۱۷۳۵، ۱۷۵۰، ۱۷۶۵، ۱۷۸۰، ۱۷۹۵، ۱۸۱۰، ۱۸۲۵، ۱۸۴۰، ۱۸۵۵، ۱۸۷۰، ۱۸۸۵، ۱۹۰۰، ۱۹۱۵، ۱۹۳۰، ۱۹۴۵، ۱۹۶۰، ۱۹۷۵، ۱۹۹۰، ۲۰۰۵، ۲۰۲۰، ۲۰۳۵، ۲۰۵۰، ۲۰۶۵، ۲۰۸۰، ۲۰۹۵، ۲۱۱۰، ۲۱۲۵، ۲۱۴۰، ۲۱۵۵، ۲۱۷۰، ۲۱۸۵، ۲۲۰۰، ۲۲۱۵، ۲۲۳۰، ۲۲۴۵، ۲۲۶۰، ۲۲۷۵، ۲۲۹۰، ۲۳۰۵، ۲۳۲۰، ۲۳۳۵، ۲۳۵۰، ۲۳۶۵، ۲۳۸۰، ۲۳۹۵، ۲۴۱۰، ۲۴۲۵، ۲۴۴۰، ۲۴۵۵، ۲۴۷۰، ۲۴۸۵، ۲۵۰۰، ۲۵۱۵، ۲۵۳۰، ۲۵۴۵، ۲۵۶۰، ۲۵۷۵، ۲۵۹۰، ۲۶۰۵، ۲۶۲۰، ۲۶۳۵، ۲۶۵۰، ۲۶۶۵، ۲۶۸۰، ۲۶۹۵، ۲۷۱۰، ۲۷۲۵، ۲۷۴۰، ۲۷۵۵، ۲۷۷۰، ۲۷۸۵، ۲۸۰۰، ۲۸۱۵، ۲۸۳۰، ۲۸۴۵، ۲۸۶۰، ۲۸۷۵، ۲۸۹۰، ۲۹۰۵، ۲۹۲۰، ۲۹۳۵، ۲۹۵۰، ۲۹۶۵، ۲۹۸۰، ۲۹۹۵، ۳۰۱۰، ۳۰۲۵، ۳۰۴۰، ۳۰۵۵، ۳۰۷۰، ۳۰۸۵، ۳۱۰۰، ۳۱۱۵، ۳۱۳۰، ۳۱۴۵، ۳۱۶۰، ۳۱۷۵، ۳۱۹۰، ۳۲۰۵، ۳۲۲۰، ۳۲۳۵، ۳۲۵۰، ۳۲۶۵، ۳۲۸۰، ۳۲۹۵، ۳۳۱۰، ۳۳۲۵، ۳۳۴۰، ۳۳۵۵، ۳۳۷۰، ۳۳۸۵، ۳۴۰۰، ۳۴۱۵، ۳۴۳۰، ۳۴۴۵، ۳۴۶۰، ۳۴۷۵، ۳۴۹۰، ۳۵۰۵، ۳۵۲۰، ۳۵۳۵، ۳۵۵۰، ۳۵۶۵، ۳۵۸۰، ۳۵۹۵، ۳۶۱۰، ۳۶۲۵، ۳۶۴۰، ۳۶۵۵، ۳۶۷۰، ۳۶۸۵، ۳۷۰۰، ۳۷۱۵، ۳۷۳۰، ۳۷۴۵، ۳۷۶۰، ۳۷۷۵، ۳۷۹۰، ۳۸۰۵، ۳۸۲۰، ۳۸۳۵، ۳۸۵۰، ۳۸۶۵، ۳۸۸۰، ۳۸۹۵، ۳۹۱۰، ۳۹۲۵، ۳۹۴۰، ۳۹۵۵، ۳۹۷۰، ۳۹۸۵، ۴۰۰۰، ۴۰۱۵، ۴۰۳۰، ۴۰۴۵، ۴۰۶۰، ۴۰۷۵، ۴۰۹۰، ۴۱۰۵، ۴۱۲۰، ۴۱۳۵، ۴۱۵۰، ۴۱۶۵، ۴۱۸۰، ۴۱۹۵، ۴۲۱۰، ۴۲۲۵، ۴۲۴۰، ۴۲۵۵، ۴۲۷۰، ۴۲۸۵، ۴۳۰۰، ۴۳۱۵، ۴۳۳۰، ۴۳۴۵، ۴۳۶۰، ۴۳۷۵، ۴۳۹۰، ۴۴۰۵، ۴۴۲۰، ۴۴۳۵، ۴۴۵۰، ۴۴۶۵، ۴۴۸۰، ۴۴۹۵، ۴۵۱۰، ۴۵۲۵، ۴۵۴۰، ۴۵۵۵، ۴۵۷۰، ۴۵۸۵، ۴۶۰۰، ۴۶۱۵، ۴۶۳۰، ۴۶۴۵، ۴۶۶۰، ۴۶۷۵، ۴۶۹۰، ۴۷۰۵، ۴۷۲۰، ۴۷۳۵، ۴۷۵۰، ۴۷۶۵، ۴۷۸۰، ۴۷۹۵، ۴۸۱۰، ۴۸۲۵، ۴۸۴۰، ۴۸۵۵، ۴۸۷۰، ۴۸۸۵، ۴۹۰۰، ۴۹۱۵، ۴۹۳۰، ۴۹۴۵، ۴۹۶۰، ۴۹۷۵، ۴۹۹۰، ۵۰۰۵، ۵۰۲۰، ۵۰۳۵، ۵۰۵۰، ۵۰۶۵، ۵۰۸۰، ۵۰۹۵، ۵۱۱۰، ۵۱۲۵، ۵۱۴۰، ۵۱۵۵، ۵۱۷۰، ۵۱۸۵، ۵۲۰۰، ۵۲۱۵، ۵۲۳۰، ۵۲۴۵، ۵۲۶۰، ۵۲۷۵، ۵۲۹۰، ۵۳۰۵، ۵۳۲۰، ۵۳۳۵، ۵۳۵۰، ۵۳۶۵، ۵۳۸۰، ۵۳۹۵، ۵۴۱۰، ۵۴۲۵، ۵۴۴۰، ۵۴۵۵، ۵۴۷۰، ۵۴۸۵، ۵۵۰۰، ۵۵۱۵، ۵۵۳۰، ۵۵۴۵، ۵۵۶۰، ۵۵۷۵، ۵۵۹۰، ۵۶۰۵، ۵۶۲۰، ۵۶۳۵، ۵۶۵۰، ۵۶۶۵، ۵۶۸۰، ۵۶۹۵، ۵۷۱۰، ۵۷۲۵، ۵۷۴۰، ۵۷۵۵، ۵۷۷۰، ۵۷۸۵، ۵۸۰۰، ۵۸۱۵، ۵۸۳۰، ۵۸۴۵، ۵۸۶۰، ۵۸۷۵، ۵۸۹۰، ۵۹۰۵، ۵۹۲۰، ۵۹۳۵، ۵۹۵۰، ۵۹۶۵، ۵۹۸۰، ۵۹۹۵، ۶۰۱۰، ۶۰۲۵، ۶۰۴۰، ۶۰۵۵، ۶۰۷۰، ۶۰۸۵، ۶۱۰۰، ۶۱۱۵، ۶۱۳۰، ۶۱۴۵، ۶۱۶۰، ۶۱۷۵، ۶۱۹۰، ۶۲۰۵، ۶۲۲۰، ۶۲۳۵، ۶۲۵۰، ۶۲۶۵، ۶۲۸۰، ۶۲۹۵، ۶۳۱۰، ۶۳

0121 0100 0101 0102 0103 0104 0105 0106 0107 0108 0109 0110 0111 0112 0113 0114 0115 0116 0117 0118 0119 0120 0121 0122 0123 0124 0125 0126 0127 0128 0129 0130 0131 0132 0133 0134 0135 0136 0137 0138 0139 0140 0141 0142 0143 0144 0145 0146 0147 0148 0149 0150 0151 0152 0153 0154 0155 0156 0157 0158 0159 0160 0161 0162 0163 0164 0165 0166 0167 0168 0169 0170 0171 0172 0173 0174 0175 0176 0177 0178 0179 0180 0181 0182 0183 0184 0185 0186 0187 0188 0189 0190 0191 0192 0193 0194 0195 0196 0197 0198 0199 0200 0201 0202 0203 0204 0205 0206 0207 0208 0209 0210 0211 0212 0213 0214 0215 0216 0217 0218 0219 0220 0221 0222 0223 0224 0225 0226 0227 0228 0229 0230 0231 0232 0233 0234 0235 0236 0237 0238 0239 0240 0241 0242 0243 0244 0245 0246 0247 0248 0249 0250 0251 0252 0253 0254 0255 0256 0257 0258 0259 0260 0261 0262 0263 0264 0265 0266 0267 0268 0269 0270 0271 0272 0273 0274 0275 0276 0277 0278 0279 0280 0281 0282 0283 0284 0285 0286 0287 0288 0289 0290 0291 0292 0293 0294 0295 0296 0297 0298 0299 0300 0301 0302 0303 0304 0305 0306 0307 0308 0309 0310 0311 0312 0313 0314 0315 0316 0317 0318 0319 0320 0321 0322 0323 0324 0325 0326 0327 0328 0329 0330 0331 0332 0333 0334 0335 0336 0337 0338 0339 0340 0341 0342 0343 0344 0345 0346 0347 0348 0349 0350 0351 0352 0353 0354 0355 0356 0357 0358 0359 0360 0361 0362 0363 0364 0365 0366 0367 0368 0369 0370 0371 0372 0373 0374 0375 0376 0377 0378 0379 0380 0381 0382 0383 0384 0385 0386 0387 0388 0389 0390 0391 0392 0393 0394 0395 0396 0397 0398 0399 0400 0401 0402 0403 0404 0405 0406 0407 0408 0409 0410 0411 0412 0413 0414 0415 0416 0417 0418 0419 0420 0421 0422 0423 0424 0425 0426 0427 0428 0429 0430 0431 0432 0433 0434 0435 0436 0437 0438 0439 0440 0441 0442 0443 0444 0445 0446 0447 0448 0449 0450 0451 0452 0453 0454 0455 0456 0457 0458 0459 0460 0461 0462 0463 0464 0465 0466 0467 0468 0469 0470 0471 0472 0473 0474 0475 0476 0477 0478 0479 0480 0481 0482 0483 0484 0485 0486 0487 0488 0489 0490 0491 0492 0493 0494 0495 0496 0497 0498 0499 0500 0501 0502 0503 0504 0505 0506 0507 0508 0509 0510 0511 0512 0513 0514 0515 0516 0517 0518 0519 0520 0521 0522 0523 0524 0525 0526 0527 0528 0529 0530 0531 0532 0533 0534 0535 0536 0537 0538 0539 0540 0541 0542 0543 0544 0545 0546 0547 0548 0549 0550 0551 0552 0553 0554 0555 0556 0557 0558 0559 0560 0561 0562 0563 0564 0565 0566 0567 0568 0569 0570 0571 0572 0573 0574 0575 0576 0577 0578 0579 0580 0581 0582 0583 0584 0585 0586 0587 0588 0589 0590 0591 0592 0593 0594 0595 0596 0597 0598 0599 0600 0601 0602 0603 0604 0605 0606 0607 0608 0609 0610 0611 0612 0613 0614 0615 0616 0617 0618 0619 0620 0621 0622 0623 0624 0625 0626 0627 0628 0629 0630 0631 0632 0633 0634 0635 0636 0637 0638 0639 0640 0641 0642 0643 0644 0645 0646 0647 0648 0649 0650 0651 0652 0653 0654 0655 0656 0657 0658 0659 0660 0661 0662 0663 0664 0665 0666 0667 0668 0669 0670 0671 0672 0673 0674 0675 0676 0677 0678 0679 0680 0681 0682 0683 0684 0685 0686 0687 0688 0689 0690 0691 0692 0693 0694 0695 0696 0697 0698 0699 0700 0701 0702 0703 0704 0705 0706 0707 0708 0709 0710 0711 0712 0713 0714 0715 0716 0717 0718 0719 0720 0721 0722 0723 0724 0725 0726 0727 0728 0729 0730 0731 0732 0733 0734 0735 0736 0737 0738 0739 0740 0741 0742 0743 0744 0745 0746 0747 0748 0749 0750 0751 0752 0753 0754 0755 0756 0757 0758 0759 0760 0761 0762 0763 0764 0765 0766 0767 0768 0769 0770 0771 0772 0773 0774 0775 0776 0777 0778 0779 0780 0781 0782 0783 0784 0785 0786 0787 0788 0789 0790 0791 0792 0793 0794 0795 0796 0797 0798 0799 0800 0801 0802 0803 0804 0805 0806 0807 0808 0809 0810 0811 0812 0813 0814 0815 0816 0817 0818 0819 0820 0821 0822 0823 0824 0825 0826 0827 0828 0829 0830 0831 0832 0833 0834 0835 0836 0837 0838 0839 0840 0841 0842 0843 0844 0845 0846 0847 0848 0849 0850 0851 0852 0853 0854 0855 0856 0857 0858 0859 0860 0861 0862 0863 0864 0865 0866 0867 0868 0869 0870 0871 0872 0873 0874 0875 0876 0877 0878 0879 0880 0881 0882 0883 0884 0885 0886 0887 0888 0889 0890 0891 0892 0893 0894 0895 0896 0897 0898 0899 0900 0901 0902 0903 0904 0905 0906 0907 0908 0909 0910 0911 0912 0913 0914 0915 0916 0917

177 + 178 + 179 + 180 + 181 + 182 + 183 + 184

• 712 • 717 • 718 • 720 • 725 • 727 • 718 • 107

• ٢٤٢ • ٢٦٩ • ٢٧٠ • ٢٥٨ • ٢٥٥ • ٢٢٤ • ٢٢٩ • ٢٢٢

• P24 • P23 • P25 • P22 • P19 • P18 • P16 • P15

[illegible]

• 0A7 • 04A • 041 • 070 • 00A • 07- • 01A • 017

'728' '726' '7-2' '098' '093' '092' '091' '09.

¹ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039

• 482 • 492 • 491 • 400 • 401 • 461 • 470 • 470

4 9.0 4 9.5 4 A6A 4 A71 4 A73 4 A75 4 A79 4 A7E

6 997 9 922 9 909 9 905 9 899 9 877 9 812 9 810

• 1. 7. 4. 6 1. 7. 4. 6 1. 7. 4. 6 1. 7. 4. 6 1. 7. 4. 6

1. 729 2. 1.02 3. 1.00 4. 1.02 5. 1.07 6. 1.02

1:26 1:27 1:28 1:29 1:30 1:31

1-94 1-95 1-96 1-97 1-98 1-99

1163 1173 1174 1175 1179 1199

1 1755 1756 1757 1758 1759

• " " " 1770 " 1788 " 1797 " 1799 " 1798

1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

1987 1988

دو [الفو] (ن) ۷۲۱

درا (درا) = ۱۰۸۳

۱۲۷۱ ۱۲۷۳ ۱۳۰۱ ۱۳۰۲ ۱۳۰۳ ۱۳۰۴

دردمند (دردوند) ۳۵۸ ۷۹۳

درزی (درجی) ۹۵۵

درگہ (درگہ) ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰

۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰

۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰

۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰

۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰

۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰

۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰

۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰

۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰

۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰

۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰

۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰

۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰

۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰

۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰

۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰

۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰

۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰

۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰

۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰

۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰

۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰

۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰

۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵

درگوش (درگوس) ص ۷۲۱

درم (دم) ص ۷۲۲ ۸۱۰

درماندہ (درماندے) ص ۸۵۶

دروہ (دروہ) ص ۵۳ ۱۰۹۶

درویہ (دروہ، دروہ) ص ۷۰۸ ۷۵۵

دروہس (دروہس، دروہس، دروہس) ص ۷۵۸ ۷۵۸

۷۵۸ ۷۵۵ ۷۲۳ ۷۶۷ ۱۰۸۳ ۱۰۸۳ ۱۰۸۳ ۱۲۸۱

۱۳۸۳

دروہس (دروہس) ص ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵

دروہس (دروہس، دروہس، دروہس) ص ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵

۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵

دروہس (دروہس) ص ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵

دروہس (دروہس، دروہس، دروہس) ص ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵

۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵

۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵

دست (دست) ص ۱۴۴

دستار (دستار) ص ۱۰۸۳

دست گیر (دستگیر) ص ۷۲۱

دست گیری (دستگیری) ص ۷۲۳ ۷۱۷

دست (دست، دست، دست) ص ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵

۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵

۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵

دعا (دواؤ، دواؤ) ص ۱۵۱ ۱۲۸۶

دعوی (دواؤ) ص ۱۳۷۳

دغل (دگر) ص ۱۳۱۹

دگر (دگر، دگر، دگر) ص ۷۵۵ ۷۵۵ ۷۵۵

دگر (دگر) ص ۷۵۵ ۷۵۵

گورو گرنتھ اور اردو

[illegible]

1849 1849 1848

دورج : دورج ، دو حاک . - وحاک) و د س + م + ل = دورج
 ۱۰۸۳ ۱۰۴۳ ۱۰۲۰ ۹۷۰ ۷۶۳ ۷۶۳ ۵۸۰

1725-1728 1746 1751 1758

دوسی (۱۰۵) : ۹۳۸ ، ۹۳۹ ، ۹۴۰ ، ۹۴۱ ، ۹۴۲ ، ۹۴۳ ، ۹۴۴ ، ۹۴۵ ، ۹۴۶ ، ۹۴۷ ، ۹۴۸ ، ۹۴۹ ، ۹۵۰

دولت (دولت) ۹۶۷

دوم (دوم) - ۲۳۵

دوہیک (دولک) ۳۴۹

١٦٠٢ ١٦٠١ ١٦٠٠ ١٥٩٩ ١٥٩٨ ١٥٩٧ ١٥٩٦ ١٥٩٥ (١٠)
 ١٥٩٤ ١٥٩٣ ١٥٩٢ ١٥٩١ ١٥٩٠ ١٥٨٩ ١٥٨٨ ١٥٨٧
 ١٥٨٦ ١٥٨٥ ١٥٨٤ ١٥٨٣ ١٥٨٢ ١٥٨١ ١٥٨٠ ١٥٧٩
 ١٥٧٨ ١٥٧٧ ١٥٧٦ ١٥٧٥ ١٥٧٤ ١٥٧٣ ١٥٧٢ ١٥٧١

170, 70 1 170, 2 6 170, 3

۱۰۰ (۱۰۰) ۱۰۰

دساجه (رواجا، دواجر) ص ۱۳۰، ۲۲۵، ۲۵۶

دیار (- جزا) ص ۲۴۲

(3)

١٢٢٨ ١٢٢٩ ١٢٣٠ ١٢٣١ ١٢٣٢ ١٢٣٣ ١٢٣٤ ١٢٣٥
 ١٢٣٦ ١٢٣٧ ١٢٣٨ ١٢٣٩ ١٢٤٠ ١٢٤١ ١٢٤٢ ١٢٤٣
 ١٢٤٤ ١٢٤٥ ١٢٤٦ ١٢٤٧ ١٢٤٨ ١٢٤٩ ١٢٥٠ ١٢٥١
 ١٢٥٢ ١٢٥٣ ١٢٥٤ ١٢٥٥ ١٢٥٦ ١٢٥٧ ١٢٥٨ ١٢٥٩
 ١٢٦٠ ١٢٦١ ١٢٦٢ ١٢٦٣ ١٢٦٤ ١٢٦٥ ١٢٦٦ ١٢٦٧
 ١٢٦٨ ١٢٦٩ ١٢٧٠ ١٢٧١ ١٢٧٢ ١٢٧٣ ١٢٧٤ ١٢٧٥

ذاتی (جاتی) م ۱۳۲ : ۴۸۶

ذات صغرات (جات سنائی) ص ۷۲۲

(5)

१८८८ - (१) १२

راس (راسد) = ۸۶۴ + ۱۱۶۹

رأس (راس) ص ۱۴۰ - ۱۳۹ - ۱۳۸ - ۱۳۷ - ۱۳۶ - ۱۳۵ - ۱۳۴ - ۱۳۳ - ۱۳۲ - ۱۳۱ - ۱۳۰

११५ ६ ११५ ६ ५५ १

وامت (رامن) ۷۷۷

واستی (راسه) ۴۳۴

$$921 + 957 + 222 + 444 + 111 + 111 = (a_1 + a_2) a_3$$

راہبری (ریبری، رہبریا) ۱۲۶۰ء

راه راست (زهراس ، زهراس') ص ۸۲ ، ۳۰۵ ، ۳۹۲ ، ۸۱۴ ، ۹۹۶

رب (رب، رب) = ۱۳۱ + ۴۲۳ + ۹۵۳ + ۹۵۸ + ۱۳۷۸ + ۱۳۷۹

15A2 15A2 15A1 15A.

کور و گرلے اور اردو

وعنائی (وے نائیا) ۴۰۲

وعقب (زوات و سب) ۱۰۳۷ ، ۱۰۴۲ ، ۱۰۶۹ + ۱۰۹۳ ، ۱۰۹۶

1.52 1.57

رفت (ریختی) ۷۲۷

رمضان (رجبانا و رمدانا) ۱۱۳۶ هـ ، ۱۳۳۹

دہلی (راول) - ۱۵۵

رنگ (رنگ، رنگ، رنگ، رنگ) (رنگی، رنگی، رنگی، رنگی)

1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900

1 111 1 11. 1 1.7 1 1.5 1 1.2 1 1.0 1 99 1 85

1105 1101 1100 1125 1109 1107 1128 1100

1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906 1907

1745 1779 1778 1772 1775 1759 1752 1755

1494 + 4 1 + 4 2 + 4 3 + 4 4 + 4 5 + 4 6 + 4 7 + 4 8 + 4 9

6014 6 247 6 242 6 250 6 219 6 201 6 292 6 290

1099 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007

1525 1 541 1 579 1 578 1 579 1 578 1 579 1 578 1 579

527 529 528 527 526 525 524 523

709 + 719 + 727 + 738 + 746 + 754 + 767 + 777 + 788 = 5518

6244 6245 6246 6247 6248 6249 6250 6251

1222 1221 1279 1272 1287 1281 1291 1299

698 695 692 689 688 687 680 648

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981

19-1 + 921 + 922 + 923 + 9-2 + 9-1 + 925 + 931

110, 111, 910, 922, 927, 977, 978, 979

1-28 1-22 1-12 1-17 1-15 1-17

گورو گرتھ اور اردو

۱۰۳۱	۱۰۳۵	۱۰۵۱	۱۰۵۲	۱۰۵۳	۱۰۳۱
۱۰۵۵	۱۰۵۷	۱۰۵۸	۱۰۵۹	۱۰۶۳	۱۰۶۵
۱۰۶۶	۱۰۷۳	۱۰۷۷	۱۰۸۱	۱۰۸۳	۱۰۸۳
۱۰۹۳	۱۰۹۸	۱۱۰۷	۱۱۰۹	۱۱۱۷	۱۱۲۰
۱۱۲۶	۱۱۳۱	۱۱۳۳	۱۱۳۷	۱۱۵۰	۱۱۵۱
۱۱۶۳	۱۱۶۸	۱۱۷۷	۱۱۸۰	۱۱۸۳	۱۲۰۹
۱۲۱۰	۱۲۱۲	۱۲۲۸	۱۲۳۳	۱۲۳۶	۱۲۳۷
۱۲۴۰	۱۲۴۳	۱۲۴۷	۱۲۵۱	۱۲۷۳	۱۲۷۸
۱۲۸۰	۱۲۸۲	۱۳۰۴	۱۳۰۵	۱۳۱۰	۱۳۱۶
۱۳۲۳	۱۳۲۳	۱۳۲۳	۱۳۲۳	۱۳۲۹	۱۳۳۵
۱۳۶۳	۱۳۷۸	۱۳۸۰	۱۳۸۳	۱۳۸۷	۱۳۹۰
۱۳۹۲	۱۳۹۶	۱۴۰۰	۱۴۰۸	۱۴۱۱	۱۴۱۴
۱۴۲۰	۱۴۲۳	۱۴۲۵			

رنگ برنگ (رنگ برنگ) = ۱۳۸۸

رنگ محل (رنگ مہل ، رنگ مہلی) = ۲۳۳ ، ۹۷۷

رو (رو) = ۱۱۶۱

روانی (روانی) = ۹۲۰

روانی (روانی) = ۷۲۳

روح (روح ، روحان) = ۱۳۷۹ ، ۱۳۸۳

روز (روح ، روح ، روح) = ۱۳۵ ، ۷۲۱ ، ۸۹۹ ، ۱۱۳۵ ، ۱۲۳۷

روزگر (روجر) = ۶۷۶

روزہ (روجا) = ۱۳۰ ، ۳۸۳ ، ۱۰۸۳ ، ۱۱۰۰

روزی (روجی) = ۹۵۵

روئے (روئے) = ۵۳

(ز)

زحیر (جہر) ص ۱۲۸۹

زور (جر) ص ۱۴۴ ، ۴۱۷

زرد رو (جود رو) ص ۱۱۶۱

زربنہ (جربنا) ص ۱۲۱۵

زکواہ (حکد ، حرق ، جائگشا) ص ۱۲۷ ، ۴۳۰ ، ۴۳۱ ، ۸۳۳

۸۵۲ ، ۱۰۲۸ ، ۱۱۱۶ ، ۱۱۱۷ ، ۱۳۱۱

زمانہ (جانے) ص ۱۸۵

زمنی (حی) ص ۱۳۳ ، ۱۳۴ ، ۴۳۶ ، ۵۲۰ ، ۷۲۳ ، ۷۶۳ ، ۷۹۳

۸۷۲

زن (جن) ص ۷۲۱

زنور (جنور) ص ۵۲۰

زنجیر (جنجیر) ص ۵۹۵ ، ۱۱۶۲ ، ۱۲۸۷

زنجیری (جنجیری) ص ۹۰۳

زنجیریاں (جنجیریاں) ص ۴۷۵

زادہ (حند ، حندو ، حندو ، جندو) ص ۴۶ ، ۴۷ ، ۴۹ ، ۲۳۷ ، ۱۰۳۵

۱۳۷۷

زنگ (جنگیلا) ص ۴۹۸

زنگاری (جنگالی) ص ۹۶۷

زوحہ (حونے) ص ۳۰۰ ، ۳۰۱ ، ۳۳۵ ، ۴۷۲ ، ۴۸۸ ، ۵۵۶ ، ۸۷۵

زور (حور ، حورا ، حور ، حوری ، حور) ص ۷ ، ۱۷ ، ۱۰۶ ، ۱۱۸

۱۷۸ ، ۲۵۵ ، ۳۰۵ ، ۳۶۰ ، ۳۶۱ ، ۴۷۱ ، ۴۷۵ ، ۴۸۰

۴۹۴ ، ۴۹۹ ، ۷۱۳ ، ۷۲۳ ، ۷۲۶ ، ۸۱۸ ، ۸۷۰ ، ۹۳۷

۹۶۶ ، ۹۹۳ ، ۱۰۷۱ ، ۱۱۱۹ ، ۱۱۶۱ ، ۱۲۴۸ ، ۱۲۴۹

۱۳۷۳ ، ۱۳۷۱

گورو گرتھ اور اردو

زور آور (جروان) ۴۶۰ ، ۳۶۵ ، ۲۲۳ ، ۷۳۶ ، ۸۱۹ ، ۸۷۰

۱۲۹۰ ، ۱۳۲۱

زوال (جوال) ۳۳۵

زھر (جھر) ۱۳۱۲

زیدی (حدربا ، خودربا ، جودری) ۵۳۰ ، ۹۸۰ ، ۱۲۰۹

زہل (جیل) ۱۱۳۰

زہن (جین) ۶۳۸

زیر (جیر) ۱۳۳ ، ۱۳۴

زیر (جیل) ۱۱۳۰

زبان (زیان) ۱۳۸

(س)

سابھ (ساوکا) ۳۸۲

ساخت (ساکت) ۱۶ ، ۱۲۳۶

ساختی (ساکتی) ۳۷۵ ، ۶۰۳ ، ۱۲۳۳

ساحکی (سانکتی) ۱۶ ، ۱۳۲ ، ۷۳۵ ، ۶۰۳ ، ۱۲۳۳ ، ۱۲۳۶

۱۲۵۱ ، ۱۳۸۲ ، ۱۳۸۳ ، ۱۳۰۰

ساز (ساج ، ساح ، ساجا) ۲۰۶

ساعت (سائے) ۶۳۸

سالار (سلار) ۶۳ ، ۱۱۶۱ ، ۱۲۳۹

سانک (سانک ، ساک ، ساک) ۵۳ ، ۳۵۹ ، ۱۳۱۰

سالکا (سالکا) ۱۰۸۵

سائر (سائر) ۵۳

ساوگیر (ساوگیر) ۳۰۳

گورو گرتھ اور اردو

سابقہ (جہانیا) ۱۴۵ و ۱۱۶۰

مَدَنِي اِسْلَام، سَوْدَان، مَدِينَة نَجْد، مَكَّة، مَكَّة

[illegible]

سائوواں ، حیواناں ، حیروما ، حیرو ، حیرو (حیرو) ف سہ ، ۱۲۲۱

0 114 0 1.38 0 1.43 0 1.49 0 2.95 0 2.81 0 2.75

6 1595 6 1591 6 1531 6 1181 6 1125 6 1172

१५३

مساحت (۶۰۰۰ - ۷۰۰۰) متر مربع - ۱۵۰۰

مەزەلەن - قۇب، مۇۋى، سۇب، سەۋى، سەۋى (ئۇر) ۵، ۴، ۳، ۲، ۱

1919 1918 1917 1916 1915

$\frac{d}{dt} \left(\frac{1}{r^2} \right) = -\frac{2}{r^3} \frac{dr}{dt}$

289 - (مستطیل) مستطیل

مہدی (مہدی) ۱۱۶۴۱۶

صفر (۱۳۳۰) ۴۸۰

تجدید (سجدہ) ۸۴

محر (١٥٠) ٤٢٤

۱۳۱۴ هـ (۱۹۰۱ م)

$$1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100$$

1375 1376 1377 1378 1379 1380 1381 1382 1383 1384 1385 1386 1387 1388 1389 1390 1391 1392 1393 1394 1395 1396 1397 1398 1399 1400 1401 1402 1403 1404 1405 1406 1407 1408 1409 1410 1411 1412 1413 1414 1415 1416 1417 1418 1419 1420 1421 1422 1423 1424 1425 1426 1427 1428 1429 1430 1431 1432 1433 1434 1435 1436 1437 1438 1439 1440 1441 1442 1443 1444 1445 1446 1447 1448 1449 1450 1451 1452 1453 1454 1455 1456 1457 1458 1459 1460 1461 1462 1463 1464 1465 1466 1467 1468 1469 1470 1471 1472 1473 1474 1475 1476 1477 1478 1479 1480 1481 1482 1483 1484 1485 1486 1487 1488 1489 1490 1491 1492 1493 1494 1495 1496 1497 1498 1499 1500 1501 1502 1503 1504 1505 1506 1507 1508 1509 1510 1511 1512 1513 1514 1515 1516 1517 1518 1519 1520 1521 1522 1523 1524 1525 1526 1527 1528 1529 1530 1531 1532 1533 1534 1535 1536 1537 1538 1539 1540 1541 1542 1543 1544 1545 1546 1547 1548 1549 1550 1551 1552 1553 1554 1555 1556 1557 1558 1559 1560 1561 1562 1563 1564 1565 1566 1567 1568 1569 1570 1571 1572 1573 1574 1575 1576 1577 1578 1579 1580 1581 1582 1583 1584 1585 1586 1587 1588 1589 1590 1591 1592 1593 1594 1595 1596 1597 1598 1599 1600 1601 1602 1603 1604 1605 1606 1607 1608 1609 1610 1611 1612 1613 1614 1615 1616 1617 1618 1619 1620 1621 1622 1623 1624 1625 1626 1627 1628 1629 1630 1631 1632 1633 1634 1635 1636 1637 1638 1639 1640 1641 1642 1643 1644 1645 1646 1647 1648 1649 1650 1651 1652 1653 1654 1655 1656 1657 1658 1659 1660 1661 1662 1663 1664 1665 1666 1667 1668 1669 1670 1671 1672 1673 1674 1675 1676 1677 1678 1679 1680 1681 1682 1683 1684 1685 1686 1687 1688 1689 1690 1691 1692 1693 1694 1695 1696 1697 1698 1699 1700 1701 1702 1703 1704 1705 1706 1707 1708 1709 1710 1711 1712 1713 1714 1715 1716 1717 1718 1719 1720 1721 1722 1723 1724 1725 1726 1727 1728 1729 1730 1731 1732 1733 1734 1735 1736 1737 1738 1739 1740 1741 1742 1743 1744 1745 1746 1747 1748 1749 1750 1751 1752 1753 1754 1755 1756 1757 1758 1759 1760 1761 1762 1763 1764 1765 1766 1767 1768 1769 1770 1771 1772 1773 1774 1775 1776 1777 1778 1779 1780 1781 1782 1783 1784 1785 1786 1787 1788 1789 1790 1791 1792 1793 1794 1795 1796 1797 1798 1799 1800 1801 1802 1803 1804 1805 1806 1807 1808 1809 1810 1811 1812 1813 1814 1815 1816 1817 1818 1819 1820 1821 1822 1823 1824 1825 1826 1827 1828 1829 1830 1831 1832 1833 1834 1835 1836 1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845 1846 1847 1848 1849 1850 1851 1852 1853 1854 1855 1856 1857 1858 1859 1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193

'DAI ' SSA ' STT ' DIZ ' M95 ' C4A ' PTC ' PYI

700 721 737 746 772 787 791 799

' 921 ' 893 ' 880 ' 831 ' 829 ' 820 ' 801 ' 284

199A, 199T, 99, 9A, 977, 970, 90A, 931

1030 1029 1028 1026 1025 1020 1011

1.03 1.04 1.05 1.06 1.07 1.08 1.09

1.47 1.71 1.25 1.49 1.41 1.79 1.77

۱۰۸۴ ۱۰۸۹ ۱۰۹۹ ۱۱۰۷ ۱۱۲۶ ۱۱۳۰ ۱۱۳۱
 ۱۱۵۲ ۱۱۵۵ ۱۱۶۷ ۱۱۶۸ ۱۱۶۹ ۱۱۷۳ ۱۱۸۶
 ۱۲۰۰ ۱۲۳۱ ۱۲۴۶ ۱۲۵۸ ۱۲۶۳ ۱۲۸۱ ۱۲۸۲
 ۱۲۸۳ ۱۲۸۷ ۱۲۸۸ ۱۲۹۰ ۱۳۰۰ ۱۳۳۷ ۱۳۳۹
 ۱۳۵۰ ۱۳۵۸ ۱۳۷۹ ۱۳۷۹ ۱۳۸۶ ۱۳۸۰ ۱۳۸۳

۱۳۱۸ ۱۳۲۱ ۱۳۲۸

سوانجام (سوانجام ، سوانجام) ۱۲ ۳۷۷ ۳۷۸ ۸۰۵ ۸۸۸
 سوانچہ (سوانچہ ، سوانچو ، سوانچے ، سوانچے) ۳۱ ۹۸۹ ۱۲۹۲

۱۳۹۸

سوانے (سوانے ، سوانے) ۳۶۸ ۷۴۳ ۷۹۲ ۹۳۷

سواناج (سواناجا) ۷۶۵

سوانزو (سوانزو) ۸۷

سود (سود) ۹۲۸

سودار (سودار) ۱۴۲

سودار (سودار ، سودار ، سودار) ۲۷ ۳۸ ۳۹ ۱۳۱ ۱۳۱

۵۱۳ ۱۰۳۳ ۱۳۳۱

سودام (سودام) ۱۴۰۸

سودا (سودا) ۶۳۱ ۸۱۱ ۱۰۷۳

سوا (سوا ، سوا) ۳۳ ۸۵ ۱۷۷ ۳۷۳ ۴۹۱ ۵۸۷

۶۰۰ ۶۳۶ ۶۴۰ ۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶۴۹ ۹۵۳ ۹۹۱

۹۹۶ ۱۰۰۵ ۱۰۳۱ ۱۰۷۱ ۱۰۹۱ ۱۱۵۵ ۱۲۴۰

۱۲۵۶ ۱۲۷۱ ۱۳۳۱ ۱۳۸۰

سوا (سوا) ۲۶۰

سفری (سفری) ۱۲۰۳ ۱۲۱۶

سکھ (سکھ) ۵۰۷

سکھدار (سکھدار ، سکھدار ، سکھدار) ۱۳۱ ۱۴۲

گورو گرتھ اور اردو

۳۷۳ ، ۵۵۶ ، ۶۲۱ ، ۷۶۳ ، ۷۹۳ ، ۸۵۱ ، ۸۶۱ ، ۸۶۵

۹۰۲

سکداری (سکداری) ص ۷۰ ، ۳۷۳ ، ۸۰۱ ، ۹۰۱ ، ۱۱۹۰

سکندر (سکندر) ص ۵۰۸

سگ (سگ) ص ۱۲۹۱

سلاخ (سولاک) ص ۱۱۵۳

سلام (سلام ، سلام) ص ۱۰۰ ، ۱۱۹۵ ، ۲۲۶ ، ۳۵۴ ، ۳۵۸ ، ۴۱۸

۳۷۳ ، ۴۷۹ ، ۸۶۵ ، ۱۰۳۹ ، ۱۱۵۹ ، ۱۱۹۱

سلامت (سلامت) ص ۱۰۰ ، ۳۷۳ ، ۶۲۳ ، ۶۸۰ ، ۹۶۶ ، ۱۰۳۲

۱۲۳۵ ، ۱۳۰۳

صلفان (سرنان ، صلیان ، صلیان ، صلیان) ص ۴ ، ۴۱ ، ۶۱

۶۳ ، ۱۸۲ ، ۲۲۷ ، ۳۵۴ ، ۴۷۲ ، ۷۹۵ ، ۱۰۷۱ ، ۱۱۶۰

۱۱۶۵ ، ۱۱۶۶ ، ۱۲۹۰ ، ۱۲۹۱ ، ۱۳۲۹ ، ۱۳۲۷

۱۳۷۹

سلاک (سلاک) ص ۱۰۱ ، ۱۱۷۷ ، ۲۳۰ ، ۶۱۸ ، ۷۱۰ ، ۸۱۴ ، ۱۰۷۶

۱۲۱۴

سلم (سلم ، سئل) ص ۱۱۶۶

سماج (ساج) ص ۷۲۱ ، ۱۴۱۰

سماعت (ساج) ص ۷

سنت (سنت) ص ۱۴۰ ، ۴۷۷ ، ۱۰۸۴

سنگ (سنگ) ص ۲۱۳ ، ۱۲۹۶ ، ۱۴۱۴

سوا (سواہی) ص ۱۴۲۶

سود (سود) ص ۱۶۶

سودا (سودہ ، سودی ، سودے) ص ۵۷ ، ۱۴۶ ، ۱۶۶ ، ۱۸۱ ، ۲۲۶

۳۰۹ ، ۳۵۶ ، ۴۷۲ ، ۴۹۹ ، ۴۱۶ ، ۴۳۰ ، ۵۷۰ ، ۶۴۶

۹۵۵ ، ۱۰۲۸ ، ۱۰۳۲ ، ۱۰۳۶ ، ۱۰۵۰ ، ۱۱۰۲ ، ۱۳۲۳

۱۳۳۶ ، ۱۳۸۰ ، ۱۳۱۵ ، ۱۳۲۵

سوداگر (سوداگر) ۱۶۶

سوداگری (سوداگری) ۱۶۶ ، ۵۹۵

سوار (سوار ، اسوار ، اسوار) ۱۳۲ ، ۱۹۸ ، ۳۲۹ ، ۹۵۶

سواری (سواری) ۱۷۹ ، ۲۷۰ ، ۲۸۸ ، ۳۲۶

سوگ (سوگ ، سوگ) ۹ ، ۲۱ ، ۱۹۲ ، ۳۰۸ ، ۳۳۲ ، ۳۳۹

۳۶۳ ، ۵۸۲ ، ۶۰۹ ، ۶۲۹ ، ۶۳۱ ، ۶۸۲ ، ۸۲۱ ، ۸۶۶

۸۸۸ ، ۱۰۹۳ ، ۱۰۹۷ ، ۱۱۳۹ ، ۱۱۷۲ ، ۱۱۸۳ ، ۱۲۳۵

۱۳۰۲

سوگند (سوگند) ۱۳۶۸

سوگوار (سوگ) ۱۰۲۵

سہ (سہ) ۱۰۹۱ ، ۱۰۹۹

سہام (سہام ، سہام) ۱۰۹ ، ۹۳۵ ، ۱۱۳۵

سہم (سہم ، سہام ، سہام) ۱۰۹ ، ۱۰۹ ، ۱۰۹ ، ۱۰۹ ، ۱۰۹ ، ۱۰۹

۱۱۳۵

سہی (سہی) ۹۵۳ ، ۱۱۱۷

سہا (سہا ، سہا ، سہا) ۱۰۹ ، ۱۰۹ ، ۱۰۹ ، ۱۰۹ ، ۱۰۹ ، ۱۰۹

سہامی (سہامی) ۱۶ ، ۱۲۳۲

سہجہ (سہجہ) ۵۵

سہج (سہج ، سہج) ۷۲۲

سہل (سہل) ۳۱۹

سہنہ (سہنہ) ۸۳۸

(ش)

[illegible]

تاریخ : ۱۳۴۸ / ۱۱۶۸ / ۱۱۵۹ / ۹۴۴

شاعر (سائبر ، سائبر) ۵۳ ۶۶۰

13. 1 + 3. 5 + 7. 9 + 11. 13 + 15. 17 + 19. 21 + 23. 25 + 27. 29 + 31. 33 + 35. 37 + 39 + 41. 43 + 45. 47 + 49 + 51. 53 + 55 + 57. 59 + 61 + 63 + 65 + 67 + 69 + 71 + 73 + 75 + 77 + 79 + 81 + 83 + 85 + 87 + 89 + 91 + 93 + 95 + 97 + 99 + 101 + 103 + 105 + 107 + 109 + 111 + 113 + 115 + 117 + 119 + 121 + 123 + 125 + 127 + 129 + 131 + 133 + 135 + 137 + 139 + 141 + 143 + 145 + 147 + 149 + 151 + 153 + 155 + 157 + 159 + 161 + 163 + 165 + 167 + 169 + 171 + 173 + 175 + 177 + 179 + 181 + 183 + 185 + 187 + 189 + 191 + 193 + 195 + 197 + 199 + 201 + 203 + 205 + 207 + 209 + 211 + 213 + 215 + 217 + 219 + 221 + 223 + 225 + 227 + 229 + 231 + 233 + 235 + 237 + 239 + 241 + 243 + 245 + 247 + 249 + 251 + 253 + 255 + 257 + 259 + 261 + 263 + 265 + 267 + 269 + 271 + 273 + 275 + 277 + 279 + 281 + 283 + 285 + 287 + 289 + 291 + 293 + 295 + 297 + 299 + 301 + 303 + 305 + 307 + 309 + 311 + 313 + 315 + 317 + 319 + 321 + 323 + 325 + 327 + 329 + 331 + 333 + 335 + 337 + 339 + 341 + 343 + 345 + 347 + 349 + 351 + 353 + 355 + 357 + 359 + 361 + 363 + 365 + 367 + 369 + 371 + 373 + 375 + 377 + 379 + 381 + 383 + 385 + 387 + 389 + 391 + 393 + 395 + 397 + 399 + 401 + 403 + 405 + 407 + 409 + 411 + 413 + 415 + 417 + 419 + 421 + 423 + 425 + 427 + 429 + 431 + 433 + 435 + 437 + 439 + 441 + 443 + 445 + 447 + 449 + 451 + 453 + 455 + 457 + 459 + 461 + 463 + 465 + 467 + 469 + 471 + 473 + 475 + 477 + 479 + 481 + 483 + 485 + 487 + 489 + 491 + 493 + 495 + 497 + 499 + 501 + 503 + 505 + 507 + 509 + 511 + 513 + 515 + 517 + 519 + 521 + 523 + 525 + 527 + 529 + 531 + 533 + 535 + 537 + 539 + 541 + 543 + 545 + 547 + 549 + 551 + 553 + 555 + 557 + 559 + 561 + 563 + 565 + 567 + 569 + 571 + 573 + 575 + 577 + 579 + 581 + 583 + 585 + 587 + 589 + 591 + 593 + 595 + 597 + 599 + 601 + 603 + 605 + 607 + 609 + 611 + 613 + 615 + 617 + 619 + 621 + 623 + 625 + 627 + 629 + 631 + 633 + 635 + 637 + 639 + 641 + 643 + 645 + 647 + 649 + 651 + 653 + 655 + 657 + 659 + 661 + 663 + 665 + 667 + 669 + 671 + 673 + 675 + 677 + 679 + 681 + 683 + 685 + 687 + 689 + 691 + 693 + 695 + 697 + 699 + 701 + 703 + 705 + 707 + 709 + 711 + 713 + 715 + 717 + 719 + 721 + 723 + 725 + 727 + 729 + 731 + 733 + 735 + 737 + 739 + 741 + 743 + 745 + 747 + 749 + 751 + 753 + 755 + 757 + 759 + 761 + 763 + 765 + 767 + 769 + 771 + 773 + 775 + 777 + 779 + 781 + 783 + 785 + 787 + 789 + 791 + 793 + 795 + 797 + 799 + 801 + 803 + 805 + 807 + 809 + 811 + 813 + 815 + 817 + 819 + 821 + 823 + 825 + 827 + 829 + 831 + 833 + 835 + 837 + 839 + 841 + 843 + 845 + 847 + 849 + 851 + 853 + 855 + 857 + 859 + 861 + 863 + 865 + 867 + 869 + 871 + 873 + 875 + 877 + 879 + 881 + 883 + 885 + 887 + 889 + 891 + 893 + 895 + 897 + 899 + 901 + 903 + 905 + 907 + 909 + 911 + 913 + 915 + 917 + 919 + 921 + 923 + 925 + 927 + 929 + 931 + 933 + 935 + 937 + 939 + 941 + 943 + 945 + 947 + 949 + 951 + 953 + 955 + 957 + 959 + 961 + 963 + 965 + 967 + 969 + 971 + 973 + 975 + 977 + 979 + 981 + 983 + 985 + 987 + 989 + 991 + 993 + 995 + 997 + 999 + 1001 + 1003 + 1005 + 1007 + 1009 + 1011 + 1013 + 1015 + 1017 + 1019 + 1021 + 1023 + 1025 + 1027 + 1029 + 1031 + 1033 + 1035 + 1037 + 1039 + 1041 + 1043 + 1045 + 1047 + 1049 + 1051 + 1053 + 1055 + 1057 + 1059 + 1061 + 1063 + 1065 + 1067 + 1069 + 1071 + 1073 + 1075 + 1077 + 1079 + 1081 + 1083 + 1085 + 1087 + 1089 + 1091 + 1093 + 1095 + 1097 + 1099 + 1101 + 1103 + 1105 + 1107 + 1109 + 1111 + 1113 + 1115 + 1117 + 1119 + 1121 + 1123 + 1125 + 1127 + 1129 + 1131 + 1133 + 1135 + 1137 + 1139 + 1141 + 1143 + 1145 + 1147 + 1149 + 1151 + 1153 + 1155 + 1157 + 1159 + 1161 + 1163 + 1165 + 1167 + 1169 + 1171 + 1173 + 1175 + 1177 + 1179 + 1181 + 1183 + 1185 + 1187 + 1189 + 1191 + 1193 + 1195 + 1197 + 1199 + 1201 + 1203 + 1205 + 1207 + 1209 + 1211 + 1213 + 1215 + 1217 + 1219 + 1221 + 1223 + 1225 + 1227 + 1229 + 1231 + 1233 + 1235 + 1237 + 1239 + 1241 + 1243 + 1245 + 1247 + 1249 + 1251 + 1253 + 1255 + 1257 + 1259 + 1261 + 1263 + 1265 + 1267 + 1269 + 1271 + 1273 + 1275 + 1277 + 1279 + 1281 + 1283 + 1285 + 1287 + 1289 + 1291 + 1293 + 1295 + 1297 + 1299 + 1301 + 1303 + 1305 + 1307 + 1309 + 1311 + 1313 + 1315 + 1317 + 1319 + 1321 + 1323 + 1325 + 1327 + 1329 + 1331 + 1333 + 1335 + 1337 + 1339 + 1341 + 1343 + 1345 + 1347 + 1349 + 1351 + 1353 + 1355 + 1357 + 1359 + 1361 + 1363 + 1365 + 1367 + 1369 + 1371 + 1373 + 1375 + 1377 + 1379 + 1381 + 1383 + 1385 + 1387 + 1389 + 1391 + 1393 + 1395 + 1397 + 1399 + 1401 + 1403 + 1405 + 1407 + 1409 + 1411 + 1413 + 1415 + 1417 + 1419 + 1421 + 1423 + 1425 + 1427 + 1429 + 1431 + 1433 + 1435 + 1437 + 1439 + 1441 + 1443 + 1445 + 1447 + 1449 + 1451 + 1453 + 1455 + 1457 + 1459 + 1461 + 1463 + 1465 + 1467 + 1469 + 1471 + 1473 + 1475 + 1477 + 1479 + 1481 + 1483 + 1485 + 1487 + 1489 + 1491 + 1493 + 1495 + 1497 + 1499 + 1501 + 1503 + 1505 + 1507 + 1509 + 1511 + 1513 + 1515 + 1517 + 1519 + 1521 + 1523 + 1525 + 1527 + 1529 + 1531 + 1533 + 1535 + 1537 + 1539 + 1541 + 1543 + 1545 + 1547

شاہ عالم (شاہ آسم) ۳۳۲

سنة (١٠٥٦ و ١٠٥٧ و ١٠٥٨) = ٤ - ٥ + ٨٩٣ + ٩٦٣ + ١٠٣٢
١٠٥٥ + ١٠٥٦ + ١٠٥٧ + ١٠٥٨

شماره (۱۰۰) ۵۵

شب (م) ۴۲۱

تنب زور (— روح) ۴۲۱

شباب (شباب) ۴۹۲

شرح (سرا + سرے) = ۸۴ + ۹.۳ + ۱.۸۳ =

شروع (مسرہ) ۴

گورو گرتھ اور اردو

شرم (سرم ، سرما ، سرمے ، سرمنگ) ۱۲ ، ۱۳۵ ، ۱۳۰ ، ۱۵۲ ،

۳۷۱ ، ۵۵۳ ، ۵۹۵ ، ۷۲۱ ، ۹۰۸ ، ۱۲۴۳ ، ۱۲۸۷ ،

۱۳۲۹

شرمندہ (سرمندا) ۶۷۳ ، ۱۳۸۱

شریعت (سریشت) ۸۴ ، ۳۶۵ ، ۱۰۸۳

شریک (سریک ، سربک) ۷۳ ، ۳۰۱ ، ۳۵۹ ، ۵۳۹ ، ۵۶۲ ،

۷۲۳ ، ۸۵۳ ، ۱۰۲۶ ، ۱۰۸۳ ، ۱۳۴۴

شریکی (سریکی) ۳۸۰ ، ۵۶۶ ، ۱۱۵۴

شطرنج (سترنج) ۳۵۹

شک (سک) ۷۲۷

شکار (سکار) ۱۱۳۶

شکدار (سکدار ، سکدارا ، سکدار' ، سکدارہ) ۱۳۱ ، ۲۲۷ ،

۳۷۳ ، ۵۵۶ ، ۶۲۱ ، ۷۶۳ ، ۷۹۳ ، ۸۵۱ ، ۸۶۱ ، ۸۷۵ ،

۹۰۲

شکداری (سکداری) ۷۰ ، ۳۷۴ ، ۸۰۱ ، ۹۰۱ ، ۱۱۹۰

شکر (سکر ، ساکر) ۱۵۶ ، ۱۶۵ ، ۳۲۷ ، ۱۳۷۸ ، ۱۳۷۹

شمار (سار ، ساری ، سار') ۱۲ ، ۱۷ ، ۲۵ ، ۵۳ ، ۱۳۷ ، ۱۵۷ ،

۱۸۵ ، ۲۵۴ ، ۵۰۳ ، ۵۳۱ ، ۶۱۸

شماری (ساری) ۱۴۴

شبات (سات ، ستانی) ۲۴ ، ۳۴۹ ، ۱۲۵۶

شناخت (شناکھت) ۱۴۱

شنگ (سنگ) ۱۰۷۵

شنوائی (سانی) ۲۰۴

شو (سو) ۴۶۳

شور (سور ، سور') ۷ ، ۱۵۱ ، ۱۷۸ ، ۱۲۶۵ ، ۱۳۰۶

شوم (سومہ) ۴۷۹

گورو گرتھ اور اردو

شوہر (سورا) = ۵۶۱

شہ (سہ، سہ) = ۲۲، ۵۲، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۶۴، ۷۲۲،

۷۲۵، ۷۵۶، ۸۷۸، ۱۱۰۴، ۱۲۶۷، ۱۲۸۲، ۱۳۸۰،

۱۳۸۲

شہر (سہری، سہر) = ۲۴۵، ۱۴۱۲

شہری (سہری) = ۱۷۱۲

شہدا (سہدے) = ۵۳

شہانی (سہانی) = ۴۱۷

شہید (سہید) = ۵۳، ۱۲۹۳

شے (سے) = ۴۶۳

شیخ (سیکھ، سیکھا) = ۳، ۵۳، ۶۴، ۱۳۵، ۲۲۷، ۴۸۸، ۵۱۸،

۵۵۱، ۷۹۳، ۸۷۱، ۸۹۷، ۹۵۴، ۹۵۶، ۱۰۳۶، ۱۰۸۱،

۱۱۰۰، ۱۱۵۸، ۱۱۶۹، ۱۲۹۳، ۱۳۷۴، ۱۳۸۱

شیر (کھیر، کھیر، کھیرے، کھیرک) = ۷۵، ۱۰۰، ۱۰۶،

۲۳۲، ۳۹۵، ۴۸۸، ۵۳۸، ۵۶۴، ۶۹۳، ۷۱۳، ۸۰۶،

۸۸۸، ۱۱۹۰، ۱۱۹۴، ۱۲۳۶، ۱۲۵۲، ۱۲۶۶، ۱۳۲۹،

۱۳۵۱

شیر (سیر) = ۵۱۸

شیطان (سینا، سینانیا) = ۴۴، ۷۱۸، ۷۲۲، ۷۹۰، ۱۲۳۵

شیطانی (سیتانی) = ۱۵۰، ۱۱۶۱

شیوہ (سیوا) = ۳۵۶

(ص)

صافی (صابون، صابوئے، صابن، صابن) = ۴، ۴۳۲، ۹۰۰،

گورو کرتے اور اردو

1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880

صادق (سادک، مایدک) ص ۵۳، ۳۵۸

صادقوں (سادک) = ۸۳

... ..

22

مجموعه (۱-۲) = ۸۳ و ۱۳۸۰

مسور (سا.ور) - ۱۱۹۱

مسوری

174

مچنک (—چنک) ۱۱۳۹

... ( ) ...

... ..

१११ = (५०) ५०

صدق (سک) ۸۳ ۶۴ ۵۷ ۸۳ ۹۲ ۱۰۲

مدق مسوری (بیک - وری) ۱۸۳۰ء

فصل اول در بیان احوال و حال

17. 7. 41 2. 9 6 1114

صبری و راجح و غیره

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

281 - (-) 2120

فرز (مهر) ۱۰۰۰

1990

1185 532 (1 - 1 - 1)

مصنف، مکتب، مکتب (پیشین) ۹۶ ۱۸ ۸۶ ۱۰۰ ۱۳۱

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1

• 4 •

۹۴۲ ، ۹۵۱ ، ۹۵۵ ، ۹۶۱ ، ۹۶۶ ، ۹۶۷ ، ۹۹۳ ، ۱۰۳۳ ،

۱۰۸۴ ، ۱۰۹۲ ، ۱۱۳۸ ، ۱۱۶۹ ، ۱۱۹۱ ، ۱۲۳۹ ،

۱۲۴۱ ، ۱۲۵۱ ، ۱۲۸۱ ، ۱۳۱۹ ، ۱۴۱۲

صفت صلاح (سلاخی ، سبیت ، سب سلاخی ، سبوت سلاخی) ص ۵ ،

۱۰۰ ، ۳۱۰ ، ۳۱۲ ، ۳۵۲ ، ۷۹۰ ، ۹۵۸

صلخی (سلاخی) ص ۸۳۸

صور (تور ، تورے) ص ۴۲۸ ، ۹۲۹

صورت (سورت) ص ۱۰۲۲ ، ۱۰۴۴

صوی (سویہ) ص ۱۳۸۰

صولیا (سویہیا) ص ۱۵

(ض)

ضائع (اجاڑ ، اجاڑے) ص ۲۱۲

ضرورت (جرورت) ص ۹۱۴ ، ۱۲۴۵

(ط)

طافی (ٹاف ، ٹاف ، ٹافو) ص ۸۶۰ ، ۹۵۹ ، ۱۰۳۲ ، ۱۰۴۳ ،

۱۲۹۵

طبل (تبل) ص ۱۴۲

طبل باز (تبل باج) ص ۱۴۲

طرب (ترہ ، ترہیا) ص ۷۸۷ ، ۱۰۹۰ ، ۱۲۷۹ ، ۱۲۸۰ ، ۱۲۸۱ ،

۱۳۳۶

طربلت (تربکت) ص ۳۴۰، ۱۰۸۳

طرے (تورے) ص ۴۷۲

طعام (تام) ص ۴۴۹، ۴۴۹

طل ( ) ص ۵، ۵۳، ۵۹، ۸۱، ۱۹۸، ۲۵۴، ۳۶۱، ۳۶۸، ۴۶۱

۴۷۲، ۴۸۶، ۴۸۸، ۴۴۶، ۵۴۳، ۵۴۳، ۵۴۴، ۶۲۴، ۶۷۱، ۶۷۱

۷۰۶، ۷۲۴، ۷۳۱، ۷۴۳، ۷۴۷، ۷۵۵، ۷۸۴، ۷۹۲، ۸۰۶

۸۳۸، ۸۵۹، ۸۶۷، ۹۱۲، ۹۲۹، ۹۴۰، ۹۹۴، ۱۰۲۰، ۱۰۲۰

۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۶۲، ۱۰۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۳، ۱۱۷۳

۱۳۵۸، ۱۳۱۶، ۱۳۲۰، ۱۳۷۸، ۱۳۸۸

صب (صب) ص ۸۷۹، ۵۱۶، ۷۵۱، ۸۷۹

طلبی (تلبی) ص ۹۵۰، ۹۵۳، ۱۳۲۸

صبح (صبح، صبحی، صبحو) ص ۵، ۱۰، ۵۹، ۲۶۱، ۳۲۸، ۵۵۳

۶۸۷، ۷۵۵، ۷۹۲، ۹۱۲، ۹۴۰، ۹۹۴، ۱۰۲۱، ۱۰۲۱

۱۰۲۲، ۱۰۶۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۳

طوق (توک) ص ۶۵۵

طوبلہ (تبیلہ) ص ۴۱۷

(ظ)

ظاہر (ظاہر، ظاہر) ص ۱۰۲، ۲۱۵، ۳۹۰، ۳۹۷، ۵۵۵

۹۶۵

ظاہرہ (ظاہرہ) ص ۷۰، ۳۹۷، ۴۵۶، ۹۶۹

ضم (ضم، ضم) ص ۲۵۵، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۸، ۱۳۷۳، ۱۳۷۳

طہیر (طہیر) ص ۱۲۸۹

(ع)

عاشق (آسک، آسکی) ص ۳۷۴، ۱۱۰۰، ۱۳۲۳

عی (آئی) ص ۹۶۷، ۹۹۲

عاقبان (آکیا) ص ۹۵۳

عالم (آلم) ص ۳۳۲، ۷۲۳، ۷۲۷

عالی (آلی) ص ۷۲۷

عامل (آمر) ص ۳۷۱

عجب (اجب، اجب) ص ۱۱۸، ۱۳۲

عدل (ادل) ص ۷۶۵، ۹۰۷، ۱۰۳۰

عدلی (ادلی) ص ۹۹، ۱۰۲۲

عرش (ارسرو) ص ۹۶۷

عرض (ارج، ارج) ص ۳۵۵، ۷۲۱

عرض داس (ارسرو) ص ۹۶۷، ۱۰۳۰، ۱۱۰۰، ۱۳۲۳

۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱

۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵

۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴

عرائس (عرش) ص ۹۶۷، ۱۰۳۰، ۱۱۰۰، ۱۳۲۳

عشق (آسک، آسکی) ص ۳۷۴، ۱۱۰۰، ۱۳۲۳

عصا (آسا) ص ۱۰۸۳

عنو (آہو) ص ۷۲۲

عقد (اکد) ص ۷۲۲

عقل (اکل، اکل) ص ۷۲۲، ۱۱۰۰، ۱۳۲۳

۱۲۹۱، ۱۲۹۲

عقل لطیف (اکل لطیف) ص ۷۲۲

عات (الت) ص ۱۲۸۸

گورو گرتھ اور اردو

عمر (امر) ۱۹۶۶ء ۱۳۸۲ء

عمر (امر) ۱۹۶۶ء ۱۳۸۲ء

۱۳۸۳ء ۱۳۸۰ء ۱۰۸۳ء

عورت (اورت) ۱۳۸۹ء ۱۰۸۳ء ۳۷۷ء

عورات (اوراب) ۱۰۸۳ء

عیب (ایب) ۷۲۱ء ۲۳۷ء

عید (اید) ۱۲۹۳ء

(غ)

غار (گور) ۱۲۱۰ء ۱۳۰۶ء

غار (گور) ۱۲۱۰ء ۱۳۰۶ء

۷۲۱ء ۷۲۳ء ۷۷۱ء ۸۹۹ء ۱۰۹۶ء ۱۳۶۵ء

عالیوہ (نولہوا) ۹۳۹ء

عالیوہ (نولہوا) ۹۳۹ء

۳۹۳

غائب (گب) ۳۸۳ء

غائبانہ (گیان، گیانا) ۷۲۳ء ۱۳۲۲ء

غار (گور) ۱۲۱۰ء ۱۳۰۶ء

۵۵ء ۶۸ء ۸۹ء ۱۳۵ء ۲۳۳ء ۲۶۴ء ۲۶۴ء ۲۶۴ء

۴۸۹ء ۵۵۹ء ۵۶۰ء ۵۸۳ء ۶۴۶ء ۷۰۶ء ۷۸۶ء ۸۲۳ء

۱۳۳۳ء ۱۳۶۶ء ۱۳۶۶ء ۱۳۶۶ء ۱۳۶۶ء ۱۳۶۶ء ۱۳۶۶ء

۱۳۶۶ء ۱۳۶۶ء ۱۳۶۶ء ۱۳۶۶ء ۱۳۶۶ء ۱۳۶۶ء ۱۳۶۶ء

۱۳۶۶

غار (گور) ۱۲۱۰ء ۱۳۰۶ء

گورو گرنتھ اور اردو

۱۱۹۹ ۱۰۶۸

غبن (گیبانا) ص ۱۳۲

غورور (گورور) ص ۹۶۷

غربب (گریب، گریبا) ص ۱۳ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۸ ۱۷۱ ۱۹۷

۱۱۹۹ ۲۰۶ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۸ ۵۲۷ ۵۰۹

۱۱۹۵ ۶۷۳ ۷۲۷ ۸۶۸ ۱۱۰۰ ۱۱۰۵ ۱۱۶۱

غریبی (گریسی) ص ۲۵۳ ۲۷۳ ۳۹۹ ۵۹۶ ۶۴۸ ۷۷۵

۱۳۶۷

غریبالہ (گریبانو) ص ۲۰۶

غریب لواز (گریب نواح، گریب نواح، گریب نواح) ص ۲۷۷

۱۱۳۸ ۱۱۰۶ ۱۰۷۱ ۵۲۱ ۳۳۱

غسل (گل) ص ۷۲۷

غصہ (گسا) ص ۱۳۸۲

غلام (گلم، گلام) ص ۱۶ ۳۱۱ ۳۳۸

غلام کا غلام (گلم گلامی، گل گولا، گلم گولیا) ص ۱۱۶۸

۶۴۲ ۳۱۱

غلام کی غلام (گل گولیا) ص ۵۲۷

غصطان (گب، گلب، گبن، گبن) ص ۳۷۵ ۵۴۵ ۹۷۷

۱۳۰۲ ۱۲۹۹

غلاہ (گالہا) ص ۱۲۸۶

غلولہ (گولا) ص ۱۵

غم (گم) ص ۱۱۳۳

غمر (گمر) ص ۲۳۸

غنا (گنن) ص ۱۱۳۳ ۳۶۸

غنی (گنی، گنیو) ص ۲۵۳ ۲۸۱ ۳۷۵ ۷۲۷ ۸۱۰ ۱۱۸۲

غنیمت (گنیو) ص ۱۵۳ ۱۱۳۸

- غور (گہ) ۸۹۱
 غوطے (گوٹے) ۱۴۵ ، ۱۰۲۸
 غیاس (گیاس) ۱۳۴۹
 غیب (گیب) ۳۸۳
 غیث (گیاس) ۱۳۴۹
 غبر (گیر) ۳۰۸ ، ۶۰۸ ، ۱۰۵۸
 غبرت (گیرت) ۴۷۴
 غبر محل (گیر محل) ۱۰۵۸
 غبر وجہ (گیر وجہ) ۳۰۸

(ف)

- فصل (فہارن ، فہادرن) ۱۴۶ ، ۵۶
 فانی (فہانی) ۷۲۱ ، ۲۹۱
 فاوا (فہاوا) ۳۰۶
 فہوی (فہاوی) ۹۴۷
 فتح (فتہ) ۲۵۸
 فنیلہ (فہیتا) ۳۳۳ ، ۸۷۳ ، ۱۱۶۱
 فرشتہ (فہرشتا) ۳۱۵ ، ۹۵۲ ، ۱۳۸۱
 فرغ (فہراؤ) ۱۴۱۹
 فرق (فہرک ، فہرک) ۱۲۵ ، ۵۵۹ ، ۱۰۵۶ ، ۱۳۶۸
 فرمائش (فہرمائش ، فہرمائش) ۳۵۸ ، ۳۷۳ ، ۳۷۲ ، ۹۸۹
 ۱۳۳۱
 فرمائشی (فہرمائشی) ۴۲
 فرمان (فہرمان ، فہرمان ، فہرمان) ۵ ، ۱۳۲

6975 6495 6409 6567 650 6558 650 610.

175A

فرسودن (میراث) ، مجرم ہے ۔ سید و امیر میراثیہ ، پیرانہ ،

پیشہ و پستی (پیشہ و پستی) (پیشہ و پستی)

0997 0401 0709 0869 0875 0880 0885 0890

$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$

• 1728 • 1729 • 1730 • 1731 • 1732 • 1733

1877 * 1895 * 1896 * 1920

فروشیدن (پهروسی) ۳.۳

فروع (بیرو) = ۵۸۸

فریلد (مچریک) $\frac{1}{2} = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$ $\frac{1}{2} = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$ $\frac{1}{2} = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

1989 1988 1987 1986

الحمل (بہمنی) • ۱۴۸۶

الصحة (- م م م م م)

عمل (سید + سید + سید) (سید + سید + سید)

فقرو (پہکر) ۷۲۷ ۱۲۳۵

نقص (بیجا بیج، بوجا بیج، بیکمیر، چاکمیر، سارے) ۱۰۰۰

1505 1506 1507 1508 1509 1510 1511 1512 1513 1514 1515 1516 1517 1518 1519 1520 1521 1522 1523 1524 1525 1526 1527 1528 1529 1530 1531 1532 1533 1534 1535 1536 1537 1538 1539 1540 1541 1542 1543 1544 1545 1546 1547 1548 1549 1550 1551 1552 1553 1554 1555 1556 1557 1558 1559 1560 1561 1562 1563 1564 1565 1566 1567 1568 1569 1570 1571 1572 1573 1574 1575 1576 1577 1578 1579 1580 1581 1582 1583 1584 1585 1586 1587 1588 1589 1590 1591 1592 1593 1594 1595 1596 1597 1598 1599 1600 1601 1602 1603 1604 1605 1606 1607 1608 1609 1610 1611 1612 1613 1614 1615 1616 1617 1618 1619 1620 1621 1622 1623 1624 1625 1626 1627 1628 1629 1630 1631 1632 1633 1634 1635 1636 1637 1638 1639 1640 1641 1642 1643 1644 1645 1646 1647 1648 1649 1650 1651 1652 1653 1654 1655 1656 1657 1658 1659 1660 1661 1662 1663 1664 1665 1666 1667 1668 1669 1670 1671 1672 1673 1674 1675 1676 1677 1678 1679 1680 1681 1682 1683 1684 1685 1686 1687 1688 1689 1690 1691 1692 1693 1694 1695 1696 1697 1698 1699 1700 1701 1702 1703 1704 1705 1706 1707 1708 1709 1710 1711 1712 1713 1714 1715 1716 1717 1718 1719 1720 1721 1722 1723 1724 1725 1726 1727 1728 1729 1730 1731 1732 1733 1734 1735 1736 1737 1738 1739 1740 1741 1742 1743 1744 1745 1746 1747 1748 1749 1750 1751 1752 1753 1754 1755 1756 1757 1758 1759 1760 1761 1762 1763 1764 1765 1766 1767 1768 1769 1770 1771 1772 1773 1774 1775 1776 1777 1778 1779 1780 1781 1782 1783 1784 1785 1786 1787 1788 1789 1790 1791 1792 1793 1794 1795 1796 1797 1798 1799 1800 1801 1802 1803 1804 1805 1806 1807 1808 1809 1810 1811 1812 1813 1814 1815 1816 1817 1818 1819 1820 1821 1822 1823 1824 1825 1826 1827 1828 1829 1830 1831 1832 1833 1834 1835 1836 1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845 1846 1847 1848 1849 1850 1851 1852 1853 1854 1855 1856 1857 1858 1859 1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323

لکھنؤ (بھیکو) - ۷۶۷

فلق (ہینکھا) - ۷۳۱

لبن (بون ، پھنی) ۸۵۷ ، ۱۲۵۳

۱۰۸۴ : ۷۲۳ = (پہنانیا)

لیا خانہ (بہن کھانے) ص ۹۷

لوح (٥٦١) م.م. ٥٢٢

فیروز (پیر) ۷۸۹

اپیل (اپیل) ۷۷۳

(ق)

(1) $\frac{d}{dt} \left(\frac{1}{r^2} \right) = -\frac{2}{r^3} \frac{dr}{dt}$

1784 4 1777

(۱) صیغہ زانیہ (مذکر، مؤنث، جمع)

6 1.57 6 1.54 6 951 6 9.3 6 821 6 820 6 972

1100. 1170. 1175. 1176. 1179. 1179.

قاصبان (کاجیا ، کادیبا) ص ۷۲۲

قائو (کائو) م ۱۳۹۱

قالو بے مثل (کالو بے اکر) ص ۱۲۹۱

فالتوت (کالتوت) ۳۳۵

لائد (کو ادے) ۷۷۷

لغ (كف) = ۳۳۵ + ۲۷۶

لباء (کوانے ، کوانی) ص ۳۷ ، ص ۳۸

قبض (کے) = ۷۲۲

قبضہ (کیچا) ۷۲۳

نمبر (کیلا) = ۱۱۵۸

قبول (قبول ، قبول ، قبول) (قبول ، قبول ، قبول)

الملاح (كذا) ١٩٠

آدم (مذہبی) و ۱۰۵۸

[illegible]

$\frac{d}{dx} \left(x^2 + y^2 - z^2 \right) = 0$

2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796 2797 2798 2799 2800 2801 2802 2803 2804 2805 2806 2807 2808 2809 2810 2811 2812 2813 2814 2815 2816 2817 2818

گورو گرتھ اور اردو

۱۱۰۳۷ ۱۱۰۳۸ ۹۶۷ ۹۶۳ ۹۵۷ ۹۱۵ ۷۸۱ ۷۳۸

۱۱۰۳۲ ۱۱۰۳۳ ۱۰۷۳ ۱۰۷۳ ۱۰۷۳ ۱۰۷۳ ۱۰۷۳ ۱۰۷۳

۱۱۰۹۳ ۱۱۰۹۵ ۱۱۳۸ ۱۱۵۱ ۱۱۷۰ ۱۱۱۵ ۱۱۱۵ ۱۱۱۵

۱۱۹۱ ۱۲۳۵ ۱۲۸۱ ۱۲۳۹ ۱۲۸۶

قدرتی (کدورتی) ۱۸ ۱۳۱ ۹۶۷

قدرتی نور (کدورتی نور) ۹۶۷

قدح (کدا) ۱۶

قدم (کدم) ۱۱۳۸

قدورے (کدوری) ۱۱۵۸

قران (قران ، قران ، قران) ۱۰۸۳ ۹۰۳ ۸۹۷ ۷۷۰ ۷۷۰ ۷۷۰ ۷۷۰ ۷۷۰

قربان (کربان ، کربان ، کربان ، کربان ، کربان ، کربان ، کربان ، کربان)

کربانا ، کربان ، کربان ، کربان ، کربان ، کربان ، کربان ، کربان

۱۳۸ ۱۳۹ ۱۵۲ ۷۱ ۷۳ ۸۳ ۱۰۵ ۱۰۷ ۱۰۷ ۱۰۷ ۱۰۷ ۱۰۷ ۱۰۷ ۱۰۷

۱۹۹ ۲۷۸ ۳۰۷ ۳۱۸ ۳۳۸ ۳۷۳ ۳۹۱ ۳۹۵

۳۹۶ ۴۰۰ ۴۰۰ ۴۰۰ ۴۰۰ ۴۰۰ ۴۰۰ ۴۰۰ ۴۰۰ ۴۰۰ ۴۰۰ ۴۰۰ ۴۰۰

۵۹۷ ۶۰۶ ۶۲۰ ۶۲۰ ۶۲۰ ۶۲۰ ۶۲۰ ۶۲۰ ۶۲۰ ۶۲۰ ۶۲۰ ۶۲۰ ۶۲۰

۶۷۵ ۶۸۲ ۶۹۷ ۷۲۱ ۷۲۵ ۷۳۷ ۷۳۹ ۷۷۷

۷۸۰ ۸۲۵ ۸۳۳ ۸۸۹ ۸۹۳ ۸۹۷ ۸۹۷ ۹۰۰ ۹۰۰ ۹۰۰ ۹۰۰ ۹۰۰ ۹۰۰

۹۱۸ ۹۳۶ ۹۶۲ ۹۷۷ ۱۰۷۰ ۱۰۷۰ ۱۰۷۰ ۱۰۷۰ ۱۰۷۰ ۱۰۷۰ ۱۰۷۰ ۱۰۷۰ ۱۰۷۰

۱۱۵۱ ۱۱۸۰ ۱۲۱۰ ۱۲۱۰ ۱۲۱۰ ۱۲۱۰ ۱۲۱۰ ۱۲۱۰ ۱۲۱۰ ۱۲۱۰ ۱۲۱۰ ۱۲۱۰ ۱۲۱۰

۱۲۹۱ ۱۳۰۸ ۱۳۳۵ ۱۳۳۵ ۱۳۳۵ ۱۳۳۵ ۱۳۳۵ ۱۳۳۵ ۱۳۳۵ ۱۳۳۵ ۱۳۳۵ ۱۳۳۵ ۱۳۳۵

۱۳۱۶ ۱۳۱۷ ۱۳۲۰

قرنای (قرنای ، قرنای ، قرنای ، قرنای ، قرنای) ۱۰۳۰ ۱۰۳۰ ۱۰۳۰ ۱۰۳۰ ۱۰۳۰

۱۶۷ ۱۸۷ ۲۶۸ ۶۵۲ ۷۲۷ ۷۳۷ ۸۸۳ ۹۵۷

۹۶۵ ۱۰۷۳ ۱۲۱۰ ۱۲۲۸

قرار (کراری) ۷۲۷

گورو گرنتھ اور اردو

قبرستان (کیرا، کیرامے) ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹،

१५५५

لرض (کرج، کرج) ۱۴۱، ۸۱۶

فریمبل (نورمن، کیریل، کیریل) ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴

لرن (کرن) ۱۰۲۰

فرنیہ (سیر، کرب، کرے) ۱۰۹۵، ۳۳۸، ۳۶۰، ۱۰۹۵

قصاب (کتاب ، کسائی ، کھڑی) ص ۱۱۸ ، ۱۳۵ ، ۱۴۲ ، ۱۵۵ ،

112A 6 927 6 29A

لط (کت، کت) ۶۴۲

قطائف (کتیبه‌ها) ۱۲۴۶

فطرب (کنرمے) ص ۱۷۱

نظم (کدا) ۱۶

لطیف (کنہیا) ۱۲۴۶

فصل (کتاب) ۳۳۹

المدة (١٠ ، ١٥ ، ٢٠ ، ٢٥ ، ٣٠ ، ٣٥ ، ٤٠ ، ٤٥ ، ٥٠ ، ٥٥ ، ٦٠ ، ٦٥ ، ٧٠ ، ٧٥ ، ٨٠ ، ٨٥ ، ٩٠ ، ٩٥ ، ١٠٠)

1354 1391 1480 1501 1583 975 523

1978 1979 1980

فستق (کندر، کلندر) = ۴۹۵، ۱۱۶۴

قالوب (کالوب) - ۱۶۹۱

لواد (کوادے) ۴۷۷

قوت (کوت) م م

الوقت (ثوب) م - ٩

لوم (لوم ، کومس) ص . م . ن . ع . د .

لوی (لواؤ، کوا-ے) ص ۳۱۳، ۱۰۰

لہر (شہر و کسٹ) ص ۳۶، ۱۸۱۲ء

لیوں (نٹس) ۱۱۶۷

کور و کرنتی اور اردو

قبران (کبرا) ۳۶۸ ۳۸۶

$$1 + 23 + 45 + 67 + 89 = 9 \cdot 10 + 2 \cdot 10 + 10 = (22)_{10}$$

११५३

1871-1872, 1873-1874, 1875-1876, 1877-1878, 1879-1880, 1881-1882, 1883-1884, 1885-1886, 1887-1888, 1889-1890, 1891-1892, 1893-1894, 1895-1896, 1897-1898, 1899-1900, 1901-1902, 1903-1904, 1905-1906, 1907-1908, 1909-1910, 1911-1912, 1913-1914, 1915-1916, 1917-1918, 1919-1920, 1921-1922, 1923-1924, 1925-1926, 1927-1928, 1929-1930, 1931-1932, 1933-1934, 1935-1936, 1937-1938, 1939-1940, 1941-1942, 1943-1944, 1945-1946, 1947-1948, 1949-1950, 1951-1952, 1953-1954, 1955-1956, 1957-1958, 1959-1960, 1961-1962, 1963-1964, 1965-1966, 1967-1968, 1969-1970, 1971-1972, 1973-1974, 1975-1976, 1977-1978, 1979-1980, 1981-1982, 1983-1984, 1985-1986, 1987-1988, 1989-1990, 1991-1992, 1993-1994, 1995-1996, 1997-1998, 1999-2000, 2001-2002, 2003-2004, 2005-2006, 2007-2008, 2009-2010, 2011-2012, 2013-2014, 2015-2016, 2017-2018, 2019-2020, 2021-2022, 2023-2024, 2025-2026, 2027-2028, 2029-2030, 2031-2032, 2033-2034, 2035-2036, 2037-2038, 2039-2040, 2041-2042, 2043-2044, 2045-2046, 2047-2048, 2049-2050, 2051-2052, 2053-2054, 2055-2056, 2057-2058, 2059-2060, 2061-2062, 2063-2064, 2065-2066, 2067-2068, 2069-2070, 2071-2072, 2073-2074, 2075-2076, 2077-2078, 2079-2080, 2081-2082, 2083-2084, 2085-2086, 2087-2088, 2089-2090, 2091-2092, 2093-2094, 2095-2096, 2097-2098, 2099-2100, 2101-2102, 2103-2104, 2105-2106, 2107-2108, 2109-2110, 2111-2112, 2113-2114, 2115-2116, 2117-2118, 2119-2120, 2121-2122, 2123-2124, 2125-2126, 2127-2128, 2129-2130, 2131-2132, 2133-2134, 2135-2136, 2137-2138, 2139-2140, 2141-2142, 2143-2144, 2145-2146, 2147-2148, 2149-2150, 2151-2152, 2153-2154, 2155-2156, 2157-2158, 2159-2160, 2161-2162, 2163-2164, 2165-2166, 2167-2168, 2169-2170, 2171-2172, 2173-2174, 2175-2176, 2177-2178, 2179-2180, 2181-2182, 2183-2184, 2185-2186, 2187-2188, 2189-2190, 2191-2192, 2193-2194, 2195-2196, 2197-2198, 2199-2200, 2201-2202, 2203-2204, 2205-2206, 2207-2208, 2209-2210, 2211-2212, 2213-2214, 2215-2216, 2217-2218, 2219-2220, 2221-2222, 2223-2224, 2225-2226, 2227-2228, 2229-2230, 2231-2232, 2233-2234, 2235-2236, 2237-2238, 2239-2240, 2241-2242, 2243-2244, 2245-2246, 2247-2248, 2249-2250, 2251-2252, 2253-2254, 2255-2256, 2257-2258, 2259-2260, 2261-2262, 2263-2264, 2265-2266, 2267-2268, 2269-2270, 2271-2272, 2273-2274, 2275-2276, 2277-2278, 2279-2280, 2281-2282, 2283-2284, 2285-2286, 2287-2288, 2289-2290, 2291-2292, 2293-2294, 2295-2296, 2297-2298, 2299-2300, 2301-2302, 2303-2304, 2305-2306, 2307-2308, 2309-2310, 2311-2312, 2313-2314, 2315-2316, 2317-2318, 2319-2320, 2321-2322, 2323-2324, 2325-2326, 2327-2328, 2329-2330, 2331-2332, 2333-2334, 2335-2336, 2337-2338, 2339-2340, 2341-2342, 2343-2344, 2345-2346, 2347-2348, 2349-2350, 2351-2352, 2353-2354, 2355-2356, 2357-2358, 2359-2360, 2361-2362, 2363-2364, 2365-2366, 2367-2368, 2369-2370, 2371-2372, 2373-2374, 2375-2376, 2377-2378, 2379-2380, 2381-2382, 2383-2384, 2385-2386, 2387-2388, 2389-2390, 2391-2392, 2393-2394, 2395-2396, 2397-2398, 2399-2400, 2401-2402, 2403-2404, 2405-2406, 2407-2408, 2409-2410, 2411-2412, 2413-2414, 2415-2416, 2417-2418, 2419-2420, 2421-2422, 2423-2424, 2425-2426, 2427-2428, 2429-2430, 2431-2432, 2433-2434, 2435-2436, 2437-2438, 2439-2440, 2441-2442, 2443-2444, 2445-2446, 2447-2448, 2449-2450, 2451-2452, 2453-2454, 2455-2456, 2457-2458, 2459-2460, 2461-2462, 2463-2464, 2465-2466, 2467-2468, 2469-2470, 2471-2472, 2473-2474, 2475-2476, 2477-2478, 2479-2480, 2481-2482, 2483-2484, 2485-2486, 2487-2488, 2489-2490, 2491-2492, 2493-2494, 2495-2496, 2497-2498, 2499-2500, 2501-2502, 2503-2504, 2505-2506, 2507-2508, 2509-2510, 2511-2512, 2513-2514, 2515-2516, 2517-2518, 2519-2520, 2521-2522, 2523-2524, 2525-2526, 2527-2528, 2529-2530, 2531-2532, 2533-2534, 2535-2536, 2537-2538, 2539-2540, 2541-2542, 2543-2544, 2545-2546, 2547-2548, 2549-2550, 2551-2552, 2553-2554, 2555-2556, 2557-2558, 2559-2560, 2561-2562, 2563-2564, 2565-2566, 2567-2568, 2569-2570, 2571-2572, 2573-2574, 2575-2576, 2577-2578, 2579-2580, 2581-2582, 2583-2584, 2585-2586, 2587-2588, 2589-2590, 2591-2592, 2593-2594, 2595-2596, 2597-2598, 2599-2600, 2601-2602, 2603-2604, 2605-2606, 2607-2608, 2609-2610, 2611-2612, 2613-2614, 26

4741 4755 4769 4782 4796 4810 4824 4838

771 703 7.5 799 708 721 72. 722

6 698 6 694 6 692 6 690 6 688 6 686 6 684 6 682

6915 ' A97 ' A9- ' A4A ' A9- ' A79 ' A15 ' A.A

6 993 6 6 992 6 991 6 990 6 989 6 988 6 987 6 986

29.27 + 1.28 + 1.20 + 1.12 + 1.10 + 1.05 + 977

1.71 1.70 1.62 1.53 1.44 1.38

1.55 1.51 1.47 1.43 1.32 1.77

11.8 11.7 1.94 1.97 1.91 1.89

6 1258 6 1252 6 1225 6 1195 6 1157 6 1129

(1717) (1791) (1787) (1789) (1780) (1743)

1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 25

(5)

54 (43-54)

[illegible][illegible]

• • • • •

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

[illegible]

گورو گرنتھ اور اردو

1-1201 6-1199 6-1171 6-1135 6-1099 6-1050

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

کاری (کاری) ۱.۸۰، ۵۵۳، ۱.۳۷

کارے (کارے، کڑے) ۶۷۸، ۷۲۳

کارکنی (کارکنی) ۵۹۳

کارکہ (کرکہ ، کارکہ) م م م م

$$221 + 109 = (25 + 15) 25$$

مجلس ۱۲۰ (۵۰۰) ۱۲۰۰

6185 6 129 6121 6129 6 123 6 29 6 25 6 17 6 18

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99

1744 1745 1746 1747 1748 1749

کلیور (کپور) ۴۴۴، ۴۴۶، ۴۴۷

دولت (مجلس) و ...

کابلد (کانیوت) ۳۳۵

کابوت (کابوت) ۳۳۵

$$1. \quad 1 + 2 + 3 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2}$$

1727. 1189. 1182. 1180. 1172. 1175

کاھن (کاھن ، کاہن) ۱۱۶۷ء

کھیدن (کھا) ۱.۳۳

کمر ، زمر ، حمر ، نمر ، بصر ، صبر ، زمر ، نمر ،

کبیر) ۶۷۰ ۹۱۰ ۹۳۰ ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶

1. 1000 2. 1000 3. 1000 4. 1000 5. 1000 6. 1000 7. 1000 8. 1000 9. 1000 10. 1000

1705 1706 1707 1708 1709 1710 1711 1712 1713

'P42' 'P41' 'P40' 'P39' 'P38' 'P37' 'P36' 'P35'

6755 6756 6800 6820 689 6882 6880 688

1800 1820 1840 1860 1880 1900 1920 1940

کورڈو کرتھ اور اردو

1979 : 975 : 972 : 973 : 974 : 971 : 970 : 976

6 11-5 6 11-7 6 11-8 6 995 6 942 6 941 6 940

115A 1154 1157 1158 1159 116

6 1195 6 1192 6 1173 6 1172 6 1171 6 1159

1234 1237 1265 1274 1280 1289

6 1545 6 1543 6 1541 6 1540 6 1539 6 1538

1945 1946 1947 1948 1949 1950

1907 6 1908

کتاب (کیف ، کنیا ، کنبی) ۱۳۵ ، ۱۳۹ ، ۱۴۱ ، ۱۴۳ ، ۱۴۵

• 1970 • 1971 • 1972 • 1973 • 1974 • 1975 • 1976 • 1977 • 1978 • 1979

150. ' 1195 ' 1171 ' 1153 ' 1100 ' 1082

کجا آمد (کجا آمد) ۷۷۷

کجا رہتی (کجا رہتی) ۷۲۷

کجا میروی (کجا میروی) ۷۲۷

کجری (کھجری) ۱۳۷۴

کرامت (کرمات) ۶۵۰

کرامات (کرامات) ۹۶۸

کرنل (نائب و کرتا) ۱۰۴ ۱۰۳ ۱۰۲ ۱۰۱ ۱۰۰ ۹۹ ۹۸ ۹۷ ۹۶ ۹۵ ۹۴ ۹۳ ۹۲ ۹۱ ۹۰ ۸۹ ۸۸ ۸۷ ۸۶ ۸۵ ۸۴ ۸۳ ۸۲ ۸۱ ۸۰ ۷۹ ۷۸ ۷۷ ۷۶ ۷۵ ۷۴ ۷۳ ۷۲ ۷۱ ۷۰ ۶۹ ۶۸ ۶۷ ۶۶ ۶۵ ۶۴ ۶۳ ۶۲ ۶۱ ۶۰ ۵۹ ۵۸ ۵۷ ۵۶ ۵۵ ۵۴ ۵۳ ۵۲ ۵۱ ۵۰ ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

1584 1585 1586 1587 1588 1589

کردار (کردار) ۱۰۸۳

کردم (نیردک ، کردم) ۴۲۱ ، ۴۲۳

کردن (کردن) ۷۲۷

کودن بود (کردن بود) ۷۲۷

کردند (کردنگ) ۷۲۳

کردیم (کردیم) = ۷۱۰

کرم (کڑہ ، ٹرمے ، کڑیر ، کڑمس ، کڑم ، کڑسک ، کڑما ، ٹرام ،

کور و کرتھ اور اردو

(گرام) ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰
 ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵
 ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰
 ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵
 ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰
 ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵
 ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰
 ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵
 ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴ ۶۳۵ ۶۳۶ ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰
 ۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶۴۴ ۶۴۵ ۶۴۶ ۶۴۷ ۶۴۸ ۶۴۹ ۶۵۰ ۶۵۱ ۶۵۲ ۶۵۳ ۶۵۴ ۶۵۵
 ۶۵۶ ۶۵۷ ۶۵۸ ۶۵۹ ۶۶۰ ۶۶۱ ۶۶۲ ۶۶۳ ۶۶۴ ۶۶۵ ۶۶۶ ۶۶۷ ۶۶۸ ۶۶۹ ۶۷۰
 ۶۷۱ ۶۷۲ ۶۷۳ ۶۷۴ ۶۷۵ ۶۷۶ ۶۷۷ ۶۷۸ ۶۷۹ ۶۸۰ ۶۸۱ ۶۸۲ ۶۸۳ ۶۸۴ ۶۸۵
 ۶۸۶ ۶۸۷ ۶۸۸ ۶۸۹ ۶۹۰ ۶۹۱ ۶۹۲ ۶۹۳ ۶۹۴ ۶۹۵ ۶۹۶ ۶۹۷ ۶۹۸ ۶۹۹ ۷۰۰
 ۷۰۱ ۷۰۲ ۷۰۳ ۷۰۴ ۷۰۵ ۷۰۶ ۷۰۷ ۷۰۸ ۷۰۹ ۷۱۰ ۷۱۱ ۷۱۲ ۷۱۳ ۷۱۴ ۷۱۵
 ۷۱۶ ۷۱۷ ۷۱۸ ۷۱۹ ۷۲۰ ۷۲۱ ۷۲۲ ۷۲۳ ۷۲۴ ۷۲۵ ۷۲۶ ۷۲۷ ۷۲۸ ۷۲۹ ۷۳۰
 ۷۳۱ ۷۳۲ ۷۳۳ ۷۳۴ ۷۳۵ ۷۳۶ ۷۳۷ ۷۳۸ ۷۳۹ ۷۴۰ ۷۴۱ ۷۴۲ ۷۴۳ ۷۴۴ ۷۴۵
 ۷۴۶ ۷۴۷ ۷۴۸ ۷۴۹ ۷۵۰ ۷۵۱ ۷۵۲ ۷۵۳ ۷۵۴ ۷۵۵ ۷۵۶ ۷۵۷ ۷۵۸ ۷۵۹ ۷۶۰
 ۷۶۱ ۷۶۲ ۷۶۳ ۷۶۴ ۷۶۵ ۷۶۶ ۷۶۷ ۷۶۸ ۷۶۹ ۷۷۰ ۷۷۱ ۷۷۲ ۷۷۳ ۷۷۴ ۷۷۵
 ۷۷۶ ۷۷۷ ۷۷۸ ۷۷۹ ۷۸۰ ۷۸۱ ۷۸۲ ۷۸۳ ۷۸۴ ۷۸۵ ۷۸۶ ۷۸۷ ۷۸۸ ۷۸۹ ۷۹۰
 ۷۹۱ ۷۹۲ ۷۹۳ ۷۹۴ ۷۹۵ ۷۹۶ ۷۹۷ ۷۹۸ ۷۹۹ ۸۰۰ ۸۰۱ ۸۰۲ ۸۰۳ ۸۰۴ ۸۰۵
 ۸۰۶ ۸۰۷ ۸۰۸ ۸۰۹ ۸۱۰ ۸۱۱ ۸۱۲ ۸۱۳ ۸۱۴ ۸۱۵ ۸۱۶ ۸۱۷ ۸۱۸ ۸۱۹ ۸۲۰
 ۸۲۱ ۸۲۲ ۸۲۳ ۸۲۴ ۸۲۵ ۸۲۶ ۸۲۷ ۸۲۸ ۸۲۹ ۸۳۰ ۸۳۱ ۸۳۲ ۸۳۳ ۸۳۴ ۸۳۵
 ۸۳۶ ۸۳۷ ۸۳۸ ۸۳۹ ۸۴۰ ۸۴۱ ۸۴۲ ۸۴۳ ۸۴۴ ۸۴۵ ۸۴۶ ۸۴۷ ۸۴۸ ۸۴۹ ۸۵۰
 ۸۵۱ ۸۵۲ ۸۵۳ ۸۵۴ ۸۵۵ ۸۵۶ ۸۵۷ ۸۵۸ ۸۵۹ ۸۶۰ ۸۶۱ ۸۶۲ ۸۶۳ ۸۶۴ ۸۶۵
 ۸۶۶ ۸۶۷ ۸۶۸ ۸۶۹ ۸۷۰ ۸۷۱ ۸۷۲ ۸۷۳ ۸۷۴ ۸۷۵ ۸۷۶ ۸۷۷ ۸۷۸ ۸۷۹ ۸۸۰
 ۸۸۱ ۸۸۲ ۸۸۳ ۸۸۴ ۸۸۵ ۸۸۶ ۸۸۷ ۸۸۸ ۸۸۹ ۸۹۰ ۸۹۱ ۸۹۲ ۸۹۳ ۸۹۴ ۸۹۵
 ۸۹۶ ۸۹۷ ۸۹۸ ۸۹۹ ۹۰۰ ۹۰۱ ۹۰۲ ۹۰۳ ۹۰۴ ۹۰۵ ۹۰۶ ۹۰۷ ۹۰۸ ۹۰۹ ۹۱۰
 ۹۱۱ ۹۱۲ ۹۱۳ ۹۱۴ ۹۱۵ ۹۱۶ ۹۱۷ ۹۱۸ ۹۱۹ ۹۲۰ ۹۲۱ ۹۲۲ ۹۲۳ ۹۲۴ ۹۲۵
 ۹۲۶ ۹۲۷ ۹۲۸ ۹۲۹ ۹۳۰ ۹۳۱ ۹۳۲ ۹۳۳ ۹۳۴ ۹۳۵ ۹۳۶ ۹۳۷ ۹۳۸ ۹۳۹ ۹۴۰
 ۹۴۱ ۹۴۲ ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶ ۹۴۷ ۹۴۸ ۹۴۹ ۹۵۰ ۹۵۱ ۹۵۲ ۹۵۳ ۹۵۴ ۹۵۵
 ۹۵۶ ۹۵۷ ۹۵۸ ۹۵۹ ۹۶۰ ۹۶۱ ۹۶۲ ۹۶۳ ۹۶۴ ۹۶۵ ۹۶۶ ۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹ ۹۷۰
 ۹۷۱ ۹۷۲ ۹۷۳ ۹۷۴ ۹۷۵ ۹۷۶ ۹۷۷ ۹۷۸ ۹۷۹ ۹۸۰ ۹۸۱ ۹۸۲ ۹۸۳ ۹۸۴ ۹۸۵
 ۹۸۶ ۹۸۷ ۹۸۸ ۹۸۹ ۹۹۰ ۹۹۱ ۹۹۲ ۹۹۳ ۹۹۴ ۹۹۵ ۹۹۶ ۹۹۷ ۹۹۸ ۹۹۹ ۱۰۰۰

کرم (زم) ص ۱۰۹، ۷۵، ۳۲، ۱۱، ۶
۱۳۱۴، ۱۱۷۸

۱۳۶۶ : ۱۰۲۰ : ۹۶۳
 ۱۳۶۶ : ۱۰۲۰ : ۹۶۳

کرمیان (کریم، کریمان) ۱۰۴۸، ۷۶۷

کس (کس) ۷۲۷

کے (کے) ۱۴۴

کس نہ دارد (کس نہ دارد) ۷۷

کس لیب دستگیر (اس نسبت دستگیر) ص ۴۷۷

کس (کس) م ۱۵۳ ، ۱۵۴

گفته (گفتا) = ۳۴۱ + ۷۷۲ + ۹۵۹

گورو گرتھ اور اردو

گورہ شوجہ، شوجے، گرجہ، ص ۱۰۸، ۱۱۹، ۱۲۹، ۱۳۰-۱۳
کیسارا (کیسارا) ص ۱۳۲

(گ)

گار (ر) ص ۹۰-۹۱، ۱۰۱-۱۰۲، ۱۱۶، ۱۲۶، ۱۳۹، ۱۴۹، ۱۵۹، ۱۶۹، ۱۷۹، ۱۸۹، ۱۹۹، ۲۰۹، ۲۱۹، ۲۲۹، ۲۳۹، ۲۴۹، ۲۵۹، ۲۶۹، ۲۷۹، ۲۸۹، ۲۹۹، ۳۰۹، ۳۱۹، ۳۲۹، ۳۳۹، ۳۴۹، ۳۵۹، ۳۶۹، ۳۷۹، ۳۸۹، ۳۹۹، ۴۰۹، ۴۱۹، ۴۲۹، ۴۳۹، ۴۴۹، ۴۵۹، ۴۶۹، ۴۷۹، ۴۸۹، ۴۹۹، ۵۰۹، ۵۱۹، ۵۲۹، ۵۳۹، ۵۴۹، ۵۵۹، ۵۶۹، ۵۷۹، ۵۸۹، ۵۹۹، ۶۰۹، ۶۱۹، ۶۲۹، ۶۳۹، ۶۴۹، ۶۵۹، ۶۶۹، ۶۷۹، ۶۸۹، ۶۹۹، ۷۰۹، ۷۱۹، ۷۲۹، ۷۳۹، ۷۴۹، ۷۵۹، ۷۶۹، ۷۷۹، ۷۸۹، ۷۹۹، ۸۰۹، ۸۱۹، ۸۲۹، ۸۳۹، ۸۴۹، ۸۵۹، ۸۶۹، ۸۷۹، ۸۸۹، ۸۹۹، ۹۰۹، ۹۱۹، ۹۲۹، ۹۳۹، ۹۴۹، ۹۵۹، ۹۶۹، ۹۷۹، ۹۸۹، ۹۹۹

گور (گور) ص ۲۰۶

گہ (گار) ص ۱۳۷۵

گھ (گاہ) ص ۷۲۱

گھ (گھ) ص ۳۳۸، ۱۱۶۳، ۱۱۹۵، ۱۳۲۹

گہرا (گہرا) ص ۲۳۹

گج (گج، گج، گج) ص ۱۰۱، ۱۱۶، ۱۲۶، ۱۳۹، ۱۴۹، ۱۵۹، ۱۶۹، ۱۷۹، ۱۸۹، ۱۹۹، ۲۰۹، ۲۱۹، ۲۲۹، ۲۳۹، ۲۴۹، ۲۵۹، ۲۶۹، ۲۷۹، ۲۸۹، ۲۹۹، ۳۰۹، ۳۱۹، ۳۲۹، ۳۳۹، ۳۴۹، ۳۵۹، ۳۶۹، ۳۷۹، ۳۸۹، ۳۹۹، ۴۰۹، ۴۱۹، ۴۲۹، ۴۳۹، ۴۴۹، ۴۵۹، ۴۶۹، ۴۷۹، ۴۸۹، ۴۹۹، ۵۰۹، ۵۱۹، ۵۲۹، ۵۳۹، ۵۴۹، ۵۵۹، ۵۶۹، ۵۷۹، ۵۸۹، ۵۹۹، ۶۰۹، ۶۱۹، ۶۲۹، ۶۳۹، ۶۴۹، ۶۵۹، ۶۶۹، ۶۷۹، ۶۸۹، ۶۹۹، ۷۰۹، ۷۱۹، ۷۲۹، ۷۳۹، ۷۴۹، ۷۵۹، ۷۶۹، ۷۷۹، ۷۸۹، ۷۹۹، ۸۰۹، ۸۱۹، ۸۲۹، ۸۳۹، ۸۴۹، ۸۵۹، ۸۶۹، ۸۷۹، ۸۸۹، ۸۹۹، ۹۰۹، ۹۱۹، ۹۲۹، ۹۳۹، ۹۴۹، ۹۵۹، ۹۶۹، ۹۷۹، ۹۸۹، ۹۹۹

گج گجہاں (گج گجہاں) ص ۱۲۳۶

گدار (گجار) ص ۱۳۸۱

گدازش (گجراو) ص ۱۱۶۱

گدارو (گجراو، گجراو) ص ۷۹۰، ۱۱۳۶، ۱۳۵۰

گدارے (گجراو) ص ۵۸۰، ۹۰۵، ۱۰۳۰، ۱۱۹۷

گدوان (گدوان) ص ۳۵۵

گدوانہاں (گداری، گداری) ص ۶۹۱

گدڑی (گجری، گدڑی) ص ۷۸، ۵۱۶

گدڑے (گدڑے) ص ۵۴۹

گدڑن (گدڑن) ص ۱۰۴۰، ۱۱۶۵، ۱۱۹۶

گدڑ (گج) ص ۱۱۵۴

گدڑہ (گج، گدڑہ) ص ۷۲۱

کورو گرتھ اور اردو

گرہ (گراہ ، گرہا) ص ۵ ، ۱۳۳ ، ۸۹۳

گریبان (گریوان) ص ۱۳۷۸

گز (گج) ص ۳۳۵

گشم (گشم) ص ۷۲۱

گشم (گیشم) ص ۷۲۱

گفتن (گووہ) ص ۳۷۴

گلا (گلا) ص ۱۳۵۱

گل فروشی (گل فروسی) ص ۳۰۳

گل لاند (گل لاند ، گل لاند ، گل لاند) ص ۱۸ ، ۲۲۵ ، ۳۰۳

۳۸۴

کہ (گلا) ص ۱۵۰ ، ۱۲۸۶

کو (کل ، کیر ، کیر) ص ۱۰۲ ، ۲۲۶ ، ۳۰۳ ، ۳۲۵ ، ۳۷۵

۵۸۱ ، ۶۰۷ ، ۷۳۹ ، ۱۰۳۲ ، ۱۲۳۰ ، ۱۳۳۵ ، ۱۳۶۸

گلی (گلی) ص ۱۰۹۷

کہ (کل ، کیر ، کیر) ص ۱۰۲ ، ۲۲۶ ، ۳۰۳ ، ۳۲۵ ، ۳۷۵

۸۵۳ ، ۸۲۳ ، ۷۹۷ ، ۷۴۴ ، ۶۳۷ ، ۵۱۲ ، ۴۶۳ ، ۳۶۸

۵۶ ، ۳۰۳ ، ۳۰۳ ، ۳۰۳ ، ۳۰۳ ، ۳۰۳ ، ۳۰۳ ، ۳۰۳

گہنی (گہنی) ص ۲۱۶ ، ۱۰۹۹

گندے (گندے) ص ۸۹

کک (کک ، کک ، کک) ص ۱۰۲ ، ۲۲۶ ، ۳۰۳ ، ۳۲۵ ، ۳۷۵

۵۶ ، ۳۰۳ ، ۳۰۳ ، ۳۰۳ ، ۳۰۳ ، ۳۰۳ ، ۳۰۳ ، ۳۰۳

کناہ (کناہ ، کناہ ، کناہ) ص ۱۰۲ ، ۲۲۶ ، ۳۰۳ ، ۳۲۵ ، ۳۷۵

۹۹۴ ، ۱۰۱۲ ، ۱۳۸۱

کناہ (کناہ ، کناہ ، کناہ) ص ۱۰۲ ، ۲۲۶ ، ۳۰۳ ، ۳۲۵ ، ۳۷۵

کو (کوہ ، کوئی) ص ۱۳۲

کواہ (اوکھہ ، اکاہا ، اکاہہ ، اوکھہ) ص ۱۳۲

گواہی (اکامی) - ۱۰۳۳

روزانہ، گورنر، گوری (۱۹۶۰ء تا ۱۹۷۰ء) ۱۳۸۰

1584 & 1585

کوش (کوس) = ۷۲۱

کولہ (کولا) ۱۵۰

گولہ (گولا) ص ۱۱۶۱

گولی (گولی) = ۱۶۸

گوهر (گوهر، گوهر) ۱۰۰۰، ۱۰۰۰، ۱۰۰۰

گوہٹک (ہولک) = ۱۱۱۶

گوء (کوء) = ۱۳۷۷

کونیدن (کوہ) ۳۷۳

گوئے (کور) - ۱۳۷۷

کبر (کبر) = ۳۰.۲ + ۲۱.۷

گبری (گبری) - ۲۳، ۲۴، ۲۵

(J)

لااعصار (لاسار ، لانبار) ج ۳، ص ۹۰، ۹۱.

لااعشارى (لاانبارى) ص ۱۵۵ ، ۲۰۰۲

لا (٢) و

१ २ ३ ४

צ"ל (נ) 277 + 278 + 279 + 280 + 281 + 282 + 283 + 284 + 285 + 286 + 287 + 288 + 289 + 290 + 291 + 292 + 293 + 294 + 295 + 296 + 297 + 298 + 299 + 300 + 301 + 302 + 303 + 304 + 305 + 306 + 307 + 308 + 309 + 310 + 311 + 312 + 313 + 314 + 315 + 316 + 317 + 318 + 319 + 320 + 321 + 322 + 323 + 324 + 325 + 326 + 327 + 328 + 329 + 330 + 331 + 332 + 333 + 334 + 335 + 336 + 337 + 338 + 339 + 340 + 341 + 342 + 343 + 344 + 345 + 346 + 347 + 348 + 349 + 350 + 351 + 352 + 353 + 354 + 355 + 356 + 357 + 358 + 359 + 360 + 361 + 362 + 363 + 364 + 365 + 366 + 367 + 368 + 369 + 370 + 371 + 372 + 373 + 374 + 375 + 376 + 377 + 378 + 379 + 380 + 381 + 382 + 383 + 384 + 385 + 386 + 387 + 388 + 389 + 390 + 391 + 392 + 393 + 394 + 395 + 396 + 397 + 398 + 399 + 400 + 401 + 402 + 403 + 404 + 405 + 406 + 407 + 408 + 409 + 410 + 411 + 412 + 413 + 414 + 415 + 416 + 417 + 418 + 419 + 420 + 421 + 422 + 423 + 424 + 425 + 426 + 427 + 428 + 429 + 430 + 431 + 432 + 433 + 434 + 435 + 436 + 437 + 438 + 439 + 440 + 441 + 442 + 443 + 444 + 445 + 446 + 447 + 448 + 449 + 450 + 451 + 452 + 453 + 454 + 455 + 456 + 457 + 458 + 459 + 460 + 461 + 462 + 463 + 464 + 465 + 466 + 467 + 468 + 469 + 470 + 471 + 472 + 473 + 474 + 475 + 476 + 477 + 478 + 479 + 480 + 481 + 482 + 483 + 484 + 485 + 486 + 487 + 488 + 489 + 490 + 491 + 492 + 493 + 494 + 495 + 496 + 497 + 498 + 499 + 500 + 501 + 502 + 503 + 504 + 505 + 506 + 507 + 508 + 509 + 510 + 511 + 512 + 513 + 514 + 515 + 516 + 517 + 518 + 519 + 520 + 521 + 522 + 523 + 524 + 525 + 526 + 527 + 528 + 529 + 530 + 531 + 532 + 533 + 534 + 535 + 536 + 537 + 538 + 539 + 540 + 541 + 542 + 543 + 544 + 545 + 546 + 547 + 548 + 549 + 550 + 551 + 552 + 553 + 554 + 555 + 556 + 557 + 558 + 559 + 560 + 561 + 562 + 563 + 564 + 565 + 566 + 567 + 568 + 569 + 570 + 571 + 572 + 573 + 574 + 575 + 576 + 577 + 578 + 579 + 580 + 581 + 582 + 583 + 584 + 585 + 586 + 587 + 588 + 589 + 590 + 591 + 592 + 593 + 594 + 595 + 596 + 597 + 598 + 599 + 600 + 601 + 602 + 603 + 604 + 605 + 606 + 607 + 608 + 609 + 610 + 611 + 612 + 613 + 614 + 615 + 616 + 617 + 618 + 619 + 620 + 621 + 622 + 623 + 624 + 625 + 626 + 627 + 628 + 629 + 630 + 631 + 632 + 633 + 634 + 635 + 636 + 637 + 638 + 639 + 640 + 641 + 642 + 643 + 644 + 645 + 646 + 647 + 648 + 649 + 650 + 651 + 652 + 653 + 654 + 655 + 656 + 657 + 658 + 659 + 660 + 661 + 662 + 663 + 664 + 665 + 666 + 667 + 668 + 669 + 670 + 671 + 672 + 673 + 674 + 675 + 676 + 677 + 678 + 679 + 680 + 681 + 682 + 683 + 684 + 685 + 686 + 687 + 688 + 689 + 690 + 691 + 692 + 693 + 694 + 695 + 696 + 697 + 698 + 699 + 700 + 701 + 702 + 703 + 704 + 705 + 706 + 707 + 708 + 709 + 710 + 711 + 712 + 713 + 714 + 715 + 716 + 717 + 718 + 719 + 720 + 721 + 722 + 723 + 724 + 725 + 726 + 727 + 728 + 729 + 730 + 731 + 732 + 733 + 734 + 735 + 736 + 737 + 738 + 739 + 740 + 741 + 742 + 743 + 744 + 745 + 746 + 747 + 748 + 749 + 750 + 751 + 752 + 753 + 754 + 755 + 756 + 757 + 758 + 759 + 760 + 761 + 762 + 763 + 764 + 765 + 766 + 767 + 768 + 769 + 770 + 771 + 772 + 773 + 774 + 775 + 776 + 777 + 778 + 779 + 780 + 781 + 782 + 783 + 784 + 785 + 786 + 787 + 788 + 789 + 790 + 791 + 792 + 793 + 794 + 795 + 796 + 797 + 798 + 799 + 800 + 801 + 802 + 803 + 804 + 805 + 806 + 807 + 808 + 809 + 810 + 811 + 812 + 813 + 814 + 815 + 816 + 817 + 818 + 819 + 820 + 821 + 822 + 823 + 824 + 825 + 826 + 827 + 828 + 829 + 830 + 831 + 832 + 833 + 834 + 835 + 836 + 837 + 838 + 839 + 840 + 841 + 842 + 843 + 844 + 845 + 846 + 847 + 848 + 849 + 850 + 851 + 852 + 853 + 854 + 855 + 856 + 857 + 858 + 859 + 860 + 861 + 862 + 863 + 864 + 865 + 866 + 867 + 868 + 869 + 870 + 871 + 872 + 873 + 874 + 875 + 876 + 877 + 878 + 879 + 880 + 881 + 882 + 883 + 884 + 885 + 886 + 887 + 888 + 889 + 890 + 891 + 892 + 893 + 894 + 895 + 896 + 897 + 898 + 899 + 900 + 901 + 902 + 903 + 904 + 905 + 906 + 907 + 908 + 909 + 910 + 911 + 912 + 913 + 914 + 915 + 916 + 917 + 918 + 919 + 920 + 921 + 922 + 923 + 924 + 925 + 926 + 927 + 928 + 929 + 930 + 931 + 932 + 933 + 934 + 935 + 936 + 937 + 938 + 939 + 940 + 941 + 942 + 943 + 944 + 945 + 946 + 947 + 948 + 949 + 950 + 951 + 952 + 953 + 954 + 955 + 956 + 957 + 958 + 959 + 960 + 961 + 962 + 963 + 964 + 965 + 966 + 967 + 968 + 969 + 970 + 971 + 972 + 973 + 974 + 975 + 976 + 977 + 978 + 979 + 980 + 981 + 982 + 983 + 984 + 985 + 986 + 987 + 988 + 989 + 990 + 991 + 992 + 993 + 994 + 995 + 996 + 997 + 998 + 999 + 1000 + 1001 + 1002 + 1003 + 1004 + 1005 + 1006 + 1007 + 1008 + 1009 + 1010 + 1011 + 1012 + 1013 + 1014 + 1015 + 1016 + 1017 + 1018 + 1019 + 1020 + 1021 + 1022 + 1023 + 1024 + 1025 + 1026 + 1027 + 1028 + 1029 + 1030 + 1031 + 1032 + 1033 + 1034 + 1035 + 1036 + 1037 + 1038 + 1039 + 1040 + 1041 + 1042 + 1043 + 1044 + 1045 + 1046 + 1047 + 1048 + 1049 + 1050 + 1051 + 1052 + 1053 + 1054 + 1055 + 1056 + 1057 + 1058 + 1059 + 1060 + 1061 + 1062 + 1063 + 1064 + 1065 + 1066 + 1067 + 1068 + 1069 + 1070 + 1071 + 1072 + 1073 + 1074 + 1075 + 1076 + 1077 + 1078

1715 1716

لاندہ گوں (گولن، گولہ) ۱۸، ۲۲، ۲۵، ۲۸، ۳۱، ۳۴، ۳۷، ۴۰، ۴۳، ۴۶، ۴۹، ۵۲، ۵۵، ۵۸، ۶۱، ۶۴، ۶۷، ۷۰، ۷۳، ۷۶، ۷۹، ۸۲، ۸۵، ۸۸، ۹۱، ۹۴، ۹۷، ۱۰۰، ۱۰۳، ۱۰۶، ۱۰۹، ۱۱۲، ۱۱۵، ۱۱۸، ۱۲۱، ۱۲۴، ۱۲۷، ۱۳۰، ۱۳۳، ۱۳۶، ۱۳۹، ۱۴۲، ۱۴۵، ۱۴۸، ۱۵۱، ۱۵۴، ۱۵۷، ۱۶۰، ۱۶۳، ۱۶۶، ۱۶۹، ۱۷۲، ۱۷۵، ۱۷۸، ۱۸۱، ۱۸۴، ۱۸۷، ۱۹۰، ۱۹۳، ۱۹۶، ۱۹۹، ۲۰۲، ۲۰۵، ۲۰۸، ۲۱۱، ۲۱۴، ۲۱۷، ۲۲۰، ۲۲۳، ۲۲۶، ۲۲۹، ۲۳۲، ۲۳۵، ۲۳۸، ۲۴۱، ۲۴۴، ۲۴۷، ۲۵۰، ۲۵۳، ۲۵۶، ۲۵۹، ۲۶۲، ۲۶۵، ۲۶۸، ۲۷۱، ۲۷۴، ۲۷۷، ۲۸۰، ۲۸۳، ۲۸۶، ۲۸۹، ۲۹۲، ۲۹۵، ۲۹۸، ۳۰۱، ۳۰۴، ۳۰۷، ۳۱۰، ۳۱۳، ۳۱۶، ۳۱۹، ۳۲۲، ۳۲۵، ۳۲۸، ۳۳۱، ۳۳۴، ۳۳۷، ۳۴۰، ۳۴۳، ۳۴۶، ۳۴۹، ۳۵۲، ۳۵۵، ۳۵۸، ۳۶۱، ۳۶۴، ۳۶۷، ۳۷۰، ۳۷۳، ۳۷۶، ۳۷۹، ۳۸۲، ۳۸۵، ۳۸۸، ۳۹۱، ۳۹۴، ۳۹۷، ۴۰۰، ۴۰۳، ۴۰۶، ۴۰۹، ۴۱۲، ۴۱۵، ۴۱۸، ۴۲۱، ۴۲۴، ۴۲۷، ۴۳۰، ۴۳۳، ۴۳۶، ۴۳۹، ۴۴۲، ۴۴۵، ۴۴۸، ۴۵۱، ۴۵۴، ۴۵۷، ۴۶۰، ۴۶۳، ۴۶۶، ۴۶۹، ۴۷۲، ۴۷۵، ۴۷۸، ۴۸۱، ۴۸۴، ۴۸۷، ۴۹۰، ۴۹۳، ۴۹۶، ۴۹۹، ۵۰۲، ۵۰۵، ۵۰۸، ۵۱۱، ۵۱۴، ۵۱۷، ۵۲۰، ۵۲۳، ۵۲۶، ۵۲۹، ۵۳۲، ۵۳۵، ۵۳۸، ۵۴۱، ۵۴۴، ۵۴۷، ۵۵۰، ۵۵۳، ۵۵۶، ۵۵۹، ۵۶۲، ۵۶۵، ۵۶۸، ۵۷۱، ۵۷۴، ۵۷۷، ۵۸۰، ۵۸۳، ۵۸۶، ۵۸۹، ۵۹۲، ۵۹۵، ۵۹۸، ۶۰۱، ۶۰۴، ۶۰۷، ۶۱۰، ۶۱۳، ۶۱۶، ۶۱۹، ۶۲۲، ۶۲۵، ۶۲۸، ۶۳۱، ۶۳۴، ۶۳۷، ۶۴۰، ۶۴۳، ۶۴۶، ۶۴۹، ۶۵۲، ۶۵۵، ۶۵۸، ۶۶۱، ۶۶۴، ۶۶۷، ۶۷۰، ۶۷۳، ۶۷۶، ۶۷۹، ۶۸۲، ۶۸۵، ۶۸۸، ۶۹۱، ۶۹۴، ۶۹۷، ۷۰۰، ۷۰۳، ۷۰۶، ۷۰۹، ۷۱۲، ۷۱۵، ۷۱۸، ۷۲۱، ۷۲۴، ۷۲۷، ۷۳۰، ۷۳۳، ۷۳۶، ۷۳۹، ۷۴۲، ۷۴۵، ۷۴۸، ۷۵۱، ۷۵۴، ۷۵۷، ۷۶۰، ۷۶۳، ۷۶۶، ۷۶۹، ۷۷۲، ۷۷۵، ۷۷۸، ۷۸۱، ۷۸۴، ۷۸۷، ۷۹۰، ۷۹۳، ۷۹۶، ۷۹۹، ۸۰۲، ۸۰۵، ۸۰۸، ۸۱۱، ۸۱۴، ۸۱۷، ۸۲۰، ۸۲۳، ۸۲۶، ۸۲۹، ۸۳۲، ۸۳۵، ۸۳۸، ۸۴۱، ۸۴۴، ۸۴۷، ۸۵۰، ۸۵۳، ۸۵۶، ۸۵۹، ۸۶۲، ۸۶۵، ۸۶۸، ۸۷۱، ۸۷۴، ۸۷۷، ۸۸۰، ۸۸۳، ۸۸۶، ۸۸۹، ۸۹۲، ۸۹۵، ۸۹۸، ۹۰۱، ۹۰۴، ۹۰۷، ۹۱۰، ۹۱۳، ۹۱۶، ۹۱۹، ۹۲۲، ۹۲۵، ۹۲۸، ۹۳۱، ۹۳۴، ۹۳۷، ۹۴۰، ۹۴۳، ۹۴۶، ۹۴۹، ۹۵۲، ۹۵۵، ۹۵۸، ۹۶۱، ۹۶۴، ۹۶۷، ۹۷۰، ۹۷۳، ۹۷۶، ۹۷۹، ۹۸۲، ۹۸۵، ۹۸۸، ۹۹۱، ۹۹۴، ۹۹۷، ۱۰۰۰، ۱۰۰۳، ۱۰۰۶، ۱۰۰۹، ۱۰۱۲، ۱۰۱۵، ۱۰۱۸، ۱۰۲۱، ۱۰۲۴، ۱۰۲۷، ۱۰۳۰، ۱۰۳۳، ۱۰۳۶، ۱۰۳۹، ۱۰۴۲، ۱۰۴۵، ۱۰۴۸، ۱۰۵۱، ۱۰۵۴، ۱۰۵۷، ۱۰۶۰، ۱۰۶۳، ۱۰۶۶، ۱۰۶۹، ۱۰۷۲، ۱۰۷۵، ۱۰۷۸، ۱۰۸۱، ۱۰۸۴، ۱۰۸۷، ۱۰۹۰، ۱۰۹۳، ۱۰۹۶، ۱۰۹۹، ۱۱۰۲، ۱۱۰۵، ۱۱۰۸، ۱۱۱۱، ۱۱۱۴، ۱۱۱۷، ۱۱۲۰، ۱۱۲۳، ۱۱۲۶، ۱۱۲۹، ۱۱۳۲، ۱۱۳۵، ۱۱۳۸، ۱۱۴۱، ۱۱۴۴، ۱۱۴۷، ۱۱۵۰، ۱۱۵۳، ۱۱۵۶، ۱۱۵۹، ۱۱۶۲، ۱۱۶۵، ۱۱۶۸، ۱۱۷۱، ۱۱۷۴، ۱۱۷۷، ۱۱۸۰، ۱۱۸۳، ۱۱۸۶، ۱۱۸۹، ۱۱۹۲، ۱۱۹۵، ۱۱۹۸، ۱۲۰۱، ۱۲۰۴، ۱۲۰۷، ۱۲۱۰، ۱۲۱۳، ۱۲۱۶، ۱۲۱۹، ۱۲۲۲، ۱۲۲۵، ۱۲۲۸، ۱۲۳۱، ۱۲۳۴، ۱۲۳۷، ۱۲۴۰، ۱۲۴۳، ۱۲۴۶، ۱۲۴۹، ۱۲۵۲، ۱۲۵۵، ۱۲۵۸، ۱۲۶۱، ۱۲۶۴، ۱۲۶۷، ۱۲۷۰، ۱۲۷۳، ۱۲۷۶، ۱۲۷۹، ۱۲۸۲، ۱۲۸۵، ۱۲۸۸، ۱۲۹۱، ۱۲۹۴، ۱۲۹۷، ۱۳۰۰، ۱۳۰۳، ۱۳۰۶، ۱۳۰۹، ۱۳۱۲، ۱۳۱۵، ۱۳۱۸، ۱۳۲۱، ۱۳۲۴، ۱۳۲۷، ۱۳۳۰، ۱۳۳۳، ۱۳۳۶، ۱۳۳۹، ۱۳۴۲، ۱۳۴۵، ۱۳۴۸، ۱۳۵۱، ۱۳۵۴، ۱۳۵۷، ۱۳۶۰، ۱۳۶۳، ۱۳۶۶، ۱۳۶۹، ۱۳۷۲، ۱۳۷۵، ۱۳۷۸، ۱۳۸۱، ۱۳۸۴، ۱۳۸۷، ۱۳۹۰، ۱۳۹۳، ۱۳۹۶، ۱۳۹۹، ۱۴۰۲، ۱۴۰۵، ۱۴۰۸، ۱۴۱۱، ۱۴۱۴، ۱۴۱۷، ۱۴۲۰، ۱۴۲۳، ۱۴۲۶، ۱۴۲۹، ۱۴۳۲، ۱۴۳۵، ۱۴۳۸، ۱۴۴۱، ۱۴۴۴، ۱۴۴۷، ۱۴۵۰، ۱۴۵

لانی (لائیک) - ۱۰۳۹ + ۱۰۶۸ + ۱۰۷۳

گورو گرتھ اور اردو

لبد (لبدہ) ص ۶۲۱

لجائی (لجہ و لہجہ) ص ۵۸۱ + ۱۰۱۳ + ۱۳۷۹

لشکر (سکر) ص ۲۲۵ + ۲۷۱ + ۳۱۵ + ۳۵۱ + ۳۹۲ + ۴۹۶ + ۵۲۲

۱۱۹۰ + ۱۱۹۱ + ۱۲۳۳ + ۱۲۸۷ + ۱۳۲۷

لشکریا (سکر) ص ۹۳۶

لطیف (تہیہ) ص ۱۳۷۸

لعل (لال و لالہ) ص ۱۰۱ + ۱۰۸ + ۱۵۹ + ۱۱۲ + ۱۳۵ + ۱۳۷ + ۱۶۰

۱۴۱ + ۱۴۷ + ۱۴۹۵ + ۱۵۳۳ + ۱۵۷۹ + ۱۶۲۳ + ۱۶۵۵ + ۱۶۸۳

۱۶۳۰ + ۱۶۶۳ + ۱۶۹۶ + ۱۷۰۳ + ۱۷۰۷ + ۱۷۳۸ + ۱۷۶۶

۱۷۶۱ + ۱۸۰۱ + ۱۸۳۳ + ۱۸۶۳ + ۱۸۸۰ + ۱۸۸۳ + ۱۸۸۵ + ۱۸۸۷

۱۹۱۶ + ۱۹۲۷ + ۱۹۳۱ + ۱۹۵۲ + ۱۹۶۳ + ۱۹۷۷ + ۱۹۸۶ + ۱۹۸۶

۲۰۰۰ + ۲۰۰۲ + ۲۰۰۳ + ۲۰۰۴ + ۲۰۰۵ + ۲۰۰۶ + ۲۰۰۷

۲۰۰۸ + ۲۰۰۹ + ۲۰۱۰ + ۲۰۱۱ + ۲۰۱۲ + ۲۰۱۳ + ۲۰۱۴

۲۰۱۵ + ۲۰۱۶ + ۲۰۱۷ + ۲۰۱۸ + ۲۰۱۹ + ۲۰۲۰ + ۲۰۲۱

۲۰۲۲ + ۲۰۲۳ + ۲۰۲۴ + ۲۰۲۵ + ۲۰۲۶ + ۲۰۲۷ + ۲۰۲۸

لن (لنا) ص ۸۶۷

لعل (لہجہ) ص ۱۰۸۳

لک (لک) ص ۱۰۱ + ۱۰۸ + ۱۵۹ + ۱۱۲ + ۱۳۵ + ۱۳۷ + ۱۶۰

۱۴۱ + ۱۴۷ + ۱۴۹۵ + ۱۵۳۳ + ۱۵۷۹ + ۱۶۲۳ + ۱۶۵۵ + ۱۶۸۳

۱۳۹۹

لکام (لکام) ص ۳۲۹

لک (لک) ص ۱۰۱ + ۱۰۸ + ۱۵۹ + ۱۱۲ + ۱۳۵ + ۱۳۷ + ۱۶۰

لنبی (لنبی) ص ۱۳۸۲

لنکر (لنکر) ص ۹۶۶ + ۹۶۷

لنب (لنب) ص ۳۸۱

لن دریا (لنہنگ دریا) ص ۷۷۷

(م)

ما (ما)	۵۸۰	۵۱۹	۵۷۷	۷۰۹	۱۱۰۰	۱۱۰۱
ماشہ (ما-ا)	۱۱۷	۱۲۷	۱۰۷۳	۱۱۷۱	۱۲۳۹	
مان (مان، مان، مان)						
	۲۱۸	۲۶۵	۲۶۸	۳۱۸	۳۳۵	۳۸۱
	۴۹۸	۳۹۲	۳۹۲	۳۸۱	۳۳۵	۳۸۱
	۸۸۸	۷۹۲	۷۹۲	۷۹۲	۷۹۲	۷۹۲
	۸۸۹	۹۱۶	۹۲۵	۹۲۶	۱۰۲۰	۱۱۳۷
	۱۱۶۶	۱۱۸۹	۱۲۵۷	۱۲۹۶	۱۳۱۵	۱۳۲۶
مالک (مالک)	۸۹۷	۷۲۴				
مالی (مالی)	۳۸۵					
مالکا (مالکا)	۱۰۸۳					
مالد (مالد)	۱۰۱					
مان (مان، مان، مان)						
	۹۵۵	۹۷۳	۱۱۳۶	۱۱۶۸	۱۱۷۳	۱۳۳۹
مان (مان، مان، مان)						
	۱۲۷۷	۹۶۵	۱۰۲۱	۱۰۱۰	۱۰۱۰	۱۲۷۷
ماہیت (ماہیت)	۳۴۴					
مبارک (مبارک)	۱۱۶۸					
مثل (مثل)	۱۳۸۳					
مجلس (مجلس، مجلس)	۱۱۶۱	۵۵۳				
مجموعہ (مجموعہ)	۱۱۵۱					
محب (محب، محبت)	۱۰۸۸	۳۲۲	۵۲۰	۷۲۳	۹۶۶	۱۰۸۸
	۱۱۰۳	۱۰۹۰				
محد (محد، محد، محد)						
	۱۲۱۳	۱۱۵۳	۹۳۰	۸۰۲	۶۰۸	

گورو گرنتھ اور اردو

محتاجی (مہتاجی ، مہتاجے) ۳۳۹ ، ۵۵۵ ، ۸۵۳ ، ۱۱۳۵ ، ۱۲۸۶

محدود (مہدود) ۱۲۸۶

محرم (مہرم) ۳۳۵

محر (مہجر) ۱۹۹

محکم (مہکم) ۳۳۰ ، ۳۳۰

محل (مہن مہلا ، مہن ، مہن ، مہن) ۲۰ ، ۳۰ ، ۴۵ ، ۴۷

۴۸ ، ۵۷ ، ۵۸ ، ۶۳ ، ۶۶ ، ۶۷ ، ۷۰ ، ۸۵ ، ۱۰۱ ، ۱۰۹

۱۱۲ ، ۱۱۳ ، ۱۱۷ ، ۱۲۶ ، ۱۲۹ ، ۱۴۲ ، ۱۴۵ ، ۱۴۶

۱۴۷ ، ۱۴۸ ، ۱۵۳ ، ۱۶۰ ، ۱۶۱ ، ۱۸۱ ، ۲۰۶ ، ۲۱۶ ، ۲۲۵

۲۲۷ ، ۲۳۱ ، ۲۳۲ ، ۲۳۳ ، ۲۳۴ ، ۲۳۸ ، ۲۵۵ ، ۲۵۷

۲۷۳ ، ۳۱۵ ، ۳۳۹ ، ۳۴۹ ، ۳۵۸ ، ۳۶۲ ، ۳۶۹ ، ۳۷۹

۳۷۹ ، ۳۹۲ ، ۴۱۵ ، ۴۱۷ ، ۴۲۰ ، ۴۲۳ ، ۴۲۶ ، ۴۲۸ ، ۴۲۹

۴۳۰ ، ۴۳۱ ، ۴۳۲ ، ۴۳۳ ، ۴۳۴ ، ۴۳۵ ، ۴۳۶ ، ۴۳۷

۴۳۸ ، ۴۳۹ ، ۴۴۰ ، ۴۴۱ ، ۴۴۲ ، ۴۴۳ ، ۴۴۴ ، ۴۴۵

۴۴۶ ، ۴۴۷ ، ۴۴۸ ، ۴۴۹ ، ۴۵۰ ، ۴۵۱ ، ۴۵۲ ، ۴۵۳

۴۵۴ ، ۴۵۵ ، ۴۵۶ ، ۴۵۷ ، ۴۵۸ ، ۴۵۹ ، ۴۶۰ ، ۴۶۱

۴۶۲ ، ۴۶۳ ، ۴۶۴ ، ۴۶۵ ، ۴۶۶ ، ۴۶۷ ، ۴۶۸ ، ۴۶۹

۴۷۰ ، ۴۷۱ ، ۴۷۲ ، ۴۷۳ ، ۴۷۴ ، ۴۷۵ ، ۴۷۶ ، ۴۷۷

۴۷۸ ، ۴۷۹ ، ۴۸۰ ، ۴۸۱ ، ۴۸۲ ، ۴۸۳ ، ۴۸۴ ، ۴۸۵

۴۸۶ ، ۴۸۷ ، ۴۸۸ ، ۴۸۹ ، ۴۹۰ ، ۴۹۱ ، ۴۹۲ ، ۴۹۳

۴۹۴ ، ۴۹۵ ، ۴۹۶ ، ۴۹۷ ، ۴۹۸ ، ۴۹۹ ، ۵۰۰ ، ۵۰۱

۵۰۲ ، ۵۰۳ ، ۵۰۴ ، ۵۰۵ ، ۵۰۶ ، ۵۰۷ ، ۵۰۸ ، ۵۰۹

۵۱۰ ، ۵۱۱ ، ۵۱۲ ، ۵۱۳ ، ۵۱۴ ، ۵۱۵ ، ۵۱۶ ، ۵۱۷

۵۱۸ ، ۵۱۹ ، ۵۲۰ ، ۵۲۱ ، ۵۲۲ ، ۵۲۳ ، ۵۲۴ ، ۵۲۵

۵۲۶ ، ۵۲۷ ، ۵۲۸ ، ۵۲۹ ، ۵۳۰ ، ۵۳۱ ، ۵۳۲ ، ۵۳۳

۵۳۴ ، ۵۳۵ ، ۵۳۶ ، ۵۳۷ ، ۵۳۸ ، ۵۳۹ ، ۵۴۰ ، ۵۴۱

۵۴۲ ، ۵۴۳ ، ۵۴۴ ، ۵۴۵ ، ۵۴۶ ، ۵۴۷ ، ۵۴۸ ، ۵۴۹

۵۵۰ ، ۵۵۱ ، ۵۵۲ ، ۵۵۳ ، ۵۵۴ ، ۵۵۵ ، ۵۵۶ ، ۵۵۷

۵۵۸ ، ۵۵۹ ، ۵۶۰ ، ۵۶۱ ، ۵۶۲ ، ۵۶۳ ، ۵۶۴ ، ۵۶۵

۵۶۶ ، ۵۶۷ ، ۵۶۸ ، ۵۶۹ ، ۵۷۰ ، ۵۷۱ ، ۵۷۲ ، ۵۷۳

۵۷۴ ، ۵۷۵ ، ۵۷۶ ، ۵۷۷ ، ۵۷۸ ، ۵۷۹ ، ۵۸۰ ، ۵۸۱

محلت (مہلت) ۱۱۹۰

محلات (مہلت) ۷۷۲

محلہ (مہلا مہلے) ۸ ، ۹ ، ۱۰ ، ۱۱ ، ۱۲ ، ۱۳ ، ۱۴ ، ۱۵

گورو گرنتھ اور اردو

۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴
 ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴
 ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴
 ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴
 ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴
 ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴
 ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴
 ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴
 ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴
 ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴
 ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴
 ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴
 ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴
 ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴
 ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴
 ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴
 ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴
 ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴
 ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰ ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴
 ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴
 ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴
 ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴
 ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴

۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰
 ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶
 ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲
 ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰ ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸
 ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴
 ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰
 ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶
 ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲
 ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸
 ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴
 ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰
 ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴ ۶۳۵ ۶۳۶
 ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰ ۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶۴۴ ۶۴۵ ۶۴۶ ۶۴۷ ۶۴۸ ۶۴۹ ۶۵۰ ۶۵۱ ۶۵۲
 ۶۵۳ ۶۵۴ ۶۵۵ ۶۵۶ ۶۵۷ ۶۵۸ ۶۵۹ ۶۶۰ ۶۶۱ ۶۶۲ ۶۶۳ ۶۶۴ ۶۶۵ ۶۶۶ ۶۶۷ ۶۶۸
 ۶۶۹ ۶۷۰ ۶۷۱ ۶۷۲ ۶۷۳ ۶۷۴ ۶۷۵ ۶۷۶ ۶۷۷ ۶۷۸ ۶۷۹ ۶۸۰ ۶۸۱ ۶۸۲ ۶۸۳ ۶۸۴
 ۶۸۵ ۶۸۶ ۶۸۷ ۶۸۸ ۶۸۹ ۶۹۰ ۶۹۱ ۶۹۲ ۶۹۳ ۶۹۴ ۶۹۵ ۶۹۶ ۶۹۷ ۶۹۸ ۶۹۹ ۷۰۰
 ۷۰۱ ۷۰۲ ۷۰۳ ۷۰۴ ۷۰۵ ۷۰۶ ۷۰۷ ۷۰۸ ۷۰۹ ۷۱۰ ۷۱۱ ۷۱۲ ۷۱۳ ۷۱۴ ۷۱۵ ۷۱۶ ۷۱۷
 ۷۱۸ ۷۱۹ ۷۲۰ ۷۲۱ ۷۲۲ ۷۲۳ ۷۲۴ ۷۲۵ ۷۲۶ ۷۲۷ ۷۲۸ ۷۲۹ ۷۳۰ ۷۳۱ ۷۳۲ ۷۳۳
 ۷۳۴ ۷۳۵ ۷۳۶ ۷۳۷ ۷۳۸ ۷۳۹ ۷۴۰ ۷۴۱ ۷۴۲ ۷۴۳ ۷۴۴ ۷۴۵ ۷۴۶ ۷۴۷ ۷۴۸ ۷۴۹
 ۷۵۰ ۷۵۱ ۷۵۲ ۷۵۳ ۷۵۴ ۷۵۵ ۷۵۶ ۷۵۷ ۷۵۸ ۷۵۹ ۷۶۰ ۷۶۱ ۷۶۲ ۷۶۳ ۷۶۴ ۷۶۵
 ۷۶۶ ۷۶۷ ۷۶۸ ۷۶۹ ۷۷۰ ۷۷۱ ۷۷۲ ۷۷۳ ۷۷۴ ۷۷۵ ۷۷۶ ۷۷۷ ۷۷۸ ۷۷۹ ۷۸۰ ۷۸۱
 ۷۸۲ ۷۸۳ ۷۸۴ ۷۸۵ ۷۸۶ ۷۸۷ ۷۸۸ ۷۸۹ ۷۹۰ ۷۹۱ ۷۹۲ ۷۹۳ ۷۹۴ ۷۹۵ ۷۹۶ ۷۹۷
 ۷۹۸ ۷۹۹ ۸۰۰ ۸۰۱ ۸۰۲ ۸۰۳ ۸۰۴ ۸۰۵ ۸۰۶ ۸۰۷ ۸۰۸ ۸۰۹ ۸۱۰ ۸۱۱ ۸۱۲ ۸۱۳ ۸۱۴
 ۸۱۵ ۸۱۶ ۸۱۷ ۸۱۸ ۸۱۹ ۸۲۰ ۸۲۱ ۸۲۲ ۸۲۳ ۸۲۴ ۸۲۵ ۸۲۶ ۸۲۷ ۸۲۸ ۸۲۹ ۸۳۰
 ۸۳۱ ۸۳۲ ۸۳۳ ۸۳۴ ۸۳۵ ۸۳۶ ۸۳۷ ۸۳۸ ۸۳۹ ۸۴۰ ۸۴۱ ۸۴۲ ۸۴۳ ۸۴۴ ۸۴۵ ۸۴۶
 ۸۴۷ ۸۴۸ ۸۴۹ ۸۵۰ ۸۵۱ ۸۵۲ ۸۵۳ ۸۵۴ ۸۵۵ ۸۵۶ ۸۵۷ ۸۵۸ ۸۵۹ ۸۶۰ ۸۶۱ ۸۶۲
 ۸۶۳ ۸۶۴ ۸۶۵ ۸۶۶ ۸۶۷ ۸۶۸ ۸۶۹ ۸۷۰ ۸۷۱ ۸۷۲ ۸۷۳ ۸۷۴ ۸۷۵ ۸۷۶ ۸۷۷ ۸۷۸
 ۸۷۹ ۸۸۰ ۸۸۱ ۸۸۲ ۸۸۳ ۸۸۴ ۸۸۵ ۸۸۶ ۸۸۷ ۸۸۸ ۸۸۹ ۸۹۰ ۸۹۱ ۸۹۲ ۸۹۳ ۸۹۴
 ۸۹۵ ۸۹۶ ۸۹۷ ۸۹۸ ۸۹۹ ۹۰۰ ۹۰۱ ۹۰۲ ۹۰۳ ۹۰۴ ۹۰۵ ۹۰۶ ۹۰۷ ۹۰۸ ۹۰۹ ۹۱۰
 ۹۱۱ ۹۱۲ ۹۱۳ ۹۱۴ ۹۱۵ ۹۱۶ ۹۱۷ ۹۱۸ ۹۱۹ ۹۲۰ ۹۲۱ ۹۲۲ ۹۲۳ ۹۲۴ ۹۲۵ ۹۲۶
 ۹۲۷ ۹۲۸ ۹۲۹ ۹۳۰ ۹۳۱ ۹۳۲ ۹۳۳ ۹۳۴ ۹۳۵ ۹۳۶ ۹۳۷ ۹۳۸ ۹۳۹ ۹۴۰ ۹۴۱ ۹۴۲
 ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶ ۹۴۷ ۹۴۸ ۹۴۹ ۹۵۰ ۹۵۱ ۹۵۲ ۹۵۳ ۹۵۴ ۹۵۵ ۹۵۶ ۹۵۷ ۹۵۸
 ۹۵۹ ۹۶۰ ۹۶۱ ۹۶۲ ۹۶۳ ۹۶۴ ۹۶۵ ۹۶۶ ۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹ ۹۷۰ ۹۷۱ ۹۷۲ ۹۷۳ ۹۷۴
 ۹۷۵ ۹۷۶ ۹۷۷ ۹۷۸ ۹۷۹ ۹۸۰ ۹۸۱ ۹۸۲ ۹۸۳ ۹۸۴ ۹۸۵ ۹۸۶ ۹۸۷ ۹۸۸ ۹۸۹ ۹۹۰
 ۹۹۱ ۹۹۲ ۹۹۳ ۹۹۴ ۹۹۵ ۹۹۶ ۹۹۷ ۹۹۸ ۹۹۹ ۱۰۰۰

گورو گرتھ اور اردو

[illegible]

۷۸۰ ۷۸۱ ۷۸۲ ۷۸۳ ۷۸۴ ۷۸۵ ۷۸۶ ۷۸۷ ۷۸۸ ۷۸۹
 ۷۹۰ ۷۹۱ ۷۹۲ ۷۹۳ ۷۹۴ ۷۹۵ ۷۹۶ ۷۹۷ ۷۹۸ ۷۹۹
 ۸۰۰ ۸۰۱ ۸۰۲ ۸۰۳ ۸۰۴ ۸۰۵ ۸۰۶ ۸۰۷ ۸۰۸ ۸۰۹
 ۸۱۰ ۸۱۱ ۸۱۲ ۸۱۳ ۸۱۴ ۸۱۵ ۸۱۶ ۸۱۷ ۸۱۸ ۸۱۹
 ۸۲۰ ۸۲۱ ۸۲۲ ۸۲۳ ۸۲۴ ۸۲۵ ۸۲۶ ۸۲۷ ۸۲۸ ۸۲۹
 ۸۳۰ ۸۳۱ ۸۳۲ ۸۳۳ ۸۳۴ ۸۳۵ ۸۳۶ ۸۳۷ ۸۳۸ ۸۳۹
 ۸۴۰ ۸۴۱ ۸۴۲ ۸۴۳ ۸۴۴ ۸۴۵ ۸۴۶ ۸۴۷ ۸۴۸ ۸۴۹
 ۸۵۰ ۸۵۱ ۸۵۲ ۸۵۳ ۸۵۴ ۸۵۵ ۸۵۶ ۸۵۷ ۸۵۸ ۸۵۹
 ۸۶۰ ۸۶۱ ۸۶۲ ۸۶۳ ۸۶۴ ۸۶۵ ۸۶۶ ۸۶۷ ۸۶۸ ۸۶۹
 ۸۷۰ ۸۷۱ ۸۷۲ ۸۷۳ ۸۷۴ ۸۷۵ ۸۷۶ ۸۷۷ ۸۷۸ ۸۷۹
 ۸۸۰ ۸۸۱ ۸۸۲ ۸۸۳ ۸۸۴ ۸۸۵ ۸۸۶ ۸۸۷ ۸۸۸ ۸۸۹
 ۸۹۰ ۸۹۱ ۸۹۲ ۸۹۳ ۸۹۴ ۸۹۵ ۸۹۶ ۸۹۷ ۸۹۸ ۸۹۹
 ۹۰۰ ۹۰۱ ۹۰۲ ۹۰۳ ۹۰۴ ۹۰۵ ۹۰۶ ۹۰۷ ۹۰۸ ۹۰۹
 ۹۱۰ ۹۱۱ ۹۱۲ ۹۱۳ ۹۱۴ ۹۱۵ ۹۱۶ ۹۱۷ ۹۱۸ ۹۱۹
 ۹۲۰ ۹۲۱ ۹۲۲ ۹۲۳ ۹۲۴ ۹۲۵ ۹۲۶ ۹۲۷ ۹۲۸ ۹۲۹
 ۹۳۰ ۹۳۱ ۹۳۲ ۹۳۳ ۹۳۴ ۹۳۵ ۹۳۶ ۹۳۷ ۹۳۸ ۹۳۹
 ۹۴۰ ۹۴۱ ۹۴۲ ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶ ۹۴۷ ۹۴۸ ۹۴۹
 ۹۵۰ ۹۵۱ ۹۵۲ ۹۵۳ ۹۵۴ ۹۵۵ ۹۵۶ ۹۵۷ ۹۵۸ ۹۵۹
 ۹۶۰ ۹۶۱ ۹۶۲ ۹۶۳ ۹۶۴ ۹۶۵ ۹۶۶ ۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹
 ۹۷۰ ۹۷۱ ۹۷۲ ۹۷۳ ۹۷۴ ۹۷۵ ۹۷۶ ۹۷۷ ۹۷۸ ۹۷۹
 ۹۸۰ ۹۸۱ ۹۸۲ ۹۸۳ ۹۸۴ ۹۸۵ ۹۸۶ ۹۸۷ ۹۸۸ ۹۸۹
 ۹۹۰ ۹۹۱ ۹۹۲ ۹۹۳ ۹۹۴ ۹۹۵ ۹۹۶ ۹۹۷ ۹۹۸ ۹۹۹
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۱ ۱۰۰۲ ۱۰۰۳ ۱۰۰۴ ۱۰۰۵ ۱۰۰۶ ۱۰۰۷ ۱۰۰۸ ۱۰۰۹
 ۱۰۱۰ ۱۰۱۱ ۱۰۱۲ ۱۰۱۳ ۱۰۱۴ ۱۰۱۵ ۱۰۱۶ ۱۰۱۷ ۱۰۱۸ ۱۰۱۹

کور و گوتھ اور اردو

۱۰۲۰	۱۰۲۱	۱۰۲۲	۱۰۲۳	۱۰۲۴	۱۰۲۵	۱۰۲۶
۱۰۲۷	۱۰۲۸	۱۰۲۹	۱۰۳۰	۱۰۳۱	۱۰۳۲	۱۰۳۳
۱۰۳۴	۱۰۳۵	۱۰۳۶	۱۰۳۷	۱۰۳۸	۱۰۳۹	۱۰۴۰
۱۰۴۱	۱۰۴۲	۱۰۴۳	۱۰۴۴	۱۰۴۵	۱۰۴۶	۱۰۴۷
۱۰۴۸	۱۰۴۹	۱۰۵۰	۱۰۵۱	۱۰۵۲	۱۰۵۳	۱۰۵۴
۱۰۵۵	۱۰۵۶	۱۰۵۷	۱۰۵۸	۱۰۵۹	۱۰۶۰	۱۰۶۱
۱۰۶۲	۱۰۶۳	۱۰۶۴	۱۰۶۵	۱۰۶۶	۱۰۶۷	۱۰۶۸
۱۰۶۹	۱۰۷۰	۱۰۷۱	۱۰۷۲	۱۰۷۳	۱۰۷۴	۱۰۷۵
۱۰۷۶	۱۰۷۷	۱۰۷۸	۱۰۷۹	۱۰۸۰	۱۰۸۱	۱۰۸۲
۱۰۸۳	۱۰۸۴	۱۰۸۵	۱۰۸۶	۱۰۸۷	۱۰۸۸	۱۰۸۹
۱۰۹۰	۱۰۹۱	۱۰۹۲	۱۰۹۳	۱۰۹۴	۱۰۹۵	۱۰۹۶
۱۰۹۷	۱۰۹۸	۱۰۹۹	۱۱۰۰	۱۱۰۱	۱۱۰۲	۱۱۰۳
۱۱۰۴	۱۱۰۵	۱۱۰۶	۱۱۰۷	۱۱۰۸	۱۱۰۹	۱۱۱۰
۱۱۱۱	۱۱۱۲	۱۱۱۳	۱۱۱۴	۱۱۱۵	۱۱۱۶	۱۱۱۷
۱۱۱۸	۱۱۱۹	۱۱۲۰	۱۱۲۱	۱۱۲۲	۱۱۲۳	۱۱۲۴
۱۱۲۵	۱۱۲۶	۱۱۲۷	۱۱۲۸	۱۱۲۹	۱۱۳۰	۱۱۳۱
۱۱۳۲	۱۱۳۳	۱۱۳۴	۱۱۳۵	۱۱۳۶	۱۱۳۷	۱۱۳۸
۱۱۳۹	۱۱۴۰	۱۱۴۱	۱۱۴۲	۱۱۴۳	۱۱۴۴	۱۱۴۵
۱۱۴۶	۱۱۴۷	۱۱۴۸	۱۱۴۹	۱۱۵۰	۱۱۵۱	۱۱۵۲
۱۱۵۳	۱۱۵۴	۱۱۵۵	۱۱۵۶	۱۱۵۷	۱۱۵۸	۱۱۵۹
۱۱۶۰	۱۱۶۱	۱۱۶۲	۱۱۶۳	۱۱۶۴	۱۱۶۵	۱۱۶۶
۱۱۶۷	۱۱۶۸	۱۱۶۹	۱۱۷۰	۱۱۷۱	۱۱۷۲	۱۱۷۳
۱۱۷۴	۱۱۷۵	۱۱۷۶	۱۱۷۷	۱۱۷۸	۱۱۷۹	۱۱۸۰
۱۱۸۱	۱۱۸۲	۱۱۸۳	۱۱۸۴	۱۱۸۵	۱۱۸۶	۱۱۸۷
۱۱۸۸	۱۱۸۹	۱۱۹۰	۱۱۹۱	۱۱۹۲	۱۱۹۳	۱۱۹۴
۱۱۹۵	۱۱۹۶	۱۱۹۷	۱۱۹۸	۱۱۹۹	۱۲۰۰	۱۲۰۱

۱۲۰۲ ۱۲۰۳ ۱۲۰۴ ۱۲۰۵ ۱۲۰۶ ۱۲۰۷
 ۱۲۰۸ ۱۲۰۹ ۱۲۱۰ ۱۲۱۱ ۱۲۱۲ ۱۲۱۳
 ۱۲۱۴ ۱۲۱۵ ۱۲۱۶ ۱۲۱۷ ۱۲۱۸ ۱۲۱۹
 ۱۲۲۰ ۱۲۲۱ ۱۲۲۲ ۱۲۲۳ ۱۲۲۴ ۱۲۲۵
 ۱۲۲۶ ۱۲۲۷ ۱۲۲۸ ۱۲۲۹ ۱۲۳۰ ۱۲۳۱
 ۱۲۳۲ ۱۲۳۳ ۱۲۳۴ ۱۲۳۵ ۱۲۳۶ ۱۲۳۷
 ۱۲۳۸ ۱۲۳۹ ۱۲۴۰ ۱۲۴۱ ۱۲۴۲ ۱۲۴۳
 ۱۲۴۴ ۱۲۴۵ ۱۲۴۶ ۱۲۴۷ ۱۲۴۸ ۱۲۴۹
 ۱۲۵۰ ۱۲۵۱ ۱۲۵۲ ۱۲۵۳ ۱۲۵۴ ۱۲۵۵
 ۱۲۵۶ ۱۲۵۷ ۱۲۵۸ ۱۲۵۹ ۱۲۶۰ ۱۲۶۱
 ۱۲۶۲ ۱۲۶۳ ۱۲۶۴ ۱۲۶۵ ۱۲۶۶ ۱۲۶۷
 ۱۲۶۸ ۱۲۶۹ ۱۲۷۰ ۱۲۷۱ ۱۲۷۲ ۱۲۷۳
 ۱۲۷۴ ۱۲۷۵ ۱۲۷۶ ۱۲۷۷ ۱۲۷۸ ۱۲۷۹
 ۱۲۸۰ ۱۲۸۱ ۱۲۸۲ ۱۲۸۳ ۱۲۸۴ ۱۲۸۵
 ۱۲۸۶ ۱۲۸۷ ۱۲۸۸ ۱۲۸۹ ۱۲۹۰ ۱۲۹۱
 ۱۲۹۲ ۱۲۹۳ ۱۲۹۴ ۱۲۹۵ ۱۲۹۶ ۱۲۹۷
 ۱۳۰۰ ۱۳۰۱ ۱۳۰۲ ۱۳۰۳ ۱۳۰۴ ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶ ۱۳۰۷ ۱۳۰۸ ۱۳۰۹ ۱۳۱۰ ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲ ۱۳۱۳ ۱۳۱۴ ۱۳۱۵ ۱۳۱۶ ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸ ۱۳۱۹ ۱۳۲۰ ۱۳۲۱ ۱۳۲۲ ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴ ۱۳۲۵ ۱۳۲۶ ۱۳۲۷ ۱۳۲۸ ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰ ۱۳۳۱ ۱۳۳۲ ۱۳۳۳ ۱۳۳۴ ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶ ۱۳۳۷ ۱۳۳۸ ۱۳۳۹ ۱۳۴۰ ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲ ۱۳۴۳ ۱۳۴۴ ۱۳۴۵ ۱۳۴۶ ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸ ۱۳۴۹ ۱۳۵۰ ۱۳۵۱ ۱۳۵۲ ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴ ۱۳۵۵ ۱۳۵۶ ۱۳۵۷ ۱۳۵۸ ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰ ۱۳۶۱ ۱۳۶۲ ۱۳۶۳ ۱۳۶۴ ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶ ۱۳۶۷ ۱۳۶۸ ۱۳۶۹ ۱۳۷۰ ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲ ۱۳۷۳ ۱۳۷۴ ۱۳۷۵ ۱۳۷۶ ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸ ۱۳۷۹ ۱۳۸۰ ۱۳۸۱ ۱۳۸۲ ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴ ۱۳۸۵ ۱۳۸۶ ۱۳۸۷ ۱۳۸۸ ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰ ۱۳۹۱ ۱۳۹۲ ۱۳۹۳ ۱۳۹۴ ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶ ۱۳۹۷ ۱۳۹۸ ۱۳۹۹ ۱۴۰۰ ۱۴۰۱

گورو کرتھ اور اردو

۱۳۸۷ ۱۳۸۹ ۱۳۹۱ ۱۳۹۲ ۱۳۹۶ ۱۳۰۶

۱۳۱۰ ۱۳۱۳ ۱۳۲۱ ۱۳۲۴ ۱۳۲۶ ۱۳۲۹

مخفف (مکھیا) ۱۳۳۶

مخالفت (مودیہ) ۱۰۸۴

ملت (ملت) ۱۰۹۵

مرتبہ (مرتبہ) ۵۵۶ ۹۶۵

رحمت (مرامت، مہرمت، مہرمت) ۱۰۷۱ ۷۰۹ ۶

مرد (مرد، مردا) ۷۲۳ ۱۰۸۳ ۱۰۸۳ ۱۳۳۹

مردار (مردار، مردار) ۱۵ ۱۰۷۱ ۱۰۷۱ ۱۰۷۱ ۱۰۷۱ ۷۰۹ ۷۰۹ ۷۰۹

۱۲۴۲

مردن (مردن) ۱۰۸۴

مردانگی (مردانگی) ۹۶۷

مردانہ (مردانا) ۵۵۳ ۱۰۸۳

مرغای (مرگئی) ۱۳۲۴

مرغی (مرگی) ۱۲۵۰

مرگ (مرگ) ۱۳۷۸

مرگستان (مرگستان) ۱۳۸۱

مرید (مریدا) ۴۸۸

مزارع (مبیرے) ۷۳

مزدور (مبور مجور) ۹۳۱ ۹۵۴

مزدوری (مبوری، مجوریاں) ۱۱۸ ۶۵۷ ۷۱۲ ۷۸۸ ۱۱۳۳

مسافر (مساہر) ۱۰۸۳

مست (مست، مست) ۱۱۰۰ ۱۳۱۰

مسندہ (مسانا) ۱۲۹۱

مسعد (مسعد، مسیت) ۱۰۸۳ ۱۱۵۸ ۱۱۶۷ ۱۳۳۹ ۱۱۳۵۰

۱۳۸۱

مطبع (شبا) ۱۳۹۸

معامل (میلا) ۵۰۵

معامله (ماله) - ۱۳۸

معاملے (ماملے) ۱۴۸۱ء

معرفت (ماہنامہ) ۱۰۸۳

معلوم (مانوم) = ۷۲۲ + ۱۳۵۱

معمور (مامور) ۳۴۵

مفتول (مکھتول) ۴۸۶

[illegible]

1799 1. APR 1 291 1012

مقدار (مکدار) ۱۵۹ + ۶۶۵ + ۱۰۳۸

مقدم (مقدم) ۲۲۷ - ۱۲۸۸

منصوص مکسوند ، مکسوند ۱ = ۸ - ۱۰ = ۱۲۰

115A 1-AP $\rightarrow$ (5) 45

مکر (مکر) ۶۶۳

ملان (۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵

6 1177 6 1178 6 1179 6 1180 6 1181 6 1182

1420 1450 1480 1510

ملانک (ملانکوں) = ۸۳

ملح (۱۷) = ۵۹

ANP (A1) 1249 - 1250

مليون (ملون) = ۱.۸۳

تنگ (سک، سک) ۱۳۸۰، ۱۳۷۷، ۱۲۳۹، ۱۴۱۵، ۱۰۸۳، ۱۳۷

ملک (ملک، ملک) ۷۰ ۱۴۱ ۲۱۲ ۲۵۰ ۲۲۳ ۳۷۳

1215 1 925 1 910 1 811 1 223

ملک (مسک) ۱۸۷۹ - ۱۸۸۰

گورو گرتھ اور اردو

ملک انوت (ملک موت) ۱۳۸۳

ملک مرید (ملک مرید) ۱۳۷

ملک ۱۳۱۱ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳

ملوک (ملوک) ۱۳۸۳ ۱۳۸۳ ۱۳۸۳ ۱۳۸۳ ۱۳۸۳

م (م) ۷۲۱

من [وزن] (من) ۱۲۹۱

من (من) ۱۲۹۱

من این (من) ۷۲۷

منت (منت) ۴۱

مشا ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳

۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳

منصع (مشا) ۷۶۳

منصف (منصف) ۷۹۳

منفی (منفی) ۴۷۲

منع (منع) ۳۴۹ ۳۴۲

موز (موز) ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳ ۱۳۰۳

منبع (منبع) ۷۲۷

موت (موت) ۱۳۸۳

موج (موج) ۱۳۷۰ ۲۸

موج دین (موج دی) ۳۱۸

موجود (موجود) ۷۲۷ ۳۷۵ ۳۲۲ ۸۳

موسیٰ (موسیٰ) ۱۳۱۲

مودی (مودی) ۸۷۵

مورچہ (مورچا) ۱۱۵ ۵۳۰ ۶۶۶ ۹۷۸

مولا (مولا) ۱۱۰۳ ۱۰۶۳ ۱۰۲۰ ۸۹۷ ۷۷۷ ۷۷۷ ۷۷۷ ۷۷۷ ۷۷۷ ۷۷۷

مولانا (مولانا) ۱۱۶۷ ۱۰۰۳

موم (سوم) ۱۰۸۳

موم دل (سوم دل) ۱۰۸۳

موئے (موئے) ۷۲۱

سہار (سہار) ۳۲۹

سہر (سہر) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

سہر (سہر) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

سہر (سہر) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

۱۰۸۳

سہک (سہکار) ۳۶۵

سہک (سہک) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

سہک (سہک) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

سہک (سہک) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

سہک (سہک) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

سہک (سہک) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

سہک (سہک) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

سہک (سہک) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

سہک (سہک) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

سہک (سہک) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

سہک (سہک) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

۱۰۸۳

سہک (سہک) ۱۰۸۳، ۱۰۸۱، ۱۰۷۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۵، ۱۰۷۳، ۱۰۷۱، ۱۰۶۹

1777 1778 1779

قائدين (نائی) ۵۳

نبات (نوات) ۱۳۷۹

ثُمَّ لَمْ يَكُنْ (نَوْحًا) ۞ ۲۳

نفاص (نے گھاس) ۱۳۳۴

فراس، فرید، فریو) ص ۹۰، ۸۱، ۷۲ - ۶۳، ۵۴ + ۹۰، ۱۵۳.

1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795

6431 6419 6405 6401 6385 6362 6348 6300

6977 ' 934 ' 9.1 ' 883 ' 848 ' 842 ' 840 ' 840

11.97 1.49 1.48 1.45 1.41 995 991

01711 01712 01713 01714 01715 01716 01717 01718 01719 01720 01721 01722 01723 01724 01725 01726 01727 01728 01729 01730 01731 01732 01733 01734 01735 01736 01737 01738 01739 01740 01741 01742 01743 01744 01745 01746 01747 01748 01749 01750 01751 01752 01753 01754 01755 01756 01757 01758 01759 01760 01761 01762 01763 01764 01765 01766 01767 01768 01769 01770 01771 01772 01773 01774 01775 01776 01777 01778 01779 01780 01781 01782 01783 01784 01785 01786 01787 01788 01789 01790 01791 01792 01793 01794 01795 01796 01797 01798 01799 01800 01801 01802 01803 01804 01805 01806 01807 01808 01809 01810 01811 01812 01813 01814 01815 01816 01817 01818 01819 01820 01821 01822 01823 01824 01825 01826 01827 01828 01829 01830 01831 01832 01833 01834 01835 01836 01837 01838 01839 01840 01841 01842 01843 01844 01845 01846 01847 01848 01849 01850 01851 01852 01853 01854 01855 01856 01857 01858 01859 01860 01861 01862 01863 01864 01865 01866 01867 01868 01869 01870 01871 01872 01873 01874 01875 01876 01877 01878 01879 01880 01881 01882 01883 01884 01885 01886 01887 01888 01889 01890 01891 01892 01893 01894 01895 01896 01897 01898 01899 01900 01901 01902 01903 01904 01905 01906 01907 01908 01909 01910 01911 01912 01913 01914 01915 01916 01917 01918 01919 01920 01921 01922 01923 01924 01925 01926 01927 01928 01929 01930 01931 01932 01933 01934 01935 01936 01937 01938 01939 01940 01941 01942 01943 01944 01945 01946 01947 01948 01949 01950 01951 01952 01953 01954 01955 01956 01957 01958 01959 01960 01961 01962 01963 01964 01965 01966 01967 01968 01969 01970 01971 01972 01973 01974 01975 01976 01977 01978 01979 01980 01981 01982 01983 01984 01985 01986 01987 01988 01989 01990 01991 01992 01993 01994 01995 01996 01997 01998 01999 02000 02001 02002 02003 02004 02005 02006 02007 02008 02009 02010 02011 02012 02013 02014 02015 02016 02017 02018 02019 02020 02021 02022 02023 02024 02025 02026 02027 02028 02029 02030 02031 02032 02033 02034 02035 02036 02037 02038 02039 02040 02041 02042 02043 02044 02045 02046 02047 02048 02049 02050 02051 02052 02053 02054 02055 02056 02057 02058 02059 02060 02061 02062 02063 02064 02065 02066 02067 02068 02069 02070 02071 02072 02073 02074 02075 02076 02077 02078 02079 02080 02081 02082 02083 02084 02085 02086 02087 02088 02089 02090 02091 02092 02093 02094 02095 02096 02097 02098 02099 02100 02101 02102 02103 02104 02105 02106 02107 02108 02109 02110 02111 02112 02113 02114 02115 02116 02117 02118 02119 02120 02121 02122 02123 02124 02125 02126 02127 02128 02129 02130 02131 02132 02133 02134 02135 02136 02137 02138 02139 02140 02141 02142 02143 02144 02145 02146 02147 02148 02149 02150 02151 02152 02153 02154 02155 02156 02157 02158 02159 02160 02161 02162 02163 02164 02165 02166 02167 02168 02169 02170 02171 02172 02173 02174 02175 02176 02177 02178 02179 02180 02181 02182 02183 02184 02185 02186 02187 02188 02189 02190 02191 02192 02193 02194 02195 02196 02197 02198 02199 02200 02201 02202 02203 02204 02205 02206 02207 02208 02209 02210 02211 02212 02213 02214 02215 02216 02217 02218 02219 02220 02221 02222 02223 02224 02225 02226 02227 02228 02229 02230 02231 02232 02233 02234 02235 02236 02237 02238 02239 02240 02241 02242 02243 02244 02245 02246 02247 02248 02249 02250 02251 02252 02253 02254 02255 02256 02257 02258 02259 02260 02261 02262 02263 02264 02265 02266 02267 02268 02269 02270 02271 02272 02273 02274 02275 02276 02277 02278 02279 02280 02281 02282 02283 02284 02285 02286 02287 02288 02289 02290 02291 02292 02293 02294 02295 02296 02297 02298 02299 02300 02301 02302 02303 02304 02305 02306 02307 02308 02309 02310 02311 02312 02313 02314 02315 02316 02317 02318 02319 02320 02321 02322 02323 02324 02325 02326 02327 02328 02329 02330 02331 02332 02333 02334 02335 02336 02337 02338 02339 02340 02341 02342 02343 02344 02345 02346 02347 02348 02349 02350 02351 02352 02353 02354 02355 02356 02357 02358 02359 02360 02361 02362 02363 02364 02365 02366 02367 02368 02369 02370 02371 02372 02373 02374 02375 02376 02377 02378 02379 02380 02381 02382 02383 02384 02385 02386 02387 02388 02389 02390 02391 02392 02

1773 + 1774 + 1775 + 1776 + 1777 + 1778 + 1779

نوا (نوا) = ۱۰۸۳

برادریک (نحیک) ۱۰۶۸، ۱۱۶۱، ۱۲۶۸، ۱۳۶۸

نشان (بیباں ، بیبڑی ، بیبان ، مسے ، میاے ، ساہ)

نیان، نیان') ۱، ۵، ۷، ۱۶، ۲۱، ۳۳، ۱۰۹

1553 1554 1555 1556 1557 1558 1559 1560

43. ' 462 ' 401 ' 327 ' 7.7 ' 85. ' 472 ' 478

4923 4.3 432 442 429 424 490 449

6 1100 6 1170 6 1182 6 1-88 6 1-29 6 978

6 1791 4 1749 0 1720 4 1732 6 1739 0 1191

139A ' 139B ' 139C ' 139E ' 139F ' 139G

نفاذ (چھپو) ۱۹۴۱ء ۹۰۰۰۰

پیشانی : پیشانی (نیمہ) ، ۱۹۳۷ء ، ۱۹۳۸ء ، ۱۹۳۹ء ، ۱۹۴۰ء

945

تدفیر (نے جاری) ۵۴۵

نظر (عربی، ہندی) ۱۰، ۱۵، ۱۶، ۲۳، ۲۶، ۳۱، ۳۴

١٢٨٠ ١٢٨١ ١٢٨٢ ١٢٨٣ ١٢٨٤ ١٢٨٥ ١٢٨٦ ١٢٨٧ ١٢٨٨ ١٢٨٩

+ 126 + 135 + 144 + 153 + 161 + 170 + 178 + 9.

1271 6 71 6 103 6 101 6 102 6 104 6 105 6 101

123. 4 515 1 209 1 405 1 205 1 20. 6 228 1 225

(MTH + MTH + MTH + MTH + MTH + VAI + VDP + VDI)

104A 104B 104C 104D 107A 107B 107C 107D

• 219 • 217 • 212 • 210 • 208 • 204 • 201 • 200

27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40.

[illegible]

47.3 ' 47.1 ' 47.0 ' 597 ' 595 ' 593 ' 592 ' 587

7.9 ' 7.8 ' 7.7 ' 7.6 ' 7.5 ' 7.4 ' 7.3 ' 7.2 ' 7.1 ' 7.0 ' 6.9 ' 6.8 ' 6.7 ' 6.6 ' 6.5 ' 6.4 ' 6.3 ' 6.2 ' 6.1 ' 6.0 ' 5.9 ' 5.8 ' 5.7 ' 5.6 ' 5.5 ' 5.4 ' 5.3 ' 5.2 ' 5.1 ' 5.0 ' 4.9 ' 4.8 ' 4.7 ' 4.6 ' 4.5 ' 4.4 ' 4.3 ' 4.2 ' 4.1 ' 4.0 ' 3.9 ' 3.8 ' 3.7 ' 3.6 ' 3.5 ' 3.4 ' 3.3 ' 3.2 ' 3.1 ' 3.0 ' 2.9 ' 2.8 ' 2.7 ' 2.6 ' 2.5 ' 2.4 ' 2.3 ' 2.2 ' 2.1 ' 2.0 ' 1.9 ' 1.8 ' 1.7 ' 1.6 ' 1.5 ' 1.4 ' 1.3 ' 1.2 ' 1.1 ' 1.0 ' 0.9 ' 0.8 ' 0.7 ' 0.6 ' 0.5 ' 0.4 ' 0.3 ' 0.2 ' 0.1 ' 0.0

625A 625B 625C 625D 625E 625F 625G 625H 625I

DATA : A.1 : 294 : 228 : 275 : 271 : 255 : 251

٩٣٧ ٩٣٧ ٩٣١ ٩٣٠ ٩٠٩ ٩٠٨ ٨٥١ ٨٥٠

1955 1 52. 1 979 1 978 1 972 1 970 1 966 1 974

1 1.72 1 1.71 1 1.59 1 1.57 1 1.52 1 1.51

1-84 1-87 1-22 1-27 1-78 1-79

11.5 1.99 1.95 1.92 1.90 1.89

4 1171 4 1152 4 1130 4 1127 4 1122 4 1117

• • • 11A8 • 11A9 • 11C0 • 11C1 • 117

1 - 3. 1174- 1175 1176 1177 1178 1179

1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741

[illegible]

1942 1943 1944 1945 1946

[illegible]

1977 1978

نعمت (نیامت) ص ۷۲۳

نغز (نگج) ۱۱۳۸

نفس (نہیسی) - ۷۷

نگ (نگ) ۱۳۰۱

نگہ (نگہار) ۱۰۰۲

محاور (واحد) : $1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100$

1381 1153. 6 1389 1110. 6 1085 1292

سنگ (سنگ، سنگ، سنگ) (سنگ، سنگ، سنگ)

1100 4595

[illegible][illegible]

1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902

1. 59 1. 59 1. 59 1. 59 1. 59 1. 59 1. 59 1. 59

Journal of Management Studies, 19(1), 67-80.

نو (نو) ۴۴۴

نوبت (نوبت) - ۱۹۲۳ - ۱۳۶۸ - ۱۳۸۲

نوع (نام) ۱۳۷۳

$$11, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 \rightarrow (11, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1) \text{ 降序}$$

171, 19, 18, 12, 17, 18, 17, 13, 12, 11

171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 1049 1050 1051 1052 1053 1054 1055 1056 1057 1058 1059 1060 1061 1062 1063 1064 1065 1066 1067 1068 1069 1070 1071 1072 1073 1074 1075 1076 1077 1078 1079 1080 1081 1082 1083 1084 1085 1086 1087 1088 1089 1090 1091 1092 1093 1094 1095 1096 1097 1098 1099 1100 1101 1102 1103 1104 1105 1106 1107 1108 1109 1110 1111 1112 1113 1114 1115 1116 1117 1118 1119 1120 1121 1122 1123 1124 1125 1126 1127 1128 1129 1130 1131 1132 1133 1134 1135 1136 1137 1138 1139 1140 1141 1142 1143 1144 1145 1146 1147 1148 1149 1150 1151 1152 1153 1154 115

(17) (18) (19) (20) (21) (22) (23) (24) (25) (26)

51 52 53 54 55 56 57 58 59 60

כב' 57' 56' 55' 54' 53' 52' 51' 50' 49' 48' 47' 46' 45' 44' 43' 42' 41' 40' 39' 38' 37' 36' 35' 34' 33' 32' 31' 30' 29' 28' 27' 26' 25' 24' 23' 22' 21' 20' 19' 18' 17' 16' 15' 14' 13' 12' 11' 10' 9' 8' 7' 6' 5' 4' 3' 2' 1' 0'

1 24 25 26 27 28 29 30 31 32

1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900

۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸
 ۱۰۲ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۵
 ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴
 ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴
 ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴
 ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴
 ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴
 ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴
 ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴
 ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴
 ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰ ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴
 ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴
 ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴
 ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴
 ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴
 ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴
 ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰ ۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴
 ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴
 ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰ ۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴
 ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴
 ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰ ۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴
 ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴
 ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰ ۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴
 ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴
 ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰ ۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴
 ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴

گورو گرتھ اور اردو

۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶
 ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰ ۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵
 ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴
 ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰ ۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳
 ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲
 ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰ ۴۰۱
 ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰
 ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹
 ۴۲۰ ۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸
 ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷
 ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰ ۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶
 ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵
 ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰ ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴
 ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳
 ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲
 ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱
 ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰
 ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹
 ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸
 ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷
 ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶
 ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵
 ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴
 ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳
 ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲
 ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱

گورو گرتھ اور اردو

۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶
 ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴
 ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲
 ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰
 ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸
 ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶
 ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴
 ۶۳۵ ۶۳۶ ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰ ۶۴۱ ۶۴۲
 ۶۴۳ ۶۴۴ ۶۴۵ ۶۴۶ ۶۴۷ ۶۴۸ ۶۴۹ ۶۵۰
 ۶۵۱ ۶۵۲ ۶۵۳ ۶۵۴ ۶۵۵ ۶۵۶ ۶۵۷ ۶۵۸
 ۶۵۹ ۶۶۰ ۶۶۱ ۶۶۲ ۶۶۳ ۶۶۴ ۶۶۵ ۶۶۶
 ۶۶۷ ۶۶۸ ۶۶۹ ۶۷۰ ۶۷۱ ۶۷۲ ۶۷۳ ۶۷۴
 ۶۷۵ ۶۷۶ ۶۷۷ ۶۷۸ ۶۷۹ ۶۸۰ ۶۸۱ ۶۸۲
 ۶۸۳ ۶۸۴ ۶۸۵ ۶۸۶ ۶۸۷ ۶۸۸ ۶۸۹ ۶۹۰
 ۶۹۱ ۶۹۲ ۶۹۳ ۶۹۴ ۶۹۵ ۶۹۶ ۶۹۷ ۶۹۸
 ۶۹۹ ۷۰۰ ۷۰۱ ۷۰۲ ۷۰۳ ۷۰۴ ۷۰۵ ۷۰۶
 ۷۰۷ ۷۰۸ ۷۰۹ ۷۱۰ ۷۱۱ ۷۱۲ ۷۱۳ ۷۱۴
 ۷۱۵ ۷۱۶ ۷۱۷ ۷۱۸ ۷۱۹ ۷۲۰ ۷۲۱ ۷۲۲
 ۷۲۳ ۷۲۴ ۷۲۵ ۷۲۶ ۷۲۷ ۷۲۸ ۷۲۹ ۷۳۰
 ۷۳۱ ۷۳۲ ۷۳۳ ۷۳۴ ۷۳۵ ۷۳۶ ۷۳۷ ۷۳۸
 ۷۳۹ ۷۴۰ ۷۴۱ ۷۴۲ ۷۴۳ ۷۴۴ ۷۴۵ ۷۴۶
 ۷۴۷ ۷۴۸ ۷۴۹ ۷۵۰ ۷۵۱ ۷۵۲ ۷۵۳ ۷۵۴
 ۷۵۵ ۷۵۶ ۷۵۷ ۷۵۸ ۷۵۹ ۷۶۰ ۷۶۱ ۷۶۲
 ۷۶۳ ۷۶۴ ۷۶۵ ۷۶۶ ۷۶۷ ۷۶۸ ۷۶۹ ۷۷۰
 ۷۷۱ ۷۷۲ ۷۷۳ ۷۷۴ ۷۷۵ ۷۷۶ ۷۷۷ ۷۷۸
 ۷۷۹ ۷۸۰ ۷۸۱ ۷۸۲ ۷۸۳ ۷۸۴ ۷۸۵ ۷۸۶
 ۷۸۷ ۷۸۸ ۷۸۹ ۷۹۰ ۷۹۱ ۷۹۲ ۷۹۳ ۷۹۴

گورو گرنتھ اور اردو

۸۹۵ ۸۹۶ ۸۹۷ ۸۹۸ ۸۹۹ ۹۰۰ ۹۰۱ ۹۰۲
 ۹۰۳ ۹۰۴ ۹۰۵ ۹۰۶ ۹۰۷ ۹۰۸ ۹۰۹ ۹۱۰
 ۹۱۱ ۹۱۲ ۹۱۳ ۹۱۴ ۹۱۵ ۹۱۶ ۹۱۷ ۹۱۸
 ۹۱۹ ۹۲۰ ۹۲۱ ۹۲۲ ۹۲۳ ۹۲۴ ۹۲۵ ۹۲۶
 ۹۲۷ ۹۲۸ ۹۲۹ ۹۳۰ ۹۳۱ ۹۳۲ ۹۳۳ ۹۳۴
 ۹۳۵ ۹۳۶ ۹۳۷ ۹۳۸ ۹۳۹ ۹۴۰ ۹۴۱ ۹۴۲
 ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶ ۹۴۷ ۹۴۸ ۹۴۹ ۹۵۰
 ۹۵۱ ۹۵۲ ۹۵۳ ۹۵۴ ۹۵۵ ۹۵۶ ۹۵۷ ۹۵۸
 ۹۵۹ ۹۶۰ ۹۶۱ ۹۶۲ ۹۶۳ ۹۶۴ ۹۶۵ ۹۶۶
 ۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹ ۹۷۰ ۹۷۱ ۹۷۲ ۹۷۳ ۹۷۴
 ۹۷۵ ۹۷۶ ۹۷۷ ۹۷۸ ۹۷۹ ۹۸۰ ۹۸۱ ۹۸۲
 ۹۸۳ ۹۸۴ ۹۸۵ ۹۸۶ ۹۸۷ ۹۸۸ ۹۸۹ ۹۹۰
 ۹۹۱ ۹۹۲ ۹۹۳ ۹۹۴ ۹۹۵ ۹۹۶ ۹۹۷ ۹۹۸
 ۹۹۹ ۱۰۰۰ ۱۰۰۱ ۱۰۰۲ ۱۰۰۳ ۱۰۰۴ ۱۰۰۵
 ۱۰۰۶ ۱۰۰۷ ۱۰۰۸ ۱۰۰۹ ۱۰۱۰ ۱۰۱۱ ۱۰۱۲
 ۱۰۱۳ ۱۰۱۴ ۱۰۱۵ ۱۰۱۶ ۱۰۱۷ ۱۰۱۸ ۱۰۱۹
 ۱۰۲۰ ۱۰۲۱ ۱۰۲۲ ۱۰۲۳ ۱۰۲۴ ۱۰۲۵ ۱۰۲۶
 ۱۰۲۷ ۱۰۲۸ ۱۰۲۹ ۱۰۳۰ ۱۰۳۱ ۱۰۳۲ ۱۰۳۳
 ۱۰۳۴ ۱۰۳۵ ۱۰۳۶ ۱۰۳۷ ۱۰۳۸ ۱۰۳۹ ۱۰۴۰
 ۱۰۴۱ ۱۰۴۲ ۱۰۴۳ ۱۰۴۴ ۱۰۴۵ ۱۰۴۶ ۱۰۴۷
 ۱۰۴۸ ۱۰۴۹ ۱۰۵۰ ۱۰۵۱ ۱۰۵۲ ۱۰۵۳ ۱۰۵۴
 ۱۰۵۵ ۱۰۵۶ ۱۰۵۷ ۱۰۵۸ ۱۰۵۹ ۱۰۶۰ ۱۰۶۱
 ۱۰۶۲ ۱۰۶۳ ۱۰۶۴ ۱۰۶۵ ۱۰۶۶ ۱۰۶۷ ۱۰۶۸
 ۱۰۶۹ ۱۰۷۰ ۱۰۷۱ ۱۰۷۲ ۱۰۷۳ ۱۰۷۴ ۱۰۷۵
 ۱۰۷۶ ۱۰۷۷ ۱۰۷۸ ۱۰۷۹ ۱۰۸۰ ۱۰۸۱ ۱۰۸۲
 ۱۰۸۳ ۱۰۸۴ ۱۰۸۵ ۱۰۸۶ ۱۰۸۷ ۱۰۸۸ ۱۰۸۹
 ۱۰۹۰ ۱۰۹۱ ۱۰۹۲ ۱۰۹۳ ۱۰۹۴ ۱۰۹۵ ۱۰۹۶
 ۱۰۹۷ ۱۰۹۸ ۱۰۹۹ ۱۱۰۰ ۱۱۰۱ ۱۱۰۲ ۱۱۰۳

۱۰۸۸ ۱۰۸۷ ۱۰۸۶ ۱۰۸۵ ۱۰۸۴ ۱۰۸۳
 ۱۰۹۴ ۱۰۹۳ ۱۰۹۲ ۱۰۹۱ ۱۰۹۰ ۱۰۸۹
 ۱۱۰۰ ۱۰۹۹ ۱۰۹۸ ۱۰۹۷ ۱۰۹۶ ۱۰۹۵
 ۱۱۰۶ ۱۱۰۵ ۱۱۰۴ ۱۱۰۳ ۱۱۰۲ ۱۱۰۱
 ۱۱۱۲ ۱۱۱۱ ۱۱۱۰ ۱۱۰۹ ۱۱۰۸ ۱۱۰۷
 ۱۱۲۰ ۱۱۱۹ ۱۱۱۸ ۱۱۱۷ ۱۱۱۶ ۱۱۱۵
 ۱۱۲۷ ۱۱۲۶ ۱۱۲۵ ۱۱۲۴ ۱۱۲۳ ۱۱۲۲
 ۱۱۳۴ ۱۱۳۳ ۱۱۳۲ ۱۱۳۱ ۱۱۳۰ ۱۱۲۹
 ۱۱۳۷ ۱۱۳۶ ۱۱۳۵ ۱۱۳۴ ۱۱۳۳ ۱۱۳۲
 ۱۱۴۲ ۱۱۴۱ ۱۱۴۰ ۱۱۳۹ ۱۱۳۸ ۱۱۳۷
 ۱۱۴۷ ۱۱۴۶ ۱۱۴۵ ۱۱۴۴ ۱۱۴۳ ۱۱۴۲
 ۱۱۵۳ ۱۱۵۲ ۱۱۵۱ ۱۱۵۰ ۱۱۴۹ ۱۱۴۸
 ۱۱۶۰ ۱۱۵۹ ۱۱۵۸ ۱۱۵۷ ۱۱۵۶ ۱۱۵۵
 ۱۱۶۷ ۱۱۶۶ ۱۱۶۵ ۱۱۶۴ ۱۱۶۳ ۱۱۶۲
 ۱۱۶۷ ۱۱۶۶ ۱۱۶۵ ۱۱۶۴ ۱۱۶۳ ۱۱۶۲
 ۱۱۸۱ ۱۱۸۰ ۱۱۷۹ ۱۱۷۸ ۱۱۷۷ ۱۱۷۶
 ۱۱۸۷ ۱۱۸۶ ۱۱۸۵ ۱۱۸۴ ۱۱۸۳ ۱۱۸۲
 ۱۱۹۵ ۱۱۹۴ ۱۱۹۳ ۱۱۹۲ ۱۱۹۱ ۱۱۹۰
 ۱۲۰۴ ۱۲۰۳ ۱۲۰۲ ۱۱۹۸ ۱۱۹۷ ۱۱۹۶
 ۱۲۱۶ ۱۲۱۵ ۱۲۱۴ ۱۲۱۳ ۱۲۱۲ ۱۲۱۱
 ۱۲۲۳ ۱۲۲۲ ۱۲۲۱ ۱۲۲۰ ۱۲۱۹ ۱۲۱۸
 ۱۲۲۷ ۱۲۲۶ ۱۲۲۵ ۱۲۲۴ ۱۲۲۳ ۱۲۲۲
 ۱۲۳۷ ۱۲۳۶ ۱۲۳۵ ۱۲۳۴ ۱۲۳۳ ۱۲۳۲
 ۱۲۴۳ ۱۲۴۲ ۱۲۴۱ ۱۲۴۰ ۱۲۳۹ ۱۲۳۸
 ۱۲۴۹ ۱۲۴۸ ۱۲۴۷ ۱۲۴۶ ۱۲۴۵ ۱۲۴۴
 ۱۲۵۷ ۱۲۵۶ ۱۲۵۵ ۱۲۵۴ ۱۲۵۳ ۱۲۵۲
 ۱۲۶۰ ۱۲۵۹ ۱۲۵۸ ۱۲۵۷ ۱۲۵۶ ۱۲۵۵

کور و گرتھ اور اردو

۱۲۶۴ ۱۲۶۵ ۱۲۶۶ ۱۲۶۷ ۱۲۶۸ ۱۲۶۹ ۱۲۷۰
 ۱۲۷۱ ۱۲۷۲ ۱۲۷۳ ۱۲۷۴ ۱۲۷۵ ۱۲۷۶ ۱۲۷۷
 ۱۲۷۸ ۱۲۷۹ ۱۲۸۰ ۱۲۸۱ ۱۲۸۲ ۱۲۸۳ ۱۲۸۴
 ۱۲۸۵ ۱۲۸۶ ۱۲۸۷ ۱۲۸۸ ۱۲۸۹ ۱۲۹۰ ۱۲۹۱
 ۱۲۹۲ ۱۲۹۳ ۱۲۹۴ ۱۲۹۵ ۱۲۹۶ ۱۲۹۷ ۱۲۹۸
 ۱۲۹۹ ۱۳۰۰ ۱۳۰۱ ۱۳۰۲ ۱۳۰۳ ۱۳۰۴ ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶ ۱۳۰۷ ۱۳۰۸ ۱۳۰۹ ۱۳۱۰ ۱۳۱۱ ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳ ۱۳۱۴ ۱۳۱۵ ۱۳۱۶ ۱۳۱۷ ۱۳۱۸ ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰ ۱۳۲۱ ۱۳۲۲ ۱۳۲۳ ۱۳۲۴ ۱۳۲۵ ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷ ۱۳۲۸ ۱۳۲۹ ۱۳۳۰ ۱۳۳۱ ۱۳۳۲ ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴ ۱۳۳۵ ۱۳۳۶ ۱۳۳۷ ۱۳۳۸ ۱۳۳۹ ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱ ۱۳۴۲ ۱۳۴۳ ۱۳۴۴ ۱۳۴۵ ۱۳۴۶ ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸ ۱۳۴۹ ۱۳۵۰ ۱۳۵۱ ۱۳۵۲ ۱۳۵۳ ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵ ۱۳۵۶ ۱۳۵۷ ۱۳۵۸ ۱۳۵۹ ۱۳۶۰ ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲ ۱۳۶۳ ۱۳۶۴ ۱۳۶۵ ۱۳۶۶ ۱۳۶۷ ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹ ۱۳۷۰ ۱۳۷۱ ۱۳۷۲ ۱۳۷۳ ۱۳۷۴ ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶ ۱۳۷۷ ۱۳۷۸ ۱۳۷۹ ۱۳۸۰ ۱۳۸۱ ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳ ۱۳۸۴ ۱۳۸۵ ۱۳۸۶ ۱۳۸۷ ۱۳۸۸ ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰ ۱۳۹۱ ۱۳۹۲ ۱۳۹۳ ۱۳۹۴ ۱۳۹۵ ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷ ۱۳۹۸ ۱۳۹۹ ۱۴۰۰ ۱۴۰۱ ۱۴۰۲ ۱۴۰۳
 ۱۴۰۴ ۱۴۰۵ ۱۴۰۶ ۱۴۰۷ ۱۴۰۸ ۱۴۰۹ ۱۴۱۰
 ۱۴۱۱ ۱۴۱۲ ۱۴۱۳ ۱۴۱۴ ۱۴۱۵ ۱۴۱۶ ۱۴۱۷
 ۱۴۱۸ ۱۴۱۹ ۱۴۲۰ ۱۴۲۱ ۱۴۲۲ ۱۴۲۳ ۱۴۲۴
 ۱۴۲۵ ۱۴۲۶ ۱۴۲۷ ۱۴۲۸ ۱۴۲۹

نہیں (نہی، ناہ، ناہن، آہی) ۱۴۳۰ ۱۴۳۱ ۱۴۳۲ ۱۴۳۳ ۱۴۳۴ ۱۴۳۵ ۱۴۳۶ ۱۴۳۷ ۱۴۳۸ ۱۴۳۹

۱۴۴۰ ۱۴۴۱ ۱۴۴۲ ۱۴۴۳ ۱۴۴۴ ۱۴۴۵ ۱۴۴۶ ۱۴۴۷ ۱۴۴۸ ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰ ۱۴۵۱ ۱۴۵۲ ۱۴۵۳ ۱۴۵۴ ۱۴۵۵ ۱۴۵۶ ۱۴۵۷ ۱۴۵۸ ۱۴۵۹
 ۱۴۶۰ ۱۴۶۱ ۱۴۶۲ ۱۴۶۳ ۱۴۶۴ ۱۴۶۵ ۱۴۶۶ ۱۴۶۷ ۱۴۶۸ ۱۴۶۹
 ۱۴۷۰ ۱۴۷۱ ۱۴۷۲ ۱۴۷۳ ۱۴۷۴ ۱۴۷۵ ۱۴۷۶ ۱۴۷۷ ۱۴۷۸ ۱۴۷۹
 ۱۴۸۰ ۱۴۸۱ ۱۴۸۲ ۱۴۸۳ ۱۴۸۴ ۱۴۸۵ ۱۴۸۶ ۱۴۸۷ ۱۴۸۸ ۱۴۸۹

1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914
 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922
 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930
 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938
 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946
 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954
 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962
 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970
 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978
 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986
 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994
 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002
 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010
 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018
 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026
 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034
 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042
 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050
 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058
 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066
 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074
 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082
 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090
 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098
 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106
 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114
 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122
 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130
 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138
 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146
 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154
 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162
 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170
 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178
 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186
 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194
 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202
 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210
 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218
 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226
 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234
 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242
 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250
 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258
 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266
 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274
 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282
 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290
 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298
 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306
 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314
 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322
 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330
 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338
 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346
 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354
 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362
 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370
 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378
 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386
 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394
 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402
 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410
 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418
 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426
 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434
 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442
 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450
 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458
 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466
 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474
 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482
 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490
 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498
 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506
 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514
 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522
 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530
 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538
 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546
 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554
 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562
 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570
 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578
 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586
 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594
 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602
 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610
 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618
 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626
 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634
 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642
 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650

گورو گرتھ اور اردو

۷۲۴ ۷۲۵ ۷۲۶ ۷۲۷ ۷۲۸ ۷۲۹ ۷۳۰ ۷۳۱
 ۷۳۲ ۷۳۳ ۷۳۴ ۷۳۵ ۷۳۶ ۷۳۷ ۷۳۸ ۷۳۹
 ۷۴۰ ۷۴۱ ۷۴۲ ۷۴۳ ۷۴۴ ۷۴۵ ۷۴۶ ۷۴۷
 ۷۴۸ ۷۴۹ ۷۵۰ ۷۵۱ ۷۵۲ ۷۵۳ ۷۵۴ ۷۵۵
 ۷۵۶ ۷۵۷ ۷۵۸ ۷۵۹ ۷۶۰ ۷۶۱ ۷۶۲ ۷۶۳
 ۷۶۴ ۷۶۵ ۷۶۶ ۷۶۷ ۷۶۸ ۷۶۹ ۷۷۰ ۷۷۱
 ۷۷۲ ۷۷۳ ۷۷۴ ۷۷۵ ۷۷۶ ۷۷۷ ۷۷۸ ۷۷۹
 ۷۸۰ ۷۸۱ ۷۸۲ ۷۸۳ ۷۸۴ ۷۸۵ ۷۸۶ ۷۸۷
 ۷۸۸ ۷۸۹ ۷۹۰ ۷۹۱ ۷۹۲ ۷۹۳ ۷۹۴ ۷۹۵
 ۷۹۶ ۷۹۷ ۷۹۸ ۷۹۹ ۸۰۰ ۸۰۱ ۸۰۲ ۸۰۳
 ۸۰۴ ۸۰۵ ۸۰۶ ۸۰۷ ۸۰۸ ۸۰۹ ۸۱۰ ۸۱۱
 ۸۱۲ ۸۱۳ ۸۱۴ ۸۱۵ ۸۱۶ ۸۱۷ ۸۱۸ ۸۱۹
 ۸۲۰ ۸۲۱ ۸۲۲ ۸۲۳ ۸۲۴ ۸۲۵ ۸۲۶ ۸۲۷
 ۸۲۸ ۸۲۹ ۸۳۰ ۸۳۱ ۸۳۲ ۸۳۳ ۸۳۴ ۸۳۵
 ۸۳۶ ۸۳۷ ۸۳۸ ۸۳۹ ۸۴۰ ۸۴۱ ۸۴۲ ۸۴۳
 ۸۴۴ ۸۴۵ ۸۴۶ ۸۴۷ ۸۴۸ ۸۴۹ ۸۵۰ ۸۵۱
 ۸۵۲ ۸۵۳ ۸۵۴ ۸۵۵ ۸۵۶ ۸۵۷ ۸۵۸ ۸۵۹
 ۸۶۰ ۸۶۱ ۸۶۲ ۸۶۳ ۸۶۴ ۸۶۵ ۸۶۶ ۸۶۷
 ۸۶۸ ۸۶۹ ۸۷۰ ۸۷۱ ۸۷۲ ۸۷۳ ۸۷۴ ۸۷۵
 ۸۷۶ ۸۷۷ ۸۷۸ ۸۷۹ ۸۸۰ ۸۸۱ ۸۸۲ ۸۸۳
 ۸۸۴ ۸۸۵ ۸۸۶ ۸۸۷ ۸۸۸ ۸۸۹ ۸۹۰ ۸۹۱
 ۸۹۲ ۸۹۳ ۸۹۴ ۸۹۵ ۸۹۶ ۸۹۷ ۸۹۸ ۸۹۹
 ۹۰۰ ۹۰۱ ۹۰۲ ۹۰۳ ۹۰۴ ۹۰۵ ۹۰۶ ۹۰۷
 ۹۰۸ ۹۰۹ ۹۱۰ ۹۱۱ ۹۱۲ ۹۱۳ ۹۱۴ ۹۱۵
 ۹۱۶ ۹۱۷ ۹۱۸ ۹۱۹ ۹۲۰ ۹۲۱ ۹۲۲ ۹۲۳
 ۹۲۴ ۹۲۵ ۹۲۶ ۹۲۷ ۹۲۸ ۹۲۹ ۹۳۰ ۹۳۱
 ۹۳۲ ۹۳۳ ۹۳۴ ۹۳۵ ۹۳۶ ۹۳۷ ۹۳۸ ۹۳۹
 ۹۴۰ ۹۴۱ ۹۴۲ ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶ ۹۴۷
 ۹۴۸ ۹۴۹ ۹۵۰ ۹۵۱ ۹۵۲ ۹۵۳ ۹۵۴ ۹۵۵
 ۹۵۶ ۹۵۷ ۹۵۸ ۹۵۹ ۹۶۰ ۹۶۱ ۹۶۲ ۹۶۳
 ۹۶۴ ۹۶۵ ۹۶۶ ۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹ ۹۷۰ ۹۷۱
 ۹۷۲ ۹۷۳ ۹۷۴ ۹۷۵ ۹۷۶ ۹۷۷ ۹۷۸ ۹۷۹
 ۹۸۰ ۹۸۱ ۹۸۲ ۹۸۳ ۹۸۴ ۹۸۵ ۹۸۶ ۹۸۷
 ۹۸۸ ۹۸۹ ۹۹۰ ۹۹۱ ۹۹۲ ۹۹۳ ۹۹۴ ۹۹۵
 ۹۹۶ ۹۹۷ ۹۹۸ ۹۹۹ ۱۰۰۰ ۱۰۰۱ ۱۰۰۲ ۱۰۰۳
 ۱۰۰۴ ۱۰۰۵ ۱۰۰۶ ۱۰۰۷ ۱۰۰۸ ۱۰۰۹ ۱۰۱۰ ۱۰۱۱
 ۱۰۱۲ ۱۰۱۳ ۱۰۱۴ ۱۰۱۵ ۱۰۱۶ ۱۰۱۷ ۱۰۱۸ ۱۰۱۹
 ۱۰۲۰ ۱۰۲۱ ۱۰۲۲ ۱۰۲۳ ۱۰۲۴ ۱۰۲۵ ۱۰۲۶ ۱۰۲۷
 ۱۰۲۸ ۱۰۲۹ ۱۰۳۰ ۱۰۳۱ ۱۰۳۲ ۱۰۳۳ ۱۰۳۴ ۱۰۳۵
 ۱۰۳۶ ۱۰۳۷ ۱۰۳۸ ۱۰۳۹ ۱۰۴۰ ۱۰۴۱ ۱۰۴۲ ۱۰۴۳
 ۱۰۴۴ ۱۰۴۵ ۱۰۴۶ ۱۰۴۷ ۱۰۴۸ ۱۰۴۹ ۱۰۵۰ ۱۰۵۱
 ۱۰۵۲ ۱۰۵۳ ۱۰۵۴ ۱۰۵۵ ۱۰۵۶ ۱۰۵۷ ۱۰۵۸ ۱۰۵۹
 ۱۰۶۰ ۱۰۶۱ ۱۰۶۲ ۱۰۶۳ ۱۰۶۴ ۱۰۶۵ ۱۰۶۶ ۱۰۶۷
 ۱۰۶۸ ۱۰۶۹ ۱۰۷۰ ۱۰۷۱ ۱۰۷۲ ۱۰۷۳ ۱۰۷۴ ۱۰۷۵
 ۱۰۷۶ ۱۰۷۷ ۱۰۷۸ ۱۰۷۹ ۱۰۸۰ ۱۰۸۱ ۱۰۸۲ ۱۰۸۳
 ۱۰۸۴ ۱۰۸۵ ۱۰۸۶ ۱۰۸۷ ۱۰۸۸ ۱۰۸۹ ۱۰۹۰ ۱۰۹۱
 ۱۰۹۲ ۱۰۹۳ ۱۰۹۴ ۱۰۹۵ ۱۰۹۶ ۱۰۹۷ ۱۰۹۸ ۱۰۹۹
 ۱۱۰۰ ۱۱۰۱ ۱۱۰۲ ۱۱۰۳ ۱۱۰۴ ۱۱۰۵ ۱۱۰۶ ۱۱۰۷
 ۱۱۰۸ ۱۱۰۹ ۱۱۱۰ ۱۱۱۱ ۱۱۱۲ ۱۱۱۳ ۱۱۱۴ ۱۱۱۵
 ۱۱۱۶ ۱۱۱۷ ۱۱۱۸ ۱۱۱۹ ۱۱۲۰ ۱۱۲۱ ۱۱۲۲ ۱۱۲۳
 ۱۱۲۴ ۱۱۲۵ ۱۱۲۶ ۱۱۲۷ ۱۱۲۸ ۱۱۲۹ ۱۱۳۰ ۱۱۳۱

1145	1146	1147	1148	1149	1150
1151	1152	1153	1154	1155	1156
1157	1158	1159	1160	1161	1162
1163	1164	1165	1166	1167	1168
1169	1170	1171	1172	1173	1174
1175	1176	1177	1178	1179	1180
1181	1182	1183	1184	1185	1186
1187	1188	1189	1190	1191	1192
1193	1194	1195	1196	1197	1198
1199	1200	1201	1202	1203	1204
1205	1206	1207	1208	1209	1210
1211	1212	1213	1214	1215	1216
1217	1218	1219	1220	1221	1222
1223	1224	1225	1226	1227	1228
1229	1230	1231	1232	1233	1234
1235	1236	1237	1238	1239	1240
1241	1242	1243	1244	1245	1246
1247	1248	1249	1250	1251	1252
1253	1254	1255	1256	1257	1258
1259	1260	1261	1262	1263	1264
1265	1266	1267	1268	1269	1270
1271	1272	1273	1274	1275	1276
1277	1278	1279	1280	1281	1282
1283	1284	1285	1286	1287	1288
1289	1290	1291	1292	1293	1294
1295	1296	1297	1298	1299	1300

1715

نہال (نہال ، نہالہ ، نہالہ ، نہالہ ، نہالہ) ۱۳۱ ۱۳۲

71A 71T 74A 747 75. 74T 77A 197

•A90 • AA9 • AAF • A-T • A-I • 471 • 473 • 752

6 9044 6 1015 6 929 6 928 6 959 6 959 6 892

1. 1777, 2. 1783, 3. 1787, 4. 1791, 5. 1795, 6. 1799

۱۵۴۱

نہالی (نہالی) ۱۳۲، ۲۲۵، ۲۵۴، ۱۰۱۳

نہایت (نیمیں) ۷۴۱

لِزہ (لیجا، لیجے) ۱۶، ۲۲۵، ۳۵۸، ۱۳۹۸، ۱۴۰۸

نیک (نیک) ۹۶۷

لیکی (نیکی) ۳۳۴۴ ۳۶۷۷ ۴۴۹۹

ليل (نیل) ۳۷۰ ۳۷۲ ۱۱۹۱

لیلی سیاہی (نیل سیاہی) = ۱۶

لیٹ (نیٹ) ۱۴۸۳ ۱۴۱۰ = ۱۴۸۳ ۱۴۱۰ = ۱۴۸۳ ۱۴۱۰ =

(و)

واہ وا (واہ' واہ') ص ۱۵۳ ، ۲۲۶ ، ۳۷۸ ، ۵۱۳ ، ۵۱۵ ، ۵۱۹ ،
۵۲۱ ، ۵۶۵ ، ۷۵۴ ، ۹۴۷ ، ۱۲۲۱ ، ۱۲۷۷ ، ۱۳۰۳

وائی (وائی) ص ۱۰۰۸

وجہ (وجہ) ص ۳۰۸

وہل (وہلا) ص ۷۲۹

وداع (ودا ، بدائے) ص ۵۵۱ ، ۷۲۳

ورد (برد) ص ۱۲۴۵

وزیر (وجیر ، وجیر' ، وجیرا ، وجیرٹیا) ص ۲۱۲ ، ۲۹۲ ، ۳۱۳

۱۲۸۹ ، ۹۵۷

وضع (وجہ') ص ۵۹ ، ۲۱۰ ، ۳۷۶ ، ۳۱۹ ، ۴۷۳ ، ۶۱۹

وضو (اوجو) ص ۱۳۵۰ ، ۱۳۸۱

وطن (اتن) ص ۲۳۹

وطن گہ (وتن گہ) ص ۳۴۵

وظیفہ (وجہ' ، مودیہ) ص ۵۹ ، ۲۱۰ ، ۳۷۶ ، ۴۷۳ ، ۹۳۶

۱۰۸۳

ولت (وکھت ، وکھت') ص ۳ ، ۲۴ ، ۸۴ ، ۱۱۵ ، ۱۳۱ ، ۱۳۵

۱۳۶ ، ۳۱۷ ، ۵۶۶ ، ۱۰۸۳ ، ۱۳۸۱

ولایت (ولائت) ص ۳۵۸

ولی (ولی) ص ۷۲۳

ولد (وند) ص ۲۷۱

ولگ (بنگ) ص ۷۴۲

وے (وے) ص ۱۱۲۴

ویدن (ویدن ، بیدن) ص ۹۵ ، ۳۱۳ ، ۶۲۶ ، ۶۵۹ ، ۶۷۰ ، ۷۷۶

(۵)

ہادی (ہدی) ۹۶۶

ہار (ہار) ۱۰۹۵ ۴ ۱۰۹۴ ۴ ۲۲۲

ہاھا (ہاھا) ۱۲۷۲

ہائے (ہائی) ۶۱۱ ۴ ۳۳۹ ۴ ۹

ہائے ہائے (ہائے ہائے) ۶۹۰

ہر (ہر) ۷۲۱ ۴ ۶۳۸ ۴ ۱۹۵

ہر دم (ہریدم) ۴۰۴

ہر روز (ہر روج) ۷۲۷ ۴ ۷۲۱

ہر ساعت (ہر سائے) ۶۴۸

ہرکارہ (ہکارا ، ہکارا ، ہاکارڑا) ۹۲۳

ہزار (ہجرار) ۱۳۶۶ ۴ ۷۲۷ ۴ ۴۶۳ ۴ ۶۳

ہلاہل (ہلاہل) ۱۸۰

ہلے (ہلے) ۷۲۷

م (ہم) ۸۰۹ ۴ ۷۲۱

مہ (ہا) ۸۰۹ ۴ ۱۳۴

مہرا (ہارا) ۱۳۴

مہاوشما (ہاکما) ۴۷۳

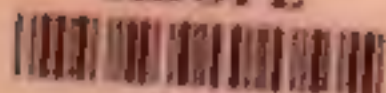
مچہ (ہمچہ) ۳۵۱

مچتیں (ہمچتیں) ۷۲۱

مچوں (ہمچوں) ۷۲۱

م شہری (ہم شہری) ۳۳۵

KBOPL

1862

ہموں (ہمو) ص ۱۰۸۴

ہندو (ہندو) ص ۲۳۷ ، ۳۶۵ ، ۳۷۷ ، ۳۷۹ ، ۳۸۳ ، ۶۵۴ ، ۸۷۵

۸۸۵ ، ۹۵۱ ، ۹۵۲ ، ۱۱۳۶ ، ۱۱۵۸ ، ۱۱۶۰ ، ۱۱۶۵

۱۱۶۶

ہندوانی (ہندوانی) ص ۳۱۸

ہندوانیاں (ہندوانی) ص ۷۲۱

ہندوستان (ہندوستان) ص ۳۶۰ ، ۷۲۳

ہوا (ہوا ، واؤ) ص ۷۲۱ ، ۸۱۹ ، ۱۲۷۰

ہول (ہول ، ہولے) ص ۳۰۸

ہوانی (ہوانی) ص ۱۱۶۱

ہوانی گولا (ہوانی گولا) ص ۱۱۶۱

ہوائے (ہوائے) ص ۷۲۳

ہو ہو (ہو ہو) ص ۱۲۷۲

ہیچہ (ہیچہ) ص ۷۲۱

ہیچہ نہ دانی (ہیچہ نہ دانی) ص ۷۲۱

(ی)

یا (یا) ص ۲۵۹ ، ۶۳۳

یاد (یاد) ص ۳۱۵ ، ۱۰۸۴

یار (یار ، یار ، جاریاں) ص ۲۵۹ ، ۳۷۱ ، ۷۰۳ ، ۷۰۴ ، ۱۲۸۸

یتیم (اتیا) ص ۱۳۸۰

یقین (یکین ، یکینا) ص ۱۰۸۳ ، ۱۰۸۴ ، ۱۰۹۹

یک (یک) ص ۷۲۱

یہ (یہ) ص ۱۳۸۶

K. B. LIBRARY.